

Interdepartementale Commissie
voor Duurzame Ontwikkeling

Jaarverslag 2013

Samen naar een duurzame toekomst

Duurzame Ontwikkeling

.be

Inhoudstafel

1 Voorwoord.....	5
2 Inleiding	6
2.1. Opdrachten van de ICDO	6
2.2. Belangrijke evoluties 2013	6
2.2.1. Goedkeuring van de langetermijnvisie.....	6
2.2.2. Herziening van de cyclus van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling.....	6
2.2.3. DOEB wordt RIA.....	8
3. Activiteiten van de ICDO	9
3.1. Secretariaat	9
3.2. Samenstelling	9
3.3. Plenaire vergaderingen	9
4. De activiteiten van de werkgroepen	11
4.1. Werkgroep EMAS	11
4.2. Werkgroep Duurzame Mobiliteit	15
4.3. Werkgroep Duurzame Overheidsopdrachten	19
.....	26
4.4. Werkgroep Duurzame Evenementen.....	26
4.5. Werkgroep Duurzame Voeding.....	27
.....	28
4.6. Werkgroep Maatschappelijke Verantwoordelijkheid	28
4.7. Werkgroep Gezondheidsongelijkheden	29
.....	30
4.8. Werkgroep Internationaal Beleid.....	30
4.9. Werkgroep Federale Strategie	33
5. Activiteitenverslag van de cellen Duurzame Ontwikkeling	37
5.1. FOD Kanselarij van de Eerste Minister	37
5.2. FOD Personeel en Organisatie.....	41
5.3. FOD Budget en Beheerscontrole.....	42
5.4. FOD Binnenlandse Zaken.....	44

5.5. FOD Mobiliteit en Vervoer	46
5.6. FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg	52
5.7. FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu	54
5.8. FOD Justitie.....	65
5.9. FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie.....	70
5.10. Ministerie van Defensie.....	72
5.11. POD Maatschappelijke Integratie.....	74
5.12. POD Duurzame Ontwikkeling	76
5.13. POD Wetenschapsbeleid	77
5.14. FOD Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict)	86
5.15. FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.....	87
5.16. FOD Financiën.....	88
5.17. FOD Sociale Zekerheid.....	89
6. Bijlagen	90

1 Voorwoord

In 2013 hebben de verschillende actoren van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling de denkoefening afgewerkt die in 2012 in gang werd gezet: het uitwerken van de federale langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling. Dit toekomstgericht denken, het ontwerpen van de fundamenteën van de maatschappij waar we willen in leven tegen 2050, was een formidabele uitdaging...

Deze immense opdracht kwam op de schouders van de werkgroep "Federale Strategie" van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO), de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) en de Task Force Duurzame Ontwikkeling (TFDO) van het Federaal Planbureau (FPB). Samen dienden ze een bijdrage te leveren tot de "langetermijnvisie" van de regering, wat uiteindelijk heeft geleid tot een referentietekst die steunt op 4 uitdagingen, 15 thema's en 55 doelstellingen. De federale overheid heeft die tekst goedgekeurd op 17 mei 2013 waardoor ze op die manier haar engagement bevestigde om te streven naar een duurzame maatschappij voor de huidige en toekomstige generaties. Deze langetermijnvisie omvat langetermijndoelstellingen die door de federale regering worden nagestreefd in het beleid dat ze voert. Deze visie overkoepelt de cyclus van plannen en rapporten inzake duurzame ontwikkeling die wordt ingevoerd door onderhavige wet. Ze dient ook als referentiekader voor de activiteiten van de ICDO, de Programmatorische Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling (POD DO) en het FPB.

Meteen startte de ICDO-projecten om de engagementen omtrent de langetermijnvisie te concretiseren. De voorbereidende werkzaamheden voor het volgende Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling (FPDO) werden gestart. Binnen de ICDO werd bovendien een nieuwe werkgroep opgericht, specifiek gewijd aan ongelijkheden inzake volksgezondheid. Die heeft tot doel om een nationaal actieprogramma uit te werken om de doelstelling van de langetermijnvisie terzake te bereiken, met name de bestaande ongelijkheden inzake volksgezondheid tegen 2050 met de helft verminderen. Dit actieprogramma zal in 2015 op de sporen worden gezet.

Er werd ondertussen al heel wat vooruitgang geboekt en uit dat lijstje met realisaties zou ik graag de opmaak willen onderstrepen van de Regelgevingsimpactanalyse (RIA), die werd doorgevoerd in overleg met de dienst Administratieve Vereenvoudiging. De 33 thema's van de duurzame ontwikkelingseffectbeoordeling (DOEB) zijn gehergroepeerd in 21 thema's die ook andere thematische analyses omvatten, met name de Kafka-test aangaande administratieve lasten, gender, KMO en de coherentie van het ontwikkelingsbeleid. Dit is allemaal gegroepeerd in een enkel formulier dat compacter en vooral veel gebruiksvriendelijker wil zijn. De toepassing is voorzien voor 1 januari 2014. We zullen het daar vast en zeker nog over hebben.

Ik wens u veel plezier bij het lezen van dit jaarverslag 2013 van de ICDO.

Sophie Sokolowski,

Voorzitster van de ICDO

2 Inleiding

Met dit jaarverslag willen we de resultaten van de werkzaamheden van de ICDO in 2013 voorstellen. Dit overzicht van de activiteiten bevat een samenvatting van de activiteiten van het secretariaat, het bureau, de plenaire vergaderingen en de werkgroepen.

2.1. Opdrachten van de ICDO

De ICDO is belast met de voorbereiding en de coördinatie van de opvolging van de acties van de federale overheidsdiensten die zich bezighouden met duurzame ontwikkeling.

De Commissie heeft eveneens tot taak:

- Om pistes voor te stellen aan de Programmatorische Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling (POD DO) en thema's aan het Federaal Planbureau (FPB) in het kader van hun takenpakket bedoeld door onderhavige wet en toe te zien op hun goede afwikkeling;
- Om het rapport van de leden te coördineren, dat ze moeten opstellen 18 maanden voor het einde van het lopende Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO);
- Om het voorontwerp van FPDO en het ontwerp van FPDO voor te bereiden;
- Om een voorstel te formuleren aangaande de modaliteiten van de volksraadpleging over het voorontwerp van FPDO.

(Wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, gewijzigd bij wet van 30 juli 2010).

Sinds 2010 heeft ze de voorbereiding gecoördineerd van de "federale strategische langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling", die de

langetermijndoelstellingen omvat die door de federale overheid worden nagestreefd in het beleid dat ze voert. Deze langetermijnvisie overkoepelt de plannen- en rapportencyclus inzake duurzame ontwikkeling. Ze is het referentiekader voor de activiteiten van de Commissie, van de POD DO en van het FPB. Ze bepaalt eveneens een reeks indicatoren waarmee kan worden bekeken in welke mate deze doelstellingen worden bereikt. Deze langetermijnvisie wil met name inspelen op de verbintenissen die België is aangegaan op internationaal en Europees vlak.

2.2. Belangrijke evoluties 2013

2.2.1. Goedkeuring van de langetermijnvisie

In mei 2013 keurde de Ministerraad de federale langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling goed. De doelstellingen staan in verband met federale bevoegdheden zoals armoedebestrijding, volksgezondheid, mobiliteit, energie, de klimaatveranderingen, de consumptie- en productiemodellen, financiën en ontwikkelingssamenwerking. De langetermijnvisie bepaalt het kader van de vijfjaarlijkse Federale Plannen voor Duurzame Ontwikkeling. Deze plannen omvatten acties en maatregelen om geleidelijk aan te kunnen evolueren naar een inclusieve maatschappij met oog voor het milieu en een aangepaste economie.

(Koninklijk besluit van 18 juli 2013 houdende vaststelling van de federale beleidsvisie op lange termijn inzake duurzame ontwikkeling).

2.2.2. Herziening van de cyclus van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling

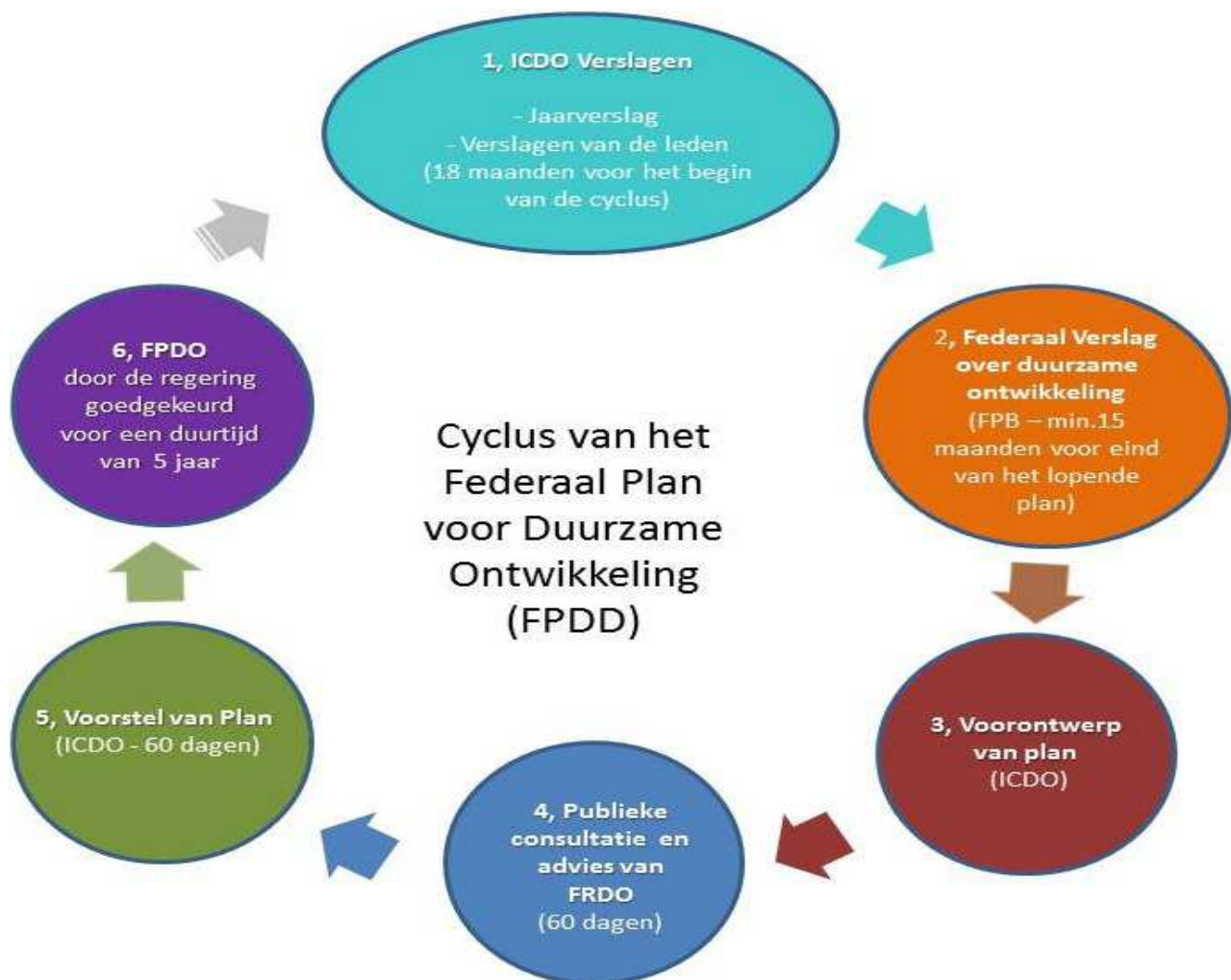
In juli 2013 keurde de Ministerraad het voorontwerp van wet goed waarmee de

strategische cyclus van de Federale Plannen inzake Duurzame Ontwikkeling beter afgestemd kan worden op het verloop van de legislatuur. Volgens deze tekst dient elke regering, binnen de 12 maanden na haar aantreden, een Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling vast te stellen. Zo kan elke nieuwe regering haar eigen accenten aanbrengen in de operationalisering van haar strategische visie inzake duurzame ontwikkeling. Dit moet het bovendien mogelijk maken om de planning van de duurzame ontwikkeling beter af te stemmen op de planning van het algemeen beleid.

(Voorontwerp van wet ter wijziging van de hoofdstukken I en II van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling)

Daardoor bedraagt de cyclus van de FPDO voortaan 5 jaar. De opstelling van het FPDO gebeurt in verschillende stappen.

De ICDO is niet alleen verantwoordelijk voor het Federale Plan voor Duurzame Ontwikkeling, maar ook voor het coördineren van de rapportering van de leden van de ICDO over de toepassing van de acties en de maatregelen die zijn opgenomen in dit plan. Dit rapport wordt opgesteld 18 maanden voor het einde van de beleidscyclus en wordt gebruikt door de Task Force Duurzame Ontwikkeling (TFDO) van het FPB om het Federaal Rapport voor Duurzame Ontwikkeling op te stellen, dat met name een evaluatie bevat van het beleid dat werd gevoerd.

In 2013 had een nieuw FPDO het levenslicht moeten aanschouwen. Dat rapport zou echter een bijzondere korte levensduur kennen omdat de regering die gevormd zal worden naar aanleiding van de verkiezingen van mei 2014, een nieuwe cyclus zal moeten lanceren. De ICDO heeft haar werkzaamheden dus toegespitst op de uitwerking van actiefiches die het mogelijk moeten maken om het volgende FPDO uit te werken in overleg met de nieuwe regering.

2.2.3. DOEB¹ wordt RIA

De wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, voert de nieuwe Regelgevingsimpactanalyse (RIA) in. Om de procedure niet te verzwaren, worden er twee bestaande en drie nieuwe tests in samengebracht: de Kafka-test, RIA, de gender-test, de test omtrent de coherentie van het ontwikkelingsbeleid en de KMO-test.

De RIA is een voorafgaande evaluatie van de mogelijke gevolgen van ontwerpen van reglementering; deze evaluatie gebeurt op een geïntegreerde manier op economisch, maatschappelijk en milieuvlak en over de overheid. Deze nieuwe analyse moet kunnen aanzetten tot een transversaal denken om de kwaliteit en de coherentie van de beleidslijnen te verbeteren.

(Wet van 15 december 2013, titel 2 van hoofdstuk 2, houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging).

¹ DOEB: Duurzame ontwikkelingseffectbeoordeling

3. Activiteiten van de ICDO

3.1. Secretariaat

Het secretariaat van de ICDO en van haar werkgroepen wordt waargenomen door de Programmatorische federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling (POD DO).

Gedurende het hele jaar 2013 stond Cédric Van de Walle in voor het secretariaat van de vergaderingen van het bureau en van de plenaire vergadering van de ICDO. Het secretariaat van de werkgroepen van de ICDO wordt verzorgd door de verschillende leden van de POD DO.

Elk jaar stelt het secretariaat van de ICDO het activiteitenverslag van de ICDO op. In maart 2013 kon het activiteitenverslag 2012 evenwel niet worden afgewerkt door het gebrek aan beschikbare hulpmiddelen om met name de gegevens te valideren met betrekking tot de opvolging van de maatregelen van het Plan.

Tijdens het jaar hadden de werkzaamheden van het secretariaat van de ICDO vooral betrekking op de voorbereiding van het volgende Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling (FPDO):

- Het opstellen van een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de modaliteiten van de volksraadpleging over het voorontwerp van FPDO;
- De coördinatie van de vergaderingen en de compilatie van de documenten van de subgroepen die worden samengesteld om de doelstellingen en maatregelen van het volgende FPDO te identificeren;
- De compilatie van de actiefiches opgesteld door de experts van de FOD's;

- Deelname aan de coördinatievergaderingen van de actoren van de wet, met het oog op de voorbereiding van het "Dialogen"-project tussen de federale overheid en de burgermaatschappij aangaande de langetermijnvisie.

3.2. Samenstelling

De ICDO bestaat uit vertegenwoordigers van alle federale overheidsdiensten en van het Ministerie van Defensie. De Gewesten en Gemeenschappen worden eveneens uitgenodigd om een lid aan te duiden. Het Federaal Planbureau (FPB) wordt vertegenwoordigd door een waarnemer. De POD DO staat borg voor het voorzitterschap.

Tijdens de plenaire vergadering van 18 februari stelde de ICDO haar Bureau samen: mevrouw M. Smeets en de heer P. Vanderstuyf werden aangeduid.

3.3. Plenaire vergaderingen

In 2013 kwamen de leden van de ICDO zes keer samen in plenaire vergadering: op 18 februari, 26 maart, 28 mei, 25 juni, 24 september en 5 december.

De plenaire vergaderingen buigen zich op regelmatige basis over de opvolging van activiteiten van de werkgroepen en over de evolutie van de instrumenten van de wet betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling.

Bij verschillende gelegenheden werden de leden op de hoogte gebracht van de voorbereidende werkzaamheden met betrekking tot de regelgevingsimpactanalyse (RIA), de goedkeuring van de langetermijnvisie

door de regering, de voorbereiding van het voorontwerp van FPDO of de denkoefeningen met betrekking tot de integratie van de POD DO in een andere federale overheidsdienst.

In maart 2013 stelde de Task Force Duurzame Ontwikkeling (TFDO) van het FPB een ontwerp van structuur voor van het volgende Federaal Rapport voor Duurzame Ontwikkeling. Tijdens de vergaderingen van september en december werden discussies gevoerd aangaande de mogelijkheden om de langetermijnvisie beter kenbaar en aanvaardbaar te maken, met name aan de hand van een "Dialoog" zoals voorgesteld door de TFDO van het FPB in een nota hieromtrent.

Tijdens de vergadering van mei 2013 werden de resultaten voorgesteld van een enquête met betrekking tot de cellen voor duurzame ontwikkeling, met de bedoeling daar mogelijke steunmaatregelen uit te identificeren.

De activiteiten van de werkgroepen MVI/MVO en EMAS kwamen in de loop van het jaar verschillende keren aan bod. Tijdens de plenaire vergadering van juni 2013 besliste de ICDO om een nieuwe werkgroep op te richten gewijd aan de ongelijkheden op het vlak van de volksgezondheid, naar aanleiding van het mandaat dat haar werd toevertrouwd door de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid. Het mandaat van deze werkgroep werd in september 2013 goedgekeurd.

Tot slot werden in de maand juni de werkzaamheden gestart van de Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling (IMCDO). We hebben eveneens de kans gehad om in september 2013 kennis te maken met het nieuwe decreet aangaande de Waalse strategie inzake duurzame ontwikkeling.

4. De activiteiten van de werkgroepen

De meeste werkzaamheden van de ICDO worden verricht binnen haar werkgroepen. Die werkgroepen zijn plaatsen van samenwerking en overleg tussen de deskundigen van de overheidsdiensten rond welbepaalde thematieken. Zo zijn het plaatsen waar niet alleen informatie wordt uitgewisseld, maar waar ook kennis wordt ontwikkeld en waar er wordt samengewerkt rond transversale projecten; tegelijk probeert men het evenwicht te bewaren tussen de verschillende dimensies van duurzame ontwikkeling. Sommige werkgroepen focussen veeleer op projecten die tot doel hebben de voorbeeldrol van de overheid te bevorderen via de interne werking van de federale overheidsdiensten. Het gaat meer bepaald om

de werkgroepen EMAS, Mobiliteit, Overheidsopdrachten, Duurzame Evenementen en Duurzame Voeding. Andere werkgroepen leveren strategischer werk en hebben vooral tot doel interdepartementaal beleid te ontwikkelen; het gaat bijvoorbeeld om de werkgroepen Maatschappelijke Verantwoordelijkheid, Gezondheidsongelijkheden, Internationaal Beleid en Federale Strategie. Hun opdrachten vloeien voort uit het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (PFDO) of als gevolg van politieke beslissingen ad hoc en brengen verslag uit over hun activiteiten of over belangrijke ontwikkelingen tijdens de voltallige vergaderingen van de ICDO.

4.1. Werkgroep EMAS

Mandaat

De ICDO EMAS-werkgroep biedt ondersteuning aan de milieucoördinatoren van de federale instellingen belast met de invoering en het beheer van een milieuzorgsysteem (EMAS) Het EMAS-systeem (EMAS staat voor Eco-Management and Audit Scheme) werd in 2005 in de federale overheid ingevoerd. Het programma MVOverheid! voorziet dat tegen eind 2014 de helft van alle federale overheidsgebouwen waarin meer dan 100 personen werken over een EMAS-registratie beschikt.

Opdracht

- De milieucoördinatoren binnen de federale instellingen ondersteunen bij

de invoering en het beheer van het milieuzorgsysteem

- Een ontmoetingspunt voor informatie, opleiding, ontmoetingen, uitwisselingen en samenwerking tussen deelnemers;
- Behoeften identificeren en instrumenten creëren die door de EMAS-coördinatoren worden gedeeld;
- Hinderpalen identificeren die verband houden met de invoering van een milieuzorgsysteem in de federale overheidsdiensten;
- Statistieken opstellen van resultaten, meer bepaald op het vlak van de EMAS-indicatoren;
- De rapportering aan de Ministerraad coördineren

ICDO Activiteitenverslag 2013		Sprekers
Januari	Evaluatie van de EMAS vergaderingen in 2012 en suggesties voor 2013 (enquête)	POD DO
Februari	EMAS ICDO-vergadering: THEMA: Multi-sites 1.Modaliteiten inzake een uitbreiding van een registratie – collectieve registratie & Het registratiesysteem in de nabije toekomst – met inbegrip van de bijgewerkte versies - in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2.Twee getuigenissen m.b.t ' EMAS-registratie van meerdere sites' door RVP (FR) en FAVV (NL)	<u>Jean-Francois DOAT</u> - BIM Yves De Gheselle(RVP) - Jan Versnick (FAVV)
Maart	Enquête inzake milieuwetgeving. Op basis van de resultaten van de enquête werden gemeenschappelijke problemen in kaart gebracht. De resultaten werden doorgegeven aan het kabinet DO. Voor wat het EPC-verhaal betreft, werd een stand van zaken door de Regie der Gebouwen doorgegeven in april 2013. In juli 2013 lichtte de POD DO de andere problemen uit de enquête toe aan het kabinet DO en het kabinet van Regie.	POD DO
	Update wettelijk register	POD DO
	4-daagse Franstalige EMAS-opleiding voor OFO	POD DO
April	EMAS ICDO-vergadering: THEMA: de EPB-eisen voor technische installaties in Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 1.EPB-reglementering voor verwarmingsinstallaties 2.EPB-reglementering voor klimaatregelingsinstallaties	A.Beullens - BIM C.Danlois - BIM
Mei	De werkgroep informeren inzake volgende website betreffende afvalreglementering in BHG: www.brusselwastenetwerk.eu	POD DO
	4-daagse Nederlandstalige EMAS-opleiding voor FOD Binnenlandse Zaken	POD DO
Juni	Update wettelijk register	POD DO
	4-daagse Franstalige EMAS-opleiding voor FOD Binnenlandse Zaken	POD DO
September	EMAS ICDO-vergadering: THEMA: Milieuvergunningen in de drie Gewesten 1.Op 10/09 : Milieuvergunningen in het Waals Gewest 2.Op 17/09 : Milieuvergunningen in het Brussels Gewest 3.Op 27/09 : Milieuvergunning in het Vlaams Gewest -> uitgesteld tot maart 2014	Guy Boxho, SPW Valérie Stoop, BIM
Oktober	Rapport benchmarking 2012. De resultaten van het benchmarking werden aan het kabinet DO overgemaakt.	POD DO
November	EMAS ICDO-vergadering:	POD DO

	THEMA: Resultaten van de benchmarking	
	Middag DO: EMAS binnen de federale overheid: waar staan we?	POD DO
December	Update wettelijk register	POD DO
Ganse jaar	Over het ganse jaar werden er meer dan 70 mails met specifieke vragen inzake aan de POD DO gericht.	EMAS ICDO-WG

Vooruitzichten 2014

- Toelichting door BIM inzake de 'Ordonnantie houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing' – Ordonnantie van 2 mei 2013.
- Evaluatie naleving wettelijke en andere eisen
- Uitwisseling van beste praktijken inzake interne audits
- Toelichting artikel 5 van de Energie Efficiëntie Richtlijn (de omzetting van de Europese richtlijn naar Belgische wetgeving zal vermoedelijk plaatsvinden in 2014 en wordt gecoördineerd door FOD Economie)
- Benchmarking inzake stimuleren van de betrokkenheid
- EMAS-indicatoren en GRI-indicatoren
- Hoe zetten we de stap van EMAS naar ISO26000?
- Toelichting basisprincipes milieuvergunning Vlaams Gewest

Een blik op het beheer van het verbruik

De onderstaande verbruikstabellen en – grafieken hebben betrekking op twee stalen

die representatief zijn voor de gebouwen die de Regie der Gebouwen beheert.

De berekeningen zijn afkomstig van het systeem Environment Information System (EIS) waarmee het verbruik inzake verwarming en elektriciteit kan worden gegenereerd voor een respectief staal van gebouwen in verband waarmee men zeker is voor de geanalyseerde periodes over volledige en betrouwbare verbruiksgegevens te beschikken.

Dit representatief staal van gebouwen geeft een tendens aan inzake de evolutie van het verbruik op het vlak van verwarming (eerste staal) en elektriciteit (tweede staal).

Het verbruik inzake verwarming, uitgedrukt in kWh, wordt herleid tot 'genormaliseerde' klimaatvoorwaarden.

De oppervlaktegegevens waarover we beschikken, zijn oppervlakten 'extra muros'. Ze omvatten zowel de verwarmde als de niet-verwarmde oppervlakten.

Idealiter zou het specifiek verbruik moeten worden berekend in verhouding tot een oppervlakte intra muros of een verwarmde nuttige oppervlakte, maar we beschikken niet over deze gegevens voor voldoende complexen. Deze oefening wordt momenteel gemaakt.

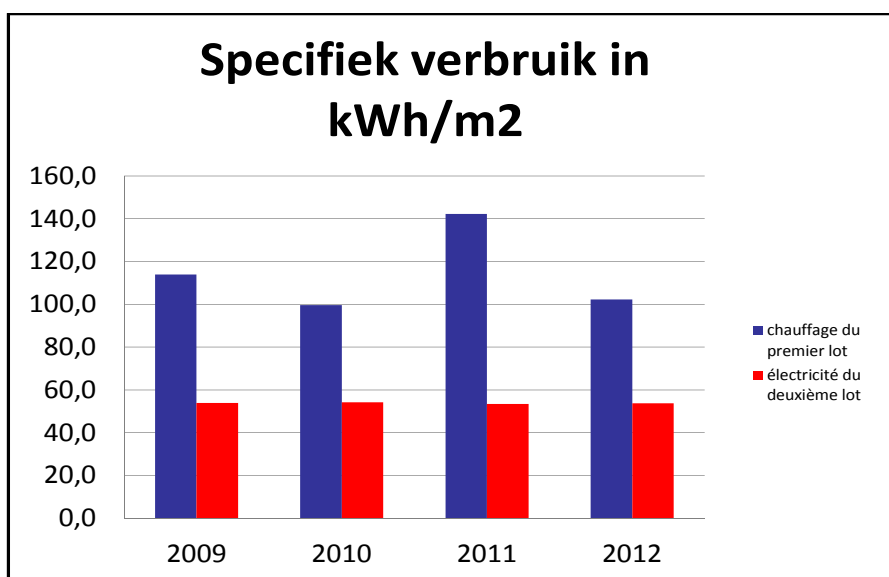
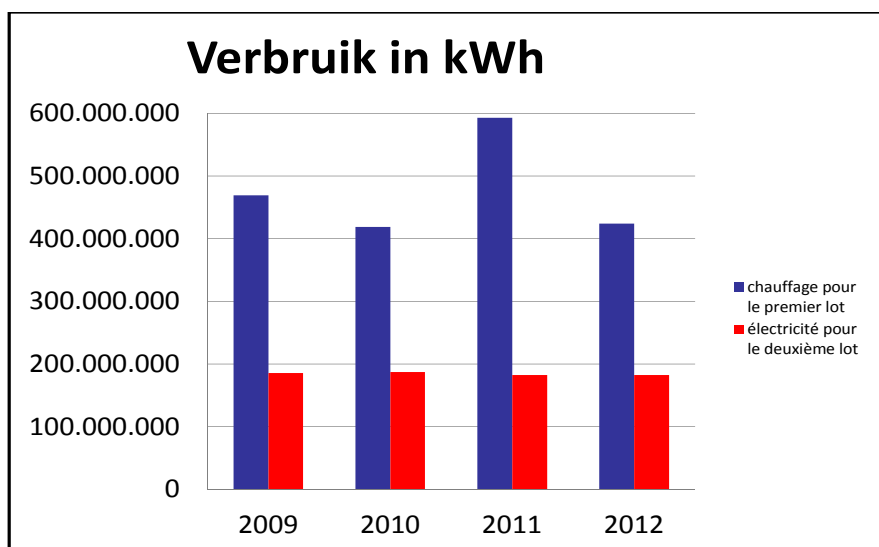
Eerste staal gebouwen

Verbruik inzake verwarming (gas & stookolie)				
	2009	2010	2011	2012
kWh	469.039.402	418.563.698	592.872.041	423.875.924
m ²	4.115.917	4.199.123	4.169.580	4.147.832
kWh/m ²	114,0	99,7	142,2	102,2

Tweede staal gebouwen

Elektriciteitsverbruik				
	2009	2010	2011	2012
kWh	185.625.890	187.370.479	182.438.708	182.321.786
m ²	3.441.995	3.452.179	3.410.863	3.391.936
kWh/m ²	53,9	54,3	53,5	53,8

De jaarlijkse verschillen in oppervlakte voor elk staal gebouwen zijn het gevolg van het verschil in bezetting van sommige gebouwen tijdens de periode van vier jaar.

De enige gebouwen die deel uitmaken van het staal, zijn die welke beschikken over volledige en geldige gegevens voor de vier opeenvolgende jaren.

Bij elke publicatie van het ICDO-rapport tijdens de voorbije jaren zijn het staal geanalyseerde gebouwen voor verwarming en het staal geanalyseerde gebouwen voor elektriciteitsverbruik in omvang toegenomen.

U vindt hierna, uitgedrukt in %, de evolutie van de verhouding van de oppervlakte van de gebouwen van het staal in vergelijking met de totale oppervlakte van de gebouwen die de Regie beheert.

Oppervlakte voor het staal / totale oppervlakte beheerd door de Regie (gemiddelden van 2009 tot 2012)				
Verhouding:	1 ^{ste} jaar	2 ^{de} jaar	3 ^{de} jaar	4 ^{de} jaar
Staal voor verwarming	19 %	24 %	30 %	56 %
Staal voor elektriciteit	34 %	41 %	46 %	46 %

Dankzij de uitvoering van de contracten voor de levering van gas en elektriciteit, als gevolg waarvan de verbruiksgegevens kunnen

worden gecentraliseerd, zullen deze percentages nog aanzienlijk stijgen tijdens de komende jaren.

4.2. Werkgroep Duurzame Mobiliteit

Mandaat

Het programma MVOverheid! werd op 20 juli 2012 goedgekeurd door de Ministerraad. De tweede hoofdlijn wil aanzetten tot een duurzame mobiliteit binnen de federale overheidsdiensten. Om te beantwoorden aan de doelstellingen van deze hoofdlijn, heeft de ICDO op 6 november 2012 een werkgroep "Duurzame Mobiliteit" opgericht.

Odrachten

Het programma MVOverheid! voorziet dat:

« 1) De federale overheid moedigt duurzame mobiliteit aan bij haar werknemers. Hiertoe stelt elke federale overheidsdienst een **duurzaam mobiliteitsplan**, dat geïntegreerd wordt in de managementplannen of toekomstige bestuursovereenkomsten. Het

gaat om een mobiliteitsplan **ter aanvulling van de bestaande wettelijke verplichtingen, zoals:**

- Verplaatsingsplan van de ondernemingen + het luik Pollutiepiekplan ervan (verplichtingen opgelegd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest);
- Driejaarlijkse federale diagnostiek over het woon-werkverkeer (Programmawet van 8 april 2003) ».

"2) De federale overheid brengt de vloot van haar wagenpark in kaart en stelt zich een ambitieus CO₂-reductiepercentage voor de eigen vloot voorop tegen 2020". Dit ondersteunt de wijziging van de omzendbrief 307quinquies betreffende het beheer en de aankoop van dienstwagens met strengere normen waaraan nieuwe voertuigen moeten voldoen en met een verplicht rapport betreffende de nieuwe voertuigen, de andere voertuigen (in verkeer gebracht en

ingeschreven), het aantal kilometer en het aantal liter brandstof.

“3) De federale overheid stelt regels op voor de transportmodus bij reizen naar het buitenland rekening houdend met het tijdsaspect en houdt de delegaties bij buitenlandse reizen zo beperkt mogelijk. De CO₂-uitstoot van dienstreizen van de federale overheid wordt gecompenseerd ». Dit ondersteunt de identificatie van maatschappelijk verantwoorde projecten om de CO₂-uitstoot te compenseren ter gelegenheid van zendingen van federale ambtenaren.

“4) De omzendbrief 307quinquies voor de aankoop van nieuwe wagens zal worden geactualiseerd. In dit kader zal de aankoop van elektrische wagens worden onderzocht”.

« 5) Carpooling biedt mogelijkheden die een meerwaarde kunnen bieden in het kader van het woon-werkverkeer. Door op federaal niveau een tool van het type Interface 2.0 te ontwikkelen en ter beschikking te stellen wordt het gemakkelijker maken om online in te schrijven en kan men de kandidaat-carpoolers van de verschillende federale diensten met elkaar in contact brengen. Daar de werkplaatsen (dienstgebouwen) van sommige administraties geografisch gezien bij elkaar in de buurt liggen, zal deze tool de mogelijkheid bieden om een groot aantal gebruikers te bereiken». Dit ondersteunt de ontwikkeling van een tool die de eigen databanken voor carpooling van de federale administraties met elkaar verbindt met als doel de groep van gebruikers uit te breiden en de waarschijnlijkheid om het woon-werkverkeer door middel van carpooling te realiseren te vergroten. Parallel wordt er gewerkt aan het vaststellen van een wettelijke basis van het systeem om het ook buiten de federale administraties uit te breiden. Die federale administraties kunnen dan als voorbeelden dienen voor het ontwikkelen van carpooling.

« 6) Eigen initiatieven van de FOD's en POD's, naargelang van de mogelijkheden en

behoeften, op basis van de “voorbeeldfunctie” van de overheden.:

- *Activiteiten centraliseren in een beperkt aantal sites om onnodige pendeldiensten te vermijden; telewerk; satelietskantoren; de nieuwe manieren om te werken, teleconferentie;*
- *De gebruiksvoorwaarden van een dienstvoertuig beperken;*
- *Het verkrijgen van gratis tickets voor het openbaar vervoer vereenvoudigen (bulk tickets) voor de dienstverplaatsingen;*
- *Gebruiksvoorwaarden voor de autoparkeerplaatsen voor de ambtenaren en voor de bezoekers;*
- *De verplaatsingsbehoefte verminderen voor de stakeholders en de burgers via e-government;*
- *Bestellingen groeperen om het aantal leveringen te beperken en bijgevolg het vervoer door de leveranciers;*
- *Cursussen ecodriving voor de ambtenaren (beroepschauffeurs of voor wie door zijn functie de weg op moet);*
- *Lpg-voertuigen toelaten in de parkings van de gebouwen van de federale administraties;*
- *Sensibiliseren om de fiets te gebruiken voor het woon-werkverkeer: inschrijven voor een werkgeverscontract bij Bike to Work;*
- *Fietsparking voor zowel de ambtenaren als de bezoekers (behalve als er bv. een “Fietspunt” vlakbij een NMBS-station in de buurt is);*
- *Het gebruik van dienstfietsen aanmoedigen: cursus “Hoe met de fiets rijden in het stadsverkeer” bij een gespecialiseerde vereniging zoals bv. ProVélo + fietspadenplan uitdelen;*
- *Informatie geven over het huren van een fiets bij de Fietspunten en bij ProVélo; over de abonnementen Villo en Bluebike (zowel nuttig voor dienstverplaatsingen als voor evenementen rond teambuilding);*

- *Veiligheidssetjes uitdelen aan de ambtenaren (helm, afneembare lichten, fluohesjes, fluo slap wrap)*
- *Beter info verstrekken over de bereikbaarheid door op de website links te plaatsen naar websites van openbare vervoersmaatschappijen;*
- *Betere info geven over de toegankelijkheid door de voorzieningen voor gehandicapten en voor personen met beperkte mobiliteit (PBM) te verduidelijken;*
- *Maximale glijdende uurroosters invoeren in de overheidssector op grond van zijn voorbeeldfunctie: door op macro-economisch niveau het principe "Green Match" toe te passen met de openbare vervoersmaatschappijen wordt de behoefte aan rollend materieel kleiner; doordat de spitsuren van het gemotoriseerd verkeer gespreid zullen zijn, zullen er bovendien minder files zijn op de weg;*

Activiteiten 2013

De werkgroep is samengekomen op 17 januari, 17 februari, 19 november en 17 december 2013

1. Aanmoedigen van de duurzame mobiliteit van de federale ambtenaren

Nadat ze haar werkprogramma had bepaald tijdens de eerste vergadering in december 2012, begon de werkgroep in januari 2013 met de uitwerking van de inventaris van de voertuigen van het federale wagenpark, in overleg met de Werkgroep Duurzame overheidsopdrachten. Een voorstel van stramien werd besproken en voor overleg elektronisch verstuurd naar de verschillende federale overheidsdiensten. Tijdens de vergadering van februari 2013 werd het document goedgekeurd en ging de werkgroep dieper in op de manier waarop alternatieven gevonden konden worden voor het individueel autogebruik (autosolisme) en het

gemotoriseerd vervoer bij de ambtenaren. Met dit doel voor ogen werden de vzw's Taxistop en Fietzersbond uitgenodigd om hun respectieve werkinstrumenten voor te stellen aan de leden van de Werkgroep.

In het verlengde van deze benadering, lanceerde de POD DO een pilootproject waarbij de FOD's en de POD's gedurende een jaar gratis lid konden worden van de platformen Carpoolplaza en Bike2Work. De kostprijs voor deze abonnementsformules komt voor rekening van de POD DO. De samenwerking met het platform Carpoolplaza werd in november 2013 geconcretiseerd; ondertussen nemen er 6 federale administraties aan deel. De samenwerking met het platform Bike2Work zal worden gestart in de lente van 2014.

2. Identificeren van de vloot van de federale overheid

De werkgroep heeft hieromtrent samengewerkt met de werkgroep EMAS en de werkgroep Duurzame Overheidsopdrachten om een gemeenschappelijk model op te stellen met de bedoeling om een inventaris te kunnen maken van het federale wagenpark.

3. Uitwerken van de regels omtrent de transportwijzen tijdens missies naar het buitenland

De meeste departementen hebben specifieke instructies in de vorm van een Vade Mecum of van een dienstnota. De keuze van de verplaatsingswijze wordt bepaald door de lengte van het traject, het al dan niet aanwezig zijn van alternatieven voor het vliegtuig (HST), de kosten en de duur van het verblijf. Voorbeelden van dergelijke documenten werden besproken binnen de werkgroep en zijn beschikbaar bij wijze van uitwisseling van goede praktijken.

De compensatie van de CO₂-emissies die worden geproduceerd tijdens federale opdrachten naar het buitenland was eveneens het voorwerp van besprekingen en presentaties binnen de werkgroep. Het blijkt dat het systeem voor de berekening van de CO₂-uitstoot complex is en toevertrouwd dient te worden aan gespecialiseerde instanties. De aankoop van emissierechten (CER) gecertificeerd door de Gold Standard wordt trouwens aanbevolen om de steun te garanderen aan projecten die beantwoorden aan de maatschappelijke, ecologische en ethische criteria die werden gedefinieerd in het kader van een beleid inzake maatschappelijke verantwoordelijkheid. Ook al is de kostprijs van de koolstofkredieten de laatste twee jaar in elkaar geklapt, moet nog worden bestudeerd of dergelijke compensaties opportuun zijn, met name in het kader van de huidige budgettaire beperkingen.

4. Actualiseren van de omzendbrief 307quinquies

Omzendbrief 307quinquies maakt het voorwerp uit van presentaties en uitwisseling van informatie tussen de werkgroep "Duurzame Mobiliteit" en de werkgroep "Duurzame Overheidsopdrachten". Het is deze laatste werkgroep die de werkzaamheden volgt met betrekking tot de herziening van de methode ter berekening van de Ecoscore.

De werkgroep "Duurzame Mobiliteit" heeft daarom de voorwaarden onderzocht ten gunste van de aanschaf van elektrische, hybride, LPG- en CNG-voertuigen. Uit het onderzoek van deze kwestie blijkt dat de budgettaire beperkingen en restricties die werden opgelegd door de inspectie van financiën de aankoop in de weg staan. Daardoor kan de publieke overheid haar voorbeeldrol ter zake niet spelen. Een andere factor verhindert trouwens dat de markt van

elektrische voertuigen zich kan ontwikkelen: de afwezigheid van een oplaadnetwerk.

5. Ontwikkelen van een instrument ter bevordering van het carpoolen eigen aan de federale administraties

Het pilootproject dat werd gelanceerd door de POD DO inzake carpoolen is een antwoord op deze voluntaristische benadering. Het platform Carpoolplaza maakt een rechtstreekse toegang mogelijk tot een ruimte die voorbehouden is voor de ambtenaren van de FOD en de POD die betrokken zijn bij het project. De POD DO heeft bovendien communicatie-instrumenten ontwikkeld specifiek voor dit project en die ter beschikking worden gesteld van de federale administraties die er gebruik van wensen te maken.

6. De initiatieven exploiteren die eigen zijn aan de FOD en de POD en de voorbeeldfunctie van de publieke autoriteiten illustreren

De website van de ICDO wordt momenteel vernieuwd. Wanneer die operationeel zal zijn in de lente van 2014 zou die een rubriek kunnen bevatten van dit type.

Vooruitzichten 2014

- De aan de gang zijnde werkzaamheden voortzetten met betrekking tot de herziening van omzendbrief 307quinquies
- Een stramien uitwerken dat de integratie mogelijk maakt van de duurzame mobiliteit in de mobiliteitsplannen en in de managementplannen of beheerscontracten
- De impact bestuderen van de bestaande satellietkantoren op de mobiliteit van de ambtenaren die er gebruik van maken

- Een voorstel van "generieke" instructie opstellen met betrekking tot het gebruik van dienstvoertuigen
- Een voorstel van "generieke" instructie opstellen met betrekking tot de missies naar het buitenland
- Een dialoog tot stand brengen met de Inspectie van financiën om de regels te verruimen waardoor de aanschaf van elektrische voertuigen of hybride voertuigen mogelijk wordt, rekening houdend met de milieucriteria
- Voorbeelden van goede federale praktijken verzamelen inzake duurzame mobiliteit en die publiceren op de website van de ICDO
- Ijveren voor de promotie van het gebruik van de fiets bij de federale ambtenaren
- De balans opmaken van een pilootproject met het platform Carpoolplaza
- Onderzoek doen naar het belang van videoconferencing als instrument om de uitstoot van CO₂ terug te dringen.

4.3. Werkgroep Duurzame Overheidsopdrachten

Mandaat

De werkgroep Duurzame Overheidsopdrachten verzekert de opvolging van het federale en het gewestelijke beleid inzake duurzame overheidsopdrachten. De taken en activiteiten worden bepaald door de federale plannen inzake duurzame ontwikkeling, het Actieplan Duurzame Overheidsopdrachten 2009-2011 en het programma MVOverheid!. Het is een gemeenschappelijke werkgroep met de Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM).

Opdrachten

- Binnen de federale overheidsdiensten de uitvoering van de maatregelen uit het Federaal Plan inzake Duurzame Overheidsopdrachten ondersteunen. De werkgroep onderzoekt hoe de ecologische, economische en sociale aspecten kunnen geïntegreerd worden in de overheidsopdrachten, rekening houdend met de haalbaarheid voor de ondernemingen, in het bijzonder voor de kmo's;
- De verschillende specialisten inzake overheidsopdrachten die in de federale en gewestelijke overheidsdiensten werken samenbrengen, hen inlichten over de reglementering ter zake, instrumenten creëren die tegemoetkomen aan de behoeften van de openbare aankopers (Gids voor duurzame aankopen), de hinderpalen en stimulansen identificeren en een beroep doen op expertise om praktische oplossingen aan te reiken;
- Een dynamiek tot stand brengen tussen de leden van de werkgroep, de uitwisseling van goede praktijken tot stand brengen en knowhow overdragen;
- Statistieken opmaken over de integratie van duurzame ontwikkelingscriteria in de overheidsopdrachten;
- Opvolging uitvoering van de maatregelen van het Federaal Plan inzake Duurzame Overheidsopdrachten, jaarlijks verslag uitbrengen over de acties en

resultaten, over de effecten en neveneffecten van die acties;

- Coördinatie van de federale acties ter bevordering van duurzame overheidsaankopen met de initiatieven op gewestelijk, gemeenschappelijk en gemeentelijk vlak;
- Projecten uitwerken die de recyclage en de opwerking van het afval van de besturen koppelen aan de sociale economie.

Activiteiten 2013

1. Werkzaamheden van de ICDO werkgroep duurzame overheidsopdrachten

De vergaderingen van de ICDO-CCIM werkgroep vonden plaats op 18 januari 2013 (14 aanwezigen), op 19 april 2013 (14 aanwezigen) en op 11 september 2013 (14 aanwezigen).

2. Europese samenwerking

Verschillende leden van de ICDO-CCIM werkgroep werken samen met de Europese Commissie, DG Leefmilieu ter ondersteuning van het Europese beleid milieuvriendelijke aankopen. Vertegenwoordigers vanuit de POD DO, DAR (Vlaanderen) en LNE (Vlaanderen) namen actief deel aan de GPP Advisory groep vergaderingen van maart 2013 (Brussel) en oktober 2013 (Sevilla). In 2013 werd tijdens deze Europese vergaderingen in het bijzonder aandacht besteed aan de volgende thema's: uitwisselingen over het beleid tussen de verschillende lidstaten, toelichtingen bij het studiewerk rond de inventarisatie van internationale en Europese monitoring initiatieven inzake milieuvriendelijke overheidsopdrachten, het vastleggen van een beoordelingsmethode voor het ontwikkelen van milieuvriendelijke criteria voor prioritaire

productgroepen en diensten, de ontwikkelingen van het beleid en regelgeving rond verschillende richtlijnen, in het bijzonder de energie efficiëntie richtlijn 2012/27/EC, de schone voertuigen richtlijn 2009/33/EC en de opmaak van de nieuwe richtlijn overheidsopdrachten.

Als voorbereiding op deze Europees overlegmomenten vonden de G11 vergaderingen plaats. Dit zijn ontmoetingen tussen nationale experts inzake duurzame aankopen uit de 11 best presterende Europese lidstaten. In maart 2013 nam België het voorzitterschap van deze groep op zich. De vergadering besloot om in de komende maanden in het bijzonder te werken rond de volgende thema's: eco-innovatie, voordelen van milieuvriendelijke aankopen, monitoring van groene overheidsopdrachten en beleidsontwikkelingen inzake duurzame overheidsopdrachten. Het Spaans voorzitterschap van oktober 2013 gaf verder gevolg aan de uitwerking van deze thema's. Ook het Zwitsers voorzitterschap van maart 2014 zal de problematiek verder opvolgen.

3. Nationale coördinatie

Geregeld bood de ICDO-CCIM werkgroep duurzame overheidsopdrachten aan de vertegenwoordigers uit de gewesten de mogelijkheid om toelichting te geven bij de ontwikkeling van hun eigen beleid. Deze uitwisselingen zijn vaak een stimulans voor andere beleidsniveaus om verdere stappen te nemen inzake de verduurzaming van de overheidsopdrachten.

Op 2 juli 2013 vond er een Interkabinetten (IKW) vergadering plaats ter voorbereiding van de Interministeriële Conferentie Duurzame Ontwikkeling (IMCDO) van 14 oktober 2013. In dit overleg zetelen de federale en gewestelijke ministers bevoegd voor duurzame ontwikkeling. Tijdens de vergadering van 2 juli werd de voorbeeldrol van de overheid besproken, meer bepaald de gezamenlijke aankoop van groene stroom en de

samenwerking op het vlak van duurzame overheidsopdrachten. In het ontwerp van agenda voor de conferentie van 2 oktober staat:

“De ICDO-CCIM wordt belast met het uitwerken van een ontwerpnota die de prioritaire actieterreinen voor nationale samenwerking inzake duurzame overheidsopdrachten identificeert.”

De ICDO-CCIM werkgroep beschikt al geruime tijd over een nota die de modaliteiten van nationale samenwerking tussen gewesten en de federale overheid op een informele wijze heeft vastgelegd. De nota werd door de werkgroep doorgestuurd als input voor de IMCDO.

Op 14 oktober 2013 bespraken de vertegenwoordigers van de federale en gewestelijke ministers verantwoordelijk voor duurzame ontwikkeling de verdere stappen m.b.t. het beleid duurzame ontwikkeling. Wat betreft de voorbeeldfunctie van de overheid, deel duurzame overheidsopdrachten, werden de volgende beslissingen genomen:

- (1) het opzetten van een gemeenschappelijke communicatie met betrekking tot het instrumentarium (gemeenschappelijk e-platform): verzameling op korte termijn van bestaande onlineplatformen;
- (2) het uitwerken van gemeenschappelijke minimumcriteria duurzame ontwikkeling: starten met het ontwikkelen van een set minimumcriteria, in samenwerking met de Commissie overheidsopdrachten;
- (3) monitoring: het formuleren van een voorstel voor de monitoring van het gebruik van duurzaamheidscriteria bij overheidsopdrachten via het gebruik van e-procurement;
- (4) de technische werkgroep wordt tevens gevraagd voorstellen te formuleren om de bestaande wetgeving overheidsopdrachten te

verbeteren met het oog op duurzame ontwikkeling;

Begin 2014 zal een technische werkgroep onderzoeken hoe verder invulling gegeven kan worden aan de beslissingen van deze conferentie. De ICDO-CCIM werkgroep Duurzame Overheidsopdrachten zal een belangrijke bron van expertise vormen.

4. Internationale werkzaamheden rond duurzame overheidsopdrachten

ISO is gestart met de werkzaamheden voor een ISO-norm ‘sustainable purchasing’. De normalisatie instellingen AFNOR (Frankrijk) en ANBT (Brazilië) hebben daartoe een voorstel ingediend. De documenten die als bronmateriaal voor deze norm worden voorgesteld betreffen:

- ISO 26000 guidance on social responsibility
- NF X50-135, een Franse norm rond duurzaam aankopen
- BS 8903: een Britse norm rond duurzaam aankopen

AFNOR en ABNT stellen voor om te werken rond 2 assen:

- één deel dat beleids- en strategische aspecten van het aankoopproces omvat;
- een tweede deel dat meer van operationele aard is en zich meer rechtstreeks richt naar aankopers en verwante functies.

Met resolutie 28/2013 heeft de ISO Technical Management Board de oprichting van een project commissie goedgekeurd en het secretariaat toegekend aan AFNOR en ABNT.

Vanuit het Belgische Bureau voor Normalisatie werd er inmiddels een schaduwcommissie opgericht met de bedoeling de ontwikkeling van deze norm op te volgen. Voor de zomervakantie van 2013 waren reeds de volgende organisaties opgenomen in deze

schaduwcommissie: CAP Conseil, Business and Society, Verbond voor Belgische Ondernemingen en POD Duurzame Ontwikkeling.

De ontwikkeling van een ISO norm dient gesteund te worden door de leden (standaardisatie instellingen) van verschillende landen. Het Belgische NBN heeft zich formeel achter de ontwikkeling van de norm gesteld en heeft ook duidelijk gemaakt dat ze zal deelnemen aan de werkzaamheden. Het eerste plenaire overleg over de ontwikkeling van deze norm vond plaats op 22 en 23 september 2013 in Parijs.

Daarnaast heeft UNEP opgeroepen om samen te werken met ISO. UNEP had namelijk zelf reeds een programma opgezet rond het *Sustainable Public Procurement Initiative* waarbij 11 werkgroepen actief zijn. In het kader van de UNEP-werkgroep 1A: *Proposing a vision and purchasing principles: developing principles for SPP* vroeg UNEP om af te stemmen met hoger vermeld ISO initiatief.

5. Implementatie van de Energie Efficiëntie Richtlijn 2012/27/EC

Op 11 september 2012 keurde het Europees Parlement de Energie Efficiëntie Richtlijn goed. Deze richtlijn zal implicaties hebben voor het overheidsopdrachten-beleid. Artikel 5 betreft de voorbeeldrol van publieke sector en handelt over de renovatieverplichting van 3% publieke gebouwen die kleiner zijn dan 500m²/jaar. Artikel 6 focust op de aankoop van producten, diensten en gebouwen met een hoge energie-efficiëntie prestatie. Artikels 16 en 17, ten slotte, gaan over kwalificatie en vorming.

De implementatie van de Energie Efficiëntie Richtlijn 2012/27/EC dient te gebeuren vóór 5 juni 2014. Op federaal niveau werd de tekst besproken met de FOD Economie, de POD Duurzame Ontwikkeling, de Regie de Gebouwen en FEDESCO tijdens verschillende overlegmomenten in juli 2013. Een toelichting van art. 5 van deze richtlijn is ook gegeven op het netwerkoeverleg van federale aankopers

van 22 juli 2013.

Sinds de herfst van 2013 heeft de FOD Kanselarij zich verdiept in pistes voor de concrete omzetting van deze richtlijn. Het betreft voorstellen tot aanpassing van de wetgeving overheidsopdrachten en een voorstel tot koninklijk besluit. Binnen de ICDO-CCIM werkgroep Duurzame Overheidsopdrachten werd het dossier geregeld besproken.

6. Omzendbrieven wagenpark overheidsdiensten (Vlaanderen, federaal)

In de eerste helft van 2013 werd er in het kader van het netwerkoeverleg van federale aankopers gewerkt aan een voorstel van herziening van de omzendbrief 307quinquies voor personenwagens. Er werd geregeld uitgewisseld over de werkzaamheden binnen de ICDO werkgroepen Duurzame Overheidsopdrachten en Mobiliteit. Op basis van voorbereidende discussies en nota's vanuit de FOD Economie, de POD Duurzame Ontwikkeling en andere diensten, heeft de FOD P&O in juli 2013 een ontwerptekst opgemaakt. De sterke punten in het voorstel op gebied van duurzame ontwikkeling, vooral milieu en economie, betreffen bepalingen m.b.t.:

- euronormen en ecoscores (op basis van indicaties rond de ecoscores in recente rapporten van VITO en VUB);
- elektrische, hybride en andere wagens met alternatief motortype, inclusief doelstellingen voor het verwerven van wagens met dit motortype;
- jaarlijkse opvolging door rapportering en in kaart brengen van het federale wagenpark;
- de energie efficiëntie richtlijn 2012/27/EC;
- 25% van de gunningscriteria gaat naar milieuaspecten;

- 50 % van de gunningscriteria naar prijs, bepaald vanuit Total Cost of Ownership.

Ter informatie: In Vlaanderen werd recent een eigen omzendbrief rond de verduurzaming van het wagenpark goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 7 juli 2013. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt de verduurzaming van het wagenpark gegarandeerd door de omzendbrief van 9 februari 2009.

7. Omzendbrief duurzame overheidsopdrachten

De nota van de Ministerraad van 13 juli 2012 vermeldt de volgende doelstelling: *“Alle federale overheidsopdrachten, en in het bijzonder die van de Federale Opdrachtcentrale (FOR), zullen rekening houden met ambitieuze duurzaamheidsaspecten ter stimulering van milieuvriendelijke, sociaal verantwoorde en economisch efficiënte producten en dienstverlening op basis van de instructies van de geactualiseerde omzendbrief P&O/DO/1;”*

De omzendbrief P&O/DO/1 van 27 januari 2005, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 4 februari 2005, had de ambitie om het aantal duurzame aankopen binnen de federale overheid drastisch te verhogen. De federale overheid wilde ook op het vlak van de duurzame aankopen een voorbeeldfunctie vervullen.

De omzendbrief dateert evenwel van 2005 en is, gezien de nieuwe mogelijkheden en nieuwe instrumenten voor de verduurzaming van de overheidsopdrachten, dringend aan vernieuwing toe. Het Federaal Actieplan Duurzame Overheidsopdrachten 2009 – 2011, actie 1.2. voorzag reeds de actualisatie van deze omzendbrief.

De tekst werd door de POD Duurzame Ontwikkeling en de FOD Personeel en Organisatie omgevormd tot omzendbrief P&O/DO/1 bis. Hiervoor vonden 19 overlegmomenten plaats tussen 2011 en 2012. Het ontwerp zoekt een evenwicht tussen economische, sociale en ecologische

bekommernissen. In het kader van moeilijke economische tijden gaat de omzendbrief trouwens niet voorbij aan een grondig voorafgaandelijk onderzoek van de noden van de aanbestedende diensten en het voeren van een marktonderzoek naar een realistische beschikbaarheid van duurzame producten en diensten. Daarnaast houdt de omzendbrief rekening met het meedingen aan overheidsopdrachten voor grote bedrijven (mogelijk schaalvoordeel) maar zeker ook voor de kmo's, het in rekening brengen van de totale levenscycluskost van producten en diensten en de beschikbaarheid van innovatieve producten op de markt.

Op 11 december 2012 vond een eerste politiek overleg plaats over de tekst en werden verdere richtlijnen gegeven m.b.t. het verder uitwerken van de tekst.

In de zomer van 2013 werden er grondige discussies gehouden tussen de POD Duurzame Ontwikkeling en de FOD Sociale Zekerheid met het oog op het aanzienlijk versterken van het luik 'sociale aspecten' in de omzendbrief. In de herfst van 2013 werd ook de FOD Kanselarij betrokken bij het overleg om het ontwerp van tekst optimaal af te stemmen op de wet overheidsopdrachten van 15 juni 2006 die sinds de zomer van 2013 van kracht werd.

De tekst werd op het einde van 2013 gefinaliseerd om voorgelegd te worden aan de Commissie Overheidsopdrachten van januari 2014.

8. Afstemmen van gewestelijke en federale instrumenten

De Producttest werd door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) ontwikkeld in de schoot van het Steunpunt en Informatiecentrum voor Preventie van afval en emissies (STIP) in 2006-2007. De test berekende hoe milieuverantwoord aankopen zijn, zoals kantoorartikelen, schoonmaakmiddelen, elektrische apparaten enz.

Anno 2013 is het landschap rond duurzaam aankoopbeleid sterk gewijzigd. De noden, de markt en het beleid zijn geëvolueerd. Bij een

groen en duurzaam aankoopbeleid dient er rekening gehouden te worden met de productie en oorsprong van materialen. Anderzijds is er bij professionele gebruikers vooral nood aan voorbeeldbestekken met duurzaamheidscriteria en informatie over leveranciers van duurzame producten.

Na vijf succesvolle jaren met 650 geregistreerde gebruikers heeft de OVAM beslist om de Producttest als tool af te ronden. De definitieve afronding is aangekondigd voor midden 2014. Dat betekent geen afbouw van de dienstverlening, maar een efficiëntere en gecoördineerde aanpak voor meer duurzaamheid bij consument en overheid. Vanaf nu geeft de OVAM haar beleid en visie door via de stuurgroepen van de actuele instrumenten en diverse federale en Vlaamse werkgroepen.

De resultaten van de TWOL - studies (Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu) die uitgevoerd werden voor de ontwikkeling van de Producttest werden overgedragen naar www.gidsvoorduurzameaankopen.be.

9. Instrumentarium: Actualisatie www.gidsvoorduurzameaankopen.be

In de zomer van 2013 is de POD Duurzame Ontwikkeling gestart met de actualisatie van www.gidsvoorduurzameaankopen.be. De aanpassing zal in twee fasen gebeuren:

In de eerste plaatst werd de opmaak van de bestaande website geactualiseerd en werd het beheer naar de FOD Informatie- en Communicatietechnologie (FEDICT) overgebracht. De inhoud blijft in deze fase in grote mate hetzelfde. Verouderde of archiefdocumenten zijn vóór december 2013 verwijderd. In een tweede fase zal een behoefteanalyse van de gebruikers doorgevoerd worden. Een aanpassing van de site op basis van deze informatie wordt voorzien voor de tweede helft van 2014.

Tussen 1 januari 2013 en 31 december 2013 werd de website door 3972 unieke bezoekers

bezocht. De gemiddelde verblijfsduur op de site was 2 minuten en 24 seconden. Deze lange verblijfsduur is ook te verklaren door het feit dat verschillende vormingsinitiatieven in de gewesten gebruik maken van de gids om praktische oefeningen te maken.

10. Sociale aspecten in overheidsopdrachten

Actie 2.3. van het Federaal Actieplan Duurzame Overheidsopdrachten 2009 – 2011 verwijst naar de integratie van ethische/sociale aspecten in overheidsopdrachten. Op p. 40 van dit plan wordt vermeld dat voor de uitwerking van de actie rekening gehouden zal worden met initiatieven op het internationale niveau.

ICLEI (een internationale organisatie die streeft voor duurzaamheid binnen lokale besturen) had met steun van de Europese Commissie en verschillende andere organisaties in 2011 het 'Landmark-project (*moving towards socially responsible procurement*)' opgestart. In het kader hiervan werden twee handboeken voor aankopers en andere doelgroepen gepubliceerd. Het betreft 'Verifying social responsibility in supply chains' en 'Good practices in socially responsible public procurement'. Deze handboeken geven zeer praktische informatie over de wijze waarop aankopers rekening kunnen houden met sociale aspecten (kinderarbeid, minimumlonen, dwangarbeid,...) bij leveringen en diensten, en dit op basis van tientallen goede voorbeelden in Europese lidstaten en steden.

De POD Duurzame Ontwikkeling onderzocht de handboeken en meende dat dit initiatief volledig in de lijn lag van actie 2.3. van hoger vermeld actieplan. Het toegankelijk maken van deze handboeken naar het Nederlands en het Frans taalgebied zou daarom een snelle en efficiënte eerste stap in de uitvoering van deze actie betekenen. Daartoe sloot de POD Duurzame Ontwikkeling een overeenkomst af

met ICLEI om de handboeken te vertalen. In maart 2013 werd de vertaling opgeleverd en zijn de handboeken beschikbaar op <http://gidsvoorduurzameaankopen.be/nl/social-aspecten>

De ICDO-CCIM werkgroep Duurzame Overheidsopdrachten vond het werkstuk een geschikte aanleiding om de kennis uit deze handboeken in de praktijk om te zetten. Daartoe organiseerden verschillende gewestelijke en federale departementen een overleg om een pilootproject uit te voeren over het respecteren van ILO-conventies en mensenrechten in overheidsopdrachten. In de herfst van 2013 werd een stuurgroep opgericht die besloot om een pilootproject rond de aankoop van textiel te onderzoeken op de naleving van ILO- en mensenrechtenclausules. De stuurgroep ging tevens op zoek naar mogelijke partners uit de overheid om de integratie van deze sociale aspecten in een concrete overheidsopdracht te testen. Het Ministerie van Defensie en AFM Vlaanderen stelden zich kandidaat om het pilootproject uit te voeren voor de zomer van 2014. De stuurgroep achtte het ook noodzakelijk om de kleding- en textielsector bij het voorafgaand overleg te betrekken, zonder het principe van gelijke behandeling van toekomstige kandidaten/inschrijvers te schenden.

11. Uitwisseling tweedehands producten en overheid

De wet houdende de organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale staat bepaalt de modaliteiten voor de vervreemding van goederen van de federale staat en voorziet in hun (volledige en systematische) teruggave voor financiële valorisatie aan de dienst Domeinen. Aan de tenuitvoerlegging daarvan zijn evenwel verscheidene logistieke beperkingen verbonden.

Heel wat administraties geven hun goederen, waarvan ze niet langer het vruchtgebruik

hebben, niet terug aan de dienst Domeinen zoals bij wet bepaalt. De reden daarvoor is dat verscheidene logistieke beperkingen de naleving van hun wettelijke verplichtingen verhinderen.

Wanneer de administratie haar goederen niet teruggeeft, dan worden die goederen:

- aan haar personeel gegeven of voor een symbolisch bedrag verkocht;
- opgeslagen, met alle ecologische en economische gevolgen van dien (milieuvergunning, opslagkosten, waardevermindering van de goederen, functionele veroudering,...), alvorens ze uiteindelijk door een firma tegen een flinke prijs worden opgehaald als afval dat vaak als gevaarlijk wordt beschouwd;
- opgehaald door leveranciers van soortgelijke producten in het kader van een overheidsopdracht waarbij de verantwoordelijkheid overgaat op de privéleverancier.

Die situatie is helaas onwettig, kostelijk, weinig verantwoord en zeker niet duurzaam. De vele verhalen van federale ambtenaren in het kader van de vergaderingen van de ICDO-CCIM werkgroepen Duurzame Overheidsopdrachten en EMAS bevestigen deze realiteit en de ambtenaren geven te kennen dat ze duurzame oplossingen voor dit probleem willen vinden.

In het kader van zijn opdrachten wenst de POD Duurzame Ontwikkeling de mogelijke actiesporen te verkennen om paal en perk te stellen aan deze toestand die op macroscopische schaal en op lange termijn naar alle waarschijnlijkheid veel kostelijker zal zijn dan de werkelijke inkomstenderving. Een voorstel tot wetswijziging blijkt de enige overweegbare mogelijkheid is voor de dienst Domeinen.

Vooruitzichten 2014

Tussen 24 en 26 september zal de Stad Gent in samenwerking met ICLEI Ecoprocura organiseren. De ICDO-CCIM werkgroep

4.4. Werkgroep Duurzame Evenementen

Mandaat

De werkgroep Duurzame Evenementen kreeg de opdracht een methodologie en instrumenten te ontwikkelen met het oog op een verantwoordelijke organisatie van evenementen.

De werkgroep werd in 2009 opgericht met het oog op het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie en heeft als doel instrumenten te ontwikkelen die de federale administraties kunnen gebruiken en te waken over de duurzame organisatie van hun evenementen tijdens dit voorzitterschap.

Met het programma MVOverheid! bestaat het doel van deze werkgroep erin de initiële methodologie uit te breiden tot alle evenementen die de federale overheidsdiensten organiseren.

Opdrachten

- Referentie-instrumenten ontwikkelen voor de verantwoordelijke organisatie van evenementen;
- Duurzaamheidsindicatoren en –criteria (op maatschappelijk, ecologisch en economisch vlak) definiëren die van toepassing zijn voor de evenementensector;
- Opleidingen aanbieden inzake de duurzame organisatie van evenementen.

Activiteiten 2013

1. Onderzoek naar de duurzaamheidscriteria die van toepassing zijn voor de evenementensector

Het eerste deel van het jaar was gewijd aan de opvolging van een onderzoek dat tot doel heeft duurzaamheidscriteria te definiëren die van toepassing zijn voor allerlei soorten evenementen. De werkgroep Duurzame Evenementen is driemaal samengekomen om aan dit onderzoek deel te nemen. In het kader van het onderzoek werd een veertigtal indicatoren vastgesteld aan de hand waarvan alle aspecten van de duurzaamheid van een evenement kunnen worden geëvalueerd. De indicatoren werden ter goedkeuring voorgelegd aan de werkgroep.

2. Een instrument ontwikkelen voor de organisatie van verantwoordelijke evenementen

Meer bepaald op basis van het hierboven beschreven onderzoek en van de instrumenten die werden voorgesteld tijdens het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie in 2010 heeft de POD DO een instrument ontwikkeld om de duurzaamheid van een evenement te beoordelen. Met behulp van dit instrument moeten ook organisatoren verantwoordelijke keuzes kunnen maken. Er werd samengewerkt met FEDICT om dit instrument toegankelijk en bruikbaar te maken van op de website van de ICDO.

Vooruitzichten 2014

Het ontwikkelen, testen en online brengen van het instrument om de duurzaamheid van evenementen te evalueren zijn de grote lijnen van het project van deze werkgroep voor 2014.

4.5. Werkgroep Duurzame Voeding

Mandaat

De werkgroep Duurzame Voeding werd opgericht als een plaats van scholing voor de beheerders en koks van de restaurants van de federale administratie die deelnemen of hebben deelgenomen aan het proefproject 'duurzame voeding in de personeelsrestaurants' van de POD DO. Dit proefproject werd in 2011 gelanceerd door de POD DO en richt zich tot het personeel in de restaurants van de federale administraties. In 2013 heeft het programma MVOverheid! dit proefproject uitgebreid tot de door Fedorest beheerde restaurants.

Opdrachten

- De uitwisseling van ervaringen bevorderen, een netwerk van scholing creëren, goede praktijken delen en antwoord geven op de moeilijkheden van de deelnemers;
- Opleidingen aanbieden aan de chef-koks en het keukenpersoneel om hen te leren duurzamere menu's samen te stellen;
- De beheerders van de federale restaurants helpen om rekening te houden met duurzaamheidscriteria in hun bestellingen en het dagelijks beheer;
- De voedingsgewoonten van de federale ambtenaren wijzigen.

Activiteiten 2013

1. Aan Fedorest voorgesteld opleidingsprogramma

Zeven restaurants (Antwerpen, Aarlen, Brussel 19H, Brussel FINTO, Eupen, Gent, Hasselt)

hebben een opleidingsprogramma gevolgd. Ook het restaurant in Leuven, dat al grote vorderingen heeft gemaakt op het vlak van duurzaamheid, werd hierbij betrokken.

Thema's van het programma: de hoeveelheid vlees verminderen, de hoeveelheid groenten verhogen, voorkeur voor seizoensgebonden producten, vegetarische gerechten verbeteren en vermenigvuldigen, keuze voor duurzame vis, strijd tegen verspilling en voedselafval.

Een groot aantal activiteiten dit jaar: lancering van het project in maart, informatieve workshops rond vegetarisch koken en seizoensgebonden groenten, opleidingen in elke keuken rond deze thema's, bezoek aan de beurs Your Choice, communicatie met de klanten. De beheerders en koks hebben recepten en handleidingen gekregen (seizoensgebonden groenten en -fruit, vis, duurzame leveranciers enzovoort).

Resultaten: afname van de hoeveelheid vlees in alle restaurants, afname van de frequentie inzake rundvlees in meerdere restaurants, toename van de frequentie inzake vegetarische gerechten, grotere eerbied voor seizoensgebonden groenten (tomaten werden in de winter nergens van het menu gehaald, maar in sommige restaurants werden er minder tomaten gebruikt), toename van de hoeveelheid groenten in sommige restaurants.

2. Oprichting en leiding van een werkgroep Duurzame Voeding, netwerk van de restaurantbeheerders en koks

Een eerste vergadering van de beheerders vond plaats in oktober rond het thema 'beheersing van de foodcost'.

Een eerste opleiding voor de koks werd gepland in december maar moest worden

uitgesteld tot in januari. Een tweede opleiding werd al besteld en zal plaatsvinden in februari

Vooruitzichten 2014

In 2013 is er begonnen met het opstellen van een gids inzake duurzame voeding, die in 2014 zal worden voltooid.

4.6. Werkgroep Maatschappelijke Verantwoordelijkheid

Mandaat

Deze werkgroep coördineert acties met als doel de maatschappelijke verantwoordelijkheid van zowel private als publieke ondernemingen alsook maatschappelijk verantwoorde investeringen in België aan te moedigen, te bevorderen en te promoten.

Opdrachten

- Het Belgisch referentiekader inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) vaststellen;
- Overleg organiseren met de belanghebbende partijen om de te nemen acties te identificeren met als doel de doelstelling van de werkgroep te verwezenlijken en een actieplan op te maken;
- De acties van het federaal plan inzake MVO uitvoeren en coördineren;
- Een informeel overlegplatform inzake MVO en maatschappelijk verantwoord innoveren (MVI) creëren tussen de federale en gewestelijke politieke actoren;

Activiteiten 2013

De werkgroep is samengekomen op 25 april, 27 juni en 11 oktober 2013.

Tijdens deze vergaderingen zijn verschillende thema's aan bod gekomen:

- Stand van zaken m.b.t. de uitvoering van het federaal actieplan MVO dat de ICDO in maart 2010 heeft goedgekeurd;
- Opvolging van het Europees politiek kader inzake maatschappelijke verantwoordelijkheid (MV) via de HLWG on CSR (*'High Level Working Group inzake MV'*) en van het Europees actieplan MVO voor 2011-2014;
- Een ontwerp van nationaal actieplan 'bedrijfsleven en mensenrechten' uitwerken.

In 2011 heeft de EG haar Lidstaten via de mededeling inzake MVO gevraagd om nationale actieplannen uit te werken met het oog op de toepassing van de «Leidende beginselen inzake bedrijfsleven en mensenrechten: tenuitvoerlegging van het referentiekader 'beschermen, respecteren en herstellen' van de Verenigde Naties». Dit idee werd overgenomen in het Strategisch Kader en het Actieplan van de EU inzake Mensenrechten (2012), dat eind 2013 als deadline vaststelde voor het opstellen van die nationale plannen. In dit kader besliste de COORMULTI van 15 maart 2013 om het inhoudelijk werk betreffende het opstellen van een nationaal actieplan 'bedrijfsleven en mensenrechten' toe te vertrouwen aan de werkgroep MVO/MVI van de ICDO. Bijgevolg

hadden de werkzaamheden van de werkgroep MVO/MVI van de ICDO in 2013 voornamelijk betrekking op dit thema en de uitvoering van deze opdracht.

Dit plan heeft tot doel Belgische ondernemingen die in België en/of het buitenland actief zijn en ondernemingen met activiteiten in België ertoe aan te moedigen de mensenrechten te eerbiedigen en te promoten binnen hun activiteitsgebied en invloedssfeer.

Deze oefening steunde op de activiteiten van de ICDO op het vlak van MV en begon met een inventarisatie van de al genomen en/of in uitvoering zijnde maatregelen/initiatieven. Dit werd gevolgd door discussies over de werkmethode en de taakverdeling betreffende de voorwaarden om nieuwe acties voor te stellen.

Op de vergaderingen van 27 juni 2013 en 11 oktober 2013 werd er overleg gepleegd over het definiëren en uitwerken van voorstellen van acties teneinde te komen tot een voorontwerp van actieplan 'bedrijfsleven en mensenrechten'. Het voorontwerp werd voltooid op 21 november 2013, werd overgelegd aan de COORMULTI van 25

november en was het voorwerp van een IKW op 10 december 2013.

Deze vergaderingen hebben aangetoond dat er een brede consensus bestaat over de bereidheid om vastberaden vooruitgang te boeken ten gunste van het opmaken van een kwaliteitsvol nationaal actieplan inzake bedrijfsleven en mensenrechten.

In september 2013 werd een nieuwe website van de ICDO online gebracht. Het gaat om de website www.mv.belgie.be inzake maatschappelijke verantwoordelijkheid, meer bepaald bij de overheidsdiensten.

Vooruitzichten 2014

In 2014 moet worden vastgesteld welke stappen deel uitmaken van de tweede fase van de werkzaamheden inzake raadpleging van de belanghebbende partijen met als doel het nationaal plan af te werken tegen december 2014. Ook het federaal actieplan MVO/MVI moet worden bijgewerkt. Om het werk van de leden van de ICDO te rationaliseren zullen beide taken op gezamenlijke/geïntegreerde wijze worden uitgevoerd.

4.7. Werkgroep Gezondheidsongelijkheden

Mandaat

Het mandaat voor de oprichting van een interdepartementale werkgroep Gezondheidsongelijkheden in het kader van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO) werd goedgekeurd door de voltallige vergadering van de ICDO op 24 september 2013. Deze werkgroep moet regelmatig verslag

uitbrengen bij de Interministeriële Conferentie (IMC) Volksgezondheid en moet een actieprogramma ter goedkeuring overleggen aan de IMC Volksgezondheid die eind 2014 plaats heeft.

Opdrachten

De werkgroep heeft tot doel een nationaal actieprogramma uit te werken om de bestaande ongelijkheden inzake gezondheid tegen 2050 met de helft te verminderen, in overleg met alle betrokken administraties. De eerste taak van de werkgroep bestaat erin een inventaris op te maken van de verschillende

acties die in het kader van de huidige plannen worden ondernomen, zowel op federaal niveau als op het niveau van de deelstaten. Het actieprogramma focust ook op nieuwe voorstellen en vereist een transversale samenwerking tussen de verschillende sectoren.

Activiteiten 2013

Aan de leden van de ICDO werd gevraagd om één of meer vertegenwoordigers van hun administratie(s) af te vaardigen om deel te nemen aan deze werkgroep. De werkgroep is in 2013 tweemaal samengekomen: op 17 oktober en 28 november. De voorzitters van deze werkgroep zijn Pol Gerits (NI) van de FOD Volksgezondheid en Sophie Sokolowski (Fr) van de POD Duurzame Ontwikkeling.

Op de eerste vergaderingen werden de werkmethode en een agenda goedgekeurd. Elk(e) departement/administratie werd verzocht een tabel in te vullen op basis van de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie; daarin werd informatie gevraagd naar zowel de lopende als de geplande acties. Op die manier kunnen er vorderingen worden gemaakt met het opstellen van de inventaris zoals voorzien in het kader van het mandaat van deze werkgroep.

Tijdens de tweede vergadering zijn de leden van de werkgroep overeengekomen dat de voorzitters bilaterale contacten zullen leggen met elke federale overheidsdienst en met de vertegenwoordigers van de deelstaten binnen de groep. Deze bilaterale contacten hebben tot doel de overige departementen op informele basis, op grond van de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie en van de huidige wetenschappelijke bewijzen, kennis te geven van wat ze zouden kunnen doen om de ongelijkheden inzake gezondheid te verminderen en het beleid 'health in all policies' te concretiseren.

Het is wenselijk dat een meerderheid van de departementen, zowel op federaal niveau als bij de deelstaten, deelneemt aan deze werkgroep met als doel de coherentie van het toekomstig plan te verzekeren.

Vooruitzichten 2014

In januari 2014 wordt er een opleiding inzake 'health impact assessment' (beoordeling van de gezondheidseffecten) georganiseerd voor de leden van deze werkgroep. Op die manier worden ze optimaal uitgerust om het tweede deel van hun mandaat uit te voeren, i.e. een ontwerp van nationaal actieprogramma uitwerken met als doel de bestaande ongelijkheden inzake gezondheid tegen 2050 met de helft te verminderen.

4.8. Werkgroep Internationaal

Beleid

Mandaat

De werkgroep Internationaal Beleid van de ICDO werd opgericht in het kader van de voorbereidingen van de Conferentie van de Verenigde Naties inzake Duurzame Ontwikkeling (Rio+20, juni 2012) en werkt voornamelijk rond de opvolging en de voorbereiding, op administratief vlak, van de

processen die tijdens Rio+20 werden gelanceerd.

Het Belgisch buitenlands beleid inzake multilaterale aangelegenheden rond duurzame ontwikkeling uitstippelen, vertegenwoordigen en verdedigen behoort tot de verantwoordelijkheid van de FOD Buitenlandse Zaken via het Europees (DGE) of multilateraal (COORMULTI) overleg. Naarmate de Conferentie in Rio steeds naderbij kwam, werd de nood aan een bijkomende ruimte voor dialoog en analyse steeds groter met het

oog op de voorbereiding van het standpunt en het politiek besluitvormingsproces van België. De werkgroep Internationaal Beleid inzake duurzame ontwikkeling van de ICDO is het antwoord op die nood. De werkgroep wil bijdragen tot de efficiënte, open en transversale voorbereiding alsook tot de administratieve verankering van de internationale dossiers inzake duurzame ontwikkeling in de Belgische context. Deze werkgroep is zeker geen orgaan dat politieke beslissingen neemt en het Belgisch standpunt bepaalt. Na afloop van de Conferentie (juni 2012) ging de aandacht naar de opvolging van de genomen beslissingen en meer bepaald van de processen die op Rio+20 werden gelanceerd.

Opdrachten

Deze werkgroep heeft dus de volgende opdrachten:

- Op efficiënte, open, participatieve, coherente en transversale wijze bijdragen tot de voorbereiding van de werkzaamheden in het kader van de internationale dossiers inzake duurzame ontwikkeling – meer bepaald ten aanzien van de opvolging van de beslissingen die tijdens de Conferentie Rio+20 werden genomen;
- Een beroep doen op de deskundigheid die beschikbaar is binnen de verschillende administraties, ook bij de deelstaten, gebruik maken van de informatie die beschikbaar is binnen de bestaande groepen van deskundigen, de positie van de leden van de werkgroep toelichten en een dialoog op gang brengen met als doel een nuttige bijdrage te leveren tot het politiek besluitvormingsproces en het bepalen van het Belgisch standpunt;

- De resultaten van de vergaderingen en multilaterale onderhandelingen ter kennis brengen van de leden van de werkgroep met als doel een hoger bestuurlijk niveau van toe-eigening te bereiken.

Activiteiten 2013

Een groot deel van de werkzaamheden wordt elektronisch verricht; dit geldt voor zowel de doorlopende informatieoverdracht als de bespreking van voorgestelde teksten tussen de deelnemers. Vertegenwoordigers van verschillende deelstaten nemen deel aan de vergaderingen en ook de Belgische vertegenwoordigers in New York nemen deel aan deze informatiestromen. Voorts is de werkgroep vijfmaal samengekomen: op 4 maart, 25 mei, 26 juni, 27 augustus en 4 november 2013.

1. Opvolging van de op Rio+20 gelanceerde processen

De werkgroep werkt regelmatig aan de administratieve voorbereiding van de Belgische standpunten met betrekking tot de processen die op de Conferentie Rio+20 werden gelanceerd. Het gaat onder meer om:

- voorbereiden van de interventies op de Europese coördinatievergaderingen, meer bepaald van de Working Party on International Environmental Issues (Global);
- analyseren van de onderhandelingssteksten m.b.t. de voorbereiding van de Sustainable Development Goals (SDG), meer bepaald binnen de Open Working Group on SDG maar ook met betrekking tot het Report of the High Level Panel of Eminent Persons on the Post-2015 Development Agenda;

- voorbereiden van de Belgische standpunten betreffende de conclusies van de Europese Milieuraad inzake de opvolging van de op Rio+20 gelanceerde processen of ook de grote lijnen die aan bod moeten komen op het Special Event on Millennium Development Goals en van het High Level Political Forum, initiatieven van de Europese Commissie om groepen van deskundigen samen te brengen;
- de informatie betreffende de dossiers in verband met Rio+20 onafgebroken ter kennis brengen van de deelnemers aan de werkgroep.

2. Samenvatting van de Belgische prioriteiten met betrekking tot de agenda post 2015 en de SDG

De besprekingen betreffende de Belgische prioriteiten zijn in juni 2013 van start gegaan. De Algemene Directie van de Coöperatie van Duurzame Ontwikkeling heeft in overleg met de stakeholders een nota die de voorstelling van de visie tegenover de agenda Post 2015 voorstelt voorbereidt. Een eerste ontwerp van synthesesnota werd opgemaakt om de discussie van gespreksstof te voorzien en om het kader af te bakenen. Vervolgens werden de overheidsdiensten uitgenodigd om ook hun prioriteiten in verband hiermee voor te stellen met als doel een synthesesnota op te stellen. In november heeft de FOD Volksgezondheid een nota inzake gezondheid voorgelegd. Nota's inzake stedenbouwkunde, biodiversiteit en duurzame consumptie- en productiewijzen werden aangekondigd.

3. Wisselwerking tussen de openbare diensten en met het middenveld

De eerste vergadering van 2013 was gewijd aan de presentatie van twee adviezen van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) met betrekking tot de opvolging van Rio+20. Om de discussies van gespreksstof te voorzien werden werkzaamheden van wetenschappelijke deskundigen of van het middenveld meermaals ter sprake gebracht. Er werd onder meer gesproken over de resultaten van de Staten-Generaal Ontwikkelingssamenwerking.

Vooruitzichten 2014

De werkgroep zal in 2014 dezelfde rol vervullen inzake de opvolging van de tijdens Rio+20 gelanceerde processen, het doorsturen van informatie en het voorbereiden van de Belgische standpunten. Conform een beslissing van COORMULTI DO zal het meer bepaald gaan om de bestuurlijke voorbereiding van de Belgische prioriteiten met betrekking tot de agenda post 2015 en de SDG; die voorbereiding heeft plaats binnen de ICDO-werkgroep Internationaal beleid. Deze bijdrage in de vorm van een synthesesnota zal naar COORMULTI worden verzonden opdat het Belgisch standpunt tegen juni 2014 zou kunnen worden bepaald. De werkgroep zal de prioriteiten van de verschillende overheidsdiensten dus verder blijven groeperen en zal fungeren als doorgeefluik inzake de voorbereiding en opvolging van de internationale onderhandelingen in verband hiermee.

4.9. Werkgroep Federale Strategie

Mandaat

De werkgroep Federale Strategie van de ICDO werd opgericht om de voorbereiding en de opvolging te verzekeren van de instrumenten en projecten in verband met de federale strategie inzake duurzame ontwikkeling. Het mandaat van de werkgroep werd bijgewerkt tijdens de voltallige vergadering van 18 februari 2013. Het heeft voornamelijk betrekking op het uitwerken en opvolgen van de federale strategische langetermijnvisie op duurzame ontwikkeling, van het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling (FPDO) en van het onderzoek naar de gevolgen van de beslissingen voor duurzame ontwikkeling.

Zoals dit geldt voor de meeste ICDO-werkgroepen streeft ook deze werkgroep ernaar dat de federale overheidsdiensten zoveel mogelijk deelnemen aan het federaal beleid inzake duurzame ontwikkeling en dit door bepaalde projecten op interdepartementaal niveau te coördineren. Door de instrumenten te helpen voorbereiden wil de werkgroep zoveel mogelijk expertise samenbrengen binnen de federale overheidsdiensten en hen ertoe aanzetten zich de ontwikkelde instrumenten eigen te maken.

Opdrachten

De werkgroep Federale Strategie heeft de volgende opdrachten:

- De langetermijnvisie van het federaal beleid op duurzame ontwikkeling helpen uitwerken en actualiseren;
- De te bereiken doelstellingen en te voeren acties definiëren in het kader van het opmaken van de Federale

Plannen inzake Duurzame Ontwikkeling (FPDO);

- Opvolgingsindicatoren definiëren en de in de FPDO's voorziene acties monitoren (verslag van de leden van de ICDO en activiteitenverslagen van de ICDO);
- Binnen de federale administraties de interne toepassingsprocessen ontwikkelen met betrekking tot de beslissingen die de regering op het vlak van duurzame ontwikkeling heeft genomen.
Bijvoorbeeld: bepaalde doelstellingen opnemen in de managementplannen en beheersovereenkomsten of in de eigen actieplannen van de FOD's in het kader van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling;
- Een plaats zijn van opleiding, informatie, uitwisseling en delen voor de deelnemers aan de werkgroep;
- Gebruik maken van de verworven kennis en ervaring om elke cyclus te verbeteren en om nieuwe te voeren acties en nieuwe te nemen maatregelen te definiëren.

Activiteiten 2013

1. Voorontwerp van Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling

Vanaf eind 2012 en begin 2013 heeft de werkgroep de werkzaamheden opgestart om het voorontwerp van Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) voor te bereiden. Vanaf begin maart 2013 heeft de werkgroep het werkritme opgedreven, voortbouwend op de dynamiek die is ontstaan uit het ontwikkelen van de bijdrage van de ICDO tot de langetermijnvisie en uit de

aankondiging, door het kabinet van de Staatssecretaris bevoegd voor duurzame ontwikkeling, van zijn beslissing om de goedkeuring van het volgende plan door de Regering in januari 2014 te steunen.

De werkgroep is op 26 maart samengekomen om een stand van zaken te maken van het lopende proces. Het was de bedoeling om de oriënteringsnota die de voltallige ICDO in oktober 2012 had goedgekeurd bij te werken en precieze instructies te formuleren voor de federale overheidsdiensten opdat zij hun bijdragen zouden bezorgen. Gelet op de vertraging door de aanslepende discussies binnen de Regering betreffende de langetermijnvisie bleef er weinig tijd over: de ICDO moest het voorontwerp van Plan in juni goedkeuren opdat de openbare raadpleging en de verwerking van de adviezen nog onder deze legislatuur konden plaatsvinden.

Zoals overeengekomen in de oriënteringsnota heeft de werkgroep beslist om vier thematische workshops te organiseren, waaraan deskundigen uit het middenveld kunnen deelnemen, met als doel op basis van de doelstellingen van de langetermijnvisie de prioriteiten en actiesporen van het volgende Plan te identificeren. De federale departementen hebben sommige van hun deskundigen aan het werk gezet en de leden van de ICDO, van Associations 21 en van Transitie Netwerk Middenveld werden uitgenodigd om deel te nemen. Gelet op de te korte termijnen bleek het niet meer mogelijk om een beroep te doen op externe begeleiding voor dit participatieproces.

Om de deelname van alle federale departementen te verzekeren had de werkgroep gewenst dat de Staatssecretaris zijn collega's informeerde over het proces tot voorbereiding van het Plan en hen vroeg hun administraties bij de zaak te betrekken en hun

prioriteiten te bepalen. Helaas is dit uiteindelijk niet gebeurd.

Op 23, 24 en 26 april hebben de thematische workshops om beurten de vier uitdagingen van de langetermijnvisie behandeld. Er werden prioriteiten bepaald en er konden innoverende actiesporen worden uitgestippeld. Een verslag bevat de meeste naar voren gebrachte sporen, die bijzonder rijk zijn. Er was nog een extra vergadering nodig om alles samen te brengen en de prioriteiten te bepalen; deze vergadering vond plaats op 30 april. Op basis daarvan werd een nota 'prioriteiten en actiesporen als gevolg van de thematische workshops' opgemaakt. De nota identificeert tien richtlijnen en vijf prioritaire thema's. Vervolgens vonden er tussen de federale departementen specifieke vergaderingen plaats rond deze thema's met als doel concrete actiesporen uit te werken aan de hand van specifieke fiches.

Kalender van deze thematische vergaderingen:

- 17 mei: duurzame consumptie en productie;
- 23 mei: veerkracht;
- 31 mei: financiering van transitie en governance;
- 3 juni: acties i.v.m. het voldoen aan de fundamentele behoeften;
- 7 juni en 3 juli: financieringskwesties.

Begin juni werd er gewerkt aan het opmaken van een twintigtal actiefiches en was er overleg tussen de federale departementen.

Op de voltallige vergadering van 25 juni 2013 heeft de ICDO de balans opgemaakt van het proces in voorbereiding, zowel wat betreft de tekst van het voorontwerp van Plan als van

het koninklijk besluit betreffende de openbare raadpleging. Het secretariaat heeft immers vernomen dat de Staatssecretaris een wetsontwerp wilde indienen tot herziening van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling met als doel de duur van een plan te laten samenvallen met de duur van een legislatuur. Het laatste artikel bepaalde dat het volgende plan dus niet onder deze legislatuur zou worden aangenomen. De Ministerraad heeft dit voorontwerp op 5 juli 2013 goedgekeurd. Gelet op de vorderingen van de werkzaamheden heeft de ICDO beslist zichzelf meer tijd te gunnen en het interdepartementaal overleg betreffende de fiches af te ronden tegen 15 augustus.

Op haar voltallige vergadering van 24 september 2013 ontving de ICDO een brief van de Staatssecretaris waarin hij verklaarde de continuïteit van de lopende werkzaamheden te willen verzekeren. De ICDO antwoordde dat zij eveneens bezorgd was om de continuïteit van de werkzaamheden tot voorbereiding van het Plan, maar dat ze toch niet kon overgaan tot de voorziene openbare raadpleging daar dit het risico zou meebrengen de geloofwaardigheid van het wettelijk voorzien proces in het gedrang te brengen. Sindsdien is het interdepartementaal overleg rond de fiches stilgevallen en verschillende leden hebben te kennen gegeven dat het voor hen niet zo vanzelfsprekend zou zijn om zonder 'politiek commando' te werken. Het secretariaat van de ICDO is dan begonnen met het compileren van de al ontvangen fiches teneinde te werken aan een eerste globale tekst.

2. Regelgevingsimpactanalyse

Ter uitvoering van het Federaal Actieplan Administratieve Vereenvoudiging keurde de Regering op 31 mei 2013, in tweede lezing, het wetsontwerp goed dat tot doel heeft de ex ante impactanalyses die over een wettelijke

basis beschikken (Kafka, DOEB, KMO-test, Gendertest, Beleidscoherentietest ten gunste van ontwikkeling) samen te brengen in een regelgevingsimpactanalyse (RIA).

Een werkgroep, gecoördineerd door het Agentschap voor Administratieve Vereenvoudiging, heeft een ontwerpformulier (door de Ministerraad goedgekeurd op 12 juli 2013) en een ontwerp van koninklijk uitvoeringsbesluit (door de Ministerraad goedgekeurd op 19 juli 2012) opgemaakt. Het formulier werd opgesteld op basis van de bijdragen van de federale administraties die betrokken zijn bij de 5 thematische analyses. Daarbij werden de volgende principes gevolgd: vereenvoudiging ten opzichte van de vorige impactanalyses, zelfsufficiëntie (een handleiding is niet nodig), terbeschikkingstelling van een elektronische versie. Voorts werd bij de uitvoering van de integratieoefening een benadering van duurzame ontwikkeling gevolgd die het evenwicht tussen zijn verschillende dimensies wil behouden en voldoende breed wil zijn om de maatschappelijke domeinen te bestrijken die onder de federale competenties ressorteren.

Bijgevolg zijn de 21 thema's die de impactanalyse structureren afkomstig van de langetermijnvisie op duurzame ontwikkeling die de federale regering heeft goedgekeurd of van het DOEB-formulier. Ook de kernwoorden zijn afkomstig van die twee documenten en hebben tot doel het thema concreet te maken voor de auteur van de regelgeving.

Daar dit formulier het voorwerp moet zijn van een testfase waarin de kwaliteit moet worden gecontroleerd, hebben de administraties die betrokken zijn bij de 5 thematische analyses een tiental gevallen geanalyseerd. De POD DO heeft aan de WG Federale Strategie

voorgesteld om deel te nemen aan deze testfase.

Op 30 augustus vond er een informatievergadering plaats om de processen, de beoogde wijzigingen ten opzichte van de DOEB evenals de documenten die het voorwerp zijn van de testfase voor te stellen. Zo konden de leden van de werkgroep de ergonomie en de helderheid van het nieuwe formulier testen. Ze hebben ook meegewerkt aan het opstellen van de handleiding door het thema voor te stellen dat tot de bevoegdheid van hun administratie behoort en door eventuele kernwoorden voor te stellen om het begrip door de gebruikers te bevorderen. Er werden heel wat suggesties samengebracht en daarmee wordt rekening

gehouden in de nieuwe versie van de handleiding.

Vooruitzichten 2014

De werkgroep Federale Strategie zal zijn werkzaamheden m.b.t. de voorbereiding van het nieuwe voorontwerp van Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling zeker voortzetten. Daarnaast zal de werkgroep de indicatoren van de langetermijnvisie moeten bestuderen. Gelet op de huidige werkzaamheden binnen de Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling zal de werkgroep wellicht worden gevraagd op dit vlak een bijdrage te leveren.

5. Activiteitenverslag van de cellen Duurzame Ontwikkeling

5.1. FOD Kanselarij van de Eerste Minister

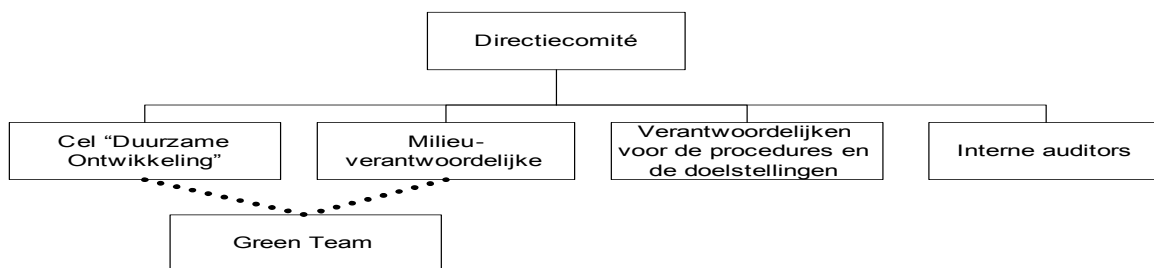

(de heer Christophe Cuche)

De Cel DO

De Cel « Duurzame Ontwikkeling » van de Kanselarij van de Eerste minister werd opgericht in overeenstemming met het koninklijk besluit van 22 september 2004 houdende de oprichting van cellen duurzame ontwikkeling in de federale overheidsdiensten, de programmatorische federale overheidsdiensten en het Ministerie van Landsverdediging.

Het onderstaande organigram geeft weer welke actoren het nauwst betrokken zijn bij de duurzame ontwikkeling binnen de Kanselarij. Het bevestigt het belang van de Cel DO.

De cel "Duurzame ontwikkeling" is samengesteld uit:

- een vertegenwoordiger van het Directiecomité (in dit geval de Voorzitster van het Directiecomité a.i.),
- een vertegenwoordiger van de Beleidsorganen van de Eerste minister,
- de Milieuverantwoordelijke, vertegenwoordiger van de Kanselarij van de Eerste minister bij de Interdepartementale commissie Duurzame ontwikkeling (ICDO),
- de verantwoordelijke voor het communicatiebeleid rond duurzame ontwikkeling, vervangster van de vertegenwoordiger van de Kanselarij van de Eerste minister bij de ICDO,
- een verantwoordelijke van de dienst ICT,
- een verantwoordelijke van de dienst Budget & Beheerscontrole,
- een verantwoordelijke van de dienst Secretariaat en Logistiek,
- één van de twee preventieadviseurs,

- een vertegenwoordiger van de Algemene Directie Secretariaten en Overleg, lid van de Werkgroep "Duurzame ontwikkelingseffectbeoordeling" bij de ICDO,
- een vertegenwoordiger van de Algemene Directie Coördinatie en Juridische zaken, lid van de Werkgroep "Duurzame overheidsopdrachten" bij de ICDO,
- de vertegenwoordigster van de Kancelarij van de Eerste minister in de interdepartementale coördinatiegroep voorzien in artikel 6 van de wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen,
- een vertegenwoordiger van de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging,
- en de verantwoordelijke voor de opvolging van de milieu-indicatoren.

In de praktijk wordt de Cel DO ondersteund door het Green Team, een gemotiveerde ploeg van een tiental mensen uit de verschillende diensten, die concreet en proactief te werk wil gaan.

Met ondersteuning van het Directiecomité spannen de Cel DO en het Green Team zich samen in om de volgende taken te volbrengen:

- deelnemen aan de werkgroepen van de ICDO
- de opvolging van de acties in de Federale Plannen inzake duurzame ontwikkeling (FPDO) waarvoor de Kancelarij verantwoordelijk is,
- de uitwerking en de opvolging van het Actieplan Duurzame ontwikkeling van de Kancelarij,
- de uitvoering van een duurzameontwikkelingseffectbeoordeling (DOEB) of de coördinatie van de uitvoering van een DOEB op de beslissingen overeenkomstig het Actieplan,
- de opvolging van de duurzaamheid van de overheidsopdrachten van de Kancelarij,
- de opvolging van de uitvoering van het beleid inzake intern milieubeheer,
- de bewustmaking van de Kancelarij voor duurzame ontwikkeling.

Activiteiten van de Cel DO en het Green Team

Op 26 maart 2007 kreeg de Kancelarij het ISO-certificaat 14001:2004 voor haar milieubeheersysteem (MBS) en sinds 2 april 2007 is zij geregistreerd op de Europese lijst van het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS).

Het Directiecomité heeft in 2013 herbevestigd dat het deze internationale referenties wil blijven promoten en aangegeven binnen welk kader en in welke richting de milieudoelstellingen van de Kancelarij de komende jaren moeten evolueren. Naast de klassieke luiken rond bewustmaking, preventie van elke vorm van vervuiling en voortdurende verbetering van de milieuprestaties, worden tijdens de nieuwe auditcyclus (EMAS) over de periode 2013-2015 specifiek de volgende vijf doelstellingen nagestreefd:

- de naleving van alle vereisten die van toepassing zijn inzake leefmilieu;
- de vermindering van het (direct en indirect)papierverbruik (voornamelijk door het project e-Premier);
- de vermindering van de CO₂-uitstoot;

- meer aandacht voor maatschappelijke overwegingen en milieuoverwegingen bij overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten;
- de invoering van geïntegreerde boordtabellen die een meer geautomatiseerde en professionele transversale opvolging mogelijk maken, naast een betere communicatie.

In 2013 schaarde de FOD Kancelarij van de Eerste minister zich bovendien resoluut achter de langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling. Zoals de Eerste minister het zegt in het voorwoord van onze Milieuverklaring 2013 van de Kancelarij: “Om onze ontwikkeling duurzamer te maken, zijn acties nodig op alle niveaus, van de Verenigde Naties tot de dagelijkse organisatie van onze openbare diensten. Het is in dit verband absoluut noodzakelijk dat de overheden het voorbeeld geven in hun manier van werken.” Heel concreet voerde de Kancelarij tal van projecten uit in 2013, zowel op technisch als op praktisch vlak:

- De renovatiewerken “Wetstraat 14” met focus op energiebesparing werden afgerond in 2013: isoleren van het dak, plaatsen van hoogrendementsglas, isoleren van leidingen, installatie van nieuwe condensatieketels, installatie van nieuwe, performantere radiatoren. Deze werken moeten er dus mee voor zorgen dat de CO₂-uitstoot afneemt.

In 2013 gingen de werken aan de serverzaal (“Green data center”) in onze gebouwen van start. Deze serverzaal herbergt niet alleen de IT-aspecten van de Kancelarij zelf maar ook van +/- 30 andere FOD’s/POD’s (klanten). Het is dan ook een grote energieverbruiker binnen de Kancelarij: 1.000 MWh/jaar. Ook de verbeteringswerken aan de serverzaal zouden in de toekomst moeten resulteren in verdere energiebesparing en een afname van de CO₂-uitstoot.

Via de Regie der Gebouwen werd er een nieuw kadercontract afgesloten met Electrabel in 2013 voor 100% groene elektriciteit.

- De bewustmaking van alle personeelsleden betreffende duurzame ontwikkeling is een continu proces, via intranet, e-mails, affiches en activiteiten. Op maandag 4 februari 2013 werd er een informatiesessie georganiseerd over EMAS en duurzame ontwikkeling voor de leden van het kabinet en nieuwe medewerkers.

Een belangrijke activiteit binnen onze organisatie is en blijft de Dag van de duurzame ontwikkeling binnen de federale overheid. Aangezien die in 2013 in het teken van de Langetermijnvisie DO stond, konden we vele kanten uit.

Het Green Team, steevast een belangrijke motor achter de organisatie van deze dag, wilde vooral de nadruk leggen op het persoonlijk engagement van iedereen: er was een een receptenwedstrijd in samenwerking met ons “duurzaam” restaurant. Bovendien konden alle personeelsleden hun eerste passen zetten als entomofaag (“insecteneter”). Duurzame voeding was ook in 2013 een belangrijke pijler binnen de Kancelarij, en zal dat in de toekomst zeker blijven. De keukenploeg van de Kancelarij volgde in het verleden verschillende opleidingen en draagt sindsdien het label “duurzaam”. Ze timmeren nog elke dag verder aan de weg om die naam hoog te houden.

Duurzame ontwikkeling moet ook een rode draad zijn in het geheel van de activiteiten en taken van de Kanselarij.

- Duurzame ontwikkeling heeft elk jaar zijn plaats in de **Algemene beleidsnota** van de Eerste minister. Bovendien is het topmanagement erg begaan met duurzame ontwikkeling.
- Alle personeelsleden van het bestuur en van de beleidsorganen zijn zich bewust van de rol die ze op dat vlak kunnen spelen, **elk** op hun niveau. Zowel in het kader van de interne activiteiten op de Kanselarij als tijdens vergaderingen buitenshuis mag duurzame ontwikkeling niet uit het oog wordt verloren.
- In dat kader neemt de Kanselarij zoveel mogelijk deel aan de **netwerken en werkgroepen** van de ICDO en de POD DO. Dankzij de talrijke contacten is de samenwerking optimaal.
- Sinds verschillende jaren streeft de Kanselarij naar een continue verbetering van haar milieuprestaties. In dat kader beschikt ze sinds 2007 over een internationale erkenning dankzij de EMAS-registratie van haar milieubeheerssysteem. In het breder kader van de duurzame ontwikkeling probeert de Kanselarij voortaan ook haar partners hiervan bewust te maken. Daarom besliste het Directiecomité in 2011 om **promotie te maken voor onze EMAS-registratie via onze overheidsopdrachten door de vermelding:**
 - “De Kanselarij van de Eerste minister beschikt over de internationale erkenningen EMAS en ISO 14001 (voor het milieubeheerssysteem dat ze opgericht heeft om het geheel van haar activiteiten te beheren in de gebouwen Wetstraat 14 en 16). Met het oog op duurzame ontwikkeling besteedt de Kanselarij veel aandacht aan het respect voor het milieu.”, indien het bestek milieuoverwegingen bevat (energiebesparing, niet-toxische producten, vermindering verpakking, duurzame mobiliteit, gerecycleerd papier, plantaardige inkt, afvalbeheer, ...)
 - van het EMAS-logo in combinatie met ons registratienummer, indien het bestek geen milieuoverwegingen bevat.

Deze actie werd opnieuw in herinnering gebracht in 2013.

Of zoals de Eerste minister zijn voorwoord in de Milieuverklaring 2013 van de Kanselarij afsluit: “Ik moedig de Kanselarij aan om deze inspanningen verder te zetten en te versterken en zo ten volle mee te werken aan de transitie naar duurzame ontwikkeling.”

5.2. FOD Personeel en Organisatie

(de heer Vincent Triest en mevrouw Géraldine Matt)

De Cel DO

Alle diensten van de FOD zijn in de cel DO/EMAS vertegenwoordigd, ook Selor en het OFO.

De cel komt om de 2 maanden samen. Het bureau komt elke maand samen.

De cel wordt gecoördineerd door 2 personen van de diensten van de voorzitter van de FOD P&O

Activiteiten van de Cel DO

- Follow-up FPDO : ja maar minder systematisch dit jaar, aangezien het nog altijd een oude versie van het FPDO betreft => vermoeidheid van de mensen => we baseerden ons hoofdzakelijk op de langetermijnvisie voor duurzame ontwikkeling (DO) tijdens onze besprekingen.
- Monitoring actieplan DO/EMAS van de FOD
- Monitoring EMAS: ja, systematisch tijdens alle vergaderingen.
- Debriefing van de vergaderingen ICDO en werkgroepen ICDO
- Mobiliteit: ja in mindere mate; aangezien de meesten met het openbaar vervoer, met de fiets of te voet komen.
- Overheidsaankopen: ja, komt regelmatig aan bod in de vergaderingen van de cel en van het bureau.
- Sensibilisatie/communicatie: deelname aan de dag DO, om de twee weken communicatie in de interne nieuwsbrief.
- Andere: organisatie van het jaarlijks seminarie van P&O-directeurs rond het thema MV

Activiteiten en beleid van de FOD die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

In 2013 werd de trend gezet voor MV. Er zal in 2014 rekening mee worden gehouden in de managementplannen en bestuursovereenkomsten.

De trend werd in de cel DO besproken en gevalideerd, alsook met het managementteam van de FOD.

5.3. FOD Budget en Beheerscontrole

(mevrouw Rika Denduyver)

De Cel DO

De cel Duurzame ontwikkeling bestaat uit 1 persoon : Rika Denduyver, Directeur bij de dienst Algemene Ondersteuning.

De voornaamste taken zijn :

- De vertegenwoordiging van de FOD Budget & Beheerscontrole bij de Interdepartementale Commissie Duurzame ontwikkeling
- Sensibilisering voor duurzame ontwikkeling : via dienstmededelingen worden de personeelsleden op de hoogte gebracht van nuttige informatie omtrent duurzame ontwikkeling
- EMAS-certificaat voor de lokalen van de FOD B&B

Activiteiten van de Cel DO

Milieubeheer

In 2013 werd het EMAS-certificaat behaald voor de lokalen van de FOD B&B gelegen in de Koningsstraat 138 te Brussel.

In 2013 werden alle procedures en registers opgesteld in het kader van het EMAS-certificaat indien nodig aangepast. Er werden doelstellingen bepaald en de personeelsleden werden geïnformeerd om deze te behalen. De doelstellingen hebben betrekking op het energieverbruik, papierverbruik, dienstverplaatsingen, afvalvermindering en duurzame aankopen.

Om het papierverbruik te verminderen werden alle printers standaard ingesteld voor recto verso printen en kopiëren. Om dit te realiseren worden individuele printers bij defect niet meer automatisch vervangen. Er wordt gestreefd naar 1 printer per bureau. Er wordt gevraagd enkel en alleen een mail af te drukken als het echt noodzakelijk is.

Om de personeelsleden in contact te brengen met eerlijke handel werd naar jaarlijkse gewoonte op de dag van de duurzame ontwikkeling een ontbijt met fairtradeproducten aangeboden.

Er is aandacht voor duurzame criteria bij de aankoop van producten en levering van uitrustingen.

De sensibilisering van het personeel ging vooral uit naar volgende aandachtspunten :

- zo mogelijk kladpapier te gebruiken;
- lichten doven bij het verlaten van kantoren en vergaderzalen;
- de computerschermen zo instellen dat ze na één minuut automatisch uitgeschakeld worden;
- de computers (inclusief scherm) 's avonds uitzetten;
- voor verplaatsing zo veel mogelijk gebruik maken van het openbaar vervoer.

In alle toiletten en in de garage werden bewegingsdetectoren geplaatst, zodat het licht enkel functioneert als iemand aanwezig is.

Milieuprestaties voor het gebouw

De eigenaar van het gebouw heeft sinds 2011 een energieboekhouding zodat het verbruik maandelijks kan worden opgevolgd.

De eigenaar heeft een meter laten plaatsen op de stookolietank zodat daar ook het werkelijke verbruik door de verwarming zal gekend zijn.

De Regie der Gebouwen is verantwoordelijk voor behalen van het EPB-certificaat zoals gevraagd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Milieuprestaties van de aangekochte voertuigen van de FOD

De FOD B&B beschikt over 3 voertuigen die zijn toegekend aan de Voorzitter en de Directeur-generaals. De voertuigen voldoen aan de gevraagde normen.

5.4. FOD Binnenlandse Zaken

(de heer Frank De Neve)

De Cel DO

De samenstelling van de cel duurzame ontwikkeling is in februari 2011 door het directiecomité bevestigd. Gelet op de grootte van de FOD en het groot aantal gebouwen waarin de verschillende diensten van de FOD Binnenlandse Zaken zijn gehuisvest is de cel duurzame ontwikkeling bij de FOD omgevormd tot het netwerk duurzame ontwikkeling voor de FOD. In dat netwerk zijn vertegenwoordigers van de algemene directies, het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, de stafdiensten en de communicatiedienst vertegenwoordigd. De stafdienst P&O staat in voor de coördinatie van het netwerk duurzame ontwikkeling.

Activiteiten van de cel DO

De rol van de stafdienst P&O bestaat erin de opvolging van het plan duurzame ontwikkeling voor de FOD te coördineren. Het plan duurzame ontwikkeling is tot stand gekomen in samenwerking met de verantwoordelijken voor duurzame ontwikkeling bij de diensten die elk daartoe hun bijdragen hebben geleverd. Het plan is opgebouwd rond twee strategische doelstellingen en het volgt dezelfde opbouw als het geïntegreerd managementplan voor de FOD Binnenlandse Zaken. Doelstelling 1 handelt over het verminderen van de ecologische voetafdruk van de FOD. In deze doelstelling staan er acties van de verschillende directies gegroepeerd volgens de items: verplaatsing, waterverbruik, papierverbruik, energieverbruik, afvalproductie, deelname aan beleidsinitiatieven duurzame ontwikkeling. Doelstelling 2 handelt over het bewaken van het welzijn van het personeel en het maatschappelijk verantwoord ondernemen van de organisatie. Het plan is in zijn nieuwe vorm goedgekeurd door het directiecomité van 9 juli 2013. In oktober 2013 heeft de communicatiedienst van de FOD een communicatie rond het plan duurzame ontwikkeling opgezet. Er wordt een 6 maandelijks opvolging naar de leden van het directiecomité voorzien.

In 2013 is door de stafdienst P&O gewerkt rond de uitbouw van het EMAS dossier bij de FOD Binnenlandse Zaken. Zo is er gewerkt aan een EMAS workspace, die is opgezet voor de diensten waarop tal van informatie (milieuvergunningen en bedrijfsvervoerplannen) is verzameld, zijn er in 2013 vier overlegvergaderingen gecoördineerd met de EMAS-coördinatoren van de FOD, zijn er registers opgesteld en is in samenwerking met de Opleidingsdienst voor de Federale Overheid en de POD Duurzame Ontwikkeling een opleiding op maat georganiseerd voor de EMAS coördinatoren van de FOD.

Door de stafdienst P&O zijn in samenwerking met het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest een aantal acties opgezet naar aanleiding van de week van de vervoering van 16 tot 22 september 2013.

Beleid van de FOD die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

De activiteiten van de FOD inzake duurzame ontwikkeling zijn opgenomen staan in het plan duurzame ontwikkeling voor de FOD en zijn voor het merendeel eveneens opgenomen in het geïntegreerd managementplan van de FOD.

5.5. FOD Mobiliteit en Vervoer

(mevrouw Lieve Vermoere)

De Cel DO

De FOD Mobiliteit en Vervoer beschikt sinds 2005 over een cel Duurzame Ontwikkeling (CDO) die in naam van de voorzitter van het directiecomité wordt aangestuurd door een algemene coördinator. Alle directoraten-generaal en alle stafdiensten zijn in de cel vertegenwoordigd. Daarnaast zijn er nog een aantal specifieke functies, direct verbonden aan de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling. Samen vormen zij binnen het departement een sterk uitgebouwd transversaal netwerk.

Activiteiten van de Cel

De cel Duurzame Ontwikkeling komt minstens vijf maal per jaar samen en rapporteert rechtstreeks aan het directiecomité. De activiteiten bestrijken de drie grote pijlers van de duurzame ontwikkeling.

De CDO van de FOD Mobiliteit en Vervoer is via zijn algemene coördinator en experts vertegenwoordigd in de Interdepartementale Cel Duurzame Ontwikkeling (ICDO) en heeft een waarnemer bij de Federale Raad Duurzame Ontwikkeling (FRDO).

Onze Cel DO werkt enerzijds aan eigen interne doelstellingen inzake mobiliteit en vervoer, waaronder de eigen residuele milieudoelstellingen van het FPDO I (2004-2008) en FPDOII (FPDO 2008-2012).

Anderzijds verlenen onze experts sinds 2012 hun medewerking aan de ontwikkeling binnen de ICDO van de lange termijnvisie op de duurzame ontwikkeling van de Belgische samenleving (2050) ter voorbereiding van het FPDO III (2014-2018). In dit kader werden in 2013 door experts van onze FOD 8 concrete actiepunten uitgewerkt voor het 3de Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling (2013-2018), vooral dan voor de beleidsdomeinen mobiliteit en vervoer. Ook verleent de cel DO haar medewerking aan een aantal werkgroepen van de ICDO en het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (voorheen POD DO), o.m. inzake strategie, duurzame aankopen, EMAS, duurzame mobiliteit, duurzame voeding, lange termijnvisie en transitie naar een koolstofarme samenleving. De FOD werkte actief samen met andere instellingen bij het uitwerken en implementeren van de RIA-test voor nieuwe wetgeving en brengt, op hun verzoek, adviezen uit aan derden.

Activiteiten of beleidsvormen van de FOD die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

In 2013 gaf de FOD een bijzondere impuls aan de werkgroepen “Duurzame Mobiliteit” en “Health in all Policies” in het kader van de actie MVO! rond de Maatschappelijke Verantwoordelijkheid van de Overheid.

1. De milieupijler van de Duurzame Ontwikkeling

Gelet op de vervuilende aard van mobiliteit en vervoer is de milieupijler sterk ontwikkeld.

Eenzijds heeft de sinds 2005 door de Ministerraad opgelegde verplichting tot het behalen van een milieucertificering ertoe geleid dat de FOD Mobiliteit en Vervoer een ambitieus milieubeleid voert in het kader van EMAS, zowel qua huisvesting en werking van de diensten als inzake haar core business. Een gestructureerd EMAS-netwerk rapporteert hierover aan de CDO en het directiecomité. Op 1 juli 2013 vatte de FOD haar derde 3-jarige EMAS-cyclus aan. Anderzijds maakt milieuzorg integraal deel uit van de managementdoelstellingen.

M.b.t. de verdere realisaties 2013 in het kader van het milieubeleid verwijzen wij naar onderstaande “EMAS”-rubriek

2. De economische pijler van de Duurzame Ontwikkeling

Transport is een belangrijke vector van de economie. Door de directe integratie van doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling in het nieuwe managementplan (2de semester 2014) zorgt de FOD ervoor dat haar visie op duurzame mobiliteit omgezet wordt in concrete maatregelen van de voorzitter en van de directoraten-generaal Wegverkeer, Maritiem Vervoer, Spoor en Luchtvaart. Vaak lopen de concrete acties van economische pijler inzake duurzame ontwikkeling parallel met ons geauditeerd milieubeleid (EMAS). Daar waar synergie mogelijk is met andere departementen of stakeholders verleent de FOD bovendien haar medewerking aan derden. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de initiatieven van de FOD Economie rond hybride en elektrische voertuigen: uitwerken van het masterplan, medewerking aan het Belgisch Platform Elektrische Voertuigen, en voorstellen m.b.t de aankoop van elektrische en hybride wagens door de federale departementen in de context van de voorbeeldfunctie van de overheid.

Ook werd in het kader van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling (ICDO) in 2012 bijzondere aandacht besteed aan duurzaamheidscriteria in de bestekken van overheidsaankopen om aldus bij te dragen tot het creëren van een markt voor duurzame producten.

In het kader van de werkzaamheden van de Federale Raad Duurzame Ontwikkeling (FRDO) verleende de FOD in 2013 zijn medewerking aan een advies over een in december 2012 verschenen studie over de omschakeling van de Belgische economie naar 100% hernieuwbare energie tegen 2050. Hierbij werd bijzondere aandacht besteed aan het evenwicht dat dient nagestreefd inzake energiebevoorrading, energieprijzen en beperking van de weerslag op het leefmilieu.

3. De sociale pijler van de Duurzame Ontwikkeling

Deze pijler werd in 2013 verder uitgebouwd nadat het directiecomité eerder reeds verantwoordelijken aanstelde inzake personeelsdiversiteit, gender mainstreaming, armoedebeleid en een Handiccontact.

Inzake gender mainstreaming zorgt de FOD voor uitgebreide gendergerelateerde statistieken inzake mobiliteit van personen (cfr. Belgian Daily Mobility) en werkt samen met de Hoge Raad voor de Statistiek en het Centrum voor de Gelijkheid van Mannen en Vrouwen.

Wat ons aanspreekpunt betreft inzake de mobiliteitsrechten van personen met een handicap of met beperkte mobiliteit – Handiccontact - waren er diverse initiatieven: de FOD rapporteert semestrieel via de minister voor Sociale Zaken aan het Coördinatiemechanisme voor de toepassing van de VN Conventie terzake (UNCPR). In juni werd een succesvol symposium gewijd aan dit thema waarbij

vooral de betekenis van deze VN-Conventie en de werking van dit Coördinatiemechanisme aan bod kwam.

In december 2013 namen afgevaardigden van de FOD deel aan de Federale Dag voor de Diversiteit, waarbij de personeelsdiversiteit centraal stond.

Bij elke vergadering van de CDO, maar dus ook bij enkele “Middagen van de Mobiliteit” bestemd voor het personeel werd aandacht besteed aan deze aspecten van maatschappelijke verantwoordelijkheid. Ook hier geldt dat - waar synergie mogelijk is met andere departementen of stakeholders - de FOD Mobiliteit en Vervoer haar medewerking verleende aan initiatieven van derden

4. EMAS

Zoals hierboven aangehaald is de milieupijler van de duurzame ontwikkeling bijzonder goed uitgebouwd bij de FOD Mobiliteit en Vervoer.

4.1. Ook de ‘core business’

Waar het EMAS-beleid naar streeft, is ruimer dan het eco-beheer van onze huisvesting en werking, maar behelst ook een transversale visie op de verduurzaming van alle verplaatsingsmodi, streven naar een modal shift en het aangrijpen van opportuniteiten inzake administratieve vereenvoudiging en e-government. Deze visie is vastgelegd in het nieuwe managementplan van het departement dat begin 2014 werd bekrachtigd.

4.2. Milieuanalyse

De overgang naar de nieuwe 3-jarige EMAS-cyclus (juli 2013-juni 2016) was aanleiding tijdens het 1ste semester 2013 tot een grootschalige nieuwe milieuanalyse van al onze diensten en processen. De EMAS-actieplannen werden daarbij herbekeken om ze aan te passen aan de hervorming van de directoraten-generaal en na te gaan of elke vorm van milieurisico wel op passende wijze is afgedekt.

4.3. Actieplannen en uitbreiding perimeter

Parallel werd verder gewerkt aan de realisatie van de ambitieuze actieplannen en aan de uitbreiding van de perimeter van ons milieubeheersysteem naar diensten gevestigd op andere sites dan het City Atrium. Een eerste uitbreiding betreft het DG Luchtvaart, dat sinds 2010 milieucriteria opnam in zijn beleid, maar vanaf het voorjaar 2014 volledig wordt geïntegreerd in het City Atrium (Site1). Dit zal de ecologische voetafdruk inzake de huisvesting van het departement in gunstige zin beïnvloeden. De tweede uitbreiding betreft de directie Vervoerinfrastructuur: voor deze diensten, gevestigd in het pand Voorlopig Bewindstraat 9-15 en verantwoordelijk voor de BELIRIS-werven, wordt een volwaardige 2de EMAS-site ontwikkeld tegen eind 2014.

4.4. Sensibilisering en vorming

In 2013 werden opnieuw tal van nieuwe initiatieven ontplooid, ook inzake communicatie en sensibilisering naar de medewerkers toe. Naar aanleiding van de Week van de Mobiliteit in september werden ludieke acties opgezet om de ambtenaren te sensibiliseren voor de problemen

van personen met beperkte mobiliteit en voor alternatieve verplaatsingsmiddelen. Ook de jaarlijkse “Week van de Duurzame Ontwikkeling” in oktober was opnieuw succesvol.

Inzake vorming kregen diverse medewerkers de kans milieuvormingen te volgen, zowel inzake milieubeleid, milieu audit als sensibilisering. Nadat in 2012 een ruim aantal milieucoördinatoren en ambtenaren van het DG Maritiem Vervoer en van de directie Spoorbeleid een cursus biodiversiteit van het Instituut voor Natuurwetenschappen volgden, werd eind 2013 de impact hiervan gemeten bij een bredere personeelsgroep. Ook werd aan diverse betrokken ambtenaren de kans geboden zich verder te bekwamen inzake duurzaamheidsclausules in de bestekken voor overheidsopdrachten.

4.5. Huisvesting en overheidsbestedingen

Omdat wij in een nieuw gebouw gevestigd zijn, dachten wij tot voor kort op basis van onze milieu indicatoren geen grote sprongen meer te kunnen maken. Niettemin bleven wij ons verbruik zorgvuldig monitoren. Allereerst moeten wij er immers naar streven onze energie- en materiaalstromen te beperken: elektriciteit-, gas-, water-, brandstof- en papierverbruik en afvalstromen. Via uitgekiende ingrepen slagen wij er, zelfs na meer dan 5 jaar, nog in ons verbruik verder in te dammen of toch onder controle te houden. De geplande, ingrijpende vergroening van het voertuigenpark kon evenwel niet doorgaan omwille van de budgettaire voorzichtigheid waartoe alle federale instellingen gehouden zijn.

In 2013 werd bijzondere aandacht besteed aan de opname van duurzaamheidsclausules in de bestekken voor overheidsopdrachten.

4.6. Mobi4U

Met het project Mobi4U, dat gepaard gaat met de invoering van “het nieuwe werken”, wil de FOD een kwantumsprong maken inzake arbeidsorganisatie, digitalisering, huisvesting en personeelsmobiliteit.

Met Mobi4U wordt de informatisering van processen, de digitalisering van documenten en het afstandswerken (telewerk, satellietkantoren, etc) veralgemeend. Hiertoe werden in het 2de semester van 2013 al twee volledige verdiepingen van het City Atrium volledig verbouwd.

De uiteindelijke bedoeling is efficiënter te werken, de materiaalstromen en de verplaatsingen van het personeel te beperken en de bezettingsgraad van het gebouw op te trekken van ongeveer 850 naar zo’n 1050 personeelsleden.

4.7. Duurzame voeding

In 2013 werd het initiatief om het aanbod van de gerechten in de cafetaria te verduurzamen bestendigd.

4.8. Woon-werkverkeer en dienstverplaatsingen / Smogalarmplan

Gelet op onze voorbeeldfunctie ter zake (en ondanks de reeds uitstekende resultaten van ons Bedrijfsvervoerplan in het kader van de ordonnantie op de Luchtkwaliteit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) implementeert onze FOD een nog meer ambitieus Mobiliteitsplan voor het personeel. Centraal hierbij is het streven naar een maximaal gebruik van openbaar vervoer, actieve

modi (stappen en trappen), maar ook de uitbreiding van telewerk en satellietkantoren. Het in oktober 2012 goedgekeurde smogalarmplan trad voor het eerst in werking op 24 en 25 januari 2013. Omwille van de geplande verhoogde bezettingsgraad van het City Atrium in het kader van de integratie van het DG Luchtvaart werd dit smogalarmplan eind 2013 herzien en op 26 februari 2014 overlegd met de personeelsvertegenwoordiging.

4.9. Core business

Zoals hoger aangegeven maakt milieuzorg integraal deel uit van de managementdoelstellingen waardoor onze milieudoelstellingen stevig verankerd zijn in het gevoerde beleid. Wat onze core business betreft, kunnen alle directoraten en betrokken stafdiensten bijzondere milieurealisaties voorleggen. Sinds 2010 hanteert de FOD bovendien strenge criteria inzake administratieve vereenvoudiging en wordt maximaal gestreefd naar e-government ten behoeve van de burgers en van onze stakeholders.

4.10. Enkele voorbeelden van recente realisaties

- Het DG Maritiem Vervoer werkt aan nieuwe wetgeving inzake de ruimtelijke ordening op zee: dit maakt het mogelijk te zorgen voor een corridor voor de scheepvaart doorheen de windmolenparken in de Noordzee, om nutteloze (vervuilende) omvaart op deze drukbevaren zeeroute te voorkomen en zal toekomstgericht ook bijdragen tot een grote efficiëntie van de energie gewonnen op zee door de aanleg mogelijk te maken van kustmatige eilanden voor het opslaan van deze energie. Bijzondere aandacht gaat ook naar de ratificatie van internationale verdragen - onder impuls van de IMO te Londen – die moeten bijdragen tot een schonere scheepvaart en meer duurzame scheepsontmanteling.
- Nieuwe, voorheen ongekende, ICT-mogelijkheden zorgen voor succesvolle projecten van e-government, goed voor een verminderde ecologische voetafdruk van het eigen departement, maar ook van die van de burgers en stakeholders die een beroep doen op onze diensten. Drie projecten van het DG Wegverkeer en Verkeersveiligheid gelden als schoolvoorbeeld van geavanceerd e-government: de elektronische toekenning van nummerplaten via WebDIV, eenzelfde complexe webapplicatie voor de vergunningen “uitzonderlijk vervoer” (WebTEUV) en de oprichting van een Kruispuntbank voor de voertuigen ten behoeve van de informatie uitwisseling tussen diverse federale diensten en andere stakeholders. Dit hervormde DG voerde ook een groot aantal controles op het wegvervoer uit; ook inzake het transport van gevaargoed. Het sterk gedaalde aantal inbreuken op de milieuwetgeving wijst op het afschrikkend effect van deze controles, die zowel plaatsvinden op de openbare weg als in de bedrijven.
- Een ander belangrijk voorbeeld van de milieu-impulsen gegeven door onze reglementering is de criteria van milieuzorg inzake de exploitatie van het spoor opgevolgd door het DG Duurzame Mobiliteit en Spoorbeleid in het kader van de beheersovereenkomst van de federale staat met de NMBS-groep.
- Nadat in 2012 door de directie Mobiliteit de resultaten werden bekend gemaakt van de nationale enquête naar de mobiliteit van de bevolking: Belgian Daily Mobility (BELDAM), werd in 2013 beslist deze wetenschappelijke enquête te herhalen tegen 2016. In 2013 werd ook gewerkt aan de

voorbereiding van de 4de driejaarlijkse federale enquête Woon-werkverkeer. Beide studies leveren beleidsondersteunend materiaal voor de verduurzaming van de personenmobiliteit.

5. Besluit

De balans van ons beleid inzake duurzame ontwikkeling in 2013 is positief. De FOD Mobiliteit en Vervoer beschikt over een goedwerkende cel Duurzame Ontwikkeling en verleent haar medewerking aan de Interdepartementale Cel voor het realiseren van gemeenschappelijke doelstellingen.

Voor de toekomst wordt, met de steun van het management, gewerkt aan een verdere versteviging van de structuren wat doet verhoppen dat de FOD Mobiliteit en Vervoer nog betere resultaten zal kunnen voorleggen, zowel inzake maatschappelijke betrokkenheid als qua werking en wat zijn core business betreft.

Voor wie meer wil vernemen over onze milieuwerking verwijzen wij naar de EMAS Milieuverklaring onze website <http://mobilit.belgium.be/nl/overons/emas>.

5.6. FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

(mevrouw Geneviève Meunier)

De Cel DO- EMAS

De cel duurzame ontwikkeling–Emas bestaat uit de vertegenwoordigers van alle directies die door de directieverantwoordelijken worden aangewezen. Zij wordt mee gestuurd door de coördinatrice duurzame ontwikkeling en de coördinatrice Emas. De coördinatrices werken onder de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de FOD. De cel beschikt niet over een eigen budget.

Activiteiten van de Cel DO-EMAS

Het actieplan 2012-2013 werd door de Directiecomité op 29.8.2012 goedgekeurd.

De cel Emas-DO heeft vergaderd op 5.3.2013, 23.9.2013 en 4.2.2014.

1. Deelname aan de werkzaamheden van de ICDD en van de PODO

De vertegenwoordiger van de FOD WASO heeft deelgenomen aan de vergaderingen van de ICDD op 18.2.2013, 23.4.2013, 28.5.2013, 25.6.2013, 24.9.2013. 2 Vertegenwoordigers van HUA hebben actief genomen aan de werkgroep « ongelijkheid in gezondheid ».

Er was een vergadering met de verantwoordelijk van de celen DO van de PODO in het FOD WASO op 21.2.2013.

De vertegenwoordigers van alle cellen van de FOD's werden uitgenodigd door de Staats secretaris DO op 4.6.2013.

2. Voorbereiding van het federaal plan DO

De vertegenwoordiger van de FOD heeft aan de werkgroep ad hoc deelgenomen die de vertegenwoordigers van de civile maatschappij op 21.5.2013, 7.6.2013 en 18.6.2013 werden gehoord.

3. Follow-up Emas

Sinds einde 2009 (uitreiking label: begin 2010) is de FOD WASO EMAS-gecertificeerd. Een registratiecyclus duurt drie jaar. Tijdens de eerste cyclus werden 7 doelstellingen weerhouden. Deze doelstellingen hadden vooral betrekking op het terugdringen van ons energieverbruik (optimalisering ICT, water, gas, elektriciteit) en het verminderen van ons papierverbruik. Begin 2013 werd de tweede registratiecyclus gestart. Het accent ligt op het verder zetten van de goede praktijken en het verder opvolgen van de doelstellingen uit de eerste registratiecyclus, en sensibilisatie.

4. Follow-up mobiliteitsplan

De POD Duurzame Ontwikkeling (POD DO) stelt aan de geïnteresseerde FOD's deel te nemen aan twee pilootprojecten die betrekking hebben op de verplaatsingswijzen van hun medewerkers. Het

eerste project heeft tot doel het stimuleren van carpooling op het traject woonplaats-werkplaats (of op een deel van dat traject). Het tweede project wil het fietsgebruik aanmoedigen.

De deelname van de FOD WASO aan deze twee projecten wordt onderzocht.

De herschikking van onze fietsparking wordt momenteel eveneens onderzocht. Het komt erop aan om 30 fietsparkeerplaatsen te vinden voor het personeel en de bezoekers aan onze diensten.

Het bedrijfsvervoerplan dient geactualiseerd te worden en opgestuurd naar Brussel Leefmilieu voor 15/10/2014.

5. Sensibilisering van de stagiairs aan de DO

De coördinatrice heeft een opleiding voor de nieuwe ambtenaren op 21.5.2013 georganiseerd.

6. Dag duurzame ontwikkeling

De directiecomité heeft voor budgetaire redenen de dag DO in 2013 geschrapt.

5.7. FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

(de heer Marc De Win en mevrouw Marielle Smeets)

De Cel DO

In 2007 werd bij de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu een cel duurzame ontwikkeling opgericht. Deze cel functioneert evenwel niet regelmatig. Dit belet de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu niet om actief te zijn doorheen tal van eigen initiatieven of initiatieven naar aanleiding van de activiteiten van de ICDO, noch om haar verplichtingen ter zake na te komen :

- opvolging van de maatregelen van het federaal plan,
- organisatie van de dagen voor Duurzame ontwikkeling,
- medewerking aan jaarverslagen en deelname aan de werking van de ICDO via onze actieve betrokkenheid bij de werkgroepen van de ICDO (EMAS, maatschappelijke verantwoordelijkheid, duurzame mobiliteit, langetermijnvisie...)
-

In 2013 werd de vertegenwoordigster van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu herverkozen in het bureau van de ICDO. Het Bureau bereidt de vergaderingen voor van de Commissie en staat in voor de opvolging ervan, doet voorstellen over het oprichten van werkgroepen, ²... Het is een manier om het belang dat de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu hecht aan duurzame ontwikkeling en de integratie ervan in het hele federale beleid operationeel te verankeren.

Activiteiten van de Cel DO

1. De dag van de duurzame ontwikkeling

Dit jaar bestond de dag van de duurzame ontwikkeling van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu uit twee fasen : een duurzaam ontbijt en vervolgens de mogelijkheid om deel te nemen aan één van de activiteiten die door het organisatieteam werden voorgesteld, waaronder verschillende films en documentaires die werden vertoond, maar ook een workshop over een concreet project van duurzame ontwikkeling in Haïti, een workshop over energie, een opleiding fietsen in de stad, een workshop over het maken van “biologische” schoonmaakmiddelen, enz..

Deze editie 2013 werd georganiseerd en gecoördineerd door de Cel Mobiliteit en Duurzame Ontwikkeling die in 2013 werd opgericht in het kader van het beheer van de aspecten mobiliteit en duurzame ontwikkeling in de dagelijkse werking van de FOD. Meer dan 500 personen hebben de tijd

² http://www.cidd.be/NL/presentatie_1175072214/wettekst/19_maart_2007_koninklijk_besluit_houdende_vaststelling_van_de_algemene_regels_inzake_de_organisatie_en_de_werking_van_de_Interdepartementale_Commissie_Duurzame_Ontwikkeling.html

genomen voor een “duurzaam” ontbijt met collega’s en een 350-tal personen heeft deelgenomen aan de voormiddagactiviteiten.

2. EMAS-opvolging/Mobiliteit/Overheidsaankopen

2.1. Vernieuwing van de EMAS-registratie

De hoofdzetel van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (Eurostation – Victor Hortaplein – 1060 Brussel) die in 2010 het EMAS-label kreeg, heeft in augustus 2013 een vernieuwing van zijn EMAS-registratie gekregen. Aangezien de laatste versie van de milieuverklaring niet op 2013³ betrekking heeft, vermelden we hier de volgende maatregelen voor het afgelopen jaar:

- Opmaak en toekenning van een bestek voor de aankoop van 2.220 Gold Standard gecertificeerde koolstofkredieten (CER). Deze worden vooraf gekocht voor een periode van 4 jaar ter compensatie van vluchten en treintrajecten voor buitenlandse zendingen;
- Invoering van een catalogus van groene artikelen om duurzame aankopen te bevorderen;
- Aankoop van een hybride voertuig binnen het wagenpark van de FOD;
- Uitwerking van een EMAS-communicatieplan met 4 EMAScottes : Energie – Mobiliteit – Papier – Afval om de milieu-impact te verminderen;
- Terbeschikkingstelling van dienstfietsen aan het onthaal van de FOD en vereenvoudiging van de uitleenprocedure.
- Opleidingen EMAS en Duurzame ontwikkeling;
- Opvolging en uitwerking van het reglementair toezicht overeenkomstig de milieueisen.

2.2. Gekruiste interne audits en Conformiteitsaudit

In het verlengde van de gekruiste interne audit tussen geregistreerde FOD’s hield het EMAS-team in 2013 2 interne auditdagen op de hoofdzetel van de Rijksdienst voor Pensioenen in Brussel. Op de hoofdzetel van de FOD (Eurostation) vond een externe audit plaats van de technische conformiteit van alle verwarmings- en airconditioningsinstallaties en transformatoren om het rendement te verbeteren en zo de CO₂-uitstoot te verminderen. Op basis van de resultaten van deze audit heeft het EMAS-team een actieplan opgesteld voor de Regie der Gebouwen (beheerder van het EUROSTATION gebouw).

2.3. Opname in het bedrijfsvervoerplan (BVP) van maatregelen die in geval van vervuilingsspieken genomen moeten worden – De zachte mobiliteit promoten

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een regelgeving inzake winterse luchtvervuiling vastgesteld. Bij vervuilingsspieken neemt het Gewest (in coördinatie trouwens met de andere Gewesten) een aantal gemeenschappelijke, voornamelijk verkeersbeperkende maatregelen. Drie interventiedrempels, naargelang van de concentratie van verontreinigende stoffen in de lucht, bepalen de aangenomen maatregelen. De wetgever spoort de ondernemingen en administraties overigens aan om maatregelen te nemen in geval van pollutiepieken. Hij heeft daartoe de regionale verplichting inzake het bedrijfsvervoerplan (BVP) aangepast door hierin verplicht een aantal maatregelen op te nemen om de zachte mobiliteit te promoten, waaronder ook de verplichting om over een actieplan te beschikken in geval van een vervuilingsspiek.

³ Milieuverklaring 2012 : <http://www.health.belgium.be/eportal/Aboutus/EMAS/index.htm>

Het BVP van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu werd in die zin aangepast. Bij elke overschrijding van één van de 3 drempels herinnert de interne communicatiecel via intranet (lopende banner) aan de verplichte specifieke verkeersbeperkende maatregelen en de specifieke maatregelen van het BVP.

In 2013 werden er ook 11 fietsen (waaronder 2 elektrische) aan het onthaal van de hoofdzetel (Eurostation) van de FOD ter beschikking gesteld om de zachte mobiliteit te promoten. De medewerkers van de FOD en de andere gebruikers van het gebouw (Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen, MEDEX, Pensioenen overheidsdienst) mogen deze fietsen gebruiken voor werkopdrachten of -vergaderingen in Brussel.

De medewerkers van de FOD kunnen er ook voor kiezen om met de fiets naar het station of occasioneel naar het werk te gaan. Ze krijgen daarvoor een vergoeding van 20 eurocent per kilometer. Als werknemer van de FOD kunnen ze zich bovendien inschrijven op <http://www.biketowork.be/> en zo talrijke voordelen genieten.

Ten slotte werd in oktober 2013 het samenwerkingsprotocol tussen de POD Duurzame Ontwikkeling en onze FOD ondertekend om toegang te krijgen tot het platform Carpoolplaza.be en zo carpooling te bevorderen.

2.4. Tweede “geëngageerde” Kerstmarkt en eerste federale dag van de Diversiteit

Talenten die hun passie ten dienste willen stellen van een goede zaak ; enthousiaste en creatieve collega's... Zo ontstond het originele idee van een aantal collega's van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu om een Kerstmarkt te organiseren. Gezien het succes van de uitgave 2012 werd deze tweede kerstmarkt van de FOD georganiseerd op 3 december 2013 waardoor we de organisatie ervan konden koppelen aan de eerste uitgave van de federale dag van de Diversiteit met als thema dit jaar de “handicap”.

De opbrengst van de Kerstmarkt (936 euro) werd dit jaar integraal gestort aan 3 verenigingen die door het personeel werden voorgedragen :

- **Paard en bos (vzw)⁴** : Deze vereniging, gevestigd in het Rood Klooster (Oudergem, Brussels Hoofdstedelijk Gewest), richt zich op het bevorderen van het hedendaagse gebruik van het trekpaard. Heeft dit werkpaard nut in onze moderne tijden? Ongetwijfeld! Deze prachtige dieren gaan zeker mee met hun tijd! Het zijn onvermoeibare werkers, hun drie paarden passen hun vaardigheden toe in niet minder dan vier diverse domeinen. Ze hebben een professioneel nut, een sociaal nut, ze kunnen ingezet worden voor pedagogische taken en ze zijn een toeristische trekpleister. Wanneer deze paarden niet bezig zijn met het opruimen van afval in openbare parken, laten ze jong en oud het unieke Belgische erfgoed ontdekken, verwelkomen ze jongeren met een handicap, ...
- **la Chaîne de l'Espoir (België)⁵** : een internationale humanitaire organisatie die zich bekommerd om kinderen en hen opereert indien de toegang tot de zorg in hun land niet gewaarborgd is.
- **Haiyan 21-21⁶** : humanitaire hulp voor dringende hulpverlening in de rampgebieden op de Filipijnen.

⁴ <http://www.chevaletforet.be/>

⁵ <http://www.chaine-espoir.be>

Naast de Kerstmarkt kon het personeel van de FOD meedoen aan verschillende “diversiteits”activiteiten rond het thema van de handicap:

- zich wagen onder collega’s aan een gezelschapsspel gericht op diversiteit
- hindernissenparcours: zich inleven in een persoon met een handicap en een hindernissenparcours afleggen
- filmpjescompilatie over diversiteit, een diversiteitsquiz, getuigenissen van personen met een handicap die bij de FOD werken
- creativiteitswedstrijd: een foto, tekening, gedicht, werkstukje,... dat het thema diversiteit het best weergeeft
- sportactiviteit: een wedstrijd Torbal. Torbal is een balsport die speciaal ontwikkeld werd voor mensen met een visuele beperking. Maar je moest niet blind of slechthziend zijn om mee te doen: een blinddoek zorgde ervoor dat niemand iets kon zien.

Activiteiten of beleidslijnen van de FOD die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

De wet van 05/05/1997 betreffende de coördinatie van het federaal beleid inzake duurzame ontwikkeling werd op 30/07/2010 gewijzigd. De belangrijkste wijziging betreft het **opstellen van een Federale beleidsvisie op lange termijn inzake duurzame ontwikkeling (2050)**.

Deze federale beleidsvisie is het resultaat van de bijdragen van de verschillende actoren van de wet (ICDO, FRDO, Task Force van het Planbureau) en van de consultatie van het maatschappelijk middenveld en het parlement. De bijdrage van de federale administratie werd gecoördineerd en opgebouwd binnen de werkgroep “federale strategie” van de ICDO. Ze werd in 2011 - 2012 opgesteld door tal van experts van de FOD’s en POD’s. De experts van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu waren bijzonder actief in dit proces.

In mei 2013 (16/05/2013) werd na lange politieke besprekingen de federale beleidsvisie op lange termijn (2050) inzake duurzame ontwikkeling uiteindelijk goedgekeurd door de Ministerraad.

De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu heeft evenwel niet op deze goedkeuring gewacht om de doelstellingen van de LTV (= langetermijnvisie) die haar prioritair aanbelangen in haar werkzaamheden en beleidsprioriteiten op te nemen.

Voorbeelden van activiteiten (niet-exhaustief) die de FOD in 2013 heeft gerealiseerd en die rechtstreeks bijdragen tot de uitvoering van de LTV om deze doelstellingen te verwezenlijken en zo te komen tot de voor 2050 gewenste situatie worden hieronder geïllustreerd. **Het gaat daarbij allemaal om transversale projecten die geen vooruitgang konden boeken en/of konden slagen zonder de medewerking en actieve deelname van andere federale FOD’s en POD’s, en zelfs de deelregeringen.**

1. Oprichting van de werkgroep “sociale gezondheidsongelijkheden” bij de ICDO

Doelstelling 4. De volksgezondheid is verbeterd en zal op een hoog niveau gehandhaafd worden. De levensverwachting in goede gezondheid zal gestegen zijn ten opzichte van 2010. Het verschil tussen

⁶ <http://www.1212.be>

de levensverwachting in goede gezondheid naargelang van het opleidingsniveau en naargelang het geslacht zal met gemiddeld 50 % verlaagd worden.

Doelstelling 5. Kwaliteitsvolle gezondheidszorg zal toegankelijk zijn voor iedereen en in het bijzonder voor kwetsbare groepen (mensen met een handicap, kansarmen, vruchtbare en zwangere vrouwen en kinderen, enz.).

Het begrip “Gezondheid op alle beleidsgebieden” (Health in all policies HiAP) is niet los te zien van de aanbevelingen van de WHO en de EU ter verbetering van de gezondheid en de vermindering van de bestaande ongelijkheden op gezondheidsgebied⁷. Dit impliceert een intersectorale samenwerking op gezondheidsgebied waarbij alle beleidsdomeinen en alle beleidsniveaus betrokken zijn. Deze insteek is met name fundamenteel om **sociale gezondheidsongelijkheden** aan te pakken.

De FOD en haar partners van de deelregeringen (gewesten en gemeenschappen) zijn in 2013 een **brede NATIONALE POLITIEKE DIALOOG** aangegaan om doorheen verschillende initiatieven de basis te leggen voor een nationale samenwerking. Die dialoog werd georganiseerd rond twee halve werkdagen. De eerste halve werkdag die plaatsvond op 11 januari 2013 moest alle beleidsdomeinen kennis en inzicht bijbrengen over het probleem van de gezondheidsongelijkheden teneinde over dezelfde basisinformatie te beschikken en aldus zijn mogelijke rol te kennen in het verminderen van de gezondheidsongelijkheden.

Op het einde van die eerste werkdag werd een vragenlijst aan de deelnemers voorgelegd die door elk departement moest worden ingevuld. Deze moesten als basis dienen voor de tweede dag van deze dialoog die plaatsvond op 26 februari 2013. Tijdens die tweede dag werden de resultaten van de vragenlijst gepresenteerd en werd een politieke dialoog gehouden op basis van een aantal voorstellen. De analyse van de ingevulde vragenlijsten heeft tot volgende conclusies geleid :

- Men heeft reeds heel wat ervaring op het vlak van intersectorale samenwerking.
- De meerderheid is van mening dat de oprichting van een werkgroep over sociale ongelijkheden relevant is, maar dat het mandaat en de opdracht van die werkgroep duidelijk moeten zijn. Die werkgroep moet gebruik maken van een bestaande structuur en moet kunnen samenwerken met reeds bestaande werkgroepen die het thema van de gezondheidsongelijkheden op hun agenda hebben staan.

Gelet op de overwegend positieve feedback over de oprichting van een interdepartementale werkgroep voor de ontwikkeling van een nationaal actieprogramma ter vermindering van de gezondheidsongelijkheden en het gebruik van de bestaande structuren om werk te maken van een benadering “Health in all policies”, heeft de **Interministeriële Conferentie Leefmilieu (juni 2013) beslist om een intersectorale werkgroep “Gezondheidsongelijkheden” op te richten in het kader van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO).**

⁷ Dat is wat blijkt uit de strategie *Health for All* van het WHO, van de toekomstige *Health 2020 Strategy* van de WHO Regio Europa, van de Verklaring van Rio van de WGO over gezondheidsongelijkheden, van het Verdrag van Rome betreffende de HIAP, het Handvest van Tallinn over de gezondheidssystemen en de health strategie van de Europese Gemeenschap.

Die intersectorale werkgroep moet dus een **nationaal actieprogramma** uitwerken dat in de nationale strategie inzake duurzame ontwikkeling geïntegreerd zal worden met als doel de gezondheidsongelijkheden tegen 2050 met 50% te verminderen.

Het mandaat van de werkgroep “gezondheidsongelijkheden” van de ICDO, voorgezeten door de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, werd goedgekeurd tijdens haar plenaire vergadering van 24 september 2013.

2. Door de natuur geleverde diensten, essentieel en voor iedereen onontbeerlijk

DOELSTELLING 37 (Biodiversiteit). De goederen en diensten die de ecosystemen leveren, zullen hersteld, gevaloriseerd en behoudzaam en duurzaam gebruikt worden, waardoor zij rechtstreeks zullen bijdragen tot het in stand houden van de biodiversiteit.

DOELSTELLING 14 (Consumptie- en productiepatronen). Er zal rekening gehouden worden met de milieu- en sociale prestaties van alle op de markt gebrachte goederen en diensten, en dit gedurende hun hele levenscyclus.

DOELSTELLING 15 (Consumptie- en productiepatronen). Consumenten en producenten zullen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen, door duurzame productie- en consumptiepatronen aan te nemen.

DOELSTELLING 28 (Voeding). De sociale en ecologische impact van onze productie- en consumptiewijzen op het vlak van voedingsmiddelen zal aanzienlijk verlaagd zijn.

DOELSTELLING 34 (Natuurlijke hulpbronnen). Hernieuwbare grondstoffen, en met name zoet water, zullen ontgonnen worden zonder het vermogen van toekomstige generaties om die hulpbronnen te ontginnen, in het gedrang te brengen.

De steeds toenemende druk op de **biodiversiteit** (biologische diversiteit van de ecosystemen, van de soorten en van de genen) dwingt de mensheid ertoe om na te denken over oplossingen om de **impact te beperken** van haar consumptie van natuurlijke hulpbronnen, en de **impact** van haar productie van goederen en diensten die verband houdt met de exploitatie van die hulpbronnen. De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu **zoekt** momenteel **uit** hoe dat **proces ter reductie van de impact van de consumptie en de productie op de biodiversiteit** in België op gang kan worden gebracht. Dat proces strookt met de verbintenissen die werden aangegaan op federaal, nationaal en internationaal niveau wat betreft de instandhouding van de biodiversiteit en van de natuurlijke hulpbronnen.

De belangrijkste doelstelling van dat proces bestaat erin de biodiversiteit en de ecosysteemdiensten (de diensten die de natuur aan de mens levert) nog beter te integreren in de sectorale beleidslijnen, en vooral te **evolueren naar duurzamere consumptie- en productiepatronen** door de belangrijkste marktactoren (consumenten, bedrijven, federaties, administraties, ngo's, vakbonden,...) aan te moedigen om na te denken over de voordelen op economisch, sociaal en milieuvlak die ontstaan indien ze zich in hun gedrag, hun beslissingen of hun economische, sociale en milieustrategieën (in het bijzonder door “durzamere” producten en diensten aan te bieden), inzetten voor de instandhouding en het duurzaam gebruik van de biodiversiteit en de natuurlijke hulpbronnen.

In dat verband werden er in 2013 twee studies afgewerkt :

1. **“Consumptiewijzen en biodiversiteit: Gedrag van de consumenten”**: Deze studie had tot doel om het kennisniveau inzake biodiversiteit (en ecosysteemdiensten) te bepalen van de Belgische bevolking, de belangrijkste informatiebronnen en de bezorgdheden van de consumenten te identificeren, hun niveau van betrokkenheid en engagement te meten, te bepalen hoeveel vertrouwen ze hebben in merken/uitgangborden/labels, en tot slot om in kaart te brengen wat de motivaties en de belemmeringen zijn om op een meer verantwoorde manier te gaan consumeren.
2. **“Overgangseconomie: Productie- en consumptiewijzen: de sleutelactoren van de markt ertoe aanmoedigen om de biodiversiteit te integreren”**: Deze studie richtte zich vooral op 3 sectoren: voeding, chemie en banken en verzekeringen. De belangrijkste doelstelling van de studie was een lijst op te stellen van geschikte instrumenten, die gecategoriseerd werden in regulerende instrumenten (dwingende wetgeving⁸), coregulerende instrumenten (wettelijk kader opgezet door de overheid, maar in nauwe samenwerking met sectoren en andere stakeholders⁹) en vrijwillige instrumenten (opgestart door overheden of de privésector¹⁰) die toegepast of ondersteund kunnen worden door de federale regering om beter rekening te houden met de biodiversiteit en de ecosysteemdiensten.

Tijdens het colloquium “Welke markt(en) voor de biodiversiteit?” dat georganiseerd werd op 10 december 2013 in Brussel, werden beide studies toegelicht en een eerste dialoog op gang gebracht met de belangrijkste marktactoren. Consumenten (burgers, verenigingen,...), federaties, ngo’s, vakbonden, bedrijven, administraties,... hebben hun standpunten kenbaar gemaakt door deel te nemen aan de rondetafels “consumenten en biodiversiteit” (voormiddag) en “business en biodiversiteit” (namiddag)¹¹.

Hoewel de problematiek van de biodiversiteit en de ecosysteemdiensten vrij complex is, zijn de stakeholders die deelnamen aan het colloquium over het algemeen bereid tot discussie om te proberen bij te dragen tot het bereiken van dat proces¹²; dit colloquium en de gerealiseerde studies waren daarbij slechts een eerste stap.

In 2014 zal er een **roadmap ‘biodiversiteit’** worden opgesteld. Die zal als doel hebben om een lijst op te stellen van de te nemen maatregelen en ze te prioriteren, en de betrokken openbare en privéactoren te identificeren. De roadmap zal een belangrijke bijdrage leveren aan de maatregelen die de federale staat moet nemen om haar nationale, Europese en internationale verbintenissen tegen 2020 inzake biodiversiteit en duurzame ontwikkeling na te komen.

3. Overgang van België naar een koolstofarme maatschappij

DOELSTELLING 31. De Belgische emissies van broeikasgassen zullen in 2050 in eigen land met minstens 80 tot 95 % gedaald zijn ten opzichte van hun niveau in 1990.

⁸ Bv : Europese richtlijnen en verordeningen, wetten, koninklijke besluiten, ...

⁹ Bv : sectorale akkoorden

¹⁰ Volledig vrijwillige en dus niet bindende maatregelen

¹¹ http://www.health.belgium.be/filestore/19093622/Bijlagen_Colloquium.pdf

¹² http://www.health.belgium.be/filestore/19093623/Conclusie_Colloquium.pdf

In het kader van de internationale onderhandelingen onder auspiciën van de Verenigde Naties heeft België zich ertoe verbonden een strategie voor een koolstofarme ontwikkeling uit te stippelen en uit te voeren. Een dergelijke strategie moet passen in de context van de Europese belofte om de broeikasgassen met ten minste 80 tot 95 % te verminderen tegen 2050, in vergelijking met 1990, om zo de stijging van de globale gemiddelde temperatuur te beperken tot maximaal 2°C boven de pre-industriële niveaus.

De federale regering wil dan ook een echte overschakeling naar duurzame productie- en consumptiemodellen realiseren. In haar langetermijnvisie op het vlak van duurzame ontwikkeling hoopt de federale regering de uitstoot van broeikasgassen op het Belgische grondgebied met minstens 80 tot 95 % te verlagen tegen 2050, in vergelijking met 1990.

Teneinde het terrein voor te bereiden heeft de Dienst Klimaatverandering van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu in 2012 een project gelanceerd onder de naam ***“Een koolstofarm België tegen het jaar 2050”***¹³. Ruim 150 personen, afkomstig uit de academische wereld, onderzoekscentra, besturen op uiteenlopende bevoegdheidsniveaus, stakeholders, sectororganisaties, enz. nemen deel aan dit project.

Dit project heeft een **dubbele doelstelling**:

- Rechtstreeks bijdragen aan een koolstofarme strategie voor België die volledig binnen een duurzame ontwikkeling past.
- In het kader van het “transitiemanagement” een debat en initiatieven op dit vlak stimuleren en voeden teneinde zoveel mogelijk actoren bij de uitwisselingen te betrekken.

De eerste resultaten van dit project werden **begin november 2013** gepresenteerd. Het betreft in hoofdzaak:

Een analyse van scenario's voor een koolstofarm België tegen 2050

Om in 2050 tot een verlaging van de uitstoot van broeikasgassen op Belgisch grondgebied met 80 tot 95 % te komen, zijn meerdere paden mogelijk: er zijn verschillende technologische keuzes en verschillende gedragsveranderingen mogelijk en er moet met meerdere contexten rekening worden gehouden.

Om die mogelijkheden te begrijpen en te analyseren, heeft de Federale Dienst Klimaatverandering bij CLIMACT en VITO een studie aangevraagd. De resultaten van die studie, genaamd “Scenario's voor een koolstofarm België tegen 2050” zijn beschikbaar in 2 vormen: een samenvatting van de belangrijkste resultaten en het volledige rapport¹⁴. Ze worden aangevuld met gedetailleerde sectoranalyses.

Een online rekentool waarmee koolstofarme scenario's uitgewerkt kunnen worden

- Meer in detail de impact verkennen van de verschillende scenario's die aan bod komen in de studie **“Scenario's voor een koolstofarm België tegen 2050”**.
- Je eigen traject uitstippelen voor een verlaging van de uitstoot van broeikasgassen door, naargelang van je voorkeuren, de belangrijkste hefboomen voor deze verlaging in beweging te

¹³ <http://www.klimaat.be/2050/nl-be/home/>

¹⁴ <http://www.klimaat.be/2050/nl-be/analyse-van-scenarios/>

zetten en de voornaamste parameters voor die trajecten te kiezen.

Met deze online rekentool kan¹⁵:

een presentatie (mapping) gemaakt worden van koolstofarme initiatieven in België en in Europa¹⁶

In het kader van de studie over transitie management werd vastgesteld dat er behoefte is aan een duidelijk zicht op de transitie-initiatieven die momenteel zowel in het binnen- als in het buitenland in volle ontwikkeling zijn. Uit deze 'mapping' blijkt duidelijk dat er al een groot aantal initiatieven bestaan. Zo werken in België de gewesten, een aantal provincies en behoorlijk veel steden en gemeenten al aan de ontwikkeling van hun visie, strategie en beleid voor de realisatie van doelstellingen op middellange en lange termijn om hun uitstoot van broeikasgassen terug te dringen en uit te groeien tot een koolstofarme regio of gemeente.

Bijkomende analyses

De analyse van de mogelijke trajecten voor een verlaging van de uitstoot is een fundamenteel element van elk debat over de overgang van België naar een koolstofarme maatschappij. Die oefening moet evenwel worden aangevuld met meer thematische analyses¹⁷ :

- de modellering met het oog op de Belgische situatie in 2050,
- het transitie management,
- de uitdagingen van een transitie naar een koolstofarme maatschappij voor de vorming,
- de macro-economische impact van de koolstofarme scenario's op de competitiviteit en op de werkgelegenheid,
- de financiering van de noodzakelijke investeringen,
- de verdelingsaspecten van de transitie,
- ...

4. Aanpassing aan de gevolgen van de klimaatverandering

DOELSTELLING 32. België zal aangepast zijn aan de directe en indirecte gevolgen van de klimaatverandering.

In het kader van de voorbereiding van het federaal adaptatieplan over de wijze waarop de federale overheid de impact van de klimaatverandering kan beperken, vond op verzoek van het DG Leefmilieu van januari tot juli 2013 een eerste verkenning plaats van de federale bijdrage tot een coherent adaptatiebeleid waarbij mogelijke maatregelen werden bepaald. Die studie¹⁸ stelde volgende elementen vast :

- de beleidsdomeinen waarbinnen de federale overheid een rol kan spelen op het gebied van aanpassing aan de klimaatverandering,
- de reeds op federaal niveau genomen aanpassingsmaatregelen,

¹⁵ <http://www.klimaat.be/2050/nl-be/creëer-je-eigen-scenario/>

¹⁶ <http://www.klimaat.be/2050/nl-be/kaart-met-initiatieven/>

¹⁷ <http://www.klimaat.be/2050/nl-be/bijkomende-analyses/>

¹⁸ http://www.klimaat.be/files/2013/8253/2115/Federale_bijdrage_adaptatiebeleid_Eindrapport_juli_2013.pdf

- de bijkomende maatregelen die door de federale overheid genomen kunnen worden op het gebied van de aanpassing aan de klimaatverandering.

Een opvolgingscomité met daarin experts van de belangrijkste betrokken federale administraties (FOD Mobiliteit en Vervoer, DG Gezondheidszorg van de FOD, FOD Binnenlandse Zaken voor het crisisbeheer, Ontwikkelingssamenwerking, FOD Economie voor economische en energiedomeinen, de POD Wetenschapsbeleid, ...), evenals de Gewesten werd opgericht.

De studie heeft een aantal domeinen of sectoren geïdentificeerd die gevoelig zijn voor klimaatverandering en waarvoor de federale overheid (geheel of gedeeltelijk) bevoegd is. Ze heeft ook mogelijke aanpassingsmaatregelen vastgesteld die op nationaal en/of federaal niveau uitgevoerd kunnen worden.

Op basis van deze studie en de bilaterale ontmoetingen/uitwisselingen met de verschillende betrokken actoren werd een ontwerp van federaal adaptatieplan opgesteld. Dit ontwerp van plan loopt over een periode van 6 jaar en identificeert **31 federale adaptatieacties** om tegemoet te komen aan de nood om:

1. de risico's verbonden aan de impact van de klimaatverandering beter te kunnen evalueren en er beter te kunnen op anticiperen en reageren (uitbreiding van de kennis),
2. te anticiperen op de risico's en ze te beperken, en eventuele voordelen van de klimaatverandering te maximaliseren.

De acties die in het kader van dit plan worden voorgesteld, zijn uitgedacht voor 10 sectoren waar de federale regering een rol te spelen heeft op het vlak van aanpassing aan de klimaatverandering (transport, economie, energie, marien milieu, onderzoek, gezondheid, ontwikkelingssamenwerking, internationale veiligheid, crisisbeheer bij natuurrampen en landbouw). Het plan bevat ook transversale maatregelen. Het ontwerp van plan zal in 2014 (februari – april) het voorwerp uitmaken van een publieke raadpleging.

5. Federale milieu-indicatoren nota

De langetermijnvisie bevat naast vier grote uitdagingen ook doelstellingen en **indicatoren**. De doelstellingen zijn verbonden aan federale competenties zoals o.a. armoedebestrijding, volksgezondheid, mobiliteit, energie, klimaatverandering, consumptie- en productiepatronen, financiën en ontwikkelingssamenwerking. **De indicatoren dienen om de evolutie op te volgen.**

Op Belgisch niveau bevat de wet van 5 augustus 2006 betreffende de toegang van het publiek tot milieu-informatie een aantal wettelijke rapporteringsverplichtingen voor de bevoegde federale instanties.

In 2013 heeft het DG Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu de redactie van de “**federale milieu-indicatoren nota**”¹⁹ gecoördineerd, gepubliceerd en

¹⁹

<http://www.health.belgium.be/eportal/Environment/Inspectionandenvironmentalrigh/FedRepEnvironment/index.htm?fodnlang=fr>

aan het Parlement voorgelegd, dit is het tweede luik in de wettelijke rapporteringsverplichtingen bepaald in de wet van 5 augustus 2006. Ze loopt over de periode 2009-2012.

Dit rapport bevat twee verschillende luiken. Het eerste luik behandelt de *toestand van het mariene milieu* en de daarop toegepaste beleidsvormen. Het tweede luik betreft de ***andere federale beleidsvormen met betrekking tot het leefmilieu***. In dit tweede luik worden negen thema's geïdentificeerd (de productie- en consumptiepatronen, de energie, de kernenergie, het transport, het leefmilieu en de gezondheid, het klimaat, de biodiversiteit, het openbare beheer en de inspecties en de gerechtelijke beslissingen) die worden beschreven aan de hand van diverse indicatoren en projecten die door alle federale overheidsdiensten gevoerd worden. De thema's die in dit rapport aan bod komen, betreffen in het bijzonder de burger en de beleidsbeslissers en overstijgen een louter administratieve logica: immers **hoewel de bevoegdheden onder verschillende federale administraties zijn verdeeld, werken deze samen in het belang van alle burgers.**

5.8. FOD Justitie

(mevrouw Cindy Renard)

De Cel DO

De cel Duurzame Ontwikkeling van de FOD Justitie telt een vertegenwoordiger van elke entiteit van de FOD Justitie (stafdienst, directoraat-generaal en andere diensten) en bestaat uit de houders van de volgende functies:

- de vertegenwoordiger van de minister van Justitie belast met de behandeling van dossiers duurzame ontwikkeling,
- de vertegenwoordigster van de FOD bij de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling (eveneens mobiliteitscoördinator, EMAS-verantwoordelijke en hoofd van dienst van de dienst Duurzame Ontwikkeling),
- de adviseur intern milieubeheer en milieucoördinator van het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen,
- de adviseur intern milieubeheer van het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie,
- de leidinggevende van de dienst Communicatie en Informatie aan de burgers,
- de vertegenwoordigster van de stafdienst Personeel en Organisatie,
- de vertegenwoordiger van het aankoopbeleid van de stafdienst Budget, Beheerscontrole en Logistiek,
- de vertegenwoordiger van de stafdienst Budget, Beheerscontrole en Logistiek,
- de vertegenwoordiger van de stafdienst ICT,
- de vertegenwoordigster van het directoraat-generaal Wetgeving en Fundamentele Rechten en Vrijheden,
- de vertegenwoordiger van het directoraat-generaal Justitiehuisen,
- de vertegenwoordiger van het Belgisch Staatsblad,
- de vertegenwoordiger van het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie,
- de vertegenwoordiger van de Veiligheid van de Staat,
- de administratieve medewerkers van de dienst Duurzame Ontwikkeling die belast zijn met de follow-up en de uitvoering van de dossiers beheerd door de dienst Duurzame Ontwikkeling.

De cel Duurzame Ontwikkeling staat onder het gezag van de voorzitter van het directiecomité die in laatste instantie de beslissingen neemt op basis van de adviezen en voorstellen van de cel.

In 2013 werd gestart met een denkoefening over de rol van de leden van de cel Duurzame Ontwikkeling ten aanzien van de cel en van hun eigen entiteit.

Activiteiten van de Cel DO

De cel Duurzame Ontwikkeling vergadert gemiddeld twee- à viermaal per jaar naargelang van de te behandelen dossiers. Daarnaast worden de correspondenten van de cel Duurzame Ontwikkeling regelmatig op de hoogte gebracht van de activiteiten en de projecten inzake duurzame ontwikkeling

die zowel door de dienst Duurzame Ontwikkeling als door andere entiteiten van de FOD Justitie of de ICDO worden opgestart.

Er wordt hen eveneens gevraagd om advies te verlenen of informatie te geven naar aanleiding van vragen om informatie:

- parlementaire vragen;
- follow-up van de federale plannen inzake duurzame ontwikkeling;
- follow-up van het federaal plan Armoedebestrijding;
- bijdrage van de FOD voor de visie op lange termijn van de FOD inzake duurzame ontwikkeling;
- deelname aan werkgroepen van de ICDO;
- voorbereiding en ondersteuning bij de bewustmakingsacties (DO-dagen);
- etc.

De belangrijkste dossiers die in 2013 aan de leden van de cel DO werden voorgelegd, zijn de volgende:

- tenuitvoerlegging van EMAS in de centrale zetel van de FOD Justitie;
- DO-dagen 2013;
- mobiliteit (dienstfietsen, toegankelijkheidsfiches, etc.);
- rubriek Duurzame ontwikkeling op het intranet.

1. Dagen van de duurzame ontwikkeling

Ook dit jaar had de FOD Justitie een afspraak met zijn medewerkers voor de "Dagen van de duurzame ontwikkeling" rond de volgende thema's:

- de penitentiaire inrichtingen, en inzonderheid hun installaties en goede handelwijzen inzake duurzame ontwikkeling;
- de vermindering van het papierverbruik;
- de duurzame mobiliteit om te voldoen aan het vereiste in de wetgeving van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over de bedrijfsvervoerplannen.

Een werkgroep, samengesteld uit leden van de cel Duurzame Ontwikkeling, heeft die thema's omgezet in activiteiten voor de te Brussel geplande dagen. Voor de in aanmerking genomen externe diensten heeft de dienst Duurzame Ontwikkeling van de Diensten van de Voorzitter rechtstreeks samengewerkt met aangewezen leden van die sites, waardoor een programma kon worden opgesteld dat voldeed aan hun verwachtingen door in voorkomend geval af te wijken van de gekozen thema's. Voor de tweede maal werd er aandacht besteed aan de penitentiaire inrichtingen onder impuls van hun directeur-generaal.

De DO-dagen werden verspreid over verschillende sites (centraal bestuur en buitendiensten) van dinsdag 1 oktober tot donderdag 17 oktober 2013 naargelang van de beschikbaarheid van de lokale organisatoren en coördinatoren:

- dinsdag 1 oktober, Vlinderpaleis te Antwerpen;
- donderdag 3 oktober, gerechtsgebouw te Luik;
- dinsdag 8 oktober en donderdag 10 oktober, CB – Brussel;

- dinsdag 15 oktober, EPI en OCCP te Merksplas;
- donderdag 17 oktober, CPE en CFPP te Marneffe.

De editie van 2013 was een groot succes in de penitentiaire inrichtingen met respectievelijk 94 deelnemers te Merksplas en 65 deelnemers te Marneffe. In totaal hebben 252 medewerkers de DO-dagen bijgewoond. Dat succes berust grotendeels op de inzet en de beschikbaarheid van de lokale organisatoren en coördinatoren en op hun vermogen om het personeel van hun site te mobiliseren.

Om hun gewoonten te veranderen en te verbeteren, hebben de personeelsleden van de FOD Justitie de fiets genomen en hebben zij les gehad in eco-driving op rijsimulators. Zij leerden ook met lokale producten te koken en ecologische onderhoudsproducten zelf te maken.

De commentaren zijn positief en enthousiast. Jaarlijks wordt een evaluatie gemaakt van de activiteiten, waardoor bepaalde verbeterpunten in kaart kunnen worden gebracht (grotere betrokkenheid van het lijnmanagement, optimalisering van de communicatiekanalen, keuze van de activiteiten).

2. Follow-up EMAS

Sinds oktober 2012 voert de FOD Justitie een Emas-milieubeheersysteem in in het gebouw waarin de centrale zetel van ons departement gevestigd is.

Er werd veel werk verricht en er werden veel initiatieven genomen met de ondersteuning van sleuteldiensten. De nadruk wordt gelegd op de impact van de opdrachten en de dagelijkse werking van de FOD op het milieu en de integratie van dat milieuaspect in de reeds bestaande processen.

Het EMAS-systeem berust tevens op de betrokkenheid van de personeelsleden in de verschillende fasen van de tenuitvoerlegging ervan. Hun medewerking is onontbeerlijk om dat project te voltooien en nuttige, realistische en overkoepelende acties te definiëren inzake goed milieubeheer.

Begin 2013 werd een workshop georganiseerd om verbeterpistes in aanmerking te nemen voor het centraal bestuur inzake de thema's mobiliteit, afval, energieverbruik, verspilling, papier, enz. De correspondenten van de cel Duurzame Ontwikkeling, de leden van het stuurcomité en enkele personeelsleden van het centraal bestuur die bijzonder gevoelig waren voor de aangelegenheden van de duurzame ontwikkeling, hebben aan die workshop deelgenomen. Tal van acties en goede handelwijzen werden voorgesteld en geïntegreerd in het EMAS-actieprogramma.

In september 2013 werd een follow-up-workshop gepland om de doelstellingen en de instrumenten die werden ontwikkeld om de invoering van EMAS te vergemakkelijken, voor te stellen.

Een opleiding voor interne EMAS-auditeurs werd eveneens georganiseerd van oktober tot november 2013. Verschillende leden van cel Duurzame Ontwikkeling hebben die vijf opleidingsdagen bijgewoond en audits uitgevoerd in het kader van het EMAS-milieubeheer.

Activiteiten of beleidsvormen van de FOD die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

De FOD Justitie zet zich in om activiteiten en projecten te ontwikkelen die rekening houden met de uitdagingen van de FOD inzake duurzame ontwikkeling.

Zo bepaalt strategisch thema 10 "Het imago van Justitie en de organisatiecultuur" van het nieuwe managementplan 2013-2019 van de FOD Justitie inzonderheid dat de FOD Justitie tot doel heeft om te "Voldoen aan de normen met betrekking tot Duurzame Ontwikkeling". Het bepaalt dat "[d]e Diensten van de voorzitter [...] het nodige [doen] opdat de FOD Justitie zou beantwoorden aan de vigerende normen en reglementen met betrekking tot duurzame ontwikkeling:

- Opleiden, informeren en sensibiliseren van de actoren die in aanraking komen met een of meerdere aspecten van Duurzame Ontwikkeling.
- Implementeren van de maatregelen inzake milieubeheer via de realisatie van het EMAS-systeem, met oog op de verandering van het consumptiepatroon binnen de FOD Justitie, naar een groter respect voor de mens en het milieu".

De hieronder vermelde voorbeelden illustreren enkele projecten die binnen ons departement zijn gevoerd in de loop van 2013.

1. Intern milieubeheer (programma MVOverheid)

In het kader van het programma "MVOverheid" heeft de ministerraad van 20 juli 2012 het startsein gegeven voor een van die projecten: het interne milieubeheer van de federale staat. Zo moet "[t]egen 2014 [...] minstens de helft van de gebouwen, waar minstens 100 personen werken, van de federale overheidsdiensten uitgerust zijn met een intern milieuzorgsysteem".

Uit de besprekingen in het kader van het EMAS-stuurcomité en met de vertegenwoordiger van de beleidscel van de minister van Justitie is snel gebleken dat de FOD Justitie dat engagement niet kon nakomen binnen de goedgekeurde timing. Naast het grote aantal door die maatregel getroffen gebouwen worden diverse redenen aangehaald (logistieke, budgettaire en menselijke middelen, enz.).

Op initiatief van de beleidscel van de minister van Justitie werd in juni 2013 een vergadering gepland met de beleidscel van de staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en de leden van de betrokken administraties. Het gesprek bleek nuttig en constructief en leidde tot een realistische oplossing. De nagestreefde optie blijft uiteraard de geleidelijke integratie van de doelstelling van goed milieubeheer in de talrijke gebouwen van de FOD Justitie.

2. Duurzame mobiliteit (programma MVOverheid)

Teneinde de duurzame vervoermiddelen van de federale ambtenaren te begeleiden, heeft de POD Duurzame Ontwikkeling in oktober 2013 een oproep tot kandidaatstelling gelanceerd voor de FOD's en POD's die bij hun personeelsleden carpooling willen organiseren. Dat proefproject biedt de geïnteresseerde FOD's en POD's de kans om gedurende één jaar gratis toegang te genieten tot de diensten van het platform Carpoolplaza.

Begin november 2013 heeft het directiecomité van de FOD Justitie de voordelen van dat voorstel onderzocht en aan de POD Duurzame Ontwikkeling te kennen gegeven dat het aan dat project wil meewerken. Het directiecomité is zich ervan bewust dat inzake duurzame ontwikkeling enkel een constante en herhaalde bewustmaking vruchten kan afwerpen en tot gedragsveranderingen kan leiden. Het heeft dan ook eveneens beslist om zijn engagement verder te laten gaan en de aansluiting op het platform Carpoolplaza voort te zetten na de door de POD Duurzame Ontwikkeling voorgestelde periode.

3. Pollutiepieken

Krachtens het besluit van 7 april 2011 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de bedrijfsvervoerplannen moeten alle instellingen die onderworpen zijn aan de door de gewestregering opgelegde verplichting om een bedrijfsvervoerplan op te stellen, beschikken over een noodplan bij pollutiepieken in de periode van 1 november tot 31 maart. Acht sites van de FOD Justitie worden thans beoogd door die regelgeving:

1. site centraal bestuur;
2. site Leuvenseweg;
3. site Waterside;
4. site Poelaert;
5. site Sint-Gillis;
6. Site Vorst – Berkendael – centrale garage;
7. site NICC;
8. site Belgisch Staatsblad.

Om aan die wettelijke vereiste te voldoen, heeft de FOD Justitie een noodplan goedgekeurd dat voorziet in maatregelen om de verplaatsingen van de werknemers te beperken en hen aan te moedigen om zich op een andere wijze te verplaatsen dan met de wagen op een dag met een piek. Dat plan omvat eveneens een deel communicatie waarvoor verschillende dragers werden ontwikkeld.

5.9. FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie

(de heer Geoffroy Blondiaux)

De Cel DO

Sinds 2012 heeft de FOD **Economie**, K.M.O., Middenstand en Energie zijn Cel Duurzame Ontwikkeling (Cel DO) nieuw leven ingeblazen. Het Directiecomité heeft daarbij de rol van de Cel DO bevestigd als **overleg- en coördinatieorgaan voor het beleid inzake duurzame ontwikkeling** van het departement. Elke algemene directie en stafdienst is erin vertegenwoordigd. De Cel vergadert maandelijks (behalve in juli en augustus). De taken van de Cel DO:

- de diverse initiatieven in verband met de uitwerking en toepassing van het **Federaal plan voor duurzame ontwikkeling** coördineren,
- de bestaande synergie tussen de verschillende initiatieven inzake duurzame ontwikkeling binnen ons departement versterken,
- bijdragen tot de **ontwikkeling van transversale initiatieven** alsook nieuwe acties of mogelijkheden voorstellen, zowel strategisch (ICDO, Rio+20, strategie van de FOD) als functioneel (toepassing van het Federaal plan voor duurzame ontwikkeling, interdepartementaal strategisch plan, gedeelde competenties tussen algemene directies, ..) maar ook persoonlijk (« MVOverheid! », dag van de duurzame ontwikkeling, duurzame initiatieven van de ambtenaren, ...), en zowel wettelijk geregeld als vrijwillig.

Activiteiten van de Cel DO

De bijdrage van de Cel aan de strategie vertaalde zich concreet in de vorm van informatie en intern overleg over de rol van de FOD Economie bij de toepassing van de **langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling** die door de regering werd goedgekeurd. Deze visie is sindsdien het richtsnoer voor de adviezen van de Cel DO. De FOD Economie onderstreept daarnaast het belang van duurzame ontwikkeling voor onze economie doorheen zijn missie om de voorwaarden te scheppen voor een duurzame werking van de goederen- en dienstenmarkt. In dat kader is **duurzame economie** een van de beleidslijnen die de FOD wil bevorderen zodat iedereen kan profiteren van de weldaden van een **gereguleerde markteconomie zonder de toekomstige behoeften in het gedrang te brengen**. De door de Cel DO voorgestelde definitie werd in 2013 op de website van de FOD online gebracht.

Op het vlak van competenties ondersteunde de Cel DO talrijke initiatieven, zowel in samenwerking met andere federale overheidsdiensten (Federaal plan adaptatie aan klimaatverandering, CO2-arme maatschappij, studies inzake biodiversiteit, ...) als intern (sensibilisering van ondernemingen, interne opleidingen, artikels gepubliceerd op de website, ...). De Cel DO werkte rechtstreeks mee aan de organisatie van diverse seminars, debatten, ... Deze presentaties vestigden met name de aandacht op de **initiatieven rond DO van de bedrijven** (FEBIAC, ESSENSCIA, Poseco, ...), **de universiteiten** (Tom

Dedeurwaerdere, de Vrijdaggroep) en **de diensten van het departement**. Er werden **thematische artikelen** samengesteld om de bedrijven ertoe aan te zetten de weg van de duurzame economie in te slaan. Deze zijn beschikbaar op de website van de FOD Economie.

De FOD **Economie** wil ook een **duurzame organisatie** zijn. Het gebouw "City Atrium" is EMAS-gecertificeerd. De audit werd uitgevoerd door AIB Vincotte op 22 en 29 oktober 2013. **Mobiliteit** is eveneens een belangrijk element in het beleid van duurzame ontwikkeling van het departement. In 2012 werd een **mobilitésenquête** gerealiseerd waarvan de conclusies in 2013 beschikbaar waren. Sinds november 2013 staan er twee **elektrische fietsen** ter beschikking van het personeel. De FOD Economie nam daarnaast ook deel aan de **Bike Experience** van 2013. Van 2 tot 17 mei 2013 namen acht collega's als coach en zes als fietser deel aan dit project.

Inzake sensibilisering, tot slot, nam de Cel duurzame ontwikkeling deel aan de **dag van de duurzame ontwikkeling**, die op 24 oktober 2013 plaatsvond en die gewijd was aan het vrijwilligerswerk. Er was een forum samengesteld dat de verschillende verenigingen vertegenwoordigde waarvan de ambtenaren van het departement lid zijn. Er werd ook een debat georganiseerd in aanwezigheid van de voorzitter van het European Volunteer Centre, mevrouw Eva Hambach. De discussie draaide rond de vraag: traditionele economie en vrijwilligerswerk: concurrentie of aanvulling?

Tot slot, de activiteiten uitgevoerd tijdens het jaar 2013 tonen aan dat de cel duurzame ontwikkeling volledig kadert in de strategie van de FOD Economie die, in samenwerking met de andere departementen, wil bijdragen tot de overgang naar een meer duurzame economie.

5.10. Ministerie van Defensie

(de heer Peter Vanderstuyf)

De Cel DO

De voorzitter is de Chief of Defense, maar deze wordt waargenomen door de commandant van het stafdepartement Welzijn. Het stafdepartement Welzijn heeft tevens de bevoegdheid over DO. De secretaris van de Cel DO Defensie is dan ook de Coördinator DO van Defensie.

Verder bestaat de Cel DO uit afgevaardigden van volgende stafdepartementen: Operaties en Training, Strategie, Material Resources, Vorming, Budget en Financiën, Human Resources, Communicatie en de Juridische dienst. Alhoewel conform het KB er maar alleen een vertegenwoordiger van de stafdepartementen : Materiel Resources, Communicatie en Budget en Financiën moet worden voorzien, vonden wij het nuttig om binnen Defensie de Cel DO uit te breiden met vijf vertegenwoordigers van andere stafdepartementen.

Deze uitbreiding volgt niet alleen uit de bekommernis om met kennis van zaken beslissingen te kunnen nemen (zo heeft elke beslissing bijna steeds een impact op het personeel), maar daarenboven creëren we in een organisatie van maar liefst meer dan 30.000 personeelsleden een groter draagvlak.

Activiteiten van de Cel DO

Niettegenstaande de vaststelling dat er nog steeds geen nieuw Federaal plan Duurzame Ontwikkeling (DO) werd opgesteld heeft Defensie toch besloten om zelf een jaaractieplan DO Defensie op te stellen. Defensie wenst hiermee aan te tonen dat zij, ondanks de moeilijke budgettaire toestand waarin zij zich bevindt, het toch de moeite acht om de nodige inspanningen in dit domein te verwezenlijken.

In het jaaractieplan DO 2013 werden acties opgenomen die al deel uitmaakten van eerdere jaaractieplannen van Defensie. Dit is vooral te wijten aan het feit dat sommige acties nooit gedaan zijn. Zo is het bijvoorbeeld absoluut noodzakelijk om de herstelde natuurwaarden op onze militaire domeinen te blijven opvolgen en beheren, of bijvoorbeeld te blijven inzetten op Eco-driving,...

Daarnaast werden een aantal nieuwe actiepunten opgenomen. Het meest opmerkelijke is het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). MVO staat voor een continu verbeteringsproces waarbij overheden op een systematische wijze economische, milieu- en sociale overwegingen op een geïntegreerde manier in hun beleid en werking opnemen. Hierbij wordt binnen onze organisatie de nadruk gelegd op de volgende domeinen: integrale milieuzorg, mobiliteit, overheidsopdrachten en duurzame en gezonde voeding. Hierbij kunnen we met trots vaststellen dat Defensie haar verantwoordelijkheid neemt.

Alle organisaties, ook overheidsdiensten moeten hun maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen. Dit is een belangrijke vereiste om te kunnen evolueren naar een duurzame samenleving. De overheid heeft in deze dan ook een voorbeeldfunctie en om daaraan te voldoen werd het programma MVOOverheid ingevoerd dat zich focust op de werking en op het beleid van de federale overheidsdiensten.

Op de Ministerraad van 21 juli 2012 werden in het raam van MVOOverheid volgende acties weerhouden: integrale milieuzorg, mobiliteit, overheidsopdrachten, voeding, evenementen en beleid. Zoals we hierna kunnen vaststellen heeft Defensie al heel wat bereikt in deze verschillende acties.

- Integrale milieuzorg (maatregel 5 van het Jaaractieplan DO Defensie 2013)
- Mobiliteit (maatregel 6 en 7 van het Jaaractieplan DO Defensie 2013)
- Overheidsopdrachten (maatregel 8 van het Jaaractieplan DO Defensie 2013)
- Duurzame en gezonde voeding (maatregel 15 van het Jaaractieplan DO Defensie 2013)
- Evenementen

Door aandacht te hebben voor duurzaamheid bij de organisatie van evenementen, kan de druk op het leefmilieu beperkt worden en kan er een positieve impact worden genereerd op de lokale economie en gemeenschap. Bovendien maakt Defensie door een duurzame organisatie van evenementen haar engagementen op het vlak van duurzame ontwikkeling zichtbaar voor de buitenwereld.

Het MVOOverheid-programma wil dat tegen 2014 alle evenementen van de federale overheid op een duurzame manier georganiseerd worden.

Activiteiten of beleidsvormen van de Defensie die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

Op beleidsvlak wil het MVOOverheid-programma dat de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling opgenomen worden in de bestuursovereenkomst tussen de federale overheidsdiensten en hun bevoegde minister. Er wordt onderzocht hoe deze doelstellingen in bestuursovereenkomsten kunnen worden vastgelegd.

Er bestaan tevens internationale richtlijnen om binnen een organisatie op een gestructureerde manier vorm te geven aan maatschappelijke verantwoordelijkheid. In 2011-2012 deden vier federale overheidsdiensten deze oefening. Op basis van de resultaten van deze pilootprojecten, zal de Interdepartementale Commissie voor DO een voorstel van methode voorstellen.

In 2013 hebben wij ook geïnvesteerd in projecten rondom Duurzame en Gezonde voeding. Zo hebben wij een deel van onze lesgevers van het Belgisch-Nederlandse Competentiecentrum Support departement Catering uit Brugge, een aantal cursussen laten volgen betreffende Duurzame en Gezonde Voeding.

Tevens hebben wij op 26 september 2013 een druk bijgewoonde conferentie georganiseerd met als thema: 'Duurzame en Gezonde Voeding'. Deze conferentie werd geopend en bijgewoond door de Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling Servais Verherstraeten. De bedoeling van deze conferentie was ons personeel en in het bijzonder ons keukenpersoneel te sensibiliseren.

5.11. POD Maatschappelijke Integratie

(de heer Jean-Marc Dubois)

De Cel DO

De cel DO van de POD Maatschappelijke Integratie werd eind 2004 opgericht, overeenkomstig het KB van 22/09/2004.

De verschillende diensten van de POD waren erin vertegenwoordigd: Begroting, Logistiek, Communicatie, Subsidies en Overheidsopdrachten, HRM, Organisatieontwikkeling, Armoede, Grootstedenbeleid en Europees Sociaal Fonds.

Eind 2011 hebben de leden van deze cel collectief ontslag genomen en de cel werd vervangen door een groep EMAS, die was samengesteld uit de belangrijkste medewerkers die betrokken waren bij het plan EMAS. Deze groep vergadert vier maal per jaar en vervult twee taken: de samenwerking versterken in de uitvoering van het plan EMAS en, voor zover dit mogelijk is, sensibiliseringsacties te voeren voor de duurzame ontwikkeling.

Activiteiten van de cel

Sinds deze opgericht is, heeft de groep EMAS noch tijd noch energie gehad om sensibiliseringsacties te voeren rond de thematieken van de DO, ook niet in het kader van de DO-dag die in oktober georganiseerd wordt. In 2013 heeft de POD in dit kader niets kunnen organiseren (over de LTV).

De belangrijkste taken van de cel, opgesomd in het KB van 22/09/2004, worden overgenomen door de milieucoördinator, namelijk: het opstellen van een actieplan, de vertegenwoordiging van de POD bij de ICDO, de opvolging van de acties van de POD in het kader van het FPDO 1 en 2, het opstellen van het verslag van de leden van de ICDO en van het activiteitenverslag van de cel.

Naast de vaste vertegenwoordiger bij de ICDO stuurt de POD, voor zover dit mogelijk is, medewerkers naar verschillende werkgroepen van de ICDO (WG EMAS, WG MVO, WG federale strategie, WG internationaal beleid, WG Communicatie DO).

Beleid van de POD dat bijdraagt tot de duurzame ontwikkeling

De POD Maatschappelijke Integratie heeft als missie het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van een inclusief federaal beleid voor maatschappelijke integratie, zodat de sociale grondrechten aan iedereen **op duurzame wijze** gegarandeerd worden.

Op deze manier is de POD MI rechtstreeks betrokken bij de invoering van de reglementering. De POD informeert zijn doelpubliek en zijn partners en geeft hen raad over de maatregelen en acties en beheert de financiële stromen van en naar zijn partners.

De belangrijkste partners van de POD zijn de **OCMW's**, die werken op het terrein om de integratie te bevorderen van de meest behoeftigen in onze maatschappij, met behulp van verschillende instrumenten: het leefloon, tewerkstelling en arbeidstrajectbegeleiding, dringende medische hulp, de verwarmingstoelage, schuldbemiddeling en budgetbegeleiding, enz. Andere partners zijn de werkwinkels, de sociale huizen, het sociaal stookoliefonds, enz.

De POD is ook actief in het domein van het voorkomen en **bestrijden van armoede**. Hij is belast met de opvolging van het Algemeen Verslag over de Armoede en verantwoordelijk voor de opmaak en opvolging van het Nationaal Actieplan Sociale Insluiting, dat door de Europese Commissie gecoördineerd wordt.

Hij promoot en steunt **de sociale economie** in alle vormen, van winkels met tweedehandsartikelen tot ondernemingen met een sociaal oogmerk en tot het Belgisch Sociaal Label, via de buurt- en nabijheidsdiensten. Zijn doel is enerzijds het verspreiden van de waarden van de sociale economie in een groeiend aantal structuren, initiatieven en projecten en anderzijds het bevorderen van de invoering van de waarden van het maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Tot slot voert hij het **grootstedenbeleid** uit, door de federale regering gelanceerd om de probleemwijken te steunen. Het programma GSB steunt projecten in 17 Belgische steden. In elke stad vormen de projecten de inhoud van een jaarlijkse **overeenkomst “duurzame stad”**, die door de stad en de federale Staat wordt getekend.

Zoals je ziet werkt de POD, via zijn basismissies, hoofdzakelijk aan het **sociale luik** van de duurzame ontwikkeling. De twee andere luiken van de duurzame ontwikkeling worden echter niet vergeten.

Het **economische luik** van de duurzame ontwikkeling is aanwezig in het dagelijkse werk van de dienst Sociale Economie en in de samenwerking van de POD met het **Europees Sociaal Fonds**. In dit kader probeert de POD de mogelijkheden tot opleiding en tewerkstelling uit te breiden voor kansarmen, bij voorkeur voor jongeren, gezinshoofden van eenoudergezinnen en de personen die afkomstig zijn uit landen van buiten de Europese Unie.

Het **milieuluik** wordt uitgevoerd in het kader van het plan EMAS. De POD MI heeft in augustus 2012 het EMAS-certificaat behaald. Het milieubeheerssysteem streeft zes doelstellingen na: de vermindering van het verbruik van elektriciteit en papier, een duurzaam aankoopbeleid, een vermindering van de mobiliteitsnoden, de verkleining van de ecologische voetafdruk van de steden in het kader van het programma Grootstedenbeleid en de bewustmaking voor energiebesparing van de OCMW-gerechtigden in het kader van het fonds Gas-Electriciteit.

5.12. POD Duurzame Ontwikkeling

(mevrouw Sophie Sokolowski)

De opdrachten die worden toevertrouwd aan de cellen duurzame ontwikkeling staan onder toezicht van de POD DO. Alle activiteiten van de POD DO dragen, omwille van de bestaansreden van die dienst, bij tot een duurzame ontwikkeling. Bijgevolg verwijzen wij naar het activiteitenverslag van de POD DO.

5.13. POD Wetenschapsbeleid

(mevrouw Caroline Dandois)

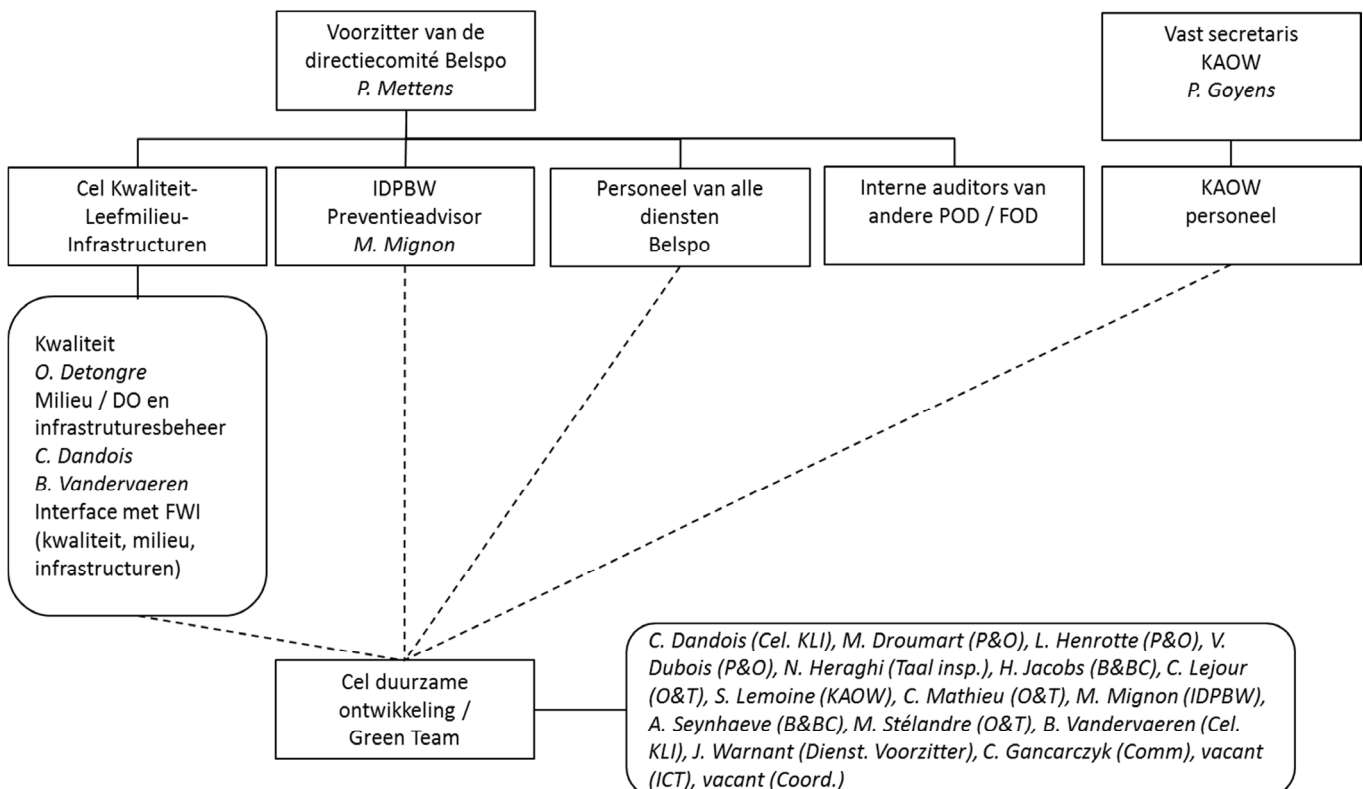
De cel DO

De cel DO werd opgericht in december 2004 en had zijn eerste vergadering in februari 2005. De samenstelling van de cel DO varieerde door de jaren maar bleefde overeenstemming met de koninklijk besluit van 22 september 2004: de vertegenwoordiger van het lid van de regering die verantwoordelijk is voor de ICDO, de ICDO vertegenwoordiger, de milieucoördinator, een verantwoordelijke van de financiële dienst, een verantwoordelijke van aankopen et een verantwoordelijke van communicatie.

Op ad hoc wijze werden leiders van andere activiteiten van de POD Wetenschapsbeleid en van de federale wetenschappelijke instellingen uitgenodigd op de vergaderingen.

Sinds 2012, was de cel DO "Green Team" benoemd.

Milieubescherming en duurzame ontwikkeling belangen duidelijk iedereen aan. Het onderstaande organigram presenteert een aantal actoren die in 2013 direct betrokken zijn bij het goed doen slagen van het milieumanagement systeem en van sensibilisatie i.v.m. duurzame ontwikkeling.

Activiteiten van de Cel DO

De activiteiten van de cel DO (Green Team) zijn:

- Jaarlijks actieplan betreffende DO communicatie
- Uitvoering van de duurzaamheidstest
- Uitvoering van EMAS
- Bewustmakingsacties: Dag van de DO, middag van DO, nieuwsletters, deelname aan PODDO-projecten en BIM-projecten, enz..
- Interne coördinatie van de uitvoering van de maatregelen van de federale plannen voor duurzame ontwikkeling
- Follow-up van de duurzaamheid van de overheidsopdrachten
- Follow-up van andere initiatieven met betrekking tot DO: lancering onderzoeksprogramma's en -projecten die rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op duurzame ontwikkeling, initiatieven inzake bewustmaking, informatie-uitwisseling en andere initiatieven om de duurzame ontwikkeling te promoten : conferenties, ontmoetingen, colloquium, enz.

In 2013 heeft de cel DO (Green Team) 4 keer vergaderd.

Hier zijn de bewustmakingsacties die ze heeft georganiseerd:

- een middag van DO op 23/05/2013
 - Presentatie van project FOMO: Bebopping van gedegradeerde ecosystemen: nieuwe perspectieven voor water- en bodemconservatie
 - Presentatie van project NANO²: Gezondheids- en milieu-impact van nanotechnologie
 - Projectie van een documentaire
 - Duurzaam middagmaal voor alle deelnemers (buffet van lokale, artisanale, seizoens- en bioproducten)
- een middag van DO op 24/10/2013
 - de federale langetermijnvisie voor duurzame ontwikkeling te ontdekken en hoe Belspo aan dat proces deelneemt
 - uw wens voor België 2050 bekend te maken en die in een wensboom te hangen
 - een "duurzame" drink met collega's te delen
- de week van de afvalvermindering vanaf 16 tot 24 /11/2013
 - Een hele week zonder afvalophaling in de bureaus
 - Een gratis winkel - kortstondige opening van een bijzondere winkel met gratis tweedehands waren
 - Een documentaire: Taste the waste
 - No waste lunch
 - Verdeling van herbruikbare voedingsverpakking (boc n'roll)
 - Verdeling van een brochure over oververpakking "Daily food - daily garbage"
 - Presentatie van project AS-MADE betreffende de analyse van het zeeafval op het Belgische continentaal plat

Voor meer details over de activiteiten van de cel in 2013, we verwijzen naar de jaarlijkse milieuverklaring beschikbaar op http://www.belspo.be/belspo/organisation/env_nl.stm.

De follow-up van de maatregelen uit de federale plannen duurzame ontwikkeling werden gerapporteerd in de online database (<http://www.icdo.be/suivi-opvolging/index.cgi>).

Activiteiten en beleid van de FOD die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

1. Inleiding

1.1. Het Federaal Wetenschapsbeleid

Het is een open deur intrappen door te stellen dat ons land voor belangrijke uitdagingen staat. We denken bijvoorbeeld aan het verderwerken aan het halen van de Barcelona-doelstelling (3% van het BBP besteden aan onderzoek en ontwikkeling), meewerken aan het creëren van jobs en welzijn door innovatie, optimaliseren van de werking van de Belgische onderzoeksruimte en strijden tegen de klimaatwijzigingen. Het departement van het Federaal Wetenschapsbeleid en zijn 2.800 medewerkers dragen daar ruimschoots toe bij.

Met de door ons Departement beheerde onderzoeksprogramma's reiken we de regering betrouwbare en valabele gegevens aan waarmee zij onderbouwde beslissingen kan nemen op het gebied van duurzame ontwikkeling, strijd tegen de klimaatwijzigingen, biodiversiteit, energie, gezondheid, mobiliteit en de informatiemaatschappij.

We beheren tevens de Belgische bijdrage aan de Europese ruimtevaartorganisatie. Die deelname van België, als vijfde grootste financier van de ESA, is van strategisch belang voor ons land en van essentieel belang voor onze bedrijven. Wij bieden bedrijven die aan de verschillende AIRBUS-programma's wensen deel te nemen O&O-steun die onmisbaar is om zich te kunnen positioneren, nu er wereldwijd een onverbiddelijke strijd woedt in die sector.

De 10 Federale Wetenschappelijke Instellingen, die deel uitmaken van het departement, bieden wetenschappers een uitzonderlijk onderzoekskader en –instrumentarium aan en huisvesten eveneens kunst- en historische collecties die jaarlijks meer dan 1,2 miljoen bezoekers komen bewonderen.

1.2. Bestuursovereenkomst 2012-2015

De Bestuursovereenkomst omschrijft de respectieve verplichtingen van de bevoegde minister enerzijds en die van Federaal Wetenschapsbeleid (BELSPO) anderzijds, en bepaalt de voorwaarden voor de verwezenlijking van de opdrachten van openbare dienst die bij of krachtens de wet aan het Federaal Wetenschapsbeleid zijn toevertrouwd.

Het bevat 60 projecten, waaronder "Onderzoeksprogramma's 2.0 " en "EMAS milieu management systeem".

1.3. Het management plan 2009-2015

Het managementplan een strategische doelstelling "Duurzame ontwikkeling integreren in het dagelijkse management van de diensten".

1.4. Milieubeheer

Door een milieumanagementsysteem te onderschrijven toont het Federaal Wetenschapsbeleid zijn belangstelling en zijn inzet voor duurzame ontwikkeling, de bescherming van onze leefomgeving en zijn wil om de impact van zijn activiteiten op het milieu te verminderen. De registratie van ons Eco

Management en Audit Scheme - EMAS in 2006 is de externe herkenning van ons engagement voor duurzame ontwikkeling en ons respect voor het milieu.

Door een voluntaristische aanpak gericht op een continue verbetering, is het Federaal Wetenschapsbeleid van plan een voorbeeldrol te spelen. Daar ons departement via zijn onderzoeksprogramma's het meest heeft geïnvesteerd in duurzame ontwikkeling, was het logisch dat het een stuwende kracht werd voor wat goede milieupraktijken betreft.

De milieudoelstellingen van de derde EMAS-cyclus zijn:

Milieudoelstellingen van de derde EMAS-cyclus

MINDER PAPIER: Het papierverbruik verminderen. <u>Doel:</u> Acties opzetten voor het personeel en externe correspondenten om het papierverbruik jaarlijks met 3% te verminderen per VTE door intensiever de informatie- en communicatietechnologieën te gebruiken en papieren documenten beter te beheren. <u>Acties:</u> Diagnose van het interne papierverbruik. Diagnose van het papierverbruik voor externe publicaties. Overleg en dialoog over het papierverbruik tijdens dienstvergaderingen of vergaderingen van het Green Team Verder kringlooppapier aankopen. Inlassing van milieubeschouwingen in externe publicaties.	MISSIES: Het positieve potentieel op de duurzame ontwikkeling opkrikken in de basissmissies van Belspo. <u>Doel:</u> Profijt trekken van de invloed van het Federaal Wetenschapsbeleid in het kader van zijn opdrachten om onderzoeksacties en toepassingen met een positieve impact op de duurzame ontwikkeling te ontwikkelen en te verhogen. <u>Acties:</u> Bekijken of bij de evaluatie van de projecten een DO-criterium kan worden toegevoegd. De basissmissies opwaarderen die positief inwerken op het milieu en/of de DO in de milieuverklaring. Meewerken aan het federaal plan voor duurzame ontwikkeling 2013-2017. Deelnemen aan de vergadering van de WG federale strategie van de ICDO.
INVLOED: Onze partners meer bewust maken van de duurzame ontwikkeling. <u>Doel:</u> Profijt trekken van de invloed van het Federaal Wetenschapsbeleid om de belangstelling aan te wakkeren en te vergroten voor duurzame ontwikkeling van de actoren waarmee het interageert. <u>Acties:</u> Een agendapunt ISO 9001 en EMAS inpassen in alle stafvergaderingen van de dienst Communicatie. Een agendapunt DO inpassen in alle vergaderingen van het netwerk van communicatoren POD-FWI. Een lijst van evenementen opstellen en de mogelijkheid onderzoeken of bij elk soort van evenement aandacht kan worden besteed aan DO. Bijwonen van de vergaderingen van de WG Duurzame Evenementen van de ICDO om een beleid voor duurzame evenementen uit te stippelen voor alle federale overheidsdiensten. Eenmaal per jaar een artikel opstellen over het milieumanagementsysteem van Belspo-Louiza en/of van de federale wetenschappelijke instellingen in de e-Science Connection. Het milieu als besluitvormingscriterium inpassen in het volledige besluitvormingsproces van het Federaal Wetenschapsbeleid door een milieumanagementsysteem in te voeren in elk van de FWI's.	DUURZAME AANKOPEN: Een aankoopbeleid voeren dat de duurzame ontwikkeling bevordert. <u>Doel:</u> Nadenken over de ecologische, maatschappelijke en economische dimensie van elke aangekocht product of dienst. <u>Acties:</u> Een overzicht maken van de aankopen van het departement Wetenschapsbeleid en de prioritaire acties vastleggen inzake "groene" aankopen. Opstellen van een aankoopprocedure waarbij milieubeschouwingen worden ingepast. Bestuderen van mogelijke alternatieven voor typeproducten. De kopers bewust maken van de verschillende samenstellende delen van een duurzame aankoop. Intern communiceren over ons aankoopbeleid en de duurzame producten. Clausules over milieu/duurzame ontwikkeling in de overheidsopdrachten inpassen. Aandacht hebben voor bewustmaking voor en/of ervaring met duurzame aankopen bij de indienstneming van de medewerkers belast met aankopen. Deelnemen aan de WG Overheidsopdrachten van de ICDO.
KAOW: De positieve impact op de duurzame ontwikkeling in de werking en de basissmissies van de KAOW verhogen. <u>Doel:</u> Het milieu als besluitvormingscriterium inpassen in het volledige besluitvormingsproces van de KAOW. Profijt trekken van de invloed van de KAOW om de belangstelling voor duurzame ontwikkeling aan te wakkeren en te verhogen van de actoren waarmee zij interageert. <u>Acties:</u> Duurzame aankopen: een lijst opmaken van de aankopen en prioritaire acties vastleggen voor "groene" aankopen; Papier: de redenen identificeren waarom er papier wordt gebruikt; inpassen van milieubeschouwingen voor extern gedrukte publicaties; Interne communicatie: het nieuwe in dienst genomen personeel een EMAS-opleiding geven; Externe communicatie: zorgen voor een hoofdstuk EMAS op de website; Missies: de basissmissies van de KAOW valoriseren die een potentieel positieve impact hebben op het milieu; Invloed: tellen van de georganiseerde evenementen of evenementen waaraan de KAOW elk jaar deelneemt; kijken hoe bij elk soort evenement mensen bewust kunnen worden gemaakt van de duurzame ontwikkeling.	

10

2. Beleidslijnen die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

Hier zijn de bekwaamheden en het gevoerde beleid voorstellen die tot de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling hebben bijgedragen in de periode 2004-2012 per algemeen directie van de operationele diensten (12 algemene directies).

2.1. AD Onderzoek en Toepassingen

➤ **Directie Onderzoeksprogramma's**

De directie 'Onderzoeksprogramma's' zet meerjarige onderzoeksprogramma's op het getouw met als referentiekader internationale beslissingen en -overeenkomsten of regerings- en ministeriële verklaringen.

Die programma's zijn multidisciplinair en bieden onderzoek in netwerkverband aan. Europese onderzoeksploegen krijgen de kans zich bij projecten aan te sluiten wanneer er oproepen voor voorstellen worden gelanceerd, terwijl de POD Wetenschapsbeleid op haar beurt kan aansluiten op het programma ERA-NET van de Europese Commissie.

De volgende programma's bevinden zich in verschillende onderzoeksstadia:

- Het fundamenteel onderzoeksprogramma 'Interuniversitaire attractiepolen' brengt steeds Nederlandstalige en Franstalige ploegen bijeen rond door onderzoeksstrategieën vastgelegde thema's.
- Thematische programma's die grote maatschappelijke problematieken aansnijden zoals klimaatverandering en de sociaal-economische en milieugebonden gevolgen ervan, energie, transport, het mariene milieu en zoet water, biodiversiteit en Antarctica, de problemen in verband met immigratie, sociale zekerheid, drugs, gezondheid, vergrijzing, veiligheid...
- Een programma 'Technologische attractiepolen' voor de verbetering van de relatie tussen onderzoek en ontwikkeling.

De POD Wetenschapsbeleid ondersteunt ook meer structurele activiteiten, te weten:

- Thematische platformen ter ondersteuning van de besluitvorming onder andere op het gebied van de biodiversiteit en de klimaatwijziging.
- De Belgische verzamelingen voor microorganismen, als drager van het universitair en industrieel onderzoek. Zij bieden ook zeer gespecialiseerde diensten aan alle categorieën van particuliere en publieke gebruikers.
- Een programma Agora ter ondersteuning van de ontwikkeling, de oprichting en de valorisatie van de federale gegevensbanken, met name inzake werkgelegenheid, sociale zekerheid, armoede, criminologie....

➤ **Duurzame Ontwikkeling**

SSD: Wetenschap voor een duurzame ontwikkeling

Op 4 maart 2005 heeft de Ministerraad het onderzoeksprogramma "Wetenschap voor een duurzame ontwikkeling" (2005-2009) goedgekeurd. SSD is het vervolg op het eerste en tweede Plan voor wetenschappelijke Ondersteuning van een beleid gericht op Duurzame Ontwikkeling (PODO I (1996-

2001) en PODO II (2000-2005)). In vergelijking met het PODO I en II integreert het Programma nieuwe thema's, met name "Gezondheid en milieu" en "Normalisatie".

Op 9 juli 2010 keurde de Ministerraad de verlenging van het programma voor 2010 goed.

Het SSD programma bestaat uit 8 prioritaire onderzoeksdomeinen: Energie, Transport en mobiliteit, Agro-voeding, Gezondheid en milieu, Klimaat (inclusief Antarctica), Biodiversiteit (inclusief Antarctica en de Noordzee), Atmosfeer en terrestrische en mariene ecosystemen (inclusief Antarctica en de Noordzee) en Transversaal Onderzoek.

Antarctica: Belgisch "Poolplatform"

De website "Belgisch Poolplatform" van en voor wetenschappers actief in het Belgisch polair onderzoek, voor beleidsmensen en het grote publiek. Deze webstek wil informatie bieden over:

- de geschiedenis en het huidige polair wetenschappelijk onderzoek in België
- publicaties, workshops en evenementen met betrekking tot poolactiviteiten, inclusief educatieve projecten
- de polaire expedities uitgevoerd door Belgische wetenschappers
- wetten en verdragen die de poolactiviteiten en de Belgische betrokkenheid regelen
- de regels en verplichtingen aangaande de planning van poolactiviteiten

North Sea: Belgisch Noordzeeonderzoek en het onderzoeksschip Belgica

Dit programma wil de Belgische wetenschappelijke expertise over het ecosysteem van de Noordzee uitbreiden en versterken en beleidsmakers de nodige wetenschappelijke ondersteuning bieden bij het opstellen en uitvoeren van beleidsplannen die verband houden met de Noordzee. Het Noordzeeonderzoeksprogramma wordt sinds 1970 in verschillende meerjarige fases uitgevoerd. Momenteel loopt de zevende fase van het Noordzeeonderzoek. Deze fase kadert in het programma rond wetenschap voor duurzame ontwikkeling (SSD).

➤ Sociaal

AGORA: onderzoeksinfrastructuur voor sociale wetenschappen

Voor goed onderzoek zijn goede gegevens nodig. Die gegevens worden zo mogelijk rechtstreeks door onderzoekers zelf verzameld (via bijvoorbeeld ad-hoc-enquêtes) of ook gelicht uit de talrijke geregistreerde administratieve informatie bij de federale overheid. Net zoals het laboratoriummateriaal bij de exacte wetenschappen vormen de gegevens dus, voor de vakgebieden met betrekking tot de sociale wetenschappen, een onderzoeksinfrastructuur. Het programma AGORA beoogt bij te dragen tot het samenstellen/versterken/valoriseren van een kwalitatief hoogstaande onderzoeksinfrastructuur in België.

TA: Samenleving en Toekomst

Aan het begin van het nieuwe millennium beweegt België zich binnen een alsmaar complexer wordende sociale en economische realiteit. Het doel van dit programma is deze complexiteit te

ontwarren en de wetenschappelijke kennis aan te reiken om de federale Staat de mogelijkheid te bieden de uitdagingen voor de toekomst aan te gaan. Het programma “Samenleving en Toekomst” is opgebouwd rond de behoeften aan kennis – in het kader van de bevoegdheden van de federale Staat – waarvoor de sociale wetenschappen antwoorden kunnen aanreiken. De bedoeling van dit programma is onderzoek te bevorderen dat aan de volgende drie criteria beantwoordt:

- Relevant onderzoek voor de besluitvorming
- Onderzoek van hoog wetenschappelijk niveau
- Onderzoek waar de burgers bij zijn betrokken

DR: Drugs

Daar drugmisbruik in de samenleving een ernstig volksgezondheidsprobleem is wil dit programma een antwoord bieden op de meest prangende problemen rond druggebruik en drugverslaving. Voorkomen is beter is dan genezen, er wordt in dit programma dan ook gepleit voor doorgedreven preventie.

➤ **Multidisciplinaire programma's**

BRAIN-be: Belgian Research Action through Interdisciplinary Networks

BRAIN-be beoogt zowel tegemoet te komen aan de wetenschappelijke kennisbehoeften van de Federale Departementen als het wetenschappelijk potentieel van de Federale Wetenschappelijke Instellingen (FWI's) te ondersteunen.

De strategische doelstellingen van het BRAIN-be programma werden gedefinieerd in functie van de federale visies en prioriteiten.

BRAIN-be is opgebouwd rond 6 thematische assen:

- Ecosystemen, biodiversiteit, evolutie
- Geosystemen, heelal en klimaat
- Cultureel, historisch en wetenschappelijk erfgoed
- Strategieën van de federale overheid
- Belangrijke maatschappelijke uitdagingen
- Collectiebeheer

IUAP: Interuniversitaire attractiepolen

Het doel van het IUAP programma is steun te verlenen aan in netwerkverband werkende excellerende ploegen inzake fundamenteel onderzoek uit de verschillende Gemeenschappen van ons land om hun gezamenlijke bijdrage te vergroten aan de algemene vooruitgang van de wetenschap en, in voorkomend geval, aan internationale wetenschappelijke netwerken.

Onderzoeksprogramma « Actie ter ondersteuning van de strategische prioriteiten van de federale overheid (AP) » (2004-2009)

Dat initiatief is opgezet om snel en doeltreffend in te spelen op de behoeften van de departementen van de federale overheid inzake gerichte onderzoeksacties van bepaalde duur (6 maanden tot 1 jaar) en/of onderzoeksacties met betrekking tot strategische gebieden.

Het betreft een “horizontale” actie : het binnen die actie gefinancierde onderzoek kan eigen zijn aan een sector maar ook transsectoraal zijn. Binnen dat programma spelen verscheidene onderzoeksacties rechtstreeks of onrechtstreeks in op de kennisbehoeften inzake duurzame ontwikkeling.

➤ **Biological Resource Centre**

BCCM

De Belgian Co-ordinated Collections of Micro-organisms (BCCM™) bestaat uit zeven complementaire dienstverlenende cultuurverzamelingen voor onderzoeksdoeleinden.

De coördinatie van deze verzamelingen berust bij een centraal team van het Belgisch Federaal Wetenschapsbeleid. Het BCCM™-consortium heeft als opdracht om het biologisch materiaal van zijn verzamelingen, de bijbehorende informatie en zijn ervaring en technische kennis op het vlak van fundamentele en toegepaste (micro)biologie te delen met zijn partners uit academische en industriële kringen. De BCCM™-verzamelingen slaan zo de brug tussen wetenschappelijke expertise en hoogstaande dienstverlening.

Biodiversity

Het Belgisch Biodiversiteitsplatform is het informatie- en communicatieplatform over wetenschappelijk onderzoek naar biodiversiteit in België. Het platform verleent bevoorrechte toegang tot basisgegevens en onderzoeksinformatie over biodiversiteit. Het bevordert de multidisciplinaire samenwerking tussen wetenschappers onderling en tussen wetenschappers en beleidsmakers.

➤ **Het poolsecretariaat**

Het Belgisch Poolsecretariaat werd in het leven geroepen om het federaal onderzoeksstation ‘Prinses Elisabeth’ op Antarctica een administratief en financieel kader te geven dat snel kan inspelen op zijn zeer specifieke behoeften. Het is een publiek-privaat organisme waarin het Federaal Wetenschapsbeleid de departementen Buitenlandse Zaken, Defensie, Duurzame Ontwikkeling en de Internationale Poolstichting, die de bouw ervan verzorgt, verenigd heeft.

Als bestuursorgaan beheert het secretariaat het logistieke onderhoud van de basis, met inbegrip van het afvalbeheer, de bevoorrading en de herstelling van het materiaal. Het staat ook in voor de coördinatie, de uitvoering en de promotie van de wetenschappelijke activiteiten van het station en de verspreiding van de wetenschappelijke kennis inzake onderzoek op Antarctica en klimaatveranderingen

➤ Directie Lucht- en ruimtevaarttoepassingen

De directie lucht- en ruimtevaarttoepassingen is belast met het dagelijks beheer van de Belgische ruimtevaartinspanningen, op Europees niveau (Europese ruimtevaartorganisatie of Europese Unie) of op bilateraal niveau (Frankrijk, Rusland, Argentinië). Zij is ook verantwoordelijk voor de bijdrage van de Belgische Staat aan de luchtvaartprogramma's Airbus.

België is sinds een dertigtal jaar actief op ruimtegebied en stond mee aan de basis van de oprichting van de Europese ruimtevaartorganisatie (ESA). De ruimtevaartactiviteiten zijn goed voor 178 miljoen euro waarvan 167 miljoen euro is vastgelegd voor de deelname aan de ESA-programma's. Met zijn inzet beheert de dienst alle ruimteprogramma's inzake ruimtewetenschappen, aardobservatie, navigatie, telecommunicatie, internationaal ruimtestation, ruimteverkenning, lanceerraketten en technologische en wetenschappelijke programma's.

In het kader van een nationaal onderzoeksprogramma inzake aardobservatie (STEREO II "Support to Exploitation and Research on Earth Observation") worden de gegevens afkomstig van die satellieten wetenschappelijk geëxploiteerd, waarbij de nodige knowhow wordt gecreëerd om de gegevens te interpreteren.

2.2. AD Internationale en interfederale coördinatie en wetenschappelijke indicatoren

En ook via de DG 'Internationale en Interfederale Coördinatie & Wetenschappelijke Indicatoren' kan Belpo de zorg voor het milieu en duurzame ontwikkeling internationaal aanwakkeren, vooral door middel van de internationale overeenkomsten die het afsluit of die het in naam van het hele land implementeert. De dienst Indicatoren kan deze dimensie in bepaalde statistieken opnemen en zo helpen om de externe effecten die door ondernemingen en overheidsdiensten die in de onderzoeksector actief zijn, gegenereerd worden, in cijfers te kwantificeren.

2.3. AD van Federale Wetenschappelijke Instellingen

De 10 Federale Wetenschappelijke Instellingen, die deel uitmaken van het departement, bieden wetenschappers een uitzonderlijk onderzoekskader en –instrumentarium aan en huisvesten eveneens wetenschappelijke, kunst- en historische collecties die jaarlijks meer dan 1,2 miljoen bezoekers komen bewonderen. De 5 laatste DG (polen Ruimte en Natuur) zijn in het bijzonder betrokken bij projecten m.b.t. duurzame ontwikkeling.

- AD Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de provinciën
- Directie Studie- en documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse maatschappij (SOMA)
- AD Koninklijke Bibliotheek van België
- AD Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium
- AD Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis
- AD Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België
- AD Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
- AD Koninklijk Museum voor Midden-Afrika
- AD Belgisch Instituut voor Ruimte-aëronomie
- AD Koninklijke Sterrenwacht van België en Planetarium
- AD Koninklijk Meteorologisch Instituut van België

5.14. FOD Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict)

5.15. FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

5.7. FOD Financiën

(de heer Jacques Baveye en mevrouw Liesbeth De Troyer)

De Cel DO

De Cel Duurzame Ontwikkeling (Cel DO) van de FOD Financiën werd, overeenkomstig het Koninklijk Besluit van 22 september 2004, opgericht in mei 2005.

Bij de oprichting maakten het minimum aantal leden, vastgelegd in het besluit, deel uit van deze werkgroep. Gedurende de daaropvolgende jaren nam het aantal leden stelselmatig toe. Sinds 2009 worden alle algemene administraties en stafdiensten van de FOD vertegenwoordigd in de Cel DO. Sinds 2010 maken ook de medewerkers van de Dienst Duurzame Ontwikkeling (Dienst DO) deel uit van de Cel DO.

In de Cel DO zetelen in totaal een twintigtal ambtenaren van Financiën die geïnteresseerd zijn in duurzame ontwikkeling en die zich hiervoor willen inzetten.

Afhankelijk van de agendapunten die besproken moeten worden tijdens een vergadering van de Cel DO worden er soms ook externen uitgenodigd die meer toelichting kunnen geven over een bepaalde thematiek.

Activiteiten van de Cel DO – Dienst Duurzame Ontwikkeling

In de periode 2005 tot 2013 kwam de Cel DO 36 keer samen, met een gemiddelde van vier vergaderingen per jaar. In 2007 en 2013 kwam de Cel DO slechts een keer samen, in 2009 kwamen de leden van de cel tien keer samen.

Sinds de oprichting van de Dienst DO in 2010, als een van de diensten van de Voorzitter van het Directiecomité, werd de taak van de Cel DO, als werkgroep rond duurzame ontwikkeling, voor een groot stuk overgedragen aan de Dienst DO. Hierdoor heeft de Cel DO nu voornamelijk een adviserende rol.

De Dienst DO roept de leden van de Cel DO op wanneer zij advies nodig hebben over acties waarbij de hele FOD betrokken zal worden, bijvoorbeeld in het kader van de Dag Duurzame Ontwikkeling. Indien een bepaalde actie slechts op een algemene administratie of stafdienst betrekking heeft, wordt contact opgenomen met de betrokken vertegenwoordiger in de Cel DO.

Bij de oprichting in 2010 stelde de Dienst DO vier voltijdse medewerkers te werk. In september 2013, na lange tijd gewerkt te hebben met drie voltijdse personeelsleden (sinds mei 2012), werd er een vierde medewerker verwelkomd. In 2014 zal de Dienst DO vier nieuwe medewerkers verwelkomen (een in maart en drie in september). Na deze uitbreiding zal de dienst in september 2014 bestaan uit 6 voltijdse medewerkers en twee halftijdse medewerkers.

Samen zullen zij proberen om een duurzame attitude te stimuleren bij de bijna 24.000 personeelsleden van de FOD Financiën en proberen de FOD uit te bouwen tot een maatschappelijk verantwoorde overheidsdienst.

Opdrachten van de Dienst DO:

- Het organiseren van de Dag Duurzame Ontwikkeling
- Het organiseren van de Vrijwilligersdag
- Het tot stand brengen van een intern milieubeleid aan de hand van het label 'eco-dynamische onderneming' en EMAS
- Het schrijven van een duurzaam jaarverslag volgens het Global Reporting Initiative (GRI)
- Het uitwerken van ISO26000
- Het tot stand brengen van een duurzaam mobiliteitsbeleid aan de hand van het bedrijfsvervoerplan en de diagnostiek woon-werkverkeer
- Het organiseren en opvolgen van de sensibiliseringscampagnes rond energie die georganiseerd worden door Fedesco
- Het informeren en sensibiliseren van het personeel over duurzame ontwikkeling

De Dienst DO is het aanspreekpunt voor de ambtenaren van Financiën en de diensten van Financiën wanneer het gaat over duurzame ontwikkeling. Daaruit vloeien verdere opdrachten uit.

De medewerkers van de Dienst DO vertegenwoordigen de FOD Financiën in een aantal ICDO-werkgroepen.

Activiteiten of beleidsvormen van de FOD die bijdragen tot duurzame ontwikkeling

1. Missie, visie en strategie

Missie

De FOD Financiën heeft verschillende opdrachten op fiscale, financiële en andere domeinen. De uitvoering van deze opdrachten situeert zich steeds op het delicate evenwichtspunt tussen de rechten en de plichten die de wet de burgers of de bedrijven verleent of oplegt.

Visie

De FOD Financiën streeft ernaar de belastingen rechtvaardig en juist te innen, dit betekent ervoor te zorgen dat elke belastingplichtige de belasting draagt die hij wettelijk verschuldigd is. Niet meer, maar ook niet minder.

De FOD Financiën wil de uitdagingen opnemen van een modern bestuur dat evolueert met de samenleving en met de economie en dat de evolutie van de informatie- en communicatietechnologieën op de voet volgt.

Uit blijvende zorg voor de openbare dienstverlening hanteert en waarborgt de FOD Financiën een professionele en strikte methodiek op het vlak van zijn kernactiviteiten. Enerzijds door het ontwikkelen van efficiëntere werkmethodes die meer rekening houden met de behoeften van iedereen, anderzijds door een nieuwe bestuurscultuur op te bouwen die de medewerkers meer ruimte geeft en tegelijkertijd meer beroep doet op hun verantwoordelijkheid.

Het slagen in deze opdracht hangt af van het vermogen om de medewerkers die doelstellingen inzake kwaliteit en dienstverlening te doen nastreven, inzonderheid door zijn ambtenaren voortdurend te laten verbeteren en innoveren. Door aan de rechtmatige verwachtingen van de maatschappij te beantwoorden, wil de FOD Financiën een vertrouwensrelatie aangaan met de burger en ervoor zorgen dat iedereen zijn verplichtingen nakomt met volledige eerbiediging van de wet.

Strategie

De FOD Financiën wil op ieder ogenblik kunnen waarborgen dat zijn opdrachten effectief en juist worden uitgevoerd, met een optimale aanwending van de middelen en binnen de vooropgestelde termijnen. Deze ambitie werd door de Voorzitter en de leden van zijn Directiecomité uitgedrukt in drie duidelijke strategische doelstellingen (2012 – 2017):

1. De doeltreffendheid - en dus de mate waarin de doelstellingen behaald worden - verhogen;
2. De efficiëntie - en dus de inzet en productiviteit van de beschikbare middelen - verbeteren;
3. Het niveau van dienstverlening verbeteren.

In elk domein wil de FOD Financiën zijn positie verbeteren ten opzichte van deze van zijn belangrijkste handelspartners. Een maximale compliance en een doorgedreven innovatie vormen de motor van deze ambitie.

Bovendien wil de FOD Financiën dit realiseren in het perspectief van duurzame ontwikkeling.

2. Reeds ondernomen acties in het kader van de langetermijnvisie duurzame ontwikkeling

De Dag Duurzame Ontwikkeling 2013 stond in het kader van de langetermijnvisie duurzame ontwikkeling.

Om aan de ambtenaren van Financiën te tonen dat ook hun overheidsdienst zich inzet voor duurzame ontwikkeling werd door de Dienst DO een overzicht gemaakt van de bijdragen die nu al werden geleverd in het kader van de vier actiedomeinen die werden vastgelegd in de langetermijnvisie duurzame ontwikkeling.

Hierna volgt een overzicht van een aantal acties die de FOD Financiën in de loop der jaren heeft ondernomen in de verschillende domeinen:

Actiedomein 1: een inclusieve en solidaire maatschappij (sociale cohesie en kansarmoedebestrijding, gezondheid, werkgelegenheid)

- De ondertekening van het Federaal Handvest voor Diversiteit
- De aanstelling van een diversiteitverantwoordelijke
- De oprichting van de Dienst Alimentatievorderingen (DAVO)
- De organisatie van de opleiding 'multiculturele contacten' voor medewerkers die met de burger in contact komen aan het loket
- De organisatie van een begeleiding 'einde loopbaan' voor de medewerkers die bijna op pensioen vertrekken
- De organisatie van de Vrijwilligersdag
- De organisatie van de Dag Duurzame Ontwikkeling
- De opvolging van de gezondheidstoestand van het personeel
- De ondersteuning van de strijd tegen namaak
- De organisatie van bloedinzamelactie in samenwerking met het Rode Kruis
- De organisatie van cursussen EHBO en brandbestrijding
- De organisatie van bedrijfsstages
- De organisatie van diverse opleidingen
- De organisatie van hulpsessies voor het invullen van de belastingen

Actiedomein 2: een weerbare maatschappij, die haar economie aanpast aan de economische, sociale en ecologische uitdagingen (een economie die haar consumptie en productiewijzen aanpast, energie, mobiliteit en vervoer, voeding)

- Het opnemen van ecologische gunningscriteria in alle overheidsopdrachten
- Het trachten behalen van het label 'eco-dynamische onderneming'
- De uitwerking van een mobiliteitsbeleid aan de hand van het bedrijfsvervoerplan en de diagnostiek woon-werkverkeer
- De organisatie van sensibiliseringscampagnes rond energie in samenwerking met Fedesco
- Het promoten van carpooling
- Het aanbieden van dienstfietsen
- Het uittesten van elektrische voertuigen voor een eventuele aankoop in de toekomst
- De organisatie van coachingsessies rond duurzame voeding in verschillende restaurants van Fedorest
- Telewerk en satellietwerk

Actiedomein 3: een maatschappij die haar leefmilieu beschermt (klimaatveranderingen, buiten- en binnenlucht, biodiversiteit)

- De organisatie van een cursus eco-driving voor de douaniers
- De compensatie van de CO2-uitstoot die gepaard gaat met de verzending van de briefwisseling
- Aandacht voor gescheiden afvalophaling
- Het verder uitbouwen van e-government: digitale toepassingen en werkinstrumenten, zowel voor het eigen personeel als voor de burger
- De deelname aan CITES (Convention on International Trade of Endangered Species of Wild Fauna and Flora)
- De oprichting van de FinShop die instaat voor de verkoop van goederen die de overheidsdiensten niet meer gebruiken of in beslag werden genomen. Indien de goederen niet verkocht geraken, worden zij gerecycleerd in overeenstemming met de geldende milieuregels.

Actiedomein 4: een maatschappij die haar leefmilieu beschermt (overheden, overheidsfinanciën, wetenschappelijk onderzoek, ontwikkelingsamenwerking)

- De oprichting van de vzw Neen tegen Namaak
- De oprichting van het Belgian Internet Service Center: het screenen van het internet op frauduleuze praktijken
- De oprichting van de Cel Cybersquad: de opsporingsdienst van de douane voor frauduleuze praktijken op het internet
- De training van geldspeurhonden
- Het in gebruik namen van nummerplaatscanner
- Het fiscaal bevoordelen van milieuvriendelijke wagens

In het kader van de Dag Duurzame Ontwikkeling 2013 organiseerde de Dienst DO een wensboom-actie bij het personeel. Elke medewerker kreeg de kans om zijn ideeën omtrent duurzame ontwikkeling in de FOD Financiën aan de dienst te bezorgen.

Meer dan 100 bereikten de Dienst DO. Deze werden besproken met de Voorzitter van het Directiecomité. Een aantal ideeën zullen in 2014 uitgewerkt worden.

5.17. FOD Sociale Zekerheid

Bijlagen

The page features several thick, flowing blue lines that curve from the left side towards the right, creating a sense of movement and design. These lines are positioned behind the main title and extend across the upper half of the page.

Bijlage 1

Langetermijnvisie

**SERVICE PUBLIC FEDERAL DE PROGRAMMATION
DEVELOPPEMENT DURABLE**

[C – 2013/11468]

**18 JUILLET 2013. — Arrêté royal
portant fixation de la vision stratégique fédérale à long terme
de développement durable**

RAPPORT AU ROI

Sire,

Le projet d'arrêté que nous avons l'honneur de soumettre à la signature de Votre Majesté, exécute l'article 2/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable, modifiée par la loi du 30 juillet 2010. Cette disposition détermine que la vision stratégique fédérale à long terme de développement durable, ci-après dénommée « la vision à long terme », est fixée par Votre Majesté par un arrêté, délibéré en Conseil des Ministres après débat parlementaire et avec la société civile organisée.

Comme le précise la loi, la vision à long terme constitue un élément central de la stratégie fédérale de développement durable. En effet, comme le stipule l'article 2/1, deuxième alinéa, « La vision à long terme comprend les objectifs à long terme poursuivis par le gouvernement fédéral dans les politiques qu'il mène. Elle chapeaute le cycle de plans et rapports de développement durable instauré par la présente loi. Elle sert de cadre de référence aux activités de la Commission interdépartementale pour le Développement durable, du Service qui est chargé par le Roi de la préparation et de la coordination de la politique fédérale du développement durable, et du Bureau fédéral du plan. Elle fixe également un ensemble d'indicateurs permettant de rendre compte de l'atteinte de ces objectifs. »

Tant les Conférences des Nations Unies sur le Développement durable depuis 1992, que les travaux de l'OCDE ou la stratégie de développement durable de l'Union européenne insiste sur l'importance de définir des objectifs à long terme afin d'atteindre un développement durable. Dans la foulée de la dernière Conférence des Nations Unies à Rio en juin 2012, cette vision à long terme exprime donc la volonté de renouveler l'engagement politique en faveur d'un développement durable.

Par ailleurs, les rapports fédéraux sur le développement durable publiés par le Bureau fédéral du Plan et les avis rendus par le Conseil fédéral du Développement durable ont insisté depuis 1997 sur l'importance d'adopter des objectifs à long terme afin de réorienter notre mode de développement vers un modèle plus soutenable.

La communauté internationale place l'être humain au centre de la politique de développement durable. Les objectifs de développement durable à long terme peuvent donc être considérés comme une concrétisation des droits des générations actuelles et futures. Ces droits sont inscrits dans la Constitution belge. Il s'agit plus particulièrement des droits à mener une vie conforme à la dignité humaine, au travail, à une sécurité sociale, à la protection de la santé, à un logement décent, ainsi que du droit à l'épanouissement culturel et social, du droit à l'enseignement, et du droit à la protection d'un environnement sain.

Comme le précise l'exposé des motifs de la loi, « Ces objectifs de développement durable à long terme pourront mieux être atteints si des coopérations entre tous les niveaux de pouvoirs se mettent en place comme le prévoit l'accord-cadre sur la stratégie nationale de développement durable. La vision stratégique à long terme peut constituer dans ce contexte une contribution fédérale à ce processus. » Cette vision à long terme vise notamment à répondre aux engagements souscrits par la Belgique aux niveaux international et européen. En outre, elle cadre seulement dans les compétences de l'Etat fédéral. Par ailleurs, il est entendu que les objectifs proposés s'inscrivent dans le contexte européen et international.

Enfin, les objectifs proposés tentent de présenter l'état de la situation souhaité à l'horizon 2050 pour la société belge en développement durable. Ils ont été conçus comme un ensemble cohérent nécessitant une réalisation conjointe. Ils ont été proposés s'il a été établi que l'Etat fédéral dispose de leviers pour contribuer à leur réalisation. Les indicateurs proposés existent déjà, mais peuvent à tout moment être revus ou peaufinés. Ils sont soit liés directement à l'objectif, soit une valeur proche permettant de cerner partiellement l'état de la situation souhaitée. Le rapportage sur les indicateurs se fera à travers des rapports fédéraux de développement durable, les rapports de la Commission et ceux des membres de cette Commission. Ce rapportage est communiqué aux membres du gouvernement fédéral, aux Chambres législatives et au Conseil.

**PROGRAMMATORISCHE FEDERALE OVERHEIDSDIENST
DUURZAME ONTWIKKELING**

[C – 2013/11468]

**18 JULI 2013. — Koninklijk besluit
houdende vaststelling van de federale beleidsvisie op lange termijn
inzake duurzame ontwikkeling**

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,

Het ontwerp van besluit dat wij de eer hebben aan Uwe Majesteit ter ondertekening voor te leggen, voert artikel 2/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, gewijzigd bij de wet van 30 juli 2010, uit. Deze bepaling stelt dat de federale beleidsvisie op lange termijn inzake duurzame ontwikkeling, hierna « de langetermijnvisie » genoemd, wordt bepaald door Uwe Majesteit bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad en dit na een parlementair debat en met het georganiseerde middenveld.

Zoals de wet nader bepaalt, vormt de langetermijnvisie een kernelement van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling. Zoals bepaald in artikel 2/1, tweede lid, « De langetermijnvisie omvat de langetermijndoelstellingen die de federale regering nastreeft in het door haar gevoerde beleid. Ze staat boven de door deze wet ingestelde cyclus van federale plannen en rapporten inzake duurzame ontwikkeling. Ze dient als leidraad voor de werkzaamheden van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling, de Dienst die door de Koning belast is met de voorbereiding en de coördinatie van de uitvoering van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, en het Federaal Planbureau. Ze stelt ook een geheel van indicatoren vast om rekenschap te geven over het behalen van deze doelstellingen. »

Zowel de conferenties van de Verenigde Naties over duurzame ontwikkeling sinds 1992 als de werkzaamheden van de OESO of de strategie inzake duurzame ontwikkeling van de Europese Unie benadrukken het belang om langetermijndoelstellingen te bepalen teneinde een duurzame ontwikkeling te bereiken. In aansluiting op de recentste conferentie van de Verenigde Naties in Rio in juni 2012 drukt deze langetermijnvisie dus de wil uit om het politieke engagement ten gunste van duurzame ontwikkeling te vernieuwen.

Bovendien hebben de door het Federaal Planbureau gepubliceerde federale rapporten inzake duurzame ontwikkeling en de door de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling uitgebrachte adviezen sinds 1997 het belang benadrukt om langetermijndoelstellingen aan te nemen om onze ontwikkelingswijze naar een houdbaarder patroon te leiden.

De internationale gemeenschap stelt de mens centraal in het beleid inzake duurzame ontwikkeling. Daarom kunnen de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling op lange termijn beschouwd worden als een concretisering van de rechten van de huidige en toekomstige generaties. Die rechten zijn ingeschreven in de Belgische Grondwet. Het gaat in het bijzonder om het recht op een menswaardig leven, op arbeid, op sociale zekerheid, op bescherming van de gezondheid, op behoorlijke huisvesting, en ook om het recht op culturele en maatschappelijke ontplooiing, het recht op onderwijs en het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu.

De memorie van toelichting van de wet stelde duidelijk: « Deze langetermijndoelstellingen inzake duurzame ontwikkeling zullen beter kunnen worden bereikt als er samenwerking wordt opgezet tussen alle overheidsniveaus waarin het kaderakkoord over de nationale strategie voor duurzame ontwikkeling voorziet. In die context kan de beleidsvisie op lange termijn een federale bijdrage vormen aan dit proces. » Deze langetermijnvisie streeft er met name naar de verbintenissen die België op internationaal en Europees niveau heeft aangegaan, na te komen. Zij kadert bovendien enkel binnen de bevoegdheden van de federale Staat. Verder spreekt het voor zich dat de voorgestelde doelstellingen passen binnen de internationale en Europese context.

Tenslotte proberen de voorgestelde doelstellingen de gewenste stand van zaken te schetsen waarin de Belgische maatschappij zich tegen 2050 op het vlak van duurzame ontwikkeling zou moeten bevinden. Zij zijn opgevat als een samenhangend geheel dat een gezamenlijke verwezenlijking vergt. Zij zijn voorgesteld wanneer vast stond dat de federale Staat over hefboomen beschikt om bij te dragen tot hun verwezenlijking. De voorgestelde indicatoren bestaan reeds, maar kunnen steeds herzien of verijnd worden. Ofwel houden ze rechtstreeks verband met de doelstelling, ofwel vormen ze een benaderende waarde die de gewenste stand van zaken gedeeltelijk vat. De rapportering over de indicatoren zal gebeuren via de federale rapporten inzake duurzame ontwikkeling, de rapporten van de Commissie en van de leden van de Commissie. De rapportering wordt meegedeeld aan de leden van de federale regering, de Wetgevende Kamers en de Raad.

La vision à long terme vise à adresser les défis majeurs posés par notre mode de développement. Quatre défis ont été identifiés. Il s'agit d'assurer :

- la cohésion sociale dans une société où chacun disposera d'un accès égal à tous les domaines de la vie,
- une société résiliente qui adapte son économie aux défis économiques, sociaux et environnementaux,
- la préservation de l'environnement,
- une autorité publique fédérale qui assume sa responsabilité sociétale.

En d'autres termes, le bien-être humain est la finalité qui doit être assurée par une refonte de nos modes de consommation et de production en tenant compte des limites de notre écosystème.

Pour répondre à ces défis, des objectifs ont été fixés pour plusieurs domaines.

Concernant la cohésion sociale, les objectifs visent la lutte contre la précarité, la santé, et l'emploi.

Concernant l'adaptation de l'économie, les objectifs visent les modes de consommation et de production, l'énergie, l'alimentation et la mobilité et les transports.

Concernant la préservation de l'environnement, les objectifs visent les changements climatiques, les ressources naturelles, l'air extérieur et intérieur, la biodiversité et la protection de la mer.

Concernant l'autorité publique fédérale assumant sa responsabilité sociétale, les objectifs visent les pouvoirs publics, les finances publiques, la politique scientifique et la coopération au développement.

Discussion article par article

L'article 1er fixe les objectifs de la vision à long terme tel que visés à l'art. 2/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable sous la forme de l'annexe I du présent projet d'arrêté.

L'article 2 fixe les indicateurs de la vision à long terme tel que visés à l'article 2/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable sous la forme de l'annexe II du présent projet d'arrêté.

L'article 3 prévoit que l'annexe II sera remplacée au plus tard lors de la fixation d'un prochain plan de développement durable.

L'article 4 n'appelle aucun commentaire.

Nous avons l'honneur d'être,

Sire,
de Votre Majesté,
les très respectueux
et les très fidèles serviteurs.

Le Ministre des Finances,
K. GEENS

Le Secrétaire d'Etat au Développement durable,
S. VERHERSTRAETEN

17 JUILLET 2013. — Arrêté royal portant fixation de la vision stratégique à long terme de développement durable

ALBERT II, Roi des Belges,
A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable, l'article 2/1 inséré par la loi du 30 juillet 2010;

Vu l'avis « sur la vision à long terme du développement durable 2050 » du Conseil fédéral du Développement durable, approuvé par son assemblée générale du 25 mai 2012;

Vu la résolution de la Chambre des Représentants de Belgique sur la vision à long terme en matière de développement durable, adoptée dans sa séance plénière du 19 juillet 2012;

Vu l'avis de l'Inspecteur des Finances, donné le 20 février 2013;

Vu l'accord du Ministre du Budget, donné le 15 avril 2013;

Deze langetermijnvisie streeft ernaar een antwoord te bieden op de grote uitdagingen die met onze wijze van ontwikkeling gepaard gaan. Er werden vier uitdagingen geïdentificeerd. Het gaat erom :

- de sociale cohesie te waarborgen in een samenleving waarin iedereen over een gelijke toegang beschikt tot alle levensdomeinen,
- een flexibele samenleving te verzekeren die haar economie aanpast aan de economische, sociale en leefmilieu- uitdagingen,
- de bescherming van het leefmilieu te garanderen,
- maatschappelijke verantwoordelijkheid op te nemen als federale overheid.

Met andere woorden, het menselijk welzijn vormt het einddoel dat moet worden verzekerd door onze consumptie- en productiewijzen te herzien waarbij rekening wordt gehouden met de beperkingen van ons ecosysteem.

Om deze uitdagingen op te nemen, werden voor verschillende domeinen doelstellingen vastgelegd.

Wat de sociale cohesie betreft, zijn de doelstellingen gericht op kansarmoedebestrijding, gezondheid en werkgelegenheid.

Wat de aanpassing van de economie betreft, zijn de doelstellingen gericht op de consumptie- en productiewijzen, energie, voeding en mobiliteit en vervoer.

Wat de milieubescherming betreft, zijn de doelstellingen gericht op de klimaatverandering, natuurlijke hulpbronnen, binnen- en buitenlucht, biodiversiteit en bescherming van de zee.

Wat de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de federale overheid betreft, zijn de doelstellingen gericht op de overheden, de overheidsfinanciën, het wetenschapsbeleid en de ontwikkelingssamenwerking.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 legt de doelstellingen van de langetermijnvisie, bedoeld in artikel 2/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling vast als een bijlage I van dit ontwerp van besluit.

Artikel 2 legt de indicatoren van duurzame ontwikkeling, bedoeld in artikel 2/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling vast als een bijlage II van dit ontwerp van besluit.

Artikel 3 bepaalt dat bijlage II uiterlijk bij de vaststelling van een volgend plan inzake duurzame ontwikkeling vervangen wordt.

Artikel 4 behoeft geen commentaar.

Wij hebben de eer te zijn,

Sire,
van Uwe Majesteit,
de zeer eerbiedige
en zeer getrouwe dienaars
De Minister van Financiën,
K. GEENS

De Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling,
S. VERHERSTRAETEN

17 JULI 2013. — Koninklijk besluit houdende vaststelling van de beleidsvisie op lange termijn inzake duurzame ontwikkeling

ALBERT II, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, artikel 2/1, ingevoegd bij de wet van 30 juli 2010;

Gelet op het advies « over de langetermijnvisie duurzame ontwikkeling 2050 » van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling, goedgekeurd door haar algemene vergadering van 25 mei 2012;

Gelet op de resolutie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers betreffende de langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling, aangenomen tijdens haar plenaire vergadering van 19 juli 2012;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 20 februari 2013;

Gelet op de akkoordbevinding van de Minister van Begroting, gegeven op 15 april 2013;

Considérant les travaux et les conclusions de la Conférence de l'ONU sur l'Environnement et le Développement à Rio de Janeiro en 1992, du Sommet mondial du Développement durable à Johannesburg en 2002 et de la Conférence de l'ONU sur le Développement durable à Rio de Janeiro en 2012;

Considérant les travaux et les contributions de la Commission interdépartementale pour le développement durable et du Bureau fédéral du Plan;

Sur la proposition du Ministre des Finances et du Secrétaire d'Etat au Développement durable et sur l'avis des Ministres qui en ont délibéré en Conseil,

Nous avons arrêté et arrêtons :

Article 1er. Les objectifs à long terme, visés à l'article 2/1, deuxième alinéa, de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable sont établis conformément au texte annexé au présent arrêté.

Art. 2. L'ensemble d'indicateurs, visé à l'article 2/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable est établi conformément à la liste annexée au présent arrêté.

Art. 3. L'annexe, fixé par l'article 2, est remplacée au plus tard lors de la fixation d'un prochain plan fédéral de développement durable.

Art. 4. Les Ministres sont chargés, chacun en ce qui le concerne, de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, le 18 juillet 2013.

ALBERT

Par le Roi :

Le Ministre des Finances,
K. GEENS

Le Secrétaire d'Etat au Développement durable,
S. VERHERSTRAETEN

Annexe 1re

Les objectifs à long terme, visés à l'article 1er

1. Une société qui promeut la cohésion sociale

En 2050, notre société sera inclusive, c'est-à-dire une société où chacun disposera d'un accès égal à tous les domaines de la vie, tenant compte de la particularité des régions rurales et des villes.

Ainsi l'intégration sera favorisée et facilitée, en dépassant toutes les discriminations pouvant exister entre les individus (genre, culture, origines, etc.). Le lien social sera tissé entre générations, cultures et catégories sociales. Les conflits seront gérés pour assurer une sécurité de base à tous ainsi qu'une cohésion sociale. La solidarité et le bénévolat seront encouragés. Les conditions préalables au bien-être des citoyens seront réunies, à savoir : la paix, l'éducation, le revenu, la santé, le logement décent, un écosystème stable, des ressources durables et la justice sociale.

Favorisant le bien-être de chaque individu, il sera essentiel qu'une société inclusive lutte contre la pauvreté et les inégalités sociales, notamment en matière de santé. Elle sera adaptée aux nouvelles situations de la santé publique, comme les maladies chroniques, et préservera en outre le meilleur niveau de vie possible pour tous grâce à l'éducation et par le biais d'emplois appropriés et respectueux des conditions de vie et de santé.

Cohésion sociale et lutte contre la précarité

1. Les femmes et les hommes exerceront leurs droits de manière égale. Ils pourront contribuer à tous les aspects du développement de la société et à l'amélioration des conditions de vie sans distinction, exclusion ou restriction sur la base du sexe.

2. Toute personne disposera de revenus du travail, du patrimoine ou de remplacement et aura accès aux services d'intérêt général. Elle pourra ainsi, au cours des différentes étapes de son existence, subvenir à l'ensemble des besoins inhérents à une vie conforme à la dignité humaine.

Overwegende de werkzaamheden en de besluiten van de VN-conferentie voor Milieu en Ontwikkeling van Rio de Janeiro in 1992, de Wereldtop voor Duurzame Ontwikkeling van Johannesburg in 2002 en de VN-conferentie voor Duurzame Ontwikkeling van Rio de Janeiro in 2012;

Overwegende de werkzaamheden en de bijdragen van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling en van het Federaal Planbureau;

Op voordracht van de Minister van Financiën en de Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en het advies van de in Raad vergaderde Ministers,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. De langetermijndoelstellingen, bedoeld in artikel 2/1, tweede lid, van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling worden vastgesteld volgens de als bijlage bij dit besluit gevoegde tekst.

Art. 2. Het geheel van indicatoren, bedoeld in artikel 2/1, tweede lid, van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling wordt vastgesteld volgens de als bijlage bij dit besluit gevoegde lijst.

Art. 3. De bijlage, vastgesteld krachtens artikel 2, wordt vervangen uiterlijk bij de vaststelling van een volgend federaal plan inzake duurzame ontwikkeling.

Art. 4. De Ministers zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 18 juli 2013.

ALBERT

Van Koningswege :

De Minister van Financiën,
K. GEENS

De Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling,
S. VERHERSTRAETEN

Bijlage 1

De langetermijndoelstellingen, bedoeld in artikel 1

1. Een maatschappij die de sociale cohesie bevordert

In 2050 zal onze maatschappij een inclusieve maatschappij zijn. Dit wil zeggen een maatschappij waar iedereen gelijke toegang zal hebben tot alle levensdomeinen, rekening houdend met de eigenheid van het platteland en de stad.

In dat kader zal de integratie bevorderd en vergemakkelijkt worden. Alle vormen van discriminatie die tussen personen kunnen bestaan (geslacht, cultuur, afkomst enzovoort), zullen worden geweerd. Het maatschappelijk weefsel zal worden versterkt tussen generaties, culturen en maatschappelijke categorieën. Conflicten zullen worden aangepakt om bestaanszekerheid en sociale cohesie te garanderen. Solidariteit en vrijwilligerswerk zullen worden aangemoedigd. De voorafgaande voorwaarden voor het welzijn van de burgers zullen vervuld zijn, namelijk : vrede, onderwijs, inkomen, gezondheid, waardige huisvesting, een stabiel ecosysteem, duurzame hulpbronnen en sociale rechtvaardigheid.

Aangezien een inclusieve maatschappij het welzijn van elke persoon wil bevorderen, zal het essentieel zijn om armoede en sociale ongelijkheden te bestrijden, inzonderheid op het vlak van gezondheid. Hierbij zal ingespeeld worden op nieuwe situaties inzake volksgezondheid, zoals chronische ziekten, en zal voor iedereen de best mogelijke levensstandaard gehandhaafd worden dankzij onderwijs en door geschikte banen die zowel de levens- als de gezondheidsomstandigheden respecteren.

Sociale cohesie en kansarmoedebestrijding

1. Vrouwen en mannen zullen hun rechten gelijk uitoefenen. Zij zullen kunnen bijdragen tot alle aspecten van de ontwikkeling van de samenleving en de verbetering van de levensomstandigheden zonder onderscheid, uitsluiting of beperking op grond van hun geslacht.

2. Iedereen zal beschikken over een inkomen uit arbeid, uit vermogen of afkomstig van sociale beschermingsstelsels en heeft toegang tot diensten van algemeen belang. Iedereen zal aldus gedurende alle fasen van zijn leven kunnen voorzien in alle behoeften om menswaardig te leven.

3. Chaque citoyen disposera de moyens pour développer les capacités à porter un projet, vecteur d'intégration sociale, entre autres par une redistribution des richesses produites.

Santé

4. La santé publique a été améliorée et elle sera maintenue à un niveau élevé. L'espérance de vie en bonne santé aura augmenté par rapport à 2010. L'écart entre l'espérance de vie en bonne santé selon les niveaux d'éducation et selon le genre sera réduit en moyenne de 50 %.

5. Les soins de santé de qualité seront accessibles à tous et en particulier pour les groupes vulnérables (personnes avec un handicap, populations précarisées, femmes en âge de procréer et enceintes et enfants etc.).

6. Les effets des dégradations environnementales sur la santé seront pris en compte. Les connaissances et le système de veille seront développés pour affiner la compréhension des liens directs de cause à effet entre l'environnement et la santé, en ce compris les risques émergents liés par ex. aux changements climatiques, à l'introduction de nouveaux produits ou aux combinaisons de polluants.

7. La morbidité/mortalité liée aux maladies chroniques sera réduite.

Emploi

8. Le marché de l'emploi sera accessible à tous et proposera un emploi décent à chaque citoyen en âge de travailler.

9. Le niveau d'emploi sera aussi stable et élevé que possible et respectera les principes d'un emploi décent. Toute personne d'âge actif aura la possibilité de trouver un emploi rémunéré.

10. Le niveau de chômage sera réduit au niveau du chômage frictionnel.

11. Les conditions de travail seront adaptées tout au long de la carrière en vue d'assurer une meilleure qualité de vie et de pouvoir travailler plus longtemps.

2. Une société qui adapte son économie aux défis économiques, sociaux et environnementaux

En 2050, nous vivrons dans une société résiliente. Les activités de production et de consommation seront fondées sur une utilisation efficace des ressources naturelles dans le respect des limites de notre planète, et elles contribueront au développement social et économique.

Toutes les parties prenantes -les pouvoirs publics, les entreprises, la société civile et chaque citoyen individuellement- contribueront à une transition équitable vers un modèle économiquement durable dans lequel il est donné priorité au bien-être humain et à l'impact limité sur l'environnement.

Le développement économique et la dégradation de l'environnement seront intégralement découplés. Dans ce développement la création d'emplois décents prend une position centrale, tout en garantissant une offre suffisante de biens et de services répondant aux besoins fondamentaux. Ainsi la place de notre pays dans l'économie internationale, en particulier en ce qui concerne sa compétitivité, est garantie.

Cet objectif implique des performances environnementales et sociales élevées de tous les biens et services sur leur cycle de vie (depuis l'extraction des matières premières jusqu'à leur élimination). Les formes d'énergies bas carbone, en particulier les énergies renouvelables, seront massivement développées. L'efficacité des produits sera significativement augmentée. L'accessibilité des services énergétiques, tant sur le plan spatial que financier, sera significativement augmentée pour tous.

La mobilité et les transports contribueront au développement social et économique et seront respectueux de l'environnement grâce à un système multimodal intégré, des conditions maximales de sécurité, une réduction drastique des nuisances environnementales, notamment grâce à une intégration des coûts externes dans les prix des transports et un aménagement du territoire approprié.

Les modes alimentaires n'auront d'incidence négative ni sur la santé ni sur l'environnement grâce à des produits sains, une agriculture intégrée, une réduction du gaspillage alimentaire.

Modes de consommation et production

12. Le développement économique de la société sera mesuré en tenant compte de son influence sur l'homme et l'environnement.

13. Les prix des biens et services intégreront autant que possible les externalités environnementales et sociales, en tenant compte des effets sur les trois dimensions de développement durable.

3. Ondermeer via de herverdeling van de geproduceerde welvaart zal elke burger beschikken over middelen om de capaciteiten te ontwikkelen om een project te ondernemen dat zorgt voor sociale integratie.

Gezondheid

4. De volksgezondheid is verbeterd en zal op een hoog niveau gehandhaafd worden. De levensverwachting in goede gezondheid zal gestegen zijn ten opzichte van 2010. Het verschil tussen de levensverwachting in goede gezondheid naargelang van het opleidingsniveau en naargelang het geslacht zal met gemiddeld 50 % verlaagd worden.

5. Kwaliteitsvolle gezondheidszorg zal toegankelijk zijn voor iedereen en in het bijzonder voor kwetsbare groepen (mensen met een handicap, kansarmen, vruchtbare en zwangere vrouwen en kinderen, enz.).

6. Er zal rekening gehouden worden met de gevolgen van milieubederf op de gezondheid. De kennis en het toezichtstelsel zal worden ontwikkeld om het inzicht in de rechtstreekse verbanden qua oorzaak en gevolg tussen het milieu en de gezondheid te verbeteren, met inbegrip van opkomende risico's die bijvoorbeeld verbonden zijn aan de klimaatveranderingen, aan de invoering van nieuwe producten of aan combinaties van vervuulende stoffen.

7. De morbiditeit/mortaliteit door chronische ziekten zal teruggebracht zijn.

Werkgelegenheid

8. De arbeidsmarkt zal voor iedereen toegankelijk zijn en de actieve bevolking waardig werk aanbieden.

9. Het werkgelegenheidsniveau zal zo hoog en stabiel mogelijk zijn en respecteert de principes van waardig werk. Iedereen op arbeidsleeftijd zal de mogelijkheid hebben betaald werk te vinden.

10. Het werkloosheidsniveau zal beperkt zijn tot de frictiewerkloosheid.

11. De arbeidsomstandigheden zullen gedurende de hele loopbaan aangepast worden om ervoor te zorgen dat de levenskwaliteit verbetert en dat men langer kan werken.

2. Een maatschappij die haar economie aanpast aan de economische, sociale en leefmilieu- uitdagingen

In 2050 zullen we in een veerkrachtige maatschappij leven. De productie- en consumptieactiviteiten zullen gebaseerd zijn op een efficiënt gebruik van de natuurlijke hulpbronnen met inachtneming van de grenzen van onze planeet. Bovendien zullen ze bijdragen tot de sociale en economische ontwikkeling.

Alle belanghebbenden - overheden, bedrijven, het maatschappelijk middenveld en individuele burgers - zullen bijdragen aan een rechtvaardige transitie naar een duurzaam economisch model waarin menselijk welzijn en een geringe impact op het leefmilieu voorop staan.

De economische ontwikkeling en het milieubederf zullen volledig ontkoppeld zijn. In die ontwikkeling staat het creëren van waardig werk centraal, waarbij tegelijkertijd een voldoende aanbod aan goederen en diensten wordt verzekerd dat in de basisbehoeften voorziet. Hierbij wordt de plaats van ons land in de internationale economie gegarandeerd, inzonderheid wat zijn competitiviteit betreft.

Deze doelstelling houdt hoge ecologische en sociale prestaties in van alle goederen en diensten over hun hele levenscyclus (van de ontginning van de grondstoffen tot hun verwijdering). Er zal op grote schaal koolstofarme, inzonderheid hernieuwbare energie ontwikkeld worden. De energie-efficiëntie van producten zal aanzienlijk verhoogd worden. De toegankelijkheid van de energiediensten, zowel inzake fysieke toegankelijkheid als betaalbaarheid, zal voor iedereen aanzienlijk verhoogd worden.

Mobiliteit en vervoer zullen bijdragen tot de sociale en economische ontwikkeling en zullen milieuvriendelijk zijn dankzij een geïntegreerd multimodaal vervoerssysteem, maximale veiligheidsomstandigheden, een drastische vermindering van de milieuhinder, meer bepaald door de externe kosten te integreren in de vervoersprijzen en door een aangepaste ruimtelijke ordening.

De voedingspatronen zullen geen negatieve invloed hebben noch op de gezondheid noch op het milieu dankzij gezonde producten, een geïntegreerde landbouwproductie en minder voedselverspilling.

Consumptie- en productiepatronen

12. De economische ontwikkeling van de maatschappij zal worden gemeten door rekening te houden met de invloed ervan op de mens en het milieu.

13. De prijzen van goederen en diensten zullen zo veel als mogelijk de sociale en milieu-externaliteiten integreren, rekening houdend met de drie dimensies van duurzame ontwikkeling.

14. Les performances environnementales et sociales de tous les biens et services mis sur le marché seront pris en compte sur l'ensemble de leur cycle de vie.

15. Les consommateurs et les producteurs assumeront leur responsabilité sociétale en adoptant des modes de consommation et production durables.

Energie

16. Les formes d'énergies bas carbone seront prédominantes dans le mix énergétique, et les énergies renouvelables constitueront une partie significative.

17. La production d'électricité sera fortement décarbonisée (de 96 à 99 % dans la « Feuille de route pour l'énergie à l'horizon 2050 » de la Commission européenne).

18. L'augmentation de l'efficacité énergétique des produits continuera à être poursuivie dans le but de la réduction de la consommation finale de l'énergie.

19. L'utilisation de la biomasse à des fins énergétiques s'opèrera sans nuire à l'intérêt général, en particulier à la sécurité alimentaire et à l'environnement (qualité des sols, biodiversité, etc.).

20. La sécurité d'approvisionnement énergétique sera garantie.

21. Les services énergétiques seront accessibles à tous.

Mobilité et transport

22. Toute personne aura accès à un mode de transport dont les émissions de gaz à effet de serre et de polluants, les impacts sur la diversité biologique et sur la qualité de vie sont aussi faibles que possible.

23. Les modes de transport collectifs primeront sur les modes de transport individuels. Pour le transport de marchandises, les transports ferroviaires et fluviaux seront les plus largement utilisés.

24. La mobilité et les transports seront réalisés dans des conditions maximales de sécurité visant le « zéro tué ».

25. L'utilisation des moyens de transport produira le plus faible niveau d'émission possible de polluants et de nuisances sonores, sera peu énergivore et se basera sur des sources fossiles et alternatives. Les émissions dans l'air de NOx, PM 2.5, PM 5 et PM 10 seront réduites de 80 % par rapport à 2005. Les émissions de CO2 liées à l'ensemble des modes de transports en Belgique seront réduites de 80 % au minimum par rapport à 1990.

26. L'ensemble des externalités environnementales (gaz à effet de serre, pollution, bruit...) et sociétales (accidents, congestion...) seront autant que possible intégrées dans les prix du transport.

Alimentation

27. Toute personne aura accès à une alimentation sûre, saine et à haute valeur nutritionnelle.

28. L'impact environnemental et social de nos modes de production et de consommation alimentaires sera considérablement réduit.

29. Le gaspillage tout au long de la chaîne alimentaire sera réduit substantiellement.

30. Notre société réduira les impacts néfastes de nos modes alimentaires sur la souveraineté alimentaire des pays en développement, en particulier des pays les moins avancés et des pays les plus vulnérables.

3. Une société qui préserve son environnement

En 2050, l'objectif d'un environnement sain aura été atteint. La Belgique aura réalisé de manière juste sa transition vers une société bas carbone et efficace en ressources. Elle aura pris les mesures nécessaires pour prévenir ou, à défaut corriger, les impacts environnementaux dus aux activités humaines : le réchauffement global aura été limité et restera limité à 1,5 à 2 °C à long terme, la pollution de l'eau et de l'air sera maîtrisée et n'aura plus d'incidence significative sur la santé, la biodiversité et les écosystèmes. Les biens et services rendus par les écosystèmes seront restaurés, valorisés et utilisés avec précaution et de manière durable contribuant ainsi à la préservation de la biodiversité. La biodiversité elle-même sera ainsi valorisée, conservée, protégée et restaurée et participera pleinement à une prospérité durable tout en encourageant la cohésion économique, territoriale et sociale et en sauvegardant notre héritage culturel.

14. Er zal rekening gehouden worden met de milieu- en sociale prestaties van alle op de markt gebrachte goederen en diensten, en dit gedurende hun hele levenscyclus.

15. Consumenten en producenten zullen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid opnemen, door duurzame productie- en consumptiepatronen aan te nemen.

Energie

16. De koolstofarme energievormen zullen overheersen in de energiemix. De hernieuwbare energiebronnen zullen er een significant aandeel van uitmaken.

17. De elektriciteitsproductie zal haar uitstoot van koolstof sterk verminderen (van 96 tot 99 % in de « Roadmap voor energie tegen 2050 » van de Europese Commissie).

18. De verhoging van de energie-efficiëntie van producten zal worden voortgezet met het oog op de vermindering van het eindenergieverbruik.

19. Het gebruik van biomassa voor energiedoeleinden zal gebeuren zonder het algemeen belang te schaden, in het bijzonder de voedselzekerheid en het leefmilieu (bodemkwaliteit, biodiversiteit, enz.).

20. De energiebevoorrading zal verzekerd zijn.

21. Energiediensten zullen voor iedereen toegankelijk zijn.

Mobiliteit en vervoer

22. Iedereen zal toegang hebben tot een vervoerswijze waarbij de emissies van broeikasgassen en vervuilende stoffen, en de impact op de biodiversiteit en op de levenskwaliteit zo gering mogelijk is.

23. Collectieve vervoerswijzen zullen primeren boven individuele vervoerswijzen. Voor het goederenvervoer zullen spoor en binnenvaart het meest gebruikt worden.

24. Mobiliteit en vervoer zullen onder maximale veiligheidsomstandigheden gebeuren met « nul doden » als doel.

25. Het gebruik van vervoersmiddelen zal gepaard gaan met de uitstoot van zo weinig mogelijk vervuilende stoffen en geluidshinder, zal energie-efficiënt zijn en gebeuren op basis van fossiele en alternatieve bronnen. De uitstoot in de lucht van NOx, PM 2.5, PM 5 en PM 10 zal met 80 % verminderd zijn ten opzichte van 2005. De uitstoot van broeikasgassen in België zal met minstens 80 % verminderd zijn ten opzichte van 1990.

26. De verschillende milieu- (broeikasgassen, vervuiling, lawaai...) en sociale externaliteiten (ongevallen, files...) zullen zoveel als mogelijk geïntegreerd worden in de vervoerprijzen.

Voeding

27. Iedereen zal toegang hebben tot veilige, gezonde en voedzame voeding.

28. De sociale en ecologische impact van onze productie- en consumptiewijzen op het vlak van voedingsmiddelen zal aanzienlijk verlaagd zijn.

29. De voedselverspilling over de volledige voedingsketen zal aanzienlijk verminderd zijn.

30. Onze maatschappij zal de nadelige invloed van onze voedingswijzen op de voedselsovereiniteit van de ontwikkelingslanden verminderen.

3. Een maatschappij die haar leefmilieu beschermt

In 2050 zal de doelstelling van een gezond leefmilieu bereikt zijn. België zal zijn transitie naar een koolstofarme en resource-efficiënte maatschappij op een rechtvaardige manier verwezenlijkt hebben. Het zal de nodige maatregelen genomen hebben om de milieu-impact veroorzaakt door menselijke activiteiten te voorkomen, of indien niet, bij te sturen : de totale opwarming zal beperkt zijn en blijft beperkt tot 1,5 tot 2 °C op lange termijn, de water- en luchtverontreiniging zullen onder controle zijn en hebben geen noemenswaardige invloed meer op de gezondheid, de biodiversiteit en de ecosystemen. De goederen en diensten die de ecosystemen leveren, zullen hersteld en gevaloriseerd zijn. Ze zullen behoudzaam en duurzaam gebruikt worden, waardoor ze bijdragen tot het in stand houden van de biodiversiteit. Op die manier zal de biodiversiteit zelf gevaloriseerd, bewaard, beschermd en hersteld worden en volop bijdragen tot een duurzame welvaart, waarbij zij tegelijk ook de economische, territoriale en sociale cohesie stimuleert en ons cultureel erfgoed beschermt.

Changements climatiques

31. Les émissions de gaz à effet de serre belges seront réduites domestiquement d'au moins 80 % à 95 % en 2050 par rapport à leur niveau de 1990.

32. La Belgique sera adaptée à l'impact direct et indirect des conséquences des changements climatiques.

Ressources naturelles

33. La quantité de matières premières non renouvelables consommées sera significativement diminuée. Les matières primaires ne seront exploitées que lorsque le recyclage n'offre aucune alternative à cette exploitation.

34. Les matières premières renouvelables, et notamment l'eau douce, seront exploitées sans mettre en danger la capacité des générations futures à exploiter ces ressources.

Air extérieur et intérieur

35. Les émissions de polluants, tels que oxydes d'azote, particules fines, polluants organiques persistants, métaux lourds, nitrates et phosphates, seront considérablement réduites et la pollution de l'air (intérieur et extérieur), de l'eau et des sols n'aura plus d'incidence significative, directe ou indirecte, ni sur la santé ni sur l'environnement.

Biodiversité

36. L'accès aux ressources génétiques et le partage juste et équitable des avantages découlant de leur utilisation seront assurés et contribueront efficacement à la conservation de la diversité biologique, à l'utilisation durable de ses éléments et à la lutte contre la pauvreté.

37. Les biens et les services rendus par les écosystèmes seront restaurés, valorisés et utilisés avec précaution et de manière durable, contribuant ainsi directement à la préservation de la biodiversité.

38. La propagation de nouvelles espèces exotiques invasives (1) sera jugulée. Celles déjà implantées seront en nette diminution.

39. Les zones marines belges seront protégées, restaurées et valorisées, notamment via l'établissement d'aires protégées, la connexion entre les habitats naturels, et la restauration des écosystèmes dégradés. Pour toute la partie belge de la Mer du Nord, les objectifs fixés dans la stratégie marine pour atteindre un bon état environnemental seront atteints. Dans les zones Natura 2000, les objectifs de conservation seront atteints.

4. Une société soutenue par l'autorité publique fédérale assumant sa responsabilité sociétale

En 2050, l'autorité publique fédérale, en tant qu'acteur majeur de la société, sera le garant de l'intérêt général et collectif. Elle aura développé des politiques transversales pour opérer la transition vers un développement durable, notamment en ce qui concerne le fonctionnement des pouvoirs publics et les finances publiques, la politique scientifique et la coopération au développement.

Dans le prolongement des efforts existants, une nouvelle gouvernance politique sera mise en place. Elle implique que l'autorité publique fédérale remplisse un rôle d'impulsion et de régulation par rapport à des objectifs précis et convenus. Elle se concerte et peut créer entre autres des partenariats avec tous les acteurs de la société civile (partenaires sociaux et organisations non-gouvernementales) ainsi que des mécanismes innovants de financement afin de répondre rapidement aux changements de la société. L'autorité publique fédérale remplira aussi un rôle de veille pour anticiper les incidences des politiques publiques et des nouveaux défis sociétaux sur l'ensemble des citoyens et en particulier sur les plus démunis.

Pouvoirs publics

40. L'autorité publique fédérale garantira le fonctionnement démocratique de ses organes de concertation et de consultation.

41. L'autorité publique fédérale procurera à tous les usagers, quelle que soit leur condition sociale et culturelle, un service répondant à leurs attentes, tenant compte de l'intérêt général.

42. La collaboration internationale sera orientée sur le développement durable. Les politiques publiques, y compris au niveau international et européen, seront développées en adéquation avec les objectifs de la vision à long terme de développement durable.

Klimaatverandering

31. De Belgische emissies van broeikasgassen zullen in 2050 in eigen land met minstens 80 tot 95 % gedaald zijn ten opzichte van hun niveau in 1990.

32. België zal aangepast zijn aan de directe en indirecte gevolgen van de klimaatverandering.

Natuurlijke hulpbronnen

33. De verbruikte hoeveelheid niet-hernieuwbare grondstoffen zal aanzienlijk verminderd zijn en die grondstoffen zullen enkel verder ontgonnen worden indien er geen alternatief uit recyclage bestaat.

34. Hernieuwbare grondstoffen, en met name zoet water, zullen ontgonnen worden zonder het vermogen van toekomstige generaties om die hulpbronnen te ontginnen, in het gedrang te brengen.

Buiten- en binnenlucht

35. De uitstoot van vervuilende stoffen, zoals stikstofoxiden, fijn stof, persistente organische stoffen, zware metalen, nitraten en fosfaten, zal aanzienlijk verminderd zijn en de lucht (binnen en buiten)-, water- en bodemvervuiling zal niet langer een significante – directe of indirecte – weerslag hebben, noch op de gezondheid, noch op het milieu.

Biodiversiteit

36. De toegang tot genetische hulpbronnen en het rechtvaardig en eerlijk delen van de voordelen die voortvloeien uit hun gebruik zal verzekerd zijn en efficiënt bijdragen tot het behoud van de biologische diversiteit, het duurzame gebruik van de elementen ervan, en armoedebestrijding.

37. De goederen en diensten die de ecosystemen leveren, zullen hersteld, gevaloriseerd en behoedzaam en duurzaam gebruikt worden, waardoor zij rechtstreeks zullen bijdragen tot het in stand houden van de biodiversiteit.

38. De verspreiding van nieuwe invasieve (1) uitheemse soorten zal een halt toegeroepen zijn. De reeds ingevoerde soorten zullen duidelijk in aantal gedaald zijn.

39. De Belgische mariene zones zullen beschermd, hersteld en gevaloriseerd zijn, met name via het creëren van beschermde gebieden, het verzekeren van de connectiviteit van natuurlijke habitats en herstel van beschadigde ecosystemen. Voor het gehele Belgische deel van de Noordzee zullen de doelstellingen voor het bekomen van de goede milieutoestand zoals bepaald binnen de mariene strategie bereikt zijn. Binnen de Natura 2000 gebieden zullen de instandhoudingsdoelstellingen behaald zijn.

4. Een maatschappij die ondersteund wordt door de federale overheid die haar maatschappelijke verantwoordelijkheid opneemt

In 2050 zal de federale overheid, als een belangrijke speler in de maatschappij, het algemeen en collectief belang waarborgen. De federale overheid zal transversale beleidslijnen ontwikkeld hebben om de transitie naar duurzame ontwikkeling te bewerkstelligen. Meer specifiek wat betreft de werking van de overheden en de overheidsfinanciën enerzijds, en het wetenschapsbeleid en de ontwikkelingssamenwerking anderzijds.

Voortbouwend op de bestaande inspanningen zal een nieuwe politieke governance opgezet zijn. Dit houdt in dat de federale overheid een stimulerende en regulerende rol vervult ten opzichte van welomschreven en afgesproken doelstellingen. Er wordt overlegd en er kunnen onder andere partnerschappen worden gecreëerd met alle actoren van het maatschappelijk middenveld (sociale partners en niet-gouvernementele organisaties) en innoverende financieringsmechanismen opgezet worden om snel een antwoord te bieden op de veranderingen in de maatschappij. De federale overheid zal ook een waakhondfunctie vervullen om te anticiperen op de gevolgen van het overheidsbeleid en nieuwe maatschappelijke uitdagingen voor alle burgers en in het bijzonder voor de meest kansarmen.

Overheden

40. De federale overheid zal de democratische werking van haar organen voor overleg en beraadslaging blijven garanderen.

41. De federale overheid zal alle gebruikers, ongeacht hun sociale en culturele status, een dienstverlening bieden die aan hun verwachtingen beantwoordt, rekening houdend met het algemeen belang.

42. Internationale samenwerking zal gericht zijn op duurzame ontwikkeling. De federale overheid zal haar beleid, ook in de internationale en Europese dimensie, uitwerken in overeenstemming met de doelstellingen van de langetermijnvisie inzake duurzame ontwikkeling.

43. Les institutions de l'autorité publique fédérale contribueront à un développement durable en accroissant leurs performances environnementales et sociales.

Finances publiques

44. L'endettement, résultant à la fois d'évolutions sociales et d'évolutions environnementales et économiques, restera à des niveaux soutenables, c'est-à-dire ne pénalisant pas les générations futures.

45. La Belgique atteindra une situation d'équilibre dans ses relations commerciales et financières avec les autres pays.

46. Une autre approche des finances publiques consistera à ne plus voir le résultat de l'action passée de l'Etat uniquement en termes de dette publique (c'est-à-dire de passif) mais à valoriser également l'actif (au sens large) correspondant à la contribution de l'Etat à l'état des différents « capitaux » : capital physique mais aussi « capital » formation, « capital » R&D, capital environnemental, etc.

47. La fiscalité intégrera les coûts externes, en ayant fait glisser la fiscalité sur le travail vers une fiscalité sur les externalités environnementales et sociales.

48. La fraude fiscale et sociale aura disparu.

Politique scientifique

49. Les budgets de recherche & développement atteindront au moins les 3 % du PIB et augmenteront d'année en année.

50. Les résultats de la recherche seront pris en compte dans l'élaboration des politiques, en impliquant les parties prenantes et les utilisateurs de ces résultats dès le début : dans l'identification des problèmes, et dans la formulation des questions et des objectifs de la recherche.

51. La recherche stratégique se mettra au service des défis sociétaux et de développement durable.

Coopération au développement

52. Les mesures politiques dans divers domaines pertinents (commerce, réglementation financière, migration, agriculture, etc.) n'auront pas d'incidences négatives sur un développement durable dans le monde et en particulier dans les pays les moins avancés.

53. Dans le contexte du cadre global du développement post-2015 la coopération au développement visera elle aussi, sur base d'une approche fondée sur les droits à soutenir le développement et la réalisation des objectifs de développement durable tout en tenant compte des besoins fluctuants en matière de lutte contre la pauvreté des pays les plus pauvres, les plus vulnérables et les plus fragiles et au sein même de ces pays.

54. L'aide publique au développement (APD) restera un canal prévisible et efficace pour atteindre les pays et les populations les plus pauvres, tout en s'inscrivant dans les principes d'efficacité de l'aide (Déclaration de Paris, agenda d'Accra et Partenariat de Busan et adaptations ultérieures concernant l'appropriation, la concordance avec leur politique, l'harmonisation entre les donateurs, la gestion orientée résultat, la responsabilité mutuelle et une meilleure prévisibilité des moyens).

55. La coopération au développement belge continuera de s'adapter au contexte international afin de jouer un rôle là où elle s'avère nécessaire et efficace. Elle continuera à soutenir les pays en développement - en accordant la priorité aux pays les moins avancés et aux pays les plus vulnérables - à faire face aux risques environnementaux liés à la protection des ressources naturelles, à la déforestation mondiale, à la perte de biodiversité, à la désertification, au changement des modes de consommation et production, et à assurer une transition vers des sociétés bas-carbone et aussi « climate-resilient » que possible. Elle continuera de porter une attention particulière à la lutte contre les inégalités.

Note

(1) Une plante invasive est une espèce végétale : 1. introduite par l'homme de manière volontaire ou accidentelle en dehors de son aire de répartition naturelle (c'est une espèce dite « exotique »); 2. capable de maintenir des populations viables dans les milieux naturels; 3. qui présente d'importantes capacités de dispersion dans l'environnement et 4. qui tend à former des populations denses ayant un impact négatif sur les espèces indigènes.

43. De federale overheid zal bijdragen tot duurzame ontwikkeling door de milieu- en sociale prestaties van haar instellingen.

Overheidsfinanciën

44. De schuldenlast die zowel voortvloeit uit sociale verschijnselen als uit milieu- en economische verschijnselen, zal op een houdbaar niveau blijven en de toekomstige generaties dus niet belasten.

45. België zal een situatie van evenwicht bereiken wat zijn handels- en financiële relaties met andere landen betreft.

46. De overheidsfinanciën zullen op een andere manier benaderd worden, door het resultaat van de voorbije actie van de Staat niet langer uitsluitend te bekijken in termen van overheidsschuld (dit wil zeggen van passiva) maar ook de activa (in de brede zin) te valoriseren die overeenstemmen met de bijdrage van de Staat tot de verschillende « kapitalen » : fysiek kapitaal maar ook het « kapitaal » vorming, het « kapitaal » R&D, het milieukapitaal, enz.

47. De fiscaliteit zal de externe kosten integreren door de geleidelijke verschuiving van de fiscaliteit op arbeid naar een fiscaliteit op ecologische en sociale externe factoren.

48. Fiscale en sociale fraude zal verdwenen zijn.

Wetenschapsbeleid

49. De budgetten voor onderzoek & ontwikkeling zullen minstens 3 % van het bbp bedragen en nemen jaar na jaar toe.

50. Bij het uitwerken van het beleid zal rekening gehouden worden met de onderzoeksresultaten door de betrokken partijen en de gebruikers van deze resultaten van bij het begin te betrekken : bij het identificeren van de problemen en bij het formuleren van vragen en onderzoeksdoelstellingen.

51. Het strategisch onderzoek zal ten dienste staan van de maatschappelijke en duurzame ontwikkelingsuitdagingen.

Ontwikkelingssamenwerking

52. Beleidsmaatregelen in diverse relevante domeinen (handel, financiële regelgeving, migratie, landbouw,...) zullen geen negatieve invloed uitoefenen op duurzame ontwikkeling wereldwijd en in het bijzonder in de minst ontwikkelde landen.

53. Binnen het kader van het omvattend post-2015 ontwikkelingskader zal ook de ontwikkelingssamenwerking bijdragen tot de uitwerking en realisatie van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, gestoeld op de rechtenbenadering, hierbij rekening houdend met de verschuivende noden in de strijd tegen de armoede van en binnen de armste, de meest kwetsbare en meest fragiele landen.

54. Ontwikkelingssamenwerking (ODA) zal een voorspelbaar en doeltreffend kanaal blijven voor de ondersteuning van de armste landen en bevolking, en zal hierbij voldoen aan de afspraken over doeltreffendheid van hulp (Parijsverklaring, Accra-agenda en Busan-partnerschap en latere aanpassingen inzake eigenaarschap, afstemming op hun beleid, harmonisatie met andere donoren, resultaatgericht beheer, wederzijdse verantwoording en betere voorspelbaarheid van de middelen).

55. De Belgische ontwikkelingssamenwerking zal zich blijven aanpassen aan de internationale context teneinde haar rol te blijven spelen daar waar ze dit nodig en doeltreffend acht. Ze zal de ontwikkelingslanden - met bijzondere aandacht voor de minst ontwikkelde landen en meest kwetsbare landen - blijven ondersteunen bij het aanpakken van de milieurisico's in verband met de bescherming van de natuurlijke rijkdommen, de wereldwijde ontbossing, het verlies van biodiversiteit, de bestrijding van de woestijnvorming, de verandering van de productie- en consumptiepatronen, en de transitie naar koolstofarme en zo klimaatbestendig mogelijke maatschappijen. Ze zal bijzonder aandacht blijven hebben voor de strijd tegen de ongelijkheden.

Nota

(1) Invasieve planten zijn plantensoorten die 1. door de mens vrijwillig of toevallig worden geïntroduceerd buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied (het gaat om zogenaamde « exotische » soorten); 2. in staat zijn te overleven en zich voort te planten in de natuur; 3. een sterke verspreidingscapaciteit hebben en 4. die geneigd zijn dichte populaties te vormen waarbij de inheemse soorten worden verdrongen.

Annexe 2

L'ensemble d'indicateurs, visé à l'article 2

1. Une société qui promeut la cohésion sociale

Cohésion et lutte contre la précarité

- Ecart de revenu entre les femmes et les hommes à travail égal
- Part des hommes et des femmes au sein des topmanagers
- Part de la population en dessous du seuil de pauvreté (avec une attention spécifique pour certains groupes cibles comme les familles monoparentales,...)
- Personnes confrontées à un risque de pauvreté ou d'exclusion sociale (UE-2020) en fonction du sexe et de l'âge (0-17 ans (EU-2020),
- Endettement des ménages
- Le compte satellite des institutions sans but lucratif
- Illettrisme fonctionnel
- GINI (avant et après transferts sociaux) ou ratio S80/S20
- Les inégalités de revenu n'ont pas augmenté entre 2010 et 2050.

Santé

- Espérance de vie en bonne santé par sexe, niveaux d'éducation et statuts socio-économiques
- Taux de mortalité par sexe, âge et catégories socio-économiques lié aux maladies cardiovasculaires, cancers, diabète et maladies respiratoires chroniques
- Part du ticket modérateur
- Besoins non satisfaits d'examen ou de traitement médical, tels que rapportés par soi-même

Emploi

- Taux d'emploi parmi la population active (UE-2020)
- Pourcentage de travailleurs pauvres
- Nombre de jeunes ayant quitté prématurément l'éducation et la formation (UE-2020)
- Ratio entre le taux de chômage des personnes peu qualifiées et le taux de chômage des personnes très qualifiées
- Pourcentage du travail à temps partiel involontaire, ventilé selon le sexe, l'âge, le niveau d'enseignement et statut socio-économique
- Taux d'activité
- Taux de chômage basé sur des données administratives (définition de chômage Bureau Fédéral du Plan)
- Taux de chômage basé sur enquêtes (définition de chômage Enquête sur les forces de travail)
- Pourcentage des accidents au travail
- Ecart de salaires entre hommes et femmes à travail égal
- Pourcentage de participation à la formation continuée

2. Une société qui adapte son économie aux défis économiques, sociaux et environnementaux

Modes de consommation et production

- Produits et services mis sur le marché qui détiennent un label certifié par les autorités publiques (label écologique européen, label pour les produits issus de l'agriculture biologique, label équitable, label social)
- Organisations (pouvoirs publics, entreprises, ONG, etc.) ayant mis en place un système de gestion durable (ISO14001, EMAS, ISO26000, SA8000)
- Entreprises ayant défini l'empreinte écologique et le bilan carbone de leur organisation
- Dépenses consacrées à des aliments « biologiques » dans les dépenses alimentaires d'un ménage
- Input intérieur en matières
- Consommation intérieure de matières

Bijlage 2

Het geheel van indicatoren, bedoeld in artikel 2.

1. Een maatschappij die de sociale cohesie bevordert

Sociale cohesie en kansarmoedebestrijding

- Loonkloof tussen vrouwen en mannen bij gelijk werk
- Man-vrouwverhouding bij topmanagers
- Percentage van de bevolking onder de armoederempel (met aandacht voor specifieke categorieën zoals eenoudergezinnen,...)
- Personen met risico op armoede of sociale uitsluiting (EU-2020), naar geslacht, leeftijd (kinderen (0-17 jaar) EU-2020)
- Schuldenlast van huishoudens
- Satellietrekening van de instellingen zonder winstoogmerk
- Functionele ongeletterdheid
- GINI (voor en na sociale transfers) of ratio S80/S20
- De inkomensongelijkheid tussen 2010 en 2050 is niet gestegen.

Gezondheid

- Levensverwachting in goede gezondheid naar geslacht, opleidingsniveau, sociaaleconomisch statuut
- Sterftepercentage naar geslacht, leeftijd en sociaaleconomische categorieën in verband met hart- en bloedvatenziekten, kankers, diabetes en chronische ademhalingsziekten
- Aandeel remgeld
- Personen die verklaren problemen te hebben gehad met toegang tot medisch onderzoek of behandeling

Werkgelegenheid

- Werkgelegenheidsgraad van de actieve bevolking (EU-2020)
- Werkenden met een armoederisico
- Voortijdige schoolverlaters (EU-2020)
- Percentage van de werkloosheidsgraad van laaggeschoolden ten opzichte van hooggeschoolden
- Percentage ongewild deeltijds werk, ondermeer naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en sociaaleconomisch statuut
- Activiteitsgraad
- Werkloosheidsgraad volgens administratieve gegevens (werkloosheidsdefinitie Federaal Planbureau)
- Werkloosheidsgraad volgens enquêtegegevens (werkloosheidsdefinitie Arbeidskrachten-enquête)
- Arbeidsongevallen
- Loonkloof tussen vrouwen en mannen bij gelijk werk
- Deelname aan bijscholing, opleidings- en vormingsactiviteiten in het kader van een leven lang leren

2. Een maatschappij die haar economie aanpast aan de economische, sociale en leefmilieu uitdagingen

Consumptie- en productiepatronen

- Op de markt gebrachte producten en diensten met een label dat door de overheden is gecertificeerd (Europees ecologisch label, label voor biologische landbouwproducten, eerlijk label, sociaal label)
- Organisaties (overheden, ondernemingen, ngo's, enz.) die een duurzaam beheersysteem hebben ingevoerd (ISO14001, EMAS, ISO26000, SA8000)
- Ondernemingen die de ecologische voetafdruk en de koolstofbalans van hun organisatie hebben bepaald
- Uitgaven voor « biologische » voeding in de voedingsuitgaven van een gezin
- Binnenlandse input van grondstoffen
- Binnenlands verbruik van grondstoffen

Energie

- Part de l'énergie produite à partir de sources renouvelables dans la consommation finale brute d'énergie (EU2020)
- Part d'électricité produite sans libération concomitante sous forme de CO₂ de carbone d'origine fossile
- Part d'électricité produite à partir de sources renouvelables

- Efficacité énergétique (PIB/Consommation d'énergie primaire)
- Respect de critères de durabilité pour l'importation de biomasse à des fins énergétiques
- Personnes qui déclarent avoir des problèmes pour chauffer suffisamment leur logement pour des raisons financières.

Mobilité et transport

- Utilisation des différents modes de transport (part modale des transports collectifs (privés ou publics) de personnes, part modale du rail et de la voie d'eau pour le transport de marchandises) en km parcourus, nombre de voyageurs/km ou tonnes/km

- Déplacements parcourus en vélo par rapport à 2011
- Part du transport ferroviaire et fluvial dans le transport de marchandises
- Nombre de km parcourus, nombre de voyageurs-km, tonnes-km
- Indicateur de transfert modal (personnes et marchandises)
- Nombre annuel des victimes de la route : morts/ blessés graves par milliard de km parcourus ventilés selon le genre, l'âge et le mode de transport
- Emissions de CO₂ globales dans le secteur du transport et par mode
- Performance énergétique et taux de renouvellement des véhicules de transport terrestre, aérien et de la flotte maritime battant pavillon belge
- Emissions de NO_x, PM 2.5, PM 5 et PM 10

Alimentation

- Personnes en surpoids et obèses dans population belge (par sexe, âge, catégories socio-économiques)
- Consommation quotidienne de fruits et légumes
- Consommation quotidienne de viande
- Nombre de personne recourant à l'aide alimentaire
- Introduction sur le marché de produits locaux et équitables

- Réduction de l'utilisation des ressources dans la chaîne alimentaire (à décliner par ressources prioritaires)
- Traces de résidus de pesticides de synthèse, de composés perturbateurs endocriniens dans la production agricole et les êtres humains (biomonitoring)
- Part d'agriculture intégrée et d'agriculture biologique (surface)

- Part des denrées alimentaires non périmees gaspillées
- Part des cultures alimentaires par rapport aux cultures industrielles destinées à l'exportation (y compris les biocarburants)
- Part de déforestation dans les pays en développement pour des cultures industrielles destinées à l'exportation

3. Une société qui préserve son environnement

Changements climatiques

- Emissions de gaz à effet de serre sur le territoire belge (EU2020)

Ressources naturelles

- Consommation domestique de matières (biomasse et hors biomasse)
- Etat des nappes phréatiques
- Consommation d'eau de distribution des ménages par jour par personne

Air extérieur et intérieur

- Qualité de l'air (concentrations dans l'air de CO, SO₂, NO_x, COV, PM, etc)
- Pics de pollution (ex : concentration d'ozone : nombre de jours annuels de dépassement des seuils d'information et des seuils d'effet sur la santé)
- Emissions de polluants issus des activités industrielles et domestiques, du transport, des sources naturelles

Energie

- Percentage van energie uit hernieuwbare bronnen in het bruto energie-eindverbruik (EU2020)
- Elektriciteit die wordt geproduceerd zonder de ermee gepaard gaande CO₂-ontwikkeling van fossiele koolstof
- Elektriciteit die wordt geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen
- Energie-efficiëntie (bbp/Primair energieverbruik)
- Naleving van duurzaamheidscriteria voor de invoer van biomassa voor energiedoeleinden

- Personen die verklaren problemen te hebben gehad om hun woning voldoende te verwarmen omwille van financiële redenen

Mobiliteit en vervoer

- Gebruik van de verschillende vervoerswijzen (oa modaal aandeel van het (privaat of openbaar) gemeenschappelijk personenvervoer; modaal aandeel van de spoor- en waterwegen voor het goederenvervoer) naar aantal afgelegde km, aantal reizigers/km en/of ton/km
- Verplaatsingen per fiets ten opzichte van 2011
- Percentage van het spoorwegvervoer en het binnenvaartvervoer in het goederenvervoer
- Aantal afgelegde km, aantal reizigers-km, ton-km
- Modal shift indicator (personen en goederen)
- Aantal verkeersslachtoffers op jaarbasis : doden/zwaargewonden/lichtgewonden per miljard afgelegde km verdeeld volgens geslacht, leeftijd en de vervoerswijze
- Totale CO₂-uitstoot in de transportsector en per vervoerswijze

- Energieprestatie en vervangingspercentage van transportvoertuigen op het land, in de lucht en van de onder Belgische vlag varende zeevloot

- Emissies NO_x, PM 2.5, PM 5 en PM 10

Voeding

- Personen met overgewicht of zwaarlijvigheid onder de Belgische bevolking (per geslacht, leeftijd, sociaaleconomische categorieën)
- Dagelijkse consumptie van fruit en groenten
- Dagelijkse consumptie van vlees
- Personen die een beroep doen op voedselhulp
- Introductie op de markt en consumptie van « lokale » en « eerlijke » producten
- Vermindering in het gebruik van hulpbronnen in de voedselketen (te verdelen volgens primaire hulpbronnen)
- Sporen van resten van chemische bestrijdingsmiddelen, van hormoonontregelende stoffen in de landbouwproductie en bij mensen (biomonitoring)
- Percentage geïntegreerde landbouw en biologische landbouw (oppervlakte)
- Percentage van verspilde niet-vervallen levensmiddelen
- Percentage voedselteelten tegenover industriële teelten bestemd voor de uitvoer (inclusief de biobrandstoffen)
- Ontbossing voor industriële teelten in ontwikkelingslanden bestemd voor de uitvoer

3. Een maatschappij die haar leefmilieu beschermt

Klimaatverandering

- Broeikasgasemissies op het Belgische grondgebied (EU2020)

Natuurlijke hulpbronnen

- Binnenlands verbruik van grondstoffen (biomassa en niet-biomassa)

- Staat van de grondwaterspiegel
- Verbruik van leidingwater door de gezinnen per dag per persoon

Buiten- en binnenlucht

- Luchtqualiteit (concentraties aan CO, SO₂, NO_x, COV, PM, enz. in de lucht)
- Pollutiepieken (bv. : ozonconcentratie : aantal dagen per jaar waarop de informatie- en gezondheidsdrempels worden overschreden)
- Emissies van vervuulende stoffen afkomstig uit industriële en huishoudelijke activiteiten, uit het vervoer, uit natuurlijke hulpbronnen

- Concentrations de particules fines (PM 2.5) dans l'air
- Quantité de produits mis sur le marché ayant un taux d'émissions limité
- Performance des systèmes de chauffage et de ventilation dans les bâtiments (performance du parc)

- Qualité de l'air intérieur

Biodiversité

- Engagements pris par la Belgique au niveau international en matière de partage des avantages (Protocole de Nagoya, Traité International sur les ressources phytogénétiques pour l'alimentation et l'agriculture,)
- Fragmentation spatiale des écosystèmes
- Part des services écosystémiques 'fonctionnels', non détériorés et protégés
- Nombre de demandes de brevets basés sur des ressources génétiques
- Espèces nouvellement implantées
- Espèces éradiquées
- Evolution de la population des espèces implantées
- Part d'espèces de vertébrés et invertébrés menacés d'extinction
- Part d'écosystèmes terrestres, aquatiques, marins considérés comme dégradés/restaurés
- Indicateurs atteints dans le cadre de OSPAR, UE, ONU

- Nombre d'objectifs du Johannesburg Plan of Implementation atteints/Conclusion du protocole additionnel à la Convention Droit de la Mer des Nations Unies (dit « Implementation Agreement »)

4. Une société soutenue par l'autorité publique fédérale assumant sa responsabilité sociétale

Pouvoirs publics

- Demandes gouvernementales annuelles aux conseils d'avis
- Respect de la procédure EIDD
- Suivi de la mise en oeuvre du PFDD

Finances publiques

- Dette brute consolidée des administrations publiques/PIB
- Dette publique en pourcentage du produit intérieur brut
- Balance du compte des transactions courantes en pourcentage du PIB
- Position extérieure de l'investissement net en pourcentage du PIB
- Economie souterraine : écart entre taux théorique moyen de TVA et taux effectif moyen

Politique scientifique

- % PIB consacré aux dépenses de R&D
- Part des dépenses intérieures brutes de recherche et développement dans le PIB (y inclus les dépenses fiscales), ventilées selon secteur public/secteur privé (UE-2020)
- Recherches fédérales avec un comité d'accompagnement actif
- Satisfaction des comités d'accompagnement des projets
- Recherches fédérales contribuant à des défis sociétaux et objectifs de DD

- Part des recherches fédérales en réseau

Coopération au développement

- Part de l'APD vers les pays les plus pauvres/vulnérables/fragiles

- Part de l'APD consacrée aux objectifs de développement durable

- Indicateurs développés dans le cadre de l'agenda de Paris et du Partenariat de Busan, e.a. l'aide non liée, la transparence, la prévisibilité, l'utilisation du système de pays partenaires et orientés résultats
- Emissions sur base annuelle des pays en développement (tonnes de CO₂-eq.)
- Aide au développement octroyée aux pays en développement d'ici 2050 (pays industrialisés et Belgique)

- Concentraties fijn stof (PM 2.5) in de lucht

- Op de markt gebrachte producten met een beperkt emissiegehalte

- Performantie van de verwarmings- en ventilatiesystemen in gebouwen (prestaties van het gebouwenpark)

- Binnenluchtkwaliteit

Biodiversiteit

- Verbintenissen die België op internationaal niveau heeft aangegaan inzake het delen van de voordelen (Protocol van Nagoya, Internationaal verdrag inzake fytogenetische hulpbronnen voor de voeding en de landbouw,)
- Ruimtelijke fragmentatie van de ecosystemen
- Percentage ecosysteemdiensten die 'functioneel', onbeschadigd en beschermd zijn
- Aantal octrooiaanvragen gebaseerd op genetische hulpbronnen

- Nieuw ingevoerde soorten

- Verdwenen soorten

- Evolutie van de ingevoerde soorten

- Percentage met uitsterving bedreigde gewervelde en ongewervelde soorten

- Percentage land- en waterecosystemen, ecosystemen in de zee die als beschadigd/hersteld worden beschouwd

- Behaalde indicatoren zoals bepaald in het kader van OSPAR, EU, VN

- Behaalde doelstellingen van het Johannesburg Plan of Implementation/bijkomend protocol bij het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee (« Implementation Agreement » genaamd)

4. Een maatschappij die ondersteund wordt door de federale overheid die haar maatschappelijke verantwoordelijkheid opneemt

Overheden

- Vragen op jaarbasis vanuit de regering aan de adviesraden
- Naleving van de DOEB-procedure
- Opvolging van de uitvoering van het FPDO

Overheidsfinanciën

- Geconsolideerde bruto schuld van de overheden/bbp
- Overheidsschuld in % van het bbp
- Balans van de lopende rekening in procent van het bbp

- Netto buitenlandse investeringspositie in procent van het bbp

- Ondergrondse economie : verschil tussen gemiddeld theoretisch btw-percentages en gemiddeld effectief percentage

Wetenschapsbeleid

- Percentage van het bbp gewijd aan uitgaven voor R&D
- Percentage van bruto binnenlandse uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling in het bbp (met inbegrip van de fiscale uitgaven), opgesplitst naar publieke en private sector (EU-2020)
- Federaal onderzoek met een actief begeleidingscomité
- Tevredenheid van de begeleidingscomités van de projecten
- Federaal onderzoek dat bijdraagt tot de maatschappelijke uitdagingen en de doelstellingen inzake DO
- Percentage federaal netwerkonderzoek

Ontwikkelingssamenwerking

- Percentage van de ODA naar de armste/meest kwetsbare/meest fragiele landen
- Percentage van de ODA besteed aan duurzame ontwikkelingsdoel-einden
- Indicatoren ontwikkeld in het kader van de Parijs-agenda en het Busan-partnerschap, o.a. over ontbinding van de hulp, transparantie, voorspelbaarheid, gebruik van systemen partnerland, resultaat-gerichtheid
- De emissies op jaarbasis van broeikasgassen in de ontwikkelings-landen (ton CO₂-eq.)
- Ontwikkelingshulp toegekend aan de ontwikkelingslanden tegen 2050 (industrielanden en België)

Bijlage 2

Het Federaal Plan inzake

Duurzame Ontwikkeling

Art. 12. Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de derde maand na die waarin ze is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel zal worden bekleed en door het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 21 december 2013.

FILIP

Van Koningswege :

De Minister van Middenstand,
Mevr. S. LARUELLE

De Minister van Justitie,
Mevr. A. TURTELBOOM

Met 's Lands zegel gezegeld :
De Minister van Justitie,
Mevr. A. TURTELBOOM

Nota

(1) Kamer van volksvertegenwoordigers (www.dekamer.be)

Stukken : 53-173 – 3067

Integraal verslag : 12 december 2013

Senaat (www.senate.be)

Stukken : 5-134 – 5-2403

Handelingen van de Senaat : 19 december 2013.

Art. 12. La présente loi entre en vigueur le premier jour du troisième mois qui suit celui de sa publication au *Moniteur belge*.

Promulguons la présente loi, ordonnons qu'elle soit revêtue du sceau de l'Etat et publiée par le *Moniteur belge*.

Donné à Bruxelles, le 21 décembre 2013.

PHILIPPE

Par le Roi :

La Ministre des Classes moyennes,
Mme S. LARUELLE

La Ministre de la Justice,
Mme A. TURTELBOOM

Scellé du sceau de l'Etat :
La Ministre de la Justice,
Mme A. TURTELBOOM

Note

(1) Chambre des représentants (www.lachambre.be)

Documents : 53-173 – 3067

Compte rendu intégral : 12 décembre 2013

Sénat (www.senate.be)

Documents : 5-134 – 5-2403

Anales du Sénat : 19 décembre 2013.

**FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE,
K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE**

[C – 2014/11043]

15 JANUARI 2014. — Wet tot wijziging van de hoofdstukken I en II van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling 20140115 — Wet (1)

FILIP, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2. Artikel 2 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, gewijzigd bij de wet van 30 juli 2010, wordt aangevuld als volgt :

“10 referentieperiode : de periode van vijf jaar waarvoor indicatieve beleidsdoelstellingen worden vastgesteld tot uitvoering van de beleidsvisie op lange termijn inzake duurzame ontwikkeling.”

Art. 3. In artikel 3 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 30 juli 2010, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden “om de vijf jaar” opgeheven;

2° in het derde lid, worden de woorden “Elk plan omvat onder meer :” vervangen door de woorden “Elk plan wordt voor de referentieperiode vastgesteld en omvat :”.

Art. 4. Artikel 6 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 30 juli 2010, wordt vervangen als volgt :

“Art. 6. Elk nieuw plan wordt vastgesteld binnen de twaalf maanden na de installatie van een regering als gevolg van de volledige hernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Indien de installatie van een regering volgt op de hernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers ingevolge haar voortijdige ontbinding, kan de Koning in afwijking van het vorige lid besluiten om het lopende plan te behouden.

**SERVICE PUBLIC FEDERAL ECONOMIE,
P.M.E., CLASSES MOYENNES ET ENERGIE**

[C – 2014/11043]

15 JANVIER 2014. — Loi modifiant les chapitres Ier et II de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable 20140115 — Loi (1)

PHILIPPE, Roi des Belges,
A tous, présents et à venir, Salut.

Les Chambres ont adopté et Nous sanctionnons ce qui suit :

Article 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2. L'article 2 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique durable de développement durable, modifié par la loi du 30 juillet 2010, est complété comme suit :

“10 période de référence : la période de cinq ans pour laquelle des objectifs politiques indicatifs sont fixés pour l'exécution de la vision stratégique en matière de développement durable à long terme.”

Art. 3. A l'article 3 de la même loi, modifié par la loi du 30 juillet 2010, les modifications suivantes sont apportées :

1° dans l'alinéa 1er, les mots “tous les cinq ans” sont abrogés;

2° dans l'alinéa 3, les mots “Le plan contient entre autres :” sont remplacés par les mots “Tout plan est fixé pour la période de référence et contient :”

Art. 4. L'article 6 de la même loi, modifié par la loi du 30 juillet 2010, est remplacé par ce qui suit :

“Art. 6. Tout nouveau plan est arrêté dans les douze mois après l'installation d'un gouvernement suite au renouvellement complet de la Chambre des représentants.

Si l'installation d'un gouvernement suit le renouvellement de la Chambre des représentants suite à sa dissolution précoce, le Roi peut en dérogation de l'alinéa précédent décider de maintenir le plan en cours.

Elk lopend plan blijft geldig tot de vaststelling van het nieuwe plan.”

Art. 5. Artikel 6/1 van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 30 juli 2010, wordt vervangen als volgt :

“Art. 6/1. Elke minister en staatssecretaris van de regering stelt in de jaarlijkse beleidsnota een hoofdstuk op over de economische, sociale en ecologische impact van de verschillende geplande maatregelen en realisaties die gelinkt zijn aan het federaal plan.”

Art. 6. De Koning is gemachtigd om het federaal plan inzake duurzame ontwikkeling 2004-2008, vastgesteld bij een koninklijk besluit van 28 oktober 2004, te wijzigen bij besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, tot de vaststelling van het volgende federaal plan inzake duurzame ontwikkeling.

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel zal worden bekleed en door het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 15 januari 2014.

FILIP

Van Koningswege :

De Minister van Financiën,
K. GEENS

De Staatssecretaris voor Duurzame ontwikkeling,
S. VERHERSTRAETEN

Met 's Lands zegel gezegeld :
De Minister van Justitie,
Mevr. A. TURTELBOOM

Nota

Kamer van volksvertegenwoordigers

(www.dekamer.be)

Stukken : 53-3049.

Integraal verslag : 21 november 2013.v

Senaat

(www.senate.be)

Stukken : 5-2364.

Handelingen van de Senaat : 17 december 2013.

Tout plan en cours reste en vigueur jusqu'à la fixation du nouveau plan.”

Art. 5. L'article 6/1 de la même loi, inséré par la loi du 30 juillet 2010, est remplacé par ce qui suit :

“Art. 6/1. Chaque ministre et secrétaire d'Etat du gouvernement rédige dans sa note de politique générale annuelle un chapitre consacré à l'incidence économique, sociale et écologique des différentes mesures et réalisations projetées qui sont liées au plan fédéral.”

Art. 6. Le Roi est habilité à modifier le plan fédéral de développement durable 2004-2008, fixé par l'arrêté royal du 28 octobre 2004, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, jusqu'à la fixation du prochain plan fédéral de développement durable.

Promulguons la présente loi, ordonnons qu'elle soit revêtue du sceau de l'Etat et publiée par le *Moniteur belge*.

Donné à Bruxelles le 15 janvier 2014.

PHILIPPE

Par le Roi :

Le Ministre des Finances
K. GEENS

Le Secrétaire d'Etat au Développement durable,
S. VERHERSTRAETEN

Scellé du sceau de l'Etat :
La Ministre de la Justice,
Mme A. TURTELBOOM

Note

Chambre des représentants

(www.lachambre.be)

Documents : 53-3049.

Compte rendu intégral : 21 novembre 2013.

Sénat

(www.senate.be)

Documents : 5-2364.

Annales du Sénat : 17 décembre 2013.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN

[C – 2014/00034]

28 DECEMBER 2011. — Wet tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg teneinde de fietsers toe te staan in bepaalde gevallen de verkeerslichten voorbij te rijden. — Duitse vertaling

De hierna volgende tekst is de Duitse vertaling van de wet van 28 december 2011 tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg teneinde de fietsers toe te staan in bepaalde gevallen de verkeerslichten voorbij te rijden (*Belgisch Staatsblad* van 3 februari 2012).

Deze vertaling is opgemaakt door de Centrale Dienst voor Duitse vertaling in Malmédy.

SERVICE PUBLIC FEDERAL INTERIEUR

[C – 2014/00034]

28 DECEMBRE 2011. — Loi modifiant l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique afin d'autoriser les cyclistes à franchir dans certains cas les feux de signalisation. — Traduction allemande

Le texte qui suit constitue la traduction en langue allemande de la loi du 28 décembre 2011 modifiant l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique afin d'autoriser les cyclistes à franchir dans certains cas les feux de signalisation (*Moniteur belge* du 3 février 2012).

Cette traduction a été établie par le Service central de traduction allemande à Malmédy.

FÖDERALER ÖFFENTLICHER DIENST INNERES

[C – 2014/00034]

28. DEZEMBER 2011 — Gesetz zur Abänderung des Königlichen Erlasses vom 1. Dezember 1975 zur Festlegung der allgemeinen Ordnung über den Straßenverkehr und die Benutzung der öffentlichen Straße im Hinblick darauf, Radfahrern zu erlauben, in bestimmten Fällen bei Lichtzeichenanlagen durchzufahren — Deutsche Übersetzung

Der folgende Text ist die deutsche Übersetzung des Gesetzes vom 28. Dezember 2011 zur Abänderung des Königlichen Erlasses vom 1. Dezember 1975 zur Festlegung der allgemeinen Ordnung über den Straßenverkehr und die Benutzung der öffentlichen Straße im Hinblick darauf, Radfahrern zu erlauben, in bestimmten Fällen bei Lichtzeichenanlagen durchzufahren.

Diese Übersetzung ist von der Zentralen Dienststelle für Deutsche Übersetzungen in Malmédy erstellt worden.

Bijlage 3

Voorafgaande regelgevingsimpact- analyse

SERVICE PUBLIC FEDERAL
CHANCELLERIE DU PREMIER MINISTRE

[C – 2013/21138]

15 DECEMBRE 2013. — Loi portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative (1)

PHILIPPE, Roi des Belges,
A tous, présents et à venir, Salut.

Les Chambres ont adopté et Nous sanctionnons ce qui suit :

TITRE 1er. — Disposition introductive

Article 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

TITRE 2. — Chancellerie du Premier Ministre

CHAPITRE 1er. — Agence pour la Simplification Administrative

Art. 2. Dans l'article 41 de la loi-programme du 10 février 1998 pour la promotion de l'entreprise indépendante, les modifications suivantes sont apportées :

a) dans la première phrase du § 1er, les mots “aux citoyens, aux associations et aux administrations” sont insérés après les mots “aux entreprises”;

b) dans le § 1er, 1°, les mots “à charge des entreprises et des P.M.E. en particulier” sont abrogés;

c) dans le § 1er, le 2° est remplacé par ce qui suit :

“2° en formulant des propositions qui visent à réduire les charges administratives pesant sur les entreprises, les P.M.E. en particulier, les citoyens, les associations et les administrations”;

d) le § 1er est complété par le 5° rédigé comme suit :

“5° en formulant des propositions, en promouvant et en coordonnant des actions visant à améliorer la qualité de la réglementation.”;

e) dans le § 2, les mots “Après avis du Collège des Secrétaires Généraux, le Roi” sont remplacés par les mots “Le Roi”.

Art. 3. L'article 42 de la même loi est abrogé.

Art. 4. L'article 3 entre en vigueur le 1er janvier 2014.

CHAPITRE 2. — Analyse d'impact préalable de la réglementation

Section 1re. — Des définitions

Art. 5. § 1er. Pour l'application de la présente loi, on entend par “analyse d'impact de la réglementation”, dénommée ci-après “analyse d'impact”, l'évaluation des effets potentiels de tout avant-projet de réglementation, visé à l'article 6, sur l'économie, l'environnement, les aspects sociaux et les administrations, préalablement à son adoption par l'autorité politique.

§ 2. L'analyse d'impact porte sur :

1° les objectifs transversaux suivants :

a) le développement durable comme objectif de politique générale, visé à l'article 7bis de la Constitution;

b) l'égalité des femmes et des hommes, visée à l'article 10, alinéa 3, de la Constitution;

c) la cohérence des politiques en faveur du développement.

2° les matières suivantes :

a) les charges administratives;

b) les petites et moyennes entreprises.

Le Roi peut, par un arrêté délibéré en Conseil des Ministres, étendre l'analyse d'impact à d'autres objectifs transversaux et à d'autres matières, en vue d'améliorer davantage la qualité et la cohérence de la réglementation.

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
KANSELARIJ VAN DE EERSTE MINISTER

[C – 2013/21138]

15 DECEMBER 2013. — Wet houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging (1)

FILIP, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

TITEL 1. — Inleidende bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid bedoeld als in artikel 78 van de Grondwet.

TITEL 2. — Kanselarij van de Eerste Minister

HOOFDSTUK 1. — Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging

Art. 2. In artikel 41 van de programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap worden de volgende wijzigingen aangebracht :

a) in de eerste zin van § 1, worden de woorden “, de burgers, de verenigingen en de overheidsdiensten” ingevoegd tussen de woorden “de ondernemingen” en de woorden “en de kosten”;

b) in § 1, 1°, worden de woorden “aan de ondernemingen en de K.M.O.'s in het bijzonder” opgeheven;

c) in § 1 wordt het 2° vervangen door wat volgt :

“2° door voorstellen te formuleren tot vermindering van de administratieve lasten voor de ondernemingen, K.M.O.'s in het bijzonder, de burgers, de verenigingen en de overheidsdiensten”;

d) paragraaf 1 wordt aangevuld met het 5°, luidende :

“5° door het formuleren van voorstellen, het promoten en het coördineren van acties tot verbetering van de kwaliteit van de regelgeving.”;

e) in § 2 worden de woorden “, na advies van het College van Secretarissen-generaal” opgeheven.

Art. 3. Artikel 42 van dezelfde wet wordt opgeheven.

Art. 4. Artikel 3 treedt in werking op 1 januari 2014.

HOOFDSTUK 2. — Voorafgaande regelgevingsimpactanalyse

Afdeling 1. — Definities

Art. 5. § 1. Voor de toepassing van deze wet wordt onder “regelgevingsimpactanalyse”, hierna “impactanalyse” genoemd, verstaan de evaluatie van de potentiële gevolgen van elk in artikel 6 bedoeld voorontwerp van regelgeving op de economie, het leefmilieu, de sociale aspecten en de overheidsdiensten, voorafgaand aan de goedkeuring ervan door de politieke overheid.

§ 2. De impactanalyse heeft betrekking op :

1° de volgende transversale doelstellingen :

a) de duurzame ontwikkeling als algemene beleidsdoelstelling, zoals bedoeld in artikel 7bis van de Grondwet;

b) de gelijkheid van vrouwen en mannen, zoals bedoeld in artikel 10, derde lid, van de Grondwet;

c) de beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling.

2° de volgende aangelegenheden :

a) de administratieve lasten;

b) de kleine en middelgrote ondernemingen.

De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de impactanalyse tot andere transversale doelstellingen en andere aangelegenheden uitbreiden, om de kwaliteit en de coherentie van de regelgeving verder te verbeteren.

Section 2. — De l'analyse d'impact

Art. 6. § 1er. Chaque membre du gouvernement procède, dans les conditions fixées par le Roi par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, à l'analyse d'impact visée à l'article 5 des avant-projets de loi et des projets d'arrêtés royaux ou ministériels qui relèvent de sa compétence et pour lesquels l'intervention du Conseil des ministres est requise par une disposition légale ou réglementaire.

§ 2. Chaque membre du gouvernement peut procéder à l'analyse d'impact visée à l'article 5 des avant-projets de loi, des projets d'arrêtés royaux ou ministériels, des circulaires et des décisions qui relèvent de sa compétence et pour lesquels l'intervention du Conseil des Ministres n'est pas requise, dans les mêmes conditions que celles visées au § 1er.

Art. 7. § 1er. L'analyse d'impact visée à l'article 5, § 1er, est effectuée selon des critères et des indicateurs pertinents qui permettent d'évaluer les effets potentiels sur les objectifs transversaux et les matières visées à l'article 5, § 2. Ces critères et ces indicateurs sont concrétisés dans un formulaire d'analyse d'impact intégrée, établi par le Comité d'analyse d'impact et approuvé par le Conseil des Ministres.

§ 2. L'analyse d'impact visée à l'article 5 peut être soumise au Comité d'analyse d'impact en vue de vérifier sa qualité dans les délais fixés par le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres.

§ 3. Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les missions du Comité d'analyse d'impact, sa composition, les modalités de son fonctionnement, les critères de base de l'analyse d'impact ainsi que les conditions et les modalités de publicité des analyses d'impact effectuées.

Section 3. — Dispenses et exceptions

Art. 8. § 1er. Sont dispensés d'analyse d'impact, les avant-projets de réglementation :

1° portant assentiment aux accords et traités internationaux;

2° portant assentiment aux accords de coopération entre l'Etat fédéral et une ou plusieurs communautés ou régions;

3° à caractère purement formel, dont les projets pour lesquels l'avis du Conseil d'Etat n'est pas demandé en application des articles 3, § 1er, alinéa 1er, et 5 des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973;

4° relative à l'autorégulation de l'autorité fédérale.

§ 2. Sont exceptés d'analyse d'impact, les avant-projets de réglementation :

1° qui touchent à la sécurité nationale et l'ordre public;

2° pour lesquels l'avis du Conseil d'Etat est demandé en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973 ou pour lesquels l'avis du Conseil d'Etat n'est pas demandé dans les cas d'urgence spécialement motivés, visés à l'article 3, § 1er, alinéa 1er, des mêmes lois.

Section 4. — Dispositions modificatives

Art. 9. Le chapitre V/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable, inséré par la loi du 30 juillet 2010 et contenant les articles 19/1 à 19/3, est remplacé par ce qui suit :

"Art. 19/1. L'évaluation d'incidence est organisée par le titre 2, chapitre 2 de la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative et ses arrêtés d'exécution."

Afdeling 2. — De impactanalyse

Art. 6. § 1. Elk regeringslid voert, volgens de voorwaarden die door de Koning zijn vastgelegd bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de in artikel 5 bedoelde impactanalyse uit van de voorontwerpen van wet en van de ontwerpen van koninklijke of ministeriële besluiten die onder zijn bevoegdheid vallen en waarvoor de tussenkomst van de Ministerraad is vereist door een wettelijke of reglementaire bepaling.

§ 2. Elk regeringslid kan de in artikel 5 bedoelde impactanalyse van de voorontwerpen van wet, de ontwerpen van koninklijke of ministeriële besluiten, omzendbrieven en beslissingen die onder zijn bevoegdheid vallen en waarvoor geen tussenkomst van de Ministerraad is vereist, uitvoeren onder dezelfde voorwaarden als deze bedoeld in § 1.

Art. 7. § 1. De in artikel 5, § 1, bedoelde impactanalyse wordt uitgevoerd op basis van relevante criteria en indicatoren die het mogelijk maken de potentiële gevolgen op de transversale doelstellingen en aangelegenheden bedoeld in artikel 5, § 2, te evalueren. Deze criteria en indicatoren worden uitgewerkt in een geïntegreerd impactanalyseformulier, opgesteld door het Impactanalysecomité en goedgekeurd door de Ministerraad.

§ 2. De impactanalyse bedoeld in artikel 5 kan worden voorgelegd aan het Impactanalysecomité om de kwaliteit ervan na te gaan binnen de termijnen die door de Koning worden bepaald bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

§ 3. De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de opdrachten van het Impactanalysecomité, zijn samenstelling, de nadere regels inzake de werking ervan, de basiscriteria voor de impactanalyse alsook de voorwaarden waaronder en de wijze waarop uitgevoerde impactanalyses openbaar worden gemaakt.

Afdeling 3. — Vrijstellingen en uitzonderingen

Art. 8. § 1. Worden vrijgesteld van de impactanalyse de voorontwerpen van regelgeving :

1° houdende instemming met internationale verdragen en akkoorden;

2° houdende instemming met samenwerkingsakkoorden tussen de Federale Staat en een of meerdere gemeenschappen of gewesten;

3° met een louter formeel karakter, waaronder de ontwerpen waarvoor het advies van de Raad van State niet verzocht wordt overeenkomstig artikelen 3, § 1, eerste lid, en 5 van de wetten op de Raad van State gecoördineerd op 12 januari 1973;

4° houdende autoregulering van de federale overheid.

§ 2. Worden uitgezonderd van de impactanalyse de voorontwerpen van regelgeving :

1° die de nationale veiligheid en de openbare orde aanbelangen;

2° waarvoor het advies van de Raad van State wordt gevraagd met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, of waarover geen advies van de Raad van State wordt gevraagd in het met bijzondere redenen omklede geval van hoogdringendheid, bedoeld in artikel 3, § 1, eerste lid, van diezelfde wetten.

Afdeling 4. — Wijzigingsbepalingen

Art. 9. Hoofdstuk V/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, ingevoegd bij de wet van 30 juli 2010 en dat artikelen 19/1 tot 19/3 omvat, wordt vervangen door wat volgt :

"Art. 19/1. De effectbeoordeling wordt georganiseerd door titel 2, hoofdstuk 2 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, en haar uitvoeringsbesluiten."

Art. 10. Dans l'article 3 de la loi du 12 janvier 2007 visant au contrôle de l'application des résolutions de la conférence mondiale sur les femmes réunie à Pékin en septembre 1995 et intégrant la dimension du genre dans l'ensemble des politiques fédérales, le 2° est remplacé par ce qui suit :

"2° Il procède à l'analyse d'impact préalable sur la situation respective des femmes et des hommes, dite "test Gender", selon les modalités définies par le titre 2, chapitre 2 de la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative et ses arrêtés d'exécution, des avant-projets de loi et des projets d'arrêtés royaux ou ministériels pour lesquels l'intervention du Conseil des Ministres est requise par une disposition légale ou réglementaire."

Art. 11. L'article 31 de la loi du 19 mars 2013 relative à la coopération au Développement est remplacé par ce qui suit :

"Art. 31. Afin d'assurer la cohérence des politiques belges en faveur du développement conformément aux articles 2, 16°, et 8, les avant-projets de loi et les projets d'arrêtés royaux ou ministériels pour lesquels l'intervention du Conseil des ministres est requise par une disposition légale ou réglementaire, sont soumis à une analyse d'impact préalable selon les modalités définies par le titre 2, chapitre 2 de la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative et ses arrêtés d'exécution."

Section 5. — Entrée en vigueur

Art. 12. Le présent chapitre entre en vigueur le 1er janvier 2014.

TITRE 3. — Economie

CHAPITRE 1er. — Modification de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité des entreprises

Art. 13. Dans l'article 4 de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité des entreprises, modifié par l'arrêté royal n° 22 du 15 décembre 1978 et par la loi du 1er juillet 1983, un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 2 et 3 :

"Pour les entreprises qui, conformément à l'article 21bis, alinéa 1er, de l'arrêté royal n° 1 du 29 décembre 1992 relatif aux mesures tendant à assurer le paiement de la taxe sur la valeur ajoutée, disposent d'un système de caisse enregistreuse, le journal auxiliaire des ventes tel que visé au deuxième alinéa, et le troisième journal visé à l'article 5, premier alinéa, 3°, sont remplacés par le système de caisse enregistreuse visé à l'article 1er de l'arrêté royal du 30 décembre 2009 fixant la définition et les conditions auxquelles doit répondre un système de caisse enregistreuse dans le secteur horeca."

CHAPITRE 2. — Titres-repas électroniques

Art. 14. Dans la loi du 30 décembre 2009 portant des dispositions diverses, il est inséré un article 184/1 rédigé comme suit :

"Art. 184/1. Les éditeurs agréés de titres-repas sous forme électronique sont autorisés à utiliser le numéro du Registre national visé à l'article 2, alinéa 2, de la loi du 8 août 1983 organisant un registre national des personnes physiques afin de pouvoir identifier de manière univoque les bénéficiaires de titres-repas électroniques".

TITRE 4. — Intérieur

CHAPITRE 1er. — Modifications de la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques

Art. 15. L'article 3, alinéa 1er, de la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques, modifié en dernier lieu par la loi du 9 mai 2007, est complété par les 15°, 16° et 17° rédigés comme suit :

"15° la mention des ascendants au premier degré, que le lien de filiation soit établi dans l'acte de naissance, par décision judiciaire, par reconnaissance ou par une adoption;

16° la mention des descendants en ligne directe au premier degré, que le lien de filiation soit établi dans l'acte de naissance, par décision judiciaire, par reconnaissance ou par une adoption;

17° les actes et décisions relatifs à la capacité du majeur et l'incapacité du mineur ainsi que la mention du représentant ou de la personne qui assiste le majeur ou le mineur".

Art. 10. In artikel 3 van de wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen wordt het 2° vervangen door wat volgt :

"2° gaat hij over tot de voorafgaande impactanalyse van de respectieve situatie van vrouwen en mannen, "Gender test" genoemd, op de wijze bepaald in titel 2, hoofdstuk 2 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging en haar uitvoeringsbesluiten op voorontwerpen van wet en ontwerpen van koninklijke en ministeriële besluiten waarvoor de tussenkomst van de Ministerraad bij wettelijke of reglementaire bepaling vereist is."

Art. 11. Artikel 31 van de wet van 19 maart 2013 betreffende de Belgische ontwikkelingssamenwerking wordt vervangen door wat volgt :

"Art. 31. Teneinde de coherentie van het Belgisch beleid te verzekeren ten gunste van de ontwikkeling, conform de artikelen 2, 16°, en 8, worden de voorontwerpen van wet en de ontwerpen van koninklijke of ministeriële besluiten waarvoor de tussenkomst van de Ministerraad bij wettelijke of reglementaire bepaling vereist is, aan een voorafgaande impactanalyse onderworpen, op de wijze bepaald in titel 2, hoofdstuk 2 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging en haar uitvoeringsbesluiten."

Afdeling 5. — Inwerkingtreding

Art. 12. Dit hoofdstuk treedt in werking op 1 januari 2014.

TITEL 3. — Economie

HOOFDSTUK 1. — Wijziging van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding van de ondernemingen

Art. 13. In artikel 4 van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding van de ondernemingen, gewijzigd bij het koninklijk besluit n°22 van 15 december 1978 en door de wet van 1 juli 1983, wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, luidende :

"Voor de ondernemingen die overeenkomstig artikel 21bis, eerste lid, van het koninklijk besluit nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling over de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde beschikken over een geregistreerd kassasysteem, worden het bijzondere hulpdagboek voor de verkoopverrichtingen, bedoeld in het tweede lid, en het derde dagboek voor die verrichtingen, vermeld in artikel 5, eerste lid, 3°, vervangen door het geregistreerde kassasysteem vermeld in artikel 1 van het koninklijk besluit van 30 december 2009 tot het bepalen van de definitie en de voorwaarden waaraan een geregistreerd kassasysteem in de horecasector moet voldoen."

HOOFDSTUK 2. — Elektronische maaltijdcheques

Art. 14. In de wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen wordt een artikel 184/1 ingevoegd, luidende :

"Art. 184/1. De erkende uitgevers van elektronische maaltijdcheques zijn ertoe gemachtigd het in artikel 2, tweede lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen bedoelde Rijksregisternummer te gebruiken teneinde de begunstigen van elektronische maaltijdcheques eenduidig te kunnen identificeren".

TITEL 4. — Binnenlandse zaken

HOOFDSTUK 1. — Wijzigingen van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

Art. 15. Artikel 3, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 9 mei 2007, wordt aangevuld met de bepalingen onder 15°, 16° en 17°, luidende :

"15° de vermelding van de ascendenten in de eerste graad, ongeacht of de afstamming tot stand komt door de geboorteakte, een gerechtelijke beslissing, een erkenning of een adoptie;

16° de vermelding van de afstammelingen in rechtstreekse, dalende lijn in de eerste graad, ongeacht of de afstamming tot stand komt door de geboorteakte, een gerechtelijke beslissing, een erkenning of een adoptie;

17° de akten en beslissingen betreffende de bekwaamheid van de meerderjarige en de onbekwaamheid van de minderjarige, alsook de vermelding van de vertegenwoordiger of van de persoon die de meerderjarige of de minderjarige bijstaat".

Art. 16. Dans la même loi, il est inséré un article *4bis* rédigé comme suit :

“Art. *4bis*. L’officier de l’état civil de la commune où l’acte d’état civil a été établi enregistre dans le Registre national les informations mentionnées à l’article 3, alinéa 1er, et reprises dans ledit acte.

Le Roi fixe la procédure et les modalités de cet enregistrement ainsi que la procédure de vérification des informations par les autorités visées à l’article 4, alinéa 1er.”.

Art. 17. Dans l’article 8 de la même loi, remplacé par la loi du 25 mars 2003, les mots “numéro d’identification du Registre national” sont chaque fois remplacés par les mots “numéro du Registre national”.

Art. 18. Dans l’article 9 de la même loi, remplacé par la loi du 25 mars 2003 et modifié par la loi du 15 mai 2007, le mot “accrédité” est abrogé.

Art. 19. A l’article 16 de la même loi, inséré par la loi du 25 mars 2003 et modifié par la loi du 15 mai 2007, les modifications suivantes sont apportées :

1° dans l’alinéa 1er, 1°, les mots “numéro d’identification du Registre national” sont remplacés par les mots “numéro du Registre national”;

2° dans l’alinéa 1er, 8°, le mot “accrédité” est abrogé.

Art. 20. § 1er. Les articles 15 et 16 entrent en vigueur le 1er janvier 2015.

§ 2. En ce qui concerne l’article 15, le Roi peut fixer une date d’entrée en vigueur antérieure à celle mentionnée au § 1er, et ce pour chacune des informations manquantes visées à l’article 3, alinéa 1er, 15° à 17°, de la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques.

Un délai d’un an est accordé aux communes à compter de l’entrée en vigueur de l’article 15, en vue de compléter les informations manquantes visées à l’article 3, alinéa 1er, 15° à 17°, de la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques.

§ 3. En ce qui concerne l’article 16, le Roi peut fixer une date d’entrée en vigueur antérieure à celle mentionnée au § 1er.

CHAPITRE 2. — *Modifications de la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population, aux cartes d’identité, aux cartes d’étrangers et aux documents de séjour et modifiant la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques*

Art. 21. Dans l’article 6 de la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population, aux cartes d’identité, aux cartes d’étranger et aux documents de séjour et modifiant la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques, remplacé par la loi du 25 mars 2003 et modifié en dernier lieu par la loi du 28 avril 2010, le mot “accrédité” est chaque fois abrogé.

Art. 22. Dans l’article *6bis*, § 2, de la même loi, inséré par la loi du 25 mars 2003 et modifié par la loi du 15 mai 2007, le mot “accrédité” est abrogé.

Art. 23. Dans l’article 7, alinéa 1er, de la même loi, le mot “francs” est remplacé par le mot “euros”.

TITRE 5. — Affaires sociales

CHAPITRE UNIQUE. — *Adhésions online aux accords*

Art. 24. A l’article 50 de la loi relative à l’assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994, modifié en dernier lieu par la loi du 19 mars 2013, sont apportées les modifications suivantes :

1° le § 3 est remplacé par ce qui suit :

“§ 3. Ces accords entrent en vigueur dans une région déterminée quarante-cinq jours après leur publication au *Moniteur belge*, sauf si plus de 40 p.c. des médecins ou des praticiens de l’art dentaire ont notifié électroniquement par une application en ligne sécurisée mise à leur disposition par l’Institut national d’assurance maladie-invalidité leur refus d’adhésion aux termes desdits accords. L’utilisation exclusive de la carte d’identité électronique du médecin ou du praticien de l’art dentaire est obligatoire pour effectuer cette notification. Pour les praticiens de l’art dentaire, ce taux est compté globalement au niveau du Royaume. En outre, pour que dans chaque région, les accords puissent entrer en vigueur, pas plus de 50 p.c. des praticiens de l’art dentaire et pas plus de 50 p.c. des médecins de médecine générale ni plus de 50 p.c. des médecins spécialistes ne peuvent avoir refusé d’y

Art. 16. In dezelfde wet wordt een artikel *4bis* ingevoegd, luidende :

“Art. *4bis*. De ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar de akte van burgerlijke stand werd opgesteld registreert in het Rijksregister de informatiegegevens vermeld in artikel 3, eerste lid, en opgenomen in deze akte.

De Koning stelt de procedure en nadere regels vast van deze registratie evenals van de procedure van verificatie van de informatiegegevens door de overheden bedoeld in artikel 4, eerste lid.”.

Art. 17. In artikel 8 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 25 maart 2003, worden de woorden “identificatienummer van het Rijksregister” telkens vervangen door het woord “Rijksregisternummer”.

Art. 18. In artikel 9 van dezelfde wet, vervangen bij de wet van 25 maart 2003 en gewijzigd bij de wet van 15 mei 2007, wordt het woord “geaccrediteerde” opgeheven

Art. 19. In artikel 16 van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 25 maart 2003 en gewijzigd bij de wet van 15 mei 2007, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid, 1°, worden de de woorden “identificatienummer van het Rijksregister” vervangen door het woord “Rijksregisternummer”;

2° in het eerste lid, 8°, wordt het woord “geaccrediteerde” opgeheven.

Art. 20. § 1. De artikelen 15 en 16 treden in werking op 1 januari 2015.

§ 2. De Koning kan voor artikel 15 een datum van inwerkingtreding bepalen voorafgaand aan de in § 1 vermelde datum, en dit voor elk ontbrekend informatiegegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid, 15° tot 17°, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

Aan de gemeenten wordt vanaf de inwerkingtreding van artikel 15 een termijn van één jaar toegekend om de ontbrekende gegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid, 15° tot 17°, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen aan te vullen.

§ 3. De Koning kan voor artikel 16 een datum van inwerkingtreding bepalen voorafgaand aan de in § 1 vermelde datum.

HOOFDSTUK 2. — *Wijzigingen van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*

Art. 21. In artikel 6 van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, vervangen bij de wet van 25 maart 2003 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 28 april 2010, wordt het woord “geaccrediteerde” telkens opgeheven.

Art. 22. In artikel *6bis*, § 2, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 25 maart 2003 en gewijzigd bij de wet van 15 mei 2007, wordt het woord “geaccrediteerde” opgeheven.

Art. 23. In artikel 7, eerste lid, van dezelfde wet wordt het woord “frank” vervangen door het woord “euro”.

TITEL 5. — Sociale zaken

ENIG HOOFDSTUK. — *Online toetredingen tot de akkoorden*

Art. 24. In artikel 50 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 19 maart 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° paragraaf 3 wordt vervangen door wat volgt :

“§ 3. Die akkoorden treden in werking in een bepaalde streek, vijfenveertig dagen na hun bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*, behoudens indien meer dan 40 percent van de geneesheren of van de tandheelkundigen elektronisch via een beveiligde onlinetoepassing die hun ter beschikking is gesteld door het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering kennis hebben gegeven van hun weigering tot toetreding tot de termen van de genoemde akkoorden. Het exclusieve gebruik van de elektronische identiteitskaart van de geneesheer of van de tandheelkundige is voor die kennisgeving verplicht. Voor de tandheelkundigen wordt dat percentage globaal berekend op niveau van het Rijk. Bovendien, opdat in elke streek de akkoorden in werking kunnen treden, mogen niet meer dan 50 percent van de tandheelkundigen en niet meer dan 50 percent van de algemeen geneeskundigen,

adhérer.

Le refus d'adhésion est notifié via ladite application en ligne sécurisée à l'Institut précité au plus tard le trentième jour suivant la publication des accords au *Moniteur belge*.

Le décompte des médecins ou des praticiens de l'art dentaire qui ont notifié leur refus d'adhésion aux termes des accords est établi, région par région, par les commissions visées au § 2, avant l'entrée en vigueur des accords.

Toutefois, si l'Institut précité reçoit via l'application en ligne sécurisée, des messages qui ont été envoyés par les médecins ou les praticiens de l'art dentaire après l'expiration de ce délai de quarante-cinq jours et qui tendent au retrait d'un refus d'adhésion antérieurement notifié, la Commission nationale concernée constate que l'accord entre en vigueur dans une région déterminée, pour autant qu'à la suite de ces messages, les pourcentages de refus d'adhésion n'y dépassent plus un des pourcentages prévus à l'alinéa 1er.

Dans le cas où, conformément aux clauses d'un accord, certains médecins ou praticiens de l'art dentaire notifient électroniquement via l'application en ligne sécurisée susvisée leur refus de le respecter plus longtemps, la Commission nationale concernée constate, le cas échéant, que l'accord cesse d'être d'application dès que ces nouveaux refus ont pour conséquence de porter les pourcentages des refus d'adhésion pour une région déterminée au-delà des pourcentages prévus à l'alinéa 1er.

Les médecins et les praticiens de l'art dentaire qui n'ont pas notifié leur refus d'adhésion aux accords selon la procédure prévue au présent paragraphe, sont réputés d'office avoir adhéré à ces accords pour leur activité professionnelle complète, sauf s'ils ont électroniquement et par l'application en ligne sécurisée visée au présent paragraphe, dans les délais et suivant les modalités à déterminer par le Roi, communiqué à l'Institut précité les conditions de temps et de lieu dans lesquelles ils n'appliqueront pas le montant des honoraires qui y sont fixés.

En dehors des heures et des jours communiqués conformément à l'alinéa précédent, les dispensateurs de soins sont censés avoir adhéré aux accords. Il en va de même lorsqu'ils n'ont pas informé au préalable les titulaires des jours et heures pour lesquels ils n'ont pas adhéré aux accords.

Le Roi, après avis du Comité de l'assurance soins de santé, détermine les modalités suivant lesquelles le texte de l'accord accompagné des directives concernant l'utilisation de l'application en ligne sécurisée est transmis aux médecins ou aux praticiens de l'art dentaire. Ces modalités assurent la transmission à tous les médecins ou praticiens de l'art dentaire de ces documents et respectent leur droit de notifier leur refus d'adhésion.

Lorsqu'un nouvel accord est conclu ou qu'un nouveau document visé à l'article 51, § 1er, alinéa 6, 2°, existe, et que cet accord ou ce document couvre la période qui suit immédiatement un accord ou un document venu à expiration, les médecins et praticiens de l'art dentaire conservent quant à leur adhésion ou à leur refus d'adhésion, la situation qui était la leur au dernier jour de l'accord ou du document venu à expiration, soit jusqu'au jour où ils manifestent leur refus d'adhésion au nouvel accord ou au nouveau document, soit jusqu'au jour où ils sont réputés avoir adhéré au nouvel accord ou au nouveau document.

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, les modalités d'exécution du présent paragraphe.”;

2° dans le § 3bis, les mots “alinéa 8” sont remplacés par les mots “alinéa 7”;

3° le § 5 est abrogé.

Art. 25. A l'article 51 de la même loi, la phrase incidente sous le § 1er, 2°, est remplacée par la disposition suivante :

“Les médecins ou praticiens de l'art dentaire qui n'ont pas notifié leur refus selon la procédure prévue à l'article 50, § 3 au plus tard le trentième jour suivant celui de la publication de ce document au *Moniteur belge*, sont réputés avoir marqué leur adhésion. Les dispositions de ce document entrent en vigueur conformément aux dispositions de l'article 50, § 3. Sans préjudice des autres dispositions qui résultent de la constatation que plus de 40 p.c. des médecins ou praticiens de l'art dentaire ont marqué leur refus, le bénéfice du statut social est accordé aux médecins ou praticiens de l'art dentaire qui en font la demande selon la procédure en vigueur. Le Roi détermine par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, les modalités d'exécution de la présente disposition.”.

noch meer dan 50 percent van de geneesheren-specialisten geweigerd hebben tot het akkoord toe te treden.

Van de weigering tot toetreding wordt kennis gegeven via de voormelde beveiligde onlinetoepassing uiterlijk de dertigste dag na de bekendmaking van de akkoorden in het *Belgisch Staatsblad* aan het voormelde Instituut.

De telling van de geneesheren of van de tandheelkundigen die kennis hebben gegeven van hun weigering tot toetreding tot de termen van de akkoorden, wordt streek per streek uitgevoerd door de in § 2 bedoelde commissies vóór de inwerkingtreding van de akkoorden.

Indien het voormelde Instituut evenwel via de beveiligde onlinetoepassing boodschappen ontvangt die door de geneesheren of de tandheelkundigen na afloop van die termijn van vijfenveertig dagen zijn verzonden en die strekken tot intrekking van een weigering tot toetreding waarvan eerder kennis is gegeven, stelt de Nationale Commissie vast dat het akkoord in werking treedt in een bepaalde streek, voor zover, ingevolge die boodschappen, de percentages van weigering tot toetreding aldaar één van de in het eerste lid bedoelde percentages niet meer overschrijden.

Indien geneesheren of tandheelkundigen, overeenkomstig de bedingen van een akkoord, elektronisch via de beveiligde onlinetoepassing kennis hebben gegeven van hun weigering om dit akkoord verder na te leven, stelt de Nationale Commissie eventueel vast dat het akkoord geen toepassing meer vindt zodra deze nieuwe weigeringen tot gevolg hebben dat de percentages van weigering tot toetreding voor een bepaalde streek de in het eerste lid bedoelde percentages overschrijden.

De geneesheren en de tandheelkundigen die geen kennis hebben gegeven van hun weigering tot toetreding tot de akkoorden volgens de in deze paragraaf vermelde procedure, worden van rechtswege geacht tot die akkoorden te zijn toegetreden voor hun volledige beroepsactiviteit, behoudens indien ze aan het voormelde Instituut elektronisch en via de in deze paragraaf vermelde beveiligde onlinetoepassing, volgens de door de Koning te bepalen termijnen en regels, mededeling hebben gedaan van de voorwaarden inzake tijd en plaats, waaronder zij de daarin vastgestelde honorariumbedragen niet zullen toepassen.

Buiten de uren en dagen meegedeeld overeenkomstig het voorgaande lid, worden de zorgverleners geacht tot de akkoorden te zijn toegetreden. Dit geldt ook wanneer zij de gerechtigden niet vooraf geïnformeerd hebben over de dagen en uren waarvoor zij niet tot de akkoorden zijn toegetreden.

De Koning bepaalt, na advies van het Comité van de verzekering voor geneeskundige verzorging, de nadere regels volgens welke de tekst van het akkoord samen met de richtlijnen over het gebruik van de beveiligde onlinetoepassing aan de geneesheren en de tandheelkundigen wordt bezorgd. Die nadere regels zorgen ervoor dat die documenten aan alle geneesheren of tandheelkundigen worden bezorgd en houden rekening met hun recht om kennis te geven van hun weigering tot toetreding.

Wanneer een nieuw akkoord wordt afgesloten of een nieuw in artikel 51, § 1, zesde lid, 2°, bedoeld document bestaat, en dit akkoord of document de periode dekt die onmiddellijk volgt op een akkoord of document dat is verstreken, behouden de geneesheren en tandheelkundigen voor wat hun toetreding of weigering tot toetreding betreft, de situatie waarin zij zich bevonden op de laatste dag van dat akkoord of document dat is verstreken, ofwel tot de dag waarop zij kennis geven van hun weigering tot toetreding tot het nieuwe akkoord of document, ofwel tot de dag waarop zij worden geacht te zijn toegetreden tot het nieuwe akkoord of document.

De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de nadere regels ter uitvoering van deze paragraaf.”;

2° in § 3bis worden de woorden “achtste lid” vervangen door de woorden “zevende lid”;

3° paragraaf 5 wordt opgeheven.

Art. 25. In artikel 51 van dezelfde wet wordt de tussenzin onder § 1, 2°, vervangen door de volgende bepaling :

“De geneesheren of tandheelkundigen die uiterlijk op de dertigste dag volgend op de datum van bekendmaking van dit document in het *Belgisch Staatsblad*, geen kennis van hun weigering hebben gegeven volgens de procedure vermeld in artikel 50, § 3, worden geacht te zijn toegetreden. De bepalingen van dit document treden in werking overeenkomstig de bepalingen van artikel 50, § 3. Onverminderd de andere bepalingen die voortvloeien uit de vaststelling dat meer dan 40 percent van de geneesheren of van de tandheelkundigen kennis hebben gegeven van hun weigering, wordt het voordeel van het sociaal statuut toegekend aan de geneesheren of tandheelkundigen die volgens de geldende procedure daarom verzoeken. De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de nadere regels ter uitvoering van deze bepaling.”.

Art. 26. Les articles 24 et 25 entrent en vigueur le 1er janvier 2017.

Le Roi peut fixer, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, une date d'entrée en vigueur antérieure à celle mentionnée à l'alinéa 1er pour chacune de ces dispositions, d'une part pour les adhésions des médecins et d'autre part pour les adhésions des praticiens de l'art dentaire.

Jusqu'aux dates d'entrée en vigueur visées aux alinéas 1er et 2, la Commission nationale médico-mutualiste et la Commission nationale dento-mutualiste peuvent fixer les modalités selon lesquelles la procédure d'adhésion à l'accord peut également être effectuée électroniquement.

Promulguons la présente loi, ordonnons qu'elle soit revêtue du sceau de l'Etat et publiée par le *Moniteur belge*.

Donné à Bruxelles, le 15 décembre 2013.

PHILIPPE

Par le Roi :

Le Premier Ministre,
E. DI RUPO

Le Ministre de l'Economie,
J. VANDE LANOTTE

La Ministre de l'Intérieur et de l'Egalité des chances,
Mme J. MILQUET

La Ministre des Affaires sociales,
Mme L. ONKELINX

La Ministre des P.M.E.
Mme S. LARUELLE

Le Ministre de la Simplification administrative,
O. CHASTEL

Le Ministre de la Coopération au développement,
J.-P. LABILLE

Le Secrétaire d'Etat au Développement durable,
S. VERHERSTRAETEN

Scellé du sceau de l'Etat :

La Ministre de la Justice,
Mme A. TURTELBOOM

Note

(1) *Session 2012-2013.*

Chambre des représentants :

Documents. – Projet non-évoqué – Sénat/Projet de loi – Chambre, 53-2922/28-06-2013/14-11-2013 - N° 1. – Amendement, N° 2. – Rapport, N° 3. – Amendement, N° 4. – Errata, N° 5. – Rapport, N° 6. – Rapport, N° 7. – Texte adopté, N° 8. – Texte adopté, N° 9.

Compte rendu intégral : 04/12/2013.

Sénat.

Documents. – Projet non évoqué par le Sénat, S. 5-2346 – 2013/2014 - N° 1.

Art. 26. De artikelen 24 en 25 treden in werking op 1 januari 2017.

De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, een datum van inwerkingtreding bepalen voorafgaand aan de datum vermeld in het eerste lid voor iedere van deze bepalingen, enerzijds voor de toetredingen van de geneesheren en anderzijds voor de toetredingen van de tandheelkundigen.

Tot de in het eerste en in het tweede lid vermelde data van inwerkingtreding, kunnen de Nationale commissie geneesheren-ziekenfondsen en de Nationale commissie tandheelkundigen-ziekenfondsen de nadere regels bepalen waaronder de procedure van toetreding tot het akkoord ook elektronisch kan worden uitgevoerd.

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel zal worden bekleed en door het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 15 december 2013.

FILIP

Van Koningswege :

De Eerste Minister,
E. DI RUPO

De Minister van Economie,
J. VANDE LANOTTE

De Minister van Binnenlandse Zaken en Gelijke kansenbeleid,
Mevr. J. MILQUET

De Minister van Sociale Zaken,
Mevr. L. ONKELINX

De Minister van K.M.O.'s,
Mevr. S. LARUELLE

De Minister van Administratieve Vereenvoudiging,
O. CHASTEL

De Minister van Ontwikkelingssamenwerking,
J.-P. LABILLE

De Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling,
S. VERHERSTRAETEN

Met 's Lands zegel gezegeld :

De Minister van Justitie,
Mevr. A. TURTELBOOM

Nota

(1) *Zitting 2012/2013.*

Kamer van volksvertegenwoordigers.

Stukken. – Niet-gevoceerd ontwerp - Senaat/Wetsontwerp - Kamer, 53-2922/28-06-2013/14-11-2013 - N° 1. – Amendement, N° 2. – Verslag, N° 3. – Amendement, N° 4. – Errata, N° 5. – Verslag, N° 6. – Verslag, N° 7. – Aangenomen tekst, N° 8. – Aangenomen tekst, N° 9.

Integraal verslag : 04/12/2013.

Senaat.

Stukken. – Niet-gevoceerd ontwerp door de Senaat, S. 5-2346 – 2013/2014 - N° 1.

**SERVICE PUBLIC FEDERAL
CHANCELLERIE DU PREMIER MINISTRE**

[C – 2013/21141]

21 DECEMBRE 2013. — Arrêté royal portant exécution du titre 2, chapitre 2 de la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative

RAPPORT AU ROI

Sire,

La loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative prévoit que les critères de base sur lesquels le formulaire d'analyse se fonde, les missions, la composition et les modalités de fonctionnement du comité d'analyse d'impact ainsi que les conditions et les modalités de publicité des analyses d'impact seront précisés dans un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres. Tel est l'objet du présent arrêté.

**FEDERALE OVERHEIDSDIENST
KANSELARIJ VAN DE EERSTE MINISTER**

[C – 2013/21141]

21 DECEMBER 2013. — Koninklijk besluit houdende uitvoering van titel 2, hoofdstuk 2 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,

De wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging voorziet dat de basiscriteria waarop het analyseformulier stoelt, de opdrachten, de samenstelling en de werking van het impactanalysecomité alsook de voorwaarden en de wijze van openbaarheid van de impactanalyses in een Ministerraad overlegd koninklijk besluit worden bepaald. Dit maakt het voorwerp uit van huidig besluit.

Commentaires des articles

CHAPITRE 1er. — Définitions

Article 1er. Cet article ne nécessite pas de commentaire.

CHAPITRE II. — Formulaire et procédure

Art. 2. Cet article décrit la manière dont le formulaire doit être utilisé pour effectuer l'analyse d'impact.

Le formulaire contient deux parties. La première partie est une fiche signalétique qui renseigne e.a. sur le projet de réglementation et son auteur. Elle permet de contextualiser le projet de réglementation et de faire référence à des analyses d'impact antérieures et aux sources utilisées pour effectuer l'analyse d'impact. La deuxième partie est l'analyse d'impact proprement dite. Elle est découpée en thèmes relatifs aux objectifs transversaux et aux matières visées par la loi. Les thèmes relatifs au développement durable couvrent tous les aspects de la société et sont traités via un screening. En pratique, l'auteur de la réglementation déduit les éventuels impacts positifs et/ou négatifs de son projet sur base de mots-clés qui orientent sa réflexion. Les thèmes relatifs aux analyses, dites thématiques, sont au nombre de quatre (gender, petites et moyennes entreprises, charges administratives et cohérence des politiques en faveur du développement) et sont abordés via des questions liées à leurs objectifs respectifs. En pratique, l'auteur de la réglementation est invité à qualifier les éventuels impacts positifs ou négatifs de son projet sur base de questions ouvertes "en chicane" à partir de questions filtres qui permettent d'orienter la suite de l'analyse vers les questions pertinentes uniquement. Ainsi, seules les informations nécessaires pour atteindre les objectifs de l'analyse d'impact sont demandées.

Art.3. La procédure d'analyse d'impact intégrée doit se conformer à la procédure à suivre pour l'introduction et l'approbation d'une nouvelle réglementation par le Conseil des ministres.

CHAPITRE III. — Organisation, composition et mission du comité

Art. 4. Le comité d'analyse d'impact est institué auprès de l'Agence pour la Simplification administrative de la Chancellerie du Premier Ministre. L'Agence en assurera le secrétariat et le pilotage.

Un manuel expliquera la procédure à suivre pour effectuer une analyse d'impact. En outre les auteurs de réglementations et d'analyse d'impact doivent pouvoir adresser leurs questions et demandes d'aides auprès des experts dans chaque domaine relevant du champ d'application de la loi. A cet effet, sera mis en place un helpdesk commun qui recevra les demandes et les redistribuera vers les services et instances compétents.

Art. 5 et 6. La composition du comité tient compte de deux éléments. D'une part, chaque service compétent pour un des domaines relevant de la loi doit y apporter son expertise, et d'autre part, le comité doit être en mesure de répondre en principe dans un délai de 5 jours ouvrables à toute demande de vérification.

Pour couvrir les domaines énumérés par la loi au moment de son entrée en vigueur, il sera composé de 10 personnes à savoir :

- 2 représentants du SPP Développement Durable pour les aspects développement durable;
- 2 représentants de l'Agence pour la Simplification Administrative pour les aspects charges administratives;
- 2 représentants de l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes pour les aspects d'égalité entre les hommes et les femmes;

- 2 représentants de la Direction Générale des P.M.E. au sein du SPF Economie pour les aspects P.M.E.;
- 2 représentants de la Direction générale de la Coopération au développement et de l'aide humanitaire au sein du SPF Affaires étrangères, commerce extérieur et coopération au développement pour les aspects cohérence des politiques en faveur du développement.

Il appartient aux chefs d'administration des services concernés de désigner les personnes compétentes pour participer à la bonne marche du comité. Ils doivent veiller à ce que les missions du comité puissent être exécutées dans les délais prescrits ou convenus.

Les membres du comité doivent pouvoir exercer leur missions efficacement, en toute indépendance à l'égard de l'autorité qui le sollicite, tout en respectant les principes de confidentialité et de discrétion applicables à tout agent de l'Etat.

Art. 7. Le comité d'analyse est chargé de deux missions. L'une consistant en la vérification de la qualité d'analyse d'impact, s'exerçant ex ante, sur demande et l'autre consistant en une évaluation ex post, qui

Commentaar bij de artikelen

HOOFDSTUK I. — Definities

Artikel 1. Dit artikel vergt geen commentaar.

HOOFDSTUK II. — Formulier en procedure

Art. 2. In dit artikel wordt het formulier beschreven dat moet gebruikt worden bij het uitvoeren van een impactanalyse.

Het zal uit twee delen bestaan. Het eerste deel is een beschrijvende fiche die informatie bevat betreffende o.a. de opsteller en het onderwerp van de geplande regelgeving. Zij maakt het mogelijk het ontwerp van regelgeving in zijn context te plaatsen, alsook te verwijzen naar eerder uitgevoerde impactanalyses en naar de bronnen gebruikt bij de impactanalyse. Het tweede deel bevat de eigenlijke impactanalyse. Zij is opgedeeld in thema's die betrekking hebben op de transversale doelstellingen en aangelegenheden bedoeld door de wet. De thema's met betrekking tot de duurzame ontwikkeling bestrijken alle aspecten van de maatschappij en worden via een screening behandeld. In de praktijk, onderzoekt de opsteller van de regelgeving de eventuele positieve en/of negatieve impact van zijn ontwerp aan de hand van een reeks oriënterende trefwoorden. De vier zogenoemde thematische analyses (gender, kleine en middelgrote ondernemingen, administratieve lasten en beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling) worden aangesneden door vragen die verband hebben met hun doelstellingen. In de praktijk wordt de opsteller van de regelgeving uitgenodigd om de eventuele positieve en/of negatieve impact van zijn ontwerp te beschrijven aan de hand van open vragen uitgaande van filtervragen die het mogelijk maken het vervolg van de analyse enkel naar de relevante vragen te oriënteren. Op die manier zal enkel die informatie opgevraagd worden die nodig is om de doelstellingen van de impactanalyse te bereiken.

Art. 3. De procedure van de geïntegreerde impactanalyse dient afgestemd te worden op de procedure die moet gevolgd worden bij de behandeling en goedkeuring van nieuwe regelgeving binnen de Ministerraad.

HOOFDSTUK III. — Organisatie, samenstelling en opdrachten van het comité

Art. 4. Het impactanalysecomité wordt opgericht bij de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging van de FOD Kanselarij van de Eerste Minister. Deze dienst zal dit comité aansturen en het secretariaat ervan verzekeren.

Een handleiding zal de procedure om een impactanalyse uit te voeren verduidelijken. Bovendien moeten de opstellers van de regelgeving en impactanalyses hun vragen en verzoeken om ondersteuning tot deskundigen in elk domein behorend tot het toepassingsgebied van de wet kunnen richten. Daartoe zal een gemeenschappelijke helpdesk opgericht worden die de adviesaanvragen zal ontvangen en doorsturen naar de bevoegde diensten en instanties.

Art. 5 en 6. De samenstelling van het comité houdt rekening met twee elementen. Enerzijds dient elke dienst, bevoegd voor één van de domeinen die onder het toepassingsgebied van de wet vallen, zijn deskundigheid ter beschikking te stellen, en anderzijds dient het comité in staat te zijn om in principe elke adviesaanvraag binnen een termijn van 5 werkdagen te beantwoorden.

Om alle domeinen, opgesomd door de wet bij haar inwerkingtreding, te bestrijken zal het comité samengesteld zijn uit 10 personen, namelijk :

- 2 vertegenwoordigers van de POD Duurzame Ontwikkeling voor wat betreft de aspecten duurzame ontwikkeling;
- 2 vertegenwoordigers van de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging voor de aspecten administratieve lasten;
- 2 vertegenwoordigers van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen voor de aspecten gelijkheid van vrouwen en mannen;
- 2 vertegenwoordigers van het Directoraat-Generaal voor de K.M.O.'s van de FOD Economie voor de K.M.O. aspecten;

- 2 vertegenwoordigers van de Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulp van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor de aspecten beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling.

De leidinggevende ambtenaren van de betreffende diensten dienen de bevoegde personen aan te duiden om aan de goede werking van het comité bij te dragen. Zij moeten er over waken dat de opdrachten van het comité binnen de voorgeschreven of vastgestelde termijnen kunnen worden uitgevoerd.

De leden van het comité moeten hun opdrachten doeltreffend, in alle onafhankelijkheid ten opzichte van de verzoekende overheid, kunnen uitvoeren, met eerbied voor de principes van vertrouwelijkheid en discretie die gelden voor elke rijksambtenaar.

Art. 7. Het analysecomité is belast met twee opdrachten. Ten eerste - wanneer hierom wordt verzocht - de ex ante evaluatie van de kwaliteit van de uitgevoerde impactanalyse, en ten tweede een ex post-evaluatie,

fera l'objet d'un rapport annuel, aux fins de tirer les enseignements de l'application de la loi, de ses arrêtés d'exécution ainsi que des outils mis à disposition des rédacteurs d'analyse d'impact pour les aider à les effectuer.

Art 8. La saisine du comité se fera par courrier électronique, auprès du secrétariat par qui transite la communication avec le demandeur. La vérification de la qualité de l'analyse d'impact implique d'être effectuée d'une manière rigoureuse et standardisée; le résultat doit présenter une valeur ajoutée pour toutes les personnes impliquées.

Le délai de réponse du comité est par défaut fixé à 5 jours ouvrables. Toutefois, si un délai plus court est demandé, il appartient au comité d'examiner les moyens dont il dispose pour y répondre. A l'inverse si le comité est interrogé plus tôt dans le processus d'élaboration de la réglementation, un autre délai peut lui être accordé ce qui accroît a priori l'efficacité de son intervention.

Les autres modalités de fonctionnement seront précisées dans un règlement d'ordre intérieur.

CHAPITRE IV. — *Publicité de l'analyse d'impact*

Art. 9. Conformément au souhait du législateur, et à l'avis n° 53.020/1/2 du Conseil d'Etat (10 avril 2013) qui considère que l'analyse d'impact est un document administratif soumis à la loi du 11 avril 1994 relative à la publicité de l'administration, les analyses d'impact seront rendues publiques afin de contribuer à la transparence du processus d'élaboration des décisions. Outre dans les documents parlementaires pour ce qui concerne les projets de lois, les analyses d'impact seront publiées sur un site public au plus tard au moment où les textes réglementaires sont eux-mêmes rendus publics. Pour ce qui concerne les analyses d'impact portant sur des décisions visées à l'article 6,§ 2 de la loi, le responsable politique décidera du moment de leur publication. Les analyses d'impact sont mises à disposition des organes consultatifs, le cas échéant, afin de contribuer à la préparation de leurs avis.

Art 10. Le préambule de chaque loi, arrêté royal ou arrêté ministériel entrant dans le champ d'application de cette loi, doit mentionner, l'existence d'une analyse d'impact ou, s'il n'y a pas eu d'analyse d'impact effectuée, les raisons de dispense ou d'exception. Il s'agit de la conséquence d'une formalité obligatoire qui doit être mentionnée dans le préambule des projets de loi ou d'arrêtés royaux et ministériels entrant dans le champ d'application de la loi, au même titre que ce qui existe actuellement, pour par exemple, l'avis de l'Inspection des Finances, l'accord du Ministre du Budget, l'avis du Conseil d'Etat ou l'évaluation d'incidence sur le développement durable.

CHAPITRE V. — *Dispositions finales*

Art. 11. Cet article établit que l'arrêté royal entre en vigueur le 1er janvier 2014 à la même date que celle prévue à l'article 12 de la loi.

J'ai l'honneur d'être,

Sire,
De Votre Majesté,
le très respectueux
et très fidèle serviteur,

Le Premier Ministre,
E. DI RUPO

La Ministre de l'Egalité des Chances,
Mme J. MILQUET

La Ministre des P.M.E.,
Mme S. LARUELLE

Le Ministre de la Simplification administrative,
O. CHASTEL

Le Ministre de la Coopération au développement,
J.-P. LABILLE

Le Ministre des Finances,
K. GEENS

Le Secrétaire d'Etat au Développement durable,
S. VERHERSTRAETEN

onder de vorm van een jaarverslag, met het doel lessen te trekken uit de toepassing van de wet, haar uitvoeringsbesluiten, alsook desgevallend bijkomende ondersteuningstools ter beschikking te kunnen stellen van de opstellers van impactanalyses.

Art. 8. Alle vragen aan het comité dienen elektronisch doorgestuurd te worden naar het secretariaat, dat instaat voor de communicatie met de onderzoeker. De evaluatie van de kwaliteit van de impactanalyse zal op een strikte en gestandaardiseerde wijze worden uitgevoerd; het resultaat ervan moet een toegevoegde waarde voor alle betrokken personen opleveren.

De standaard antwoordtermijn van het comité wordt op 5 werkdagen vastgelegd. Indien echter een kortere termijn wordt gevraagd, is het de taak van het comité om te onderzoeken of het hiertoe de beschikbare middelen heeft. Daarentegen kan aan het comité een andere termijn toegestaan worden, indien het in een vroegere fase bij de totstandkoming van de regelgeving wordt gevat, wat a priori de doeltreffendheid van zijn tussenkomst zal verhogen.

De nadere werkwijze zal in een huishoudelijk reglement uitgewerkt worden.

HOOFDSTUK IV. — *Openbaarheid van de impactanalyse*

Art. 9. Overeenkomstig de wens van de wetgever en het advies nr. 53.020/1/2 van de Raad van State (10 april 2013), dat stelt dat de impactanalyse een bestuursdocument is dat aan de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur is onderworpen, zullen de impactanalyses openbaar worden gemaakt teneinde bij te dragen tot de transparantie van het besluitvormingsproces. Bovenop de publicatie in de parlementaire documenten wat betreft de wetsontwerpen, zullen de impactanalyses op een openbare website gepubliceerd worden, ten laatste op het ogenblik dat de regelgevingen zelf openbaar worden gemaakt. Wat betreft de impactanalyses die betrekking hebben op de beslissingen als bedoeld onder artikel 6,§ 2 van de wet, zal de politieke verantwoordelijke over het ogenblik van hun publicatie beslissen. De impactanalyses zullen, indien nodig, ter beschikking van de overlegorganen worden gesteld ter voorbereiding van hun adviezen.

Art. 10. In de preambule van elke wet, koninklijk besluit of ministerieel besluit, dat onder het toepassingsgebied van deze wet valt, moet vermeld worden of er een impactanalyse werd uitgevoerd. Indien er geen impactanalyse werd uitgevoerd dan moet de vrijstellings- of uitzonderingsgrond vermeld worden. Het gaat hier om het gevolg van de verplichte invoering van een bijkomende vermelding in de preambule van de wetsontwerpen, ontwerpen van koninklijke en ministeriële besluiten die onder de toepassing van de wet vallen, naar het voorbeeld van deze die vandaag reeds bestaat met betrekking tot het advies van de Inspectie van Financiën, het akkoord van de Minister van Begroting, het advies van de Raad van State of de effectbeoordeling inzake duurzame ontwikkeling.

HOOFDSTUK V. — *Slotbepalingen*

Art. 11. Dit artikel bepaalt dat het besluit inwerking zal treden op 1 januari 2014 op de zelfde datum als de wet zoals bepaald in artikel 12 van de wet.

Ik heb de eer te zijn,

Sire,
Van Uwe Majesteit,
de zeer eerbiedige
en zeer trouwe dienaar,

De Eerste Minister,
E. DI RUPO

De Minister van Gelijke kansenbeleid,
Mevr. J. MILQUET

De Minister van K.M.O.'s,
Mevr. S. LARUELLE

De Minister van Administratieve Vereenvoudiging,
O. CHASTEL

De Minister van Ontwikkelingssamenwerking,
J.-P. LABILLE

De Minister van Financiën,
K. GEENS

De Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling,
S. VERHERSTRAETEN

CONSEIL D'ETAT
section de législation

Avis 54.541/1 du 16 décembre 2013 sur un projet d'arrêté royal 'portant exécution du titre 2, chapitre II de la loi du 15 décembre 2013 portant dispositions diverses concernant la simplification administrative'

Le 20 novembre 2013, le Conseil d'Etat, section de législation, a été invité par le Ministre de la Simplification administrative à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal 'portant exécution du titre 2, chapitre II de la loi du 15 décembre 2013 portant dispositions diverses concernant la simplification administrative'.

Le projet a été examiné par la première chambre le 12 décembre 2013. La chambre était composée de Marnix Van Damme, président de chambre, Wilfried Van Vaerenbergh et Wouter Pas, conseillers d'Etat, Marc Rigaux et Michel Tison, assesseurs, et Wim Geurts, greffier.

Le rapport a été présenté par Pierrot T'Kindt, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wilfried Van Vaerenbergh, conseiller d'Etat.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 16 décembre 2013.

Portée et fondement juridique du projet

1. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a pour objet de donner exécution au chapitre 2 du titre 2 de la loi 'portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative' (ci-après : la loi) (1), qui a trait à l'analyse d'impact préalable de la réglementation (2).

L'entrée en vigueur des dispositions en projet coïncide avec celle de la loi, à savoir le 1er janvier 2014.

2. Le projet tire son fondement juridique des articles 6, § 1er, et 7, §§ 2 et 3, de la loi.

Force est de constater que le projet ne règle que de manière limitée le fonctionnement du comité d'analyse d'impact. Or, en vertu de l'article 7, § 3, de la loi, le Roi doit régler de manière exhaustive le fonctionnement de ce comité. La question se pose dès lors de savoir si le projet ne doit pas être complété sur ce point, notamment en ce qui concerne le mode de décision applicable à ce comité.

Examen du texte

Observations préalables

3. Les références faites dans le projet aux dispositions de la loi ne concordent pas avec la (nouvelle) numérotation des articles de cette loi et il y a lieu d'y remédier.

4. L'arrêté envisagé doit être présenté et signé également par le Ministre des Finances auquel est adjoint le Secrétaire d'Etat au Développement durable.

Intitulé

5. Dans l'intitulé du projet, il y lieu d'écrire "titre 2, chapitre 2 (et non : titre 2, chapitre II)" et, dans le texte français, "... portant des dispositions..." au lieu de "... portant dispositions...".

Préambule

6. Eu égard aux observations formulées ci-dessus concernant le fondement juridique du projet, on rédigera le premier alinéa du préambule comme suit :

"Vu la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative, les articles 6, § 1er, et 7, §§ 2 et 3;"

7. Puisqu'en application de l'article 2, 1°, de l'arrêté royal du 20 septembre 2012 'portant exécution de l'article 19/1, § 1er, deuxième alinéa, du chapitre V/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable', le projet est dispensé d'un examen préalable visé à l'article 19/1, § 1er, premier alinéa de la même loi, la référence faite dans le deuxième alinéa du préambule sera omise.

Article 1er

8. On écrira à la fin de l'article 1er, 1°, du projet, "... simplification administrative, titre 2, chapitre 2;"

9. A l'instar de son point 2°, l'article 1er, 3° et 4°, pourra faire référence à la disposition concernée (article 7).

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

Advies 54.541/1 van 16 december 2013 over een ontwerp van koninklijk besluit 'houdende uitvoering van titel 2, hoofdstuk II van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging'

Op 20 november 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Administratieve Vereenvoudiging verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'houdende uitvoering van titel 2, hoofdstuk II van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging'.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 12 december 2013. De kamer was samengesteld uit Marnix Van Damme, kamervoorzitter, Wilfried Van Vaerenbergh en Wouter Pas, staatsraden, Marc Rigaux en Michel Tison, assessoren, en Wim Geurts, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Pierrot T'Kindt, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wilfried Van Vaerenbergh, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 16 december 2013.

Strekking en rechtsgrond van het ontwerp

1. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe uitvoering te geven aan hoofdstuk 2 van titel 2 van de wet 'houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging' (hierna : de wet), (1) dat betrekking heeft op de voorafgaande regelgevingsimpactanalyse. (2)

De inwerkingtreding van de ontworpen regeling valt samen met die van de wet, op 1 januari 2014.

2. Rechtsgrond voor het ontwerp wordt geboden door de artikelen 6, § 1, en 7, §§ 2 en 3, van de wet.

Vastgesteld moet worden dat het ontwerp slechts op beperkte wijze de werking van het impactanalysecomité regelt. De Koning dient evenwel op grond van artikel 7, § 3, van de wet de werking van dat comité op exhaustieve wijze te regelen. Vraag is dan ook of het ontwerp op dat punt niet moet worden aangevuld, inzonderheid wat betreft de wijze van besluitvorming in de schoot van dat comité.

Onderzoek van de tekst

Voorafgaande opmerkingen

3. De in het ontwerp opgenomen verwijzingen naar bepalingen van de wet stemmen niet overeen met de (nieuwe) nummering van de artikelen van die wet, wat dient te worden verholpen.

4. Het te nemen besluit dient mede te worden voorgedragen en ondertekend door de Minister van Financiën aan wie de Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling is toegevoegd.

Opschrift

5. In het opschrift van het ontwerp dient te worden geschreven "titel 2, hoofdstuk 2 (niet : titel 2, hoofdstuk II)".

Aanhef

6. Gelet op wat hiervoor is opgemerkt omtrent de rechtsgrond van het ontwerp, redigere men het eerste lid van de aanhef als volgt :

"Gelet op de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, artikelen 6, § 1, en 7, §§ 2 en 3;"

7. Aangezien het ontwerp met toepassing van artikel 2, 1°, van het koninklijk besluit van 20 september 2012 'houdende uitvoering van artikel 19/1, § 1, tweede lid van hoofdstuk V/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling' is vrijgesteld van een voorafgaand onderzoek bedoeld in artikel 19/1, § 1, eerste lid, van dezelfde wet, dient de verwijzing in het tweede lid van de aanhef te worden weggelaten.

Artikel 1

8. In artikel 1, 1°, van het ontwerp schrijve men aan het einde "... vereenvoudiging, titel 2, hoofdstuk 2;"

9. In artikel 1, 3° en 4°, van het ontwerp kan, naar het voorbeeld van de bepaling sub 2° ervan, een verwijzing worden opgenomen naar de betreffende wetsbepaling (artikel 7).

Article 2

10. Dans le texte néerlandais de l'article 2, §§ 1er et 2, 1° et 2°, du projet, le mot "geplande" sera chaque fois remplacé par le mot "ontworpen".

11. Dans le texte néerlandais de l'article 2, § 1er, le mot "wordt" sera en outre inséré avant le mot "onderzocht".

12. Dans le texte néerlandais de l'article 2, § 2, 2°, premier tiret, du projet, on écrira "trefwoorden die de beoordeling mogelijk maken (et non : toelaten)".

13. Compte tenu de l'article 7, § 1er, de la loi, qui dispose que l'analyse d'impact est effectuée selon des critères et des indicateurs pertinents qui permettent d'évaluer les effets potentiels sur les objectifs transversaux et les matières, il est recommandé d'écrire à la fin de l'article 2, § 2, 2°, deuxième tiret : "... qui permettent de juger si les objectifs respectifs sont poursuivis, et de quelle manière ils le sont".

Article 3

14. On écrira dans le texte néerlandais de l'article 3, § 2, du projet, "bepaald (et non : voorzien) in artikel 8 van de wet".

Article 5

15. L'article 5 du projet fait mention en son paragraphe 1er de "chaque service fédéral" et en son paragraphe 2 des "institutions et services" visés au paragraphe 1er. Il y a lieu d'éliminer cette discordance.

16. Dans le texte néerlandais de l'article 5, § 2, il conviendra de remplacer les mots "aangeduid" et "aanduiding" par les mots "aangewezen" et "aanwijzing".

Article 7

17. On écrira dans le texte néerlandais de l'article 7, § 2, du projet, "met (et non : in) toepassing van".

18.1. Eu égard également au texte néerlandais ("website"), mieux vaudra écrire "site web" dans le texte français de l'article 7, § 3, du projet.

18.2. Les textes néerlandais et français de l'article 9, § 1er, du projet, seront adaptés de la même manière.

Article 8

19. L'article 8, § 1er, du projet, dispose que le comité examine l'analyse d'impact pour laquelle une demande lui est adressée, ainsi que tous les documents annexés dans les "cinq jours ouvrables".

L'article précisera les jours qui ne sont pas des jours ouvrables et qui ne sont donc pas pris en considération pour le calcul du délai qui y figure.

20. Il conviendra d'écrire dans le texte néerlandais de l'article 8, § 3, du projet, "een of meer" (et non : "één of meerdere").

Article 9

21. Dans la mesure où l'article 9 du projet s'applique également aux analyses d'impact effectuées de manière facultative (article 6, § 2, de la loi), ce qui gagnerait à être précisé dans un souci de sécurité juridique, la question se pose de savoir à quel moment les analyses d'impact concernant des actes sans valeur normative (circulaires et décisions) sont publiées. Le cas échéant, le projet sera complété par une disposition en ce sens.

Article 10

22. Mieux vaudrait remplacer le mot "preamble" par le mot "aanhef" dans le texte néerlandais de l'article 10 du projet.

Il convient en outre de tenir compte du fait qu'il n'y a pas de préambule dans une loi mais bien dans un arrêté royal accompagnant un projet de loi, déposé auprès d'une Chambre législative.

Article 12

23. Un secrétaire d'État ne peut pas être désigné pour exécuter un arrêté royal, même s'il a conjointement proposé et signé l'arrêté en question. En effet, il n'y a pas nécessairement dans chaque gouvernement fédéral un secrétaire d'État compétent pour la matière considérée. C'est donc seulement le ministre qui a le Développement durable dans ses attributions qui sera chargé, à l'article 12 du projet, de l'exécution de l'arrêté envisagé en ce qui concerne les aspects de l'arrêté envisagé qui relèvent de la matière concernée.

Le greffier
Wim Geurts

Le président
Marnix Van Damme

Artikel 2

10. In artikel 2, §§ 1 en 2, 1° en 2°, van het ontwerp dient in de Nederlandse tekst het woord "geplande" telkens te worden vervangen door het woord "ontworpen".

11. In de Nederlandse tekst van artikel 2, § 1, dient bovendien het woord "wordt" te worden ingevoegd vóór het woord "onderzocht".

12. In de Nederlandse tekst van artikel 2, § 2, 2°, eerste streepje, van het ontwerp dient te worden geschreven "trefwoorden die de beoordeling mogelijk maken (niet : toelaten)".

13. Rekening houdende met artikel 7, § 1, van de wet, waarin wordt bepaald dat de impactanalyse wordt uitgevoerd op basis van relevante criteria en indicatoren die het mogelijk maken de potentiële gevolgen op de transversale doelstellingen en aangelegenheden te evalueren, verdient het aanbeveling om aan het einde van artikel 2, § 2, 2°, tweede streepje, te schrijven : "... waardoor kan worden beoordeeld of en hoe de respectieve objectieven worden nagestreefd".

Artikel 3

14. In de Nederlandse tekst van artikel 3, § 2, van het ontwerp schrijve men "bepaald (niet : voorzien) in artikel 8 van de wet".

Artikel 5

15. In artikel 5 van het ontwerp wordt in paragraaf 1 gewag gemaakt van "de federale diensten" en in paragraaf 2 van "de instellingen en diensten" bedoeld in paragraaf 1. Die discrepantie moet worden weggewerkt.

16. In de Nederlandse tekst van artikel 5, § 2, dienen de woorden "aangeduid" en "aanduiding" respectievelijk te worden vervangen door de woorden "aangewezen" en "aanwijzing".

Artikel 7

17. In de Nederlandse tekst van artikel 7, § 2, van het ontwerp schrijve men "met (niet : in) toepassing van".

18.1. In de Franse tekst van artikel 7, § 3, van het ontwerp wordt, mede gelet op de Nederlandse tekst ("website"), beter geschreven "site web".

18.2. De Nederlandse en de Franse tekst van artikel 9, § 1, van het ontwerp dient op overeenkomstige wijze te worden aangepast.

Artikel 8

19. Artikel 8, § 1, van het ontwerp bepaalt dat het comité de impactanalyse waarvoor een adviesaanvraag wordt ingediend met alle daaraan toegevoegde documenten onderzoekt binnen vijf "werkdagen".

In het artikel dient te worden bepaald welke dagen geen werkdagen zijn en dus niet in aanmerking komen voor de berekening van de erin vermelde termijn.

20. In de Nederlandse tekst van artikel 8, § 3, van het ontwerp dient te worden geschreven "een of meer" (niet : "één of meerdere").

Artikel 9

21. Voor zover artikel 9 van het ontwerp ook van toepassing is op de impactanalyses die op facultatieve wijze worden uitgevoerd (artikel 6, § 2, van de wet), wat ter wille van de rechtszekerheid dient te worden verduidelijkt, rijst de vraag op welk tijdstip de impactanalyses die betrekking hebben op niet-regelgevende teksten (omzendbrieven en beslissingen) worden bekendgemaakt. Het ontwerp zal in voorkomend geval met een bepaling in die zin moeten worden aangevuld.

Artikel 10

22. In de Nederlandse tekst van artikel 10 van het ontwerp wordt het woord "preamble" beter vervangen door het woord "aanhef".

Bovendien dient er rekening mee te worden gehouden dat in een wet geen aanhef voorkomt, maar wel in het koninklijk besluit waarmee een ontwerp van wet bij een van de Wetgevende Kamers wordt ingediend.

Artikel 12

23. Een staatssecretaris mag niet worden aangewezen om een koninklijk besluit uit te voeren, zelfs al heeft hij dat besluit mee voorgedragen en ondertekend. In elke federale regering is immers niet noodzakelijk een staatssecretaris opgenomen die bevoegd is voor de betreffende aangelegenheid. Het is derhalve de minister bevoegd voor Duurzame Ontwikkeling die in artikel 12 van het ontwerp, voor de aspecten van het te nemen besluit die met die aangelegenheid verband houden, moet worden belast met de uitvoering van het te nemen besluit.

De griffier
Wim Geurts

De voorzitter
Marnix Van Damme

Note

(1) Cette loi a été adoptée à la Chambre des représentants le 14 novembre 2013 (Doc. parl., Chambre 2012-13, n° 53 2922/009), mais n'a pas encore été publiée.

(2) Aux termes de l'article 5, § 1er, de la loi, on entend par l'analyse d'impact de la réglementation visée "l'évaluation des effets potentiels de tout avant-projet de réglementation, visé à l'article 6, sur l'économie, l'environnement, les aspects sociaux et les administrations, préalablement à son adoption par l'autorité politique".

21 DECEMBRE 2013. — Arrêté royal portant exécution du titre 2, chapitre 2 de la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative

PHILIPPE, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative, articles 6, § 1er et 7, §§ 2 et 3;

Vu l'arrêté royal du 20 septembre 2012 portant exécution de l'article 19/1, § 1er, deuxième alinéa du chapitre V/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable;

Vu l'avis de l'Inspection des Finances, donné le 10 juillet 2013;

Vu l'accord du Ministre du Budget, donné le 15 juillet 2013;

Vu l'avis 54.541/1 du Conseil d'Etat, donné le 16 décembre 2013, en application de l'article 84, § 1er, premier alinéa, 1°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973;

Sur la proposition du Premier Ministre, de la Ministre de l'Egalité des chances, de la Ministre des P.M.E., du Ministre de la Simplification Administrative, du Ministre de la Coopération au développement, du Ministre des Finances, du Secrétaire d'Etat au Développement durable et de l'avis des Ministres qui en ont délibéré en Conseil,

Nous avons arrêté et arrêtons :

CHAPITRE Ier. — Définitions

Article 1er. Pour l'application du présent arrêté, on entend par :

1° "la loi" : la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative, titre 2, chapitre 2;

2° "l'analyse d'impact" : l'analyse d'impact intégrée préalable à l'adoption d'une réglementation comme définie à l'article 5, § 1er, de la loi.

3° "le comité" : le comité d'analyse d'impact visé à l'article 7 de la loi;

4° "le formulaire" : le formulaire d'analyse d'impact visé à l'article 7, § 1er de la loi;

5° "jour ouvrable" : celui qui n'est ni un samedi, ni un dimanche ni un jour férié.

CHAPITRE II. — Procédure d'analyse d'impact

Art. 2. § 1er. L'impact du projet de réglementation sur les objectifs transversaux et les matières énumérés à l'article 5 § 2 de la loi, est analysé à l'aide d'un formulaire standard.

§ 2. Le formulaire est scindé en deux parties :

1° Une fiche signalétique renseigne les informations relatives à l'auteur et au projet de réglementation.

2° Une analyse des impacts du projet de la réglementation sur :

- le développement durable au moyen de mots-clés qui permettent de juger de l'évolution vers les principaux objectifs de développement durable : la promotion de la cohésion sociale, l'adaptabilité de son économie aux défis économiques, sociaux et environnementaux, la préservation de l'environnement, la responsabilité sociétale de l'autorité publique;

- l'égalité entre les femmes et les hommes, les P.M.E., les charges administratives et la cohérence des politiques en faveur du développement au moyen de questions ouvertes qui permettent de juger si et comment les objectifs respectifs sont poursuivis.

Nota

(1) Die wet is aangenomen in de Kamer van volksvertegenwoordigers op 14 november 2013 (Parl.St. Kamer 2012-13, nr. 53-2922/009), maar is nog niet bekendgemaakt.

(2) Luidens artikel 5, § 1, van de wet wordt onder de bedoelde regelgevingsimpactanalyse verstaan, "de evaluatie van de potentiële gevolgen van elk in artikel 6 bedoeld voorontwerp van regelgeving op de economie, het leefmilieu, de sociale aspecten en de overheidsdiensten, voorafgaand aan de goedkeuring ervan door de politieke overheid".

21 DECEMBER 2013. — Koninklijk besluit houdende uitvoering van titel 2, hoofdstuk 2 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging

FILIP, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, artikelen 6, § 1 en 7, §§ 2 en 3;

Gelet op het Koninklijk besluit van 20 september 2012 houdende uitvoering van artikel 19/1, § 1, tweede lid van hoofdstuk V/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 10 juli 2013;

Gelet op de akkoordbevinding van de Minister van Begroting, gegeven op 15 juli 2013;

Gelet op het advies 54.541/1 van de Raad van State, gegeven op 16 december 2013, overeenkomstig artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Op voordracht van de Eerste Minister, de Minister van Gelijke kansen, de Minister van Kleine en Middelgrote Ondernemingen, de Minister van Administratieve vereenvoudiging, de Minister van Ontwikkelingssamenwerking, de Minister van Financiën, de Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en op het advies van de in Raad vergaderde Ministers,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

HOOFDSTUK I. — Definities

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

1° "de wet" : de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, titel 2, hoofdstuk 2;

2° "de impactanalyse" : de geïntegreerde impactanalyse voorafgaand aan de goedkeuring van een regelgeving zoals gedefinieerd in artikel 5, § 1, van de wet;

3° "het comité" : het impactanalysecomité als bedoeld onder artikel 7 van de wet;

4° "het formulier" : het impactanalyseformulier als bedoeld onder artikel 7, § 1 van de wet;

5° "werkdag" : de dag die noch een zaterdag, noch een zondag, noch een feestdag is.

HOOFDSTUK II. — Procedure voor de impactanalyse

Art. 2. § 1. De impact van de ontworpen regelgeving op de transversale doelstellingen en aangelegenheden, vermeld in artikel 5 § 2, van de wet, wordt onderzocht aan de hand van een standaard formulier.

§ 2. Het formulier wordt opgesplitst in twee delen :

1° Een beschrijvende fiche met informatie betreffende de opsteller en het onderwerp van de ontworpen regelgeving,

2° Een beschrijving van de impact van de ontworpen regelgeving op :

- duurzame ontwikkeling aan de hand van een reeks trefwoorden die de beoordeling mogelijk maken van de evolutie naar de hoofddoelstellingen van duurzame ontwikkeling : de bevordering van de sociale cohesie, het aanpassingsvermogen van de economie aan de economische, sociale en milieu-uitdagingen, de bescherming van het leefmilieu, de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de overheid;

- de gelijkheid van kansen tussen vrouwen en mannen, de kleine en middelgrote ondernemingen, de administratieve lasten en de beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling en dit aan de hand van open vragen waardoor kan worden beoordeeld of en hoe de respectieve objectieven worden nagestreefd.

Art. 3. § 1er. Le formulaire complété est joint au dossier soumis à l'approbation du Conseil des Ministres.

§ 2. En cas d'application d'une dispense ou d'une exception prévue à l'article 8 de la loi, la mention du motif de la dispense ou de l'exception suffit.

CHAPITRE III. — *Organisation, composition et mission du comité*

Art. 4. Le comité est institué auprès de l'Agence pour la Simplification administrative qui en assure le secrétariat.

Art. 5. § 1er. Le comité est composé de deux représentants de chaque service et institution fédéral chargé de la mise en œuvre des objectifs transversaux et matières entrant dans le champ d'application de l'article 5 de la loi.

§ 2. Les membres du comité sont désignés par les fonctionnaires dirigeants des services et institutions visées par le § 1er pour une durée de 3 ans. Cette désignation est renouvelable.

Art. 6. Les membres du comité exercent leurs missions en toute indépendance à l'égard des auteurs de réglementation.

Art. 7. § 1er. Le comité est chargé d'établir le formulaire.

§ 2. Il vérifie la qualité des analyses d'impact qui lui sont soumises en vertu de l'article 7, § 2, de la loi.

§ 3. Il rédige un rapport annuel sur l'application de la loi, ses arrêtés d'exécution et sur la manière dont les analyses d'impact ont été effectuées. Ce rapport est communiqué au Conseil des Ministres et est publié ensuite sur le site web visé à l'article 9.

Art. 8. § 1er. Lorsqu'une demande lui est adressée, le comité examine l'analyse d'impact ainsi que tous les documents annexés, dans les cinq jours ouvrables. En accord avec le demandeur, ce délai peut être raccourci ou prolongé.

§ 2. La demande est adressée par courrier électronique au secrétariat du comité. La date de réception fait débiter le délai mentionné au § 1er.

§ 3. La demande peut concerner tout ou seulement une partie des objectifs transversaux et matières visés à l'article 5, § 2, de la loi.

§ 4. Le comité vérifie l'analyse d'impact selon les critères suivants : la complétude, l'exactitude des informations en ce compris les sources et les références utilisées, ainsi que la pertinence des explications.

§ 5. Un règlement d'ordre intérieur précisera les modalités complémentaires de fonctionnement.

CHAPITRE IV. — *Publicité de l'analyse d'impact*

Art. 9. § 1er. Les analyses d'impact sont publiées sur le site web de l'Agence pour la Simplification administrative.

§ 2. Les analyses d'impact relatives aux projets de lois sont publiées au moment où le projet est déposé au Parlement.

§ 3. Les analyses d'impact relatives aux arrêtés royaux et ministériels ainsi qu'aux circulaires sont publiées au moment de leur publication au *Moniteur belge*.

§ 4. Les analyses d'impact portant sur des décisions seront publiées au moment où le membre du gouvernement compétent le décide.

Art. 10. Les avant-projets d'arrêtés royaux, d'arrêtés ministériels qui entrent dans le champ d'application de la loi mentionnent dans leur préambule, l'existence de l'analyse d'impact effectuée ou à défaut, le motif d'une dispense ou exception visée à l'article 8 de la même loi.

Art. 3. § 1. Het ingevulde formulier wordt toegevoegd aan het dossier, dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Ministerraad.

§ 2. Bij toepassing van een van de vrijstellingen of uitzonderingen bepaald in artikel 8 van de wet volstaat de vermelding van de vrijstellings- of uitzonderingsgrond.

HOOFDSTUK III. — *Organisatie, samenstelling en opdrachten van het comité*

Art. 4. Het comité wordt opgericht bij de Dienst voor Administratieve Vereenvoudiging, die instaat voor het secretariaat.

Art. 5. § 1. Het comité is samengesteld uit twee vertegenwoordigers van ieder van de federale diensten en instellingen belast met het uitwerken van de transversale doelstellingen en aangelegenheden die onder het toepassingsgebied van artikel 5 van de wet vallen.

§ 2. De leden van het comité worden aangewezen door de leidende ambtenaren van de diensten en instellingen bedoeld in § 1 voor een termijn van 3 jaar. Deze aanwijzing is hernieuwbaar.

Art. 6. De leden van het comité voeren hun opdrachten uit in alle onafhankelijkheid ten opzichte van de opstellers van de regelgeving.

Art. 7. § 1. Het comité is belast met het opstellen van het formulier.

§ 2. Het verifieert de kwaliteit van de impactanalyses die hem worden voorgelegd met toepassing van artikel 7, § 2, van de wet.

§ 3. Het stelt jaarlijks een verslag op over de uitvoering van de wet, haar uitvoeringsbesluiten en de wijze waarop de impactanalyses werden uitgevoerd. Dit verslag wordt meegedeeld aan de Ministerraad en vervolgens gepubliceerd op de in artikel 9 vermelde website.

Art. 8. § 1. Wanneer een adviesaanvraag wordt ingediend, onderzoekt het comité de impactanalyse alsook alle daaraan toegevoegde documenten binnen de vijf werkdagen. In onderling overleg en met akkoord van de aanvrager kan deze termijn worden ingekort of verlengd.

§ 2. De adviesaanvraag wordt elektronisch ingediend bij het secretariaat van het comité. De ontvangstdatum doet de termijn bedoeld in § 1 aanvangen.

§ 3. De adviesaanvraag kan op het geheel of op slechts één of meer van de transversale doelstellingen en aangelegenheden bedoeld in artikel 5, § 2 van de wet betrekking hebben.

§ 4. Het comité onderzoekt de impactanalyse aan de hand van de volgende criteria : de volledigheid, de correctheid van de informatie, met inbegrip van de vermelding van de gebruikte bronnen en referenties en de pertinentie van de uitleg.

§ 5. De nadere werkwijze zal in een huishoudelijk reglement uitgewerkt worden.

HOOFDSTUK IV. — *Openbaarheid van de impactanalyse*

Art. 9. § 1. De impactanalyses worden op de website van de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging gepubliceerd.

§ 2. De impactanalyses die betrekking hebben op ontwerpen van wetten worden gepubliceerd op het ogenblik van de indiening van het ontwerp bij het Parlement.

§ 3. De impactanalyses die betrekking hebben op koninklijke en ministeriële besluiten alsook op omzendbrieven worden gepubliceerd op het ogenblik van hun publicatie in het *Belgisch Staatsblad*.

§ 4. De impactanalyses die betrekking hebben op beslissingen, zullen worden gepubliceerd op het ogenblik waarop het bevoegde regeringslid het besluit.

Art. 10. In de aanhef van de koninklijke besluiten en ministeriële besluiten, die onder het toepassingsgebied van de wet vallen, wordt melding gemaakt van de uitgevoerde impactanalyse of van een van de in artikel 8 van de wet vermelde vrijstellings- of uitzonderingsgronden.

CHAPITRE V. — *Dispositions finales*

Art. 11. Le présent arrêté entre en vigueur le 1er janvier 2014.

Art. 12. Le Premier Ministre, la Ministre de l'Egalité des chances, la Ministre des Classes moyennes, des P.M.E., des Indépendants et de l'Agriculture, le Ministre de la Simplification administrative, le Ministre de la Coopération au développement, le Ministre compétent pour le Développement durable, sont chargés de l'exécution de cet arrêté chacun pour ce qui les concerne.

Donné à Bruxelles, le 21 décembre 2013.

PHILIPPE

Par le Roi :

Le Premier Ministre,
E. DI RUPO

La Ministre de l'Egalité des Chances,
Mme J. MILQUET

La Ministre des P.M.E.,
Mme S. LARUELLE

Le Ministre de la Simplification administrative,
O. CHASTEL

Le Ministre de la Coopération au développement,
J.-P. LABILLE

Le Ministre des Finances,
K. GEENS

Le Secrétaire d'Etat au Développement durable,
S. VERHERSTRAETEN

HOOFDSTUK V. — *Slotbepalingen*

Art. 11. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2014.

Art. 12. De Eerste Minister, de Minister van Gelijke kansen, de Minister van Kleine en Middelgrote Ondernemingen, de Minister van Administratieve vereenvoudiging, de Minister van Ontwikkelingssamenwerking, de Minister bevoegd voor Duurzame Ontwikkeling zijn, ieder voor wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 21 december 2013.

FILIP

Van Koningswege :

De Eerste Minister,
E. DI RUPO

De Minister van Gelijke kansenbeleid,
Mevr. J. MILQUET

De Minister van K.M.O.'s,
Mevr. S. LARUELLE

De Minister van Administratieve Vereenvoudiging,
O. CHASTEL

De Minister van Ontwikkelingssamenwerking,
J.-P. LABILLE

De Minister van Financiën,
K. GEENS

De Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling,
S. VERHERSTRAETEN

21 DECEMBRE 2013. — Arrêté royal portant exécution du titre 2, chapitre 2 de la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative

RAPPORT AU ROI

Sire,

La loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative prévoit que les critères de base sur lesquels le formulaire d'analyse se fonde, les missions, la composition et les modalités de fonctionnement du comité d'analyse d'impact ainsi que les conditions et les modalités de publicité des analyses d'impact seront précisés dans un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres. Tel est l'objet du présent arrêté.

Commentaires des articles

CHAPITRE Ier. — Définitions

Article 1er. Cet article ne nécessite pas de commentaire.

CHAPITRE II. — Formulaire et procédure

Art. 2. Cet article décrit la manière dont le formulaire doit être utilisé pour effectuer l'analyse d'impact.

Le formulaire contient deux parties. La première partie est une fiche signalétique qui renseigne e.a. sur le projet de réglementation et son auteur. Elle permet de contextualiser le projet de réglementation et de faire référence à des analyses d'impact antérieures et aux sources utilisées pour effectuer l'analyse d'impact. La deuxième partie est l'analyse d'impact proprement dite. Elle est découpée en thèmes relatifs aux objectifs transversaux et aux matières visées par la loi. Les thèmes relatifs au développement durable couvrent tous les aspects de la société et sont traités via un screening. En pratique, l'auteur de la réglementation déduit les éventuels impacts positifs et/ou négatifs de son projet sur base de mots-clés qui orientent sa réflexion. Les thèmes relatifs aux analyses, dites thématiques, sont au nombre de quatre (gender, petites et moyennes entreprises, charges administratives et cohérence des politiques en faveur du développement) et sont abordés via des questions liées à leurs objectifs respectifs. En pratique, l'auteur de la réglementation est invité à qualifier les éventuels impacts positifs ou négatifs de son projet sur base de questions ouvertes "en chicane" à partir de questions filtres qui permettent d'orienter la suite de l'analyse vers les questions pertinentes uniquement. Ainsi, seules les informations nécessaires pour atteindre les objectifs de l'analyse d'impact sont demandées.

Art.3. La procédure d'analyse d'impact intégrée doit se conformer à la procédure à suivre pour l'introduction et l'approbation d'une nouvelle réglementation par le Conseil des ministres.

CHAPITRE III. — Organisation, composition et mission du comité

Art. 4. Le comité d'analyse d'impact est institué auprès de l'Agence pour la Simplification administrative de la Chancellerie du Premier Ministre. L'Agence en assurera le secrétariat et le pilotage.

Un manuel expliquera la procédure à suivre pour effectuer une analyse d'impact. En outre les auteurs de réglementations et d'analyse d'impact doivent pouvoir adresser leurs questions et demandes d'aides auprès des experts dans chaque domaine relevant du champ d'application de la loi. A cet effet, sera mis en place un helpdesk commun qui recevra les demandes et les redistribuera vers les services et instances compétents.

Art. 5 et 6. La composition du comité tient compte de deux éléments. D'une part, chaque service compétent pour un des domaines relevant de la loi doit y apporter son expertise, et d'autre part, le comité doit être en mesure de répondre en principe dans un délai de 5 jours ouvrables à toute demande de vérification.

Pour couvrir les domaines énumérés par la loi au moment de son entrée en vigueur, il sera composé de 10 personnes à savoir :

- 2 représentants du SPP Développement Durable pour les aspects développement durable;
- 2 représentants de l'Agence pour la Simplification Administrative pour les aspects charges administratives;
- 2 représentants de l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes pour les aspects d'égalité entre les hommes et les femmes;

- 2 représentants de la Direction Générale des P.M.E. au sein du SPF Economie pour les aspects P.M.E.;

- 2 représentants de la Direction générale de la Coopération au développement et de l'aide humanitaire au sein du SPF Affaires étrangères, commerce extérieur et coopération au développement pour les aspects cohérence des politiques en faveur du développement.

Il appartient aux chefs d'administration des services concernés de désigner les personnes compétentes pour participer à la bonne marche du comité. Ils doivent veiller à ce que les missions du comité puissent être exécutées dans les délais prescrits ou convenus.

Les membres du comité doivent pouvoir exercer leur missions efficacement, en toute indépendance à l'égard de l'autorité qui le sollicite, tout en respectant les principes de confidentialité et de discrétion applicables à tout agent de l'État.

Art. 7. Le comité d'analyse est chargé de deux missions. L'une consistant en la vérification de la qualité d'analyse d'impact, s'exerçant ex ante, sur demande et l'autre consistant en une évaluation ex post, qui

21 DECEMBRE 2013. — Koninklijk besluit houdende uitvoering van titel 2, hoofdstuk 2 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,

De wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging voorziet dat de basiscriteria waarop het analyseformulier stoelt, de opdrachten, de samenstelling en de werking van het impactanalysecomité alsook de voorwaarden en de wijze van openbaarheid van de impactanalyses in een Ministerraad overlegd koninklijk besluit worden bepaald. Dit maakt het voorwerp uit van huidig besluit.

Commentaar bij de artikelen

HOOFDSTUK I. — Definities

Artikel 1. Dit artikel vergt geen commentaar.

HOOFDSTUK II. — Formulier en procedure

Art. 2. In dit artikel wordt het formulier beschreven dat moet gebruikt worden bij het uitvoeren van een impactanalyse.

Het zal uit twee delen bestaan. Het eerste deel is een beschrijvende fiche die informatie bevat betreffende o.a. de opsteller en het onderwerp van de geplande regelgeving. Zij maakt het mogelijk het ontwerp van regelgeving in zijn context te plaatsen, alsook te verwijzen naar eerder uitgevoerde impactanalyses en naar de bronnen gebruikt bij de impactanalyse. Het tweede deel bevat de eigenlijke impactanalyse. Zij is opgedeeld in thema's die betrekking hebben op de transversale doelstellingen en aangelegenheden bedoeld door de wet. De thema's met betrekking tot de duurzame ontwikkeling bestrijken alle aspecten van de maatschappij en worden via een screening behandeld. In de praktijk, onderzoekt de opsteller van de regelgeving de eventuele positieve en/of negatieve impact van zijn ontwerp aan de hand van een reeks oriënterende trefwoorden. De vier genoemde thematische analyses (gender, kleine en middelgrote ondernemingen, administratieve lasten en beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling) worden aangesneden door vragen die verband hebben met hun doelstellingen. In de praktijk wordt de opsteller van de regelgeving uitgenodigd om de eventuele positieve en/of negatieve impact van zijn ontwerp te beschrijven aan de hand van open vragen uitgaande van filtervragen die het mogelijk maken het vervolg van de analyse enkel naar de relevante vragen te oriënteren. Op die manier zal enkel die informatie opgevraagd worden die nodig is om de doelstellingen van de impactanalyse te bereiken.

Art. 3. De procedure van de geïntegreerde impactanalyse dient afgestemd te worden op de procedure die moet gevolgd worden bij de behandeling en goedkeuring van nieuwe regelgeving binnen de Ministerraad.

HOOFDSTUK III. — Organisatie, samenstelling en opdrachten van het comité

Art. 4. Het impactanalysecomité wordt opgericht bij de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging van de FOD Kanselarij van de Eerste Minister. Deze dienst zal dit comité aansturen en het secretariaat ervan verzekeren.

Een handleiding zal de procedure om een impactanalyse uit te voeren verduidelijken. Bovendien moeten de opstellers van de regelgeving en impactanalyses hun vragen en verzoeken om ondersteuning tot deskundigen in elk domein behorend tot het toepassingsgebied van de wet kunnen richten. Daartoe zal een gemeenschappelijke helpdesk opgericht worden die de adviesaanvragen zal ontvangen en doorsturen naar de bevoegde diensten en instanties.

Art. 5 en 6. De samenstelling van het comité houdt rekening met twee elementen. Enerzijds dient elke dienst, bevoegd voor één van de domeinen die onder het toepassingsgebied van de wet vallen, zijn deskundigheid ter beschikking te stellen, en anderzijds dient het comité in staat te zijn om in principe elke adviesaanvraag binnen een termijn van 5 werkdagen te beantwoorden.

Om alle domeinen, opgesomd door de wet bij haar inwerkingtreding, te bestrijken zal het comité samengesteld zijn uit 10 personen, namelijk :

- 2 vertegenwoordigers van de POD Duurzame Ontwikkeling voor wat betreft de aspecten duurzame ontwikkeling;

- 2 vertegenwoordigers van de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging voor de aspecten administratieve lasten;

- 2 vertegenwoordigers van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen voor de aspecten gelijkheid van vrouwen en mannen;

- 2 vertegenwoordigers van het Directoraat-Generaal voor de K.M.O.'s van de FOD Economie voor de K.M.O. aspecten;

- 2 vertegenwoordigers van de Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulp van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor de aspecten beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling.

De leidinggevende ambtenaren van de betreffende diensten dienen de bevoegde personen aan te duiden om aan de goede werking van het comité bij te dragen. Zij moeten er over waken dat de opdrachten van het comité binnen de voorgeschreven of vastgestelde termijnen kunnen worden uitgevoerd.

De leden van het comité moeten hun opdrachten doeltreffend, in alle onafhankelijkheid ten opzichte van de verzoekende overheid, kunnen uitvoeren, met eerbied voor de principes van vertrouwelijkheid en discretie die gelden voor elke rijksambtenaar.

Art. 7. Het analysecomité is belast met twee opdrachten. Ten eerste - wanneer hierom wordt verzocht - de ex ante evaluatie van de kwaliteit van de uitgevoerde impactanalyse, en ten tweede een ex post-evaluatie,

fera l'objet d'un rapport annuel, aux fins de tirer les enseignements de l'application de la loi, de ses arrêtés d'exécution ainsi que des outils mis à disposition des rédacteurs d'analyse d'impact pour les aider à les effectuer.

Art 8. La saisine du comité se fera par courrier électronique, auprès du secrétariat par qui transite la communication avec le demandeur. La vérification de la qualité de l'analyse d'impact implique d'être effectuée d'une manière rigoureuse et standardisée; le résultat doit présenter une valeur ajoutée pour toutes les personnes impliquées.

Le délai de réponse du comité est par défaut fixé à 5 jours ouvrables. Toutefois, si un délai plus court est demandé, il appartient au comité d'examiner les moyens dont il dispose pour y répondre. A l'inverse si le comité est interrogé plus tôt dans le processus d'élaboration de la réglementation, un autre délai peut lui être accordé ce qui accroît a priori l'efficacité de son intervention.

Les autres modalités de fonctionnement seront précisées dans un règlement d'ordre intérieur.

CHAPITRE IV. — *Publicité de l'analyse d'impact*

Art. 9. Conformément au souhait du législateur, et à l'avis n° 53.020/1/2 du Conseil d'Etat (10 avril 2013) qui considère que l'analyse d'impact est un document administratif soumis à la loi du 11 avril 1994 relative à la publicité de l'administration, les analyses d'impact seront rendues publiques afin de contribuer à la transparence du processus d'élaboration des décisions. Outre dans les documents parlementaires pour ce qui concerne les projets de lois, les analyses d'impact seront publiées sur un site public au plus tard au moment où les textes réglementaires sont eux-mêmes rendus publics. Pour ce qui concerne les analyses d'impact portant sur des décisions visées à l'article 6, § 2 de la loi, le responsable politique décidera du moment de leur publication. Les analyses d'impact sont mises à disposition des organes consultatifs, le cas échéant, afin de contribuer à la préparation de leurs avis.

Art 10. Le préambule de chaque loi, arrêté royal ou arrêté ministériel entrant dans le champ d'application de cette loi, doit mentionner, l'existence d'une analyse d'impact ou, s'il n'y a pas eu d'analyse d'impact effectuée, les raisons de dispense ou d'exception. Il s'agit de la conséquence d'une formalité obligatoire qui doit être mentionnée dans le préambule des projets de loi ou d'arrêtés royaux et ministériels entrant dans le champ d'application de la loi, au même titre que ce qui existe actuellement, pour par exemple, l'avis de l'Inspection des Finances, l'accord du Ministre du Budget, l'avis du Conseil d'Etat ou l'évaluation d'incidence sur le développement durable.

CHAPITRE V. — *Dispositions finales*

Art. 11. Cet article établit que l'arrêté royal entre en vigueur le 1er janvier 2014 à la même date que celle prévue à l'article 12 de la loi.

J'ai l'honneur d'être,

Sire,
De Votre Majesté,
le très respectueux
et très fidèle serviteur,

Le Premier Ministre,
E. DI RUPO

La Ministre de l'Egalité des Chances,
Mme J. MILQUET

La Ministre des P.M.E.,
Mme S. LARUELLE

Le Ministre de la Simplification administrative,
O. CHASTEL

Le Ministre de la Coopération au développement,
J.-P. LABILLE

Le Ministre des Finances,
K. GEENS

Le Secrétaire d'Etat au Développement durable,
S. VERHERSTRAETEN

onder de vorm van een jaarverslag, met het doel lessen te trekken uit de toepassing van de wet, haar uitvoeringsbesluiten, alsook desgevallend bijkomende ondersteuningstools ter beschikking te kunnen stellen van de opstellers van impactanalyses.

Art. 8. Alle vragen aan het comité dienen elektronisch doorgestuurd te worden naar het secretariaat, dat instaat voor de communicatie met de verzoeker. De evaluatie van de kwaliteit van de impactanalyse zal op een strikte en gestandaardiseerde wijze worden uitgevoerd; het resultaat ervan moet een toegevoegde waarde voor alle betrokken personen opleveren.

De standaard antwoordtermijn van het comité wordt op 5 werkdagen vastgelegd. Indien echter een kortere termijn wordt gevraagd, is het de taak van het comité om te onderzoeken of het hiertoe de beschikbare middelen heeft. Daarentegen kan aan het comité een andere termijn toegestaan worden, indien het in een vroegere fase bij de totstandkoming van de regelgeving wordt gevat, wat a priori de doeltreffendheid van zijn tussenkomst zal verhogen.

De nadere werkwijze zal in een huishoudelijk reglement uitgewerkt worden.

HOOFDSTUK IV. — *Openbaarheid van de impactanalyse*

Art. 9. Overeenkomstig de wens van de wetgever en het advies nr. 53.020/1/2 van de Raad van State (10 april 2013), dat stelt dat de impactanalyse een bestuursdocument is dat aan de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur is onderworpen, zullen de impactanalyses openbaar worden gemaakt teneinde bij te dragen tot de transparantie van het besluitvormingsproces. Bovenop de publicatie in de parlementaire documenten wat betreft de wetsontwerpen, zullen de impactanalyses op een openbare website gepubliceerd worden, ten laatste op het ogenblik dat de regelgevingen zelf openbaar worden gemaakt. Wat betreft de impactanalyses die betrekking hebben op de beslissingen als bedoeld onder artikel 6, § 2 van de wet, zal de politieke verantwoordelijke over het ogenblik van hun publicatie beslissen. De impactanalyses zullen, indien nodig, ter beschikking van de overlegorganen worden gesteld ter voorbereiding van hun adviezen.

Art. 10. In de preambule van elke wet, koninklijk besluit of ministerieel besluit, dat onder het toepassingsgebied van deze wet valt, moet vermeld worden of er een impactanalyse werd uitgevoerd. Indien er geen impactanalyse werd uitgevoerd dan moet de vrijstellings- of uitzonderingsgrond vermeld worden. Het gaat hier om het gevolg van de verplichte invoering van een bijkomende vermelding in de preambule van de wetsontwerpen, ontwerpen van koninklijke en ministeriële besluiten die onder de toepassing van de wet vallen, naar het voorbeeld van deze die vandaag reeds bestaat met betrekking tot het advies van de Inspectie van Financiën, het akkoord van de Minister van Begroting, het advies van de Raad van State of de effectbeoordeling inzake duurzame ontwikkeling.

HOOFDSTUK V. — *Slotbepalingen*

Art. 11. Dit artikel bepaalt dat het besluit inwerking zal treden op 1 januari 2014 op de zelfde datum als de wet zoals bepaald in artikel 12 van de wet.

Ik heb de eer te zijn,

Sire,
Van Uwe Majesteit,
de zeer eerbiedige
en zeer trouwe dienaar,

De Eerste Minister,
E. DI RUPO

De Minister van Gelijke kansenbeleid,
Mevr. J. MILQUET

De Minister van K.M.O.'s,
Mevr. S. LARUELLE

De Minister van Administratieve Vereenvoudiging,
O. CHASTEL

De Minister van Ontwikkelingssamenwerking,
J.-P. LABILLE

De Minister van Financiën,
K. GEENS

De Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling,
S. VERHERSTRAETEN

CONSEIL D'ETAT
section de législation

Avis 54.541/1 du 16 décembre 2013 sur un projet d'arrêté royal 'portant exécution du titre 2, chapitre II de la loi du 15 décembre 2013 portant dispositions diverses concernant la simplification administrative'

Le 20 novembre 2013, le Conseil d'Etat, section de législation, a été invité par le Ministre de la Simplification administrative à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal 'portant exécution du titre 2, chapitre II de la loi du 15 décembre 2013 portant dispositions diverses concernant la simplification administrative'.

Le projet a été examiné par la première chambre le 12 décembre 2013. La chambre était composée de Marnix Van Damme, président de chambre, Wilfried Van Vaerenbergh et Wouter Pas, conseillers d'Etat, Marc Rigaux et Michel Tison, assesseurs, et Wim Geurts, greffier.

Le rapport a été présenté par Pierrot T'Kindt, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Wilfried Van Vaerenbergh, conseiller d'Etat.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 16 décembre 2013.

Portée et fondement juridique du projet

1. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a pour objet de donner exécution au chapitre 2 du titre 2 de la loi 'portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative' (ci-après : la loi) (1), qui a trait à l'analyse d'impact préalable de la réglementation (2).

L'entrée en vigueur des dispositions en projet coïncide avec celle de la loi, à savoir le 1er janvier 2014.

2. Le projet tire son fondement juridique des articles 6, § 1er, et 7, §§ 2 et 3, de la loi.

Force est de constater que le projet ne règle que de manière limitée le fonctionnement du comité d'analyse d'impact. Or, en vertu de l'article 7, § 3, de la loi, le Roi doit régler de manière exhaustive le fonctionnement de ce comité. La question se pose dès lors de savoir si le projet ne doit pas être complété sur ce point, notamment en ce qui concerne le mode de décision applicable à ce comité.

Examen du texte

Observations préalables

3. Les références faites dans le projet aux dispositions de la loi ne concordent pas avec la (nouvelle) numérotation des articles de cette loi et il y a lieu d'y remédier.

4. L'arrêté envisagé doit être présenté et signé également par le Ministre des Finances auquel est adjoint le Secrétaire d'Etat au Développement durable.

Intitulé

5. Dans l'intitulé du projet, il y lieu d'écrire "titre 2, chapitre 2 (et non : titre 2, chapitre II)" et, dans le texte français, "... portant des dispositions..." au lieu de "... portant dispositions...".

Préambule

6. Eu égard aux observations formulées ci-dessus concernant le fondement juridique du projet, on rédigera le premier alinéa du préambule comme suit :

"Vu la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative, les articles 6, § 1er, et 7, §§ 2 et 3;"

7. Puisqu'en application de l'article 2, 1°, de l'arrêté royal du 20 septembre 2012 'portant exécution de l'article 19/1, § 1er, deuxième alinéa, du chapitre V/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable', le projet est dispensé d'un examen préalable visé à l'article 19/1, § 1er, premier alinéa de la même loi, la référence faite dans le deuxième alinéa du préambule sera omise.

Article 1er

8. On écrira à la fin de l'article 1er, 1°, du projet, "... simplification administrative, titre 2, chapitre 2;"

9. A l'instar de son point 2°, l'article 1er, 3° et 4°, pourra faire référence à la disposition concernée (article 7).

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

Advies 54.541/1 van 16 december 2013 over een ontwerp van koninklijk besluit 'houdende uitvoering van titel 2, hoofdstuk II van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging'

Op 20 november 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Administratieve Vereenvoudiging verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'houdende uitvoering van titel 2, hoofdstuk II van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging'.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 12 december 2013. De kamer was samengesteld uit Marnix Van Damme, kamervoorzitter, Wilfried Van Vaerenbergh en Wouter Pas, staatsraden, Marc Rigaux en Michel Tison, assessoren, en Wim Geurts, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Pierrot T'Kindt, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Wilfried Van Vaerenbergh, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 16 december 2013.

Strekking en rechtsgrond van het ontwerp

1. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe uitvoering te geven aan hoofdstuk 2 van titel 2 van de wet 'houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging' (hierna : de wet), (1) dat betrekking heeft op de voorafgaande regelgevingsimpactanalyse. (2)

De inwerkingtreding van de ontworpen regeling valt samen met die van de wet, op 1 januari 2014.

2. Rechtsgrond voor het ontwerp wordt geboden door de artikelen 6, § 1, en 7, §§ 2 en 3, van de wet.

Vastgesteld moet worden dat het ontwerp slechts op beperkte wijze de werking van het impactanalysecomité regelt. De Koning dient evenwel op grond van artikel 7, § 3, van de wet de werking van dat comité op exhaustieve wijze te regelen. Vraag is dan ook of het ontwerp op dat punt niet moet worden aangevuld, inzonderheid wat betreft de wijze van besluitvorming in de schoot van dat comité.

Onderzoek van de tekst

Voorafgaande opmerkingen

3. De in het ontwerp opgenomen verwijzingen naar bepalingen van de wet stemmen niet overeen met de (nieuwe) nummering van de artikelen van die wet, wat dient te worden verholpen.

4. Het te nemen besluit dient mede te worden voorgedragen en ondertekend door de Minister van Financiën aan wie de Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling is toegevoegd.

Opschrift

5. In het opschrift van het ontwerp dient te worden geschreven "titel 2, hoofdstuk 2 (niet : titel 2, hoofdstuk II)".

Aanhef

6. Gelet op wat hiervoor is opgemerkt omtrent de rechtsgrond van het ontwerp, redigere men het eerste lid van de aanhef als volgt :

"Gelet op de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, artikelen 6, § 1, en 7, §§ 2 en 3;"

7. Aangezien het ontwerp met toepassing van artikel 2, 1°, van het koninklijk besluit van 20 september 2012 'houdende uitvoering van artikel 19/1, § 1, tweede lid van hoofdstuk V/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling' is vrijgesteld van een voorafgaand onderzoek bedoeld in artikel 19/1, § 1, eerste lid, van dezelfde wet, dient de verwijzing in het tweede lid van de aanhef te worden weggelaten.

Artikel 1

8. In artikel 1, 1°, van het ontwerp schrijve men aan het einde "... vereenvoudiging, titel 2, hoofdstuk 2;"

9. In artikel 1, 3° en 4°, van het ontwerp kan, naar het voorbeeld van de bepaling sub 2° ervan, een verwijzing worden opgenomen naar de betreffende wetsbepaling (artikel 7).

Article 2

10. Dans le texte néerlandais de l'article 2, §§ 1er et 2, 1° et 2°, du projet, le mot "geplande" sera chaque fois remplacé par le mot "ontworpen".

11. Dans le texte néerlandais de l'article 2, § 1er, le mot "wordt" sera en outre inséré avant le mot "onderzocht".

12. Dans le texte néerlandais de l'article 2, § 2, 2°, premier tiret, du projet, on écrira "trefwoorden die de beoordeling mogelijk maken (et non : toelaten)".

13. Compte tenu de l'article 7, § 1er, de la loi, qui dispose que l'analyse d'impact est effectuée selon des critères et des indicateurs pertinents qui permettent d'évaluer les effets potentiels sur les objectifs transversaux et les matières, il est recommandé d'écrire à la fin de l'article 2, § 2, 2°, deuxième tiret : "... qui permettent de juger si les objectifs respectifs sont poursuivis, et de quelle manière ils le sont".

Article 3

14. On écrira dans le texte néerlandais de l'article 3, § 2, du projet, "bepaald (et non : voorzien) in artikel 8 van de wet".

Article 5

15. L'article 5 du projet fait mention en son paragraphe 1er de "chaque service fédéral" et en son paragraphe 2 des "institutions et services" visés au paragraphe 1er. Il y a lieu d'éliminer cette discordance.

16. Dans le texte néerlandais de l'article 5, § 2, il conviendra de remplacer les mots "aangeduid" et "aanduiding" par les mots "aangewezen" et "aanwijzing".

Article 7

17. On écrira dans le texte néerlandais de l'article 7, § 2, du projet, "met (et non : in) toepassing van".

18.1. Eu égard également au texte néerlandais ("website"), mieux vaudra écrire "site web" dans le texte français de l'article 7, § 3, du projet.

18.2. Les textes néerlandais et français de l'article 9, § 1er, du projet, seront adaptés de la même manière.

Article 8

19. L'article 8, § 1er, du projet, dispose que le comité examine l'analyse d'impact pour laquelle une demande lui est adressée, ainsi que tous les documents annexés dans les "cinq jours ouvrables".

L'article précisera les jours qui ne sont pas des jours ouvrables et qui ne sont donc pas pris en considération pour le calcul du délai qui y figure.

20. Il conviendra d'écrire dans le texte néerlandais de l'article 8, § 3, du projet, "een of meer" (et non : "één of meerdere").

Article 9

21. Dans la mesure où l'article 9 du projet s'applique également aux analyses d'impact effectuées de manière facultative (article 6, § 2, de la loi), ce qui gagnerait à être précisé dans un souci de sécurité juridique, la question se pose de savoir à quel moment les analyses d'impact concernant des actes sans valeur normative (circulaires et décisions) sont publiées. Le cas échéant, le projet sera complété par une disposition en ce sens.

Article 10

22. Mieux vaudrait remplacer le mot "preamble" par le mot "aanhef" dans le texte néerlandais de l'article 10 du projet.

Il convient en outre de tenir compte du fait qu'il n'y a pas de préambule dans une loi mais bien dans un arrêté royal accompagnant un projet de loi, déposé auprès d'une Chambre législative.

Article 12

23. Un secrétaire d'État ne peut pas être désigné pour exécuter un arrêté royal, même s'il a conjointement proposé et signé l'arrêté en question. En effet, il n'y a pas nécessairement dans chaque gouvernement fédéral un secrétaire d'État compétent pour la matière considérée. C'est donc seulement le ministre qui a le Développement durable dans ses attributions qui sera chargé, à l'article 12 du projet, de l'exécution de l'arrêté envisagé en ce qui concerne les aspects de l'arrêté envisagé qui relèvent de la matière concernée.

Le greffier
Wim Geurts

Le président
Marnix Van Damme

Artikel 2

10. In artikel 2, §§ 1 en 2, 1° en 2°, van het ontwerp dient in de Nederlandse tekst het woord "geplande" telkens te worden vervangen door het woord "ontworpen".

11. In de Nederlandse tekst van artikel 2, § 1, dient bovendien het woord "wordt" te worden ingevoegd vóór het woord "onderzocht".

12. In de Nederlandse tekst van artikel 2, § 2, 2°, eerste streepje, van het ontwerp dient te worden geschreven "trefwoorden die de beoordeling mogelijk maken (niet : toelaten)".

13. Rekening houdende met artikel 7, § 1, van de wet, waarin wordt bepaald dat de impactanalyse wordt uitgevoerd op basis van relevante criteria en indicatoren die het mogelijk maken de potentiële gevolgen op de transversale doelstellingen en aangelegenheden te evalueren, verdient het aanbeveling om aan het einde van artikel 2, § 2, 2°, tweede streepje, te schrijven : "... waardoor kan worden beoordeeld of en hoe de respectieve objectieven worden nagestreefd".

Artikel 3

14. In de Nederlandse tekst van artikel 3, § 2, van het ontwerp schrijve men "bepaald (niet : voorzien) in artikel 8 van de wet".

Artikel 5

15. In artikel 5 van het ontwerp wordt in paragraaf 1 gewag gemaakt van "de federale diensten" en in paragraaf 2 van "de instellingen en diensten" bedoeld in paragraaf 1. Die discrepantie moet worden weggewerkt.

16. In de Nederlandse tekst van artikel 5, § 2, dienen de woorden "aangeduid" en "aanduiding" respectievelijk te worden vervangen door de woorden "aangewezen" en "aanwijzing".

Artikel 7

17. In de Nederlandse tekst van artikel 7, § 2, van het ontwerp schrijve men "met (niet : in) toepassing van".

18.1. In de Franse tekst van artikel 7, § 3, van het ontwerp wordt, mede gelet op de Nederlandse tekst ("website"), beter geschreven "site web".

18.2. De Nederlandse en de Franse tekst van artikel 9, § 1, van het ontwerp dient op overeenkomstige wijze te worden aangepast.

Artikel 8

19. Artikel 8, § 1, van het ontwerp bepaalt dat het comité de impactanalyse waarvoor een adviesaanvraag wordt ingediend met alle daaraan toegevoegde documenten onderzoekt binnen vijf "werkdagen".

In het artikel dient te worden bepaald welke dagen geen werkdagen zijn en dus niet in aanmerking komen voor de berekening van de erin vermelde termijn.

20. In de Nederlandse tekst van artikel 8, § 3, van het ontwerp dient te worden geschreven "een of meer" (niet : "één of meerdere").

Artikel 9

21. Voor zover artikel 9 van het ontwerp ook van toepassing is op de impactanalyses die op facultatieve wijze worden uitgevoerd (artikel 6, § 2, van de wet), wat ter wille van de rechtszekerheid dient te worden verduidelijkt, rijst de vraag op welk tijdstip de impactanalyses die betrekking hebben op niet-regelgevende teksten (omzendbrieven en beslissingen) worden bekendgemaakt. Het ontwerp zal in voorkomend geval met een bepaling in die zin moeten worden aangevuld.

Artikel 10

22. In de Nederlandse tekst van artikel 10 van het ontwerp wordt het woord "preamble" beter vervangen door het woord "aanhef".

Bovendien dient er rekening mee te worden gehouden dat in een wet geen aanhef voorkomt, maar wel in het koninklijk besluit waarmee een ontwerp van wet bij een van de Wetgevende Kamers wordt ingediend.

Artikel 12

23. Een staatssecretaris mag niet worden aangewezen om een koninklijk besluit uit te voeren, zelfs al heeft hij dat besluit mee voorgedragen en ondertekend. In elke federale regering is immers niet noodzakelijk een staatssecretaris opgenomen die bevoegd is voor de betreffende aangelegenheid. Het is derhalve de minister bevoegd voor Duurzame Ontwikkeling die in artikel 12 van het ontwerp, voor de aspecten van het te nemen besluit die met die aangelegenheid verband houden, moet worden belast met de uitvoering van het te nemen besluit.

De griffier
Wim Geurts

De voorzitter
Marnix Van Damme

Note

(1) Cette loi a été adoptée à la Chambre des représentants le 14 novembre 2013 (Doc. parl., Chambre 2012-13, n° 53 2922/009), mais n'a pas encore été publiée.

(2) Aux termes de l'article 5, § 1er, de la loi, on entend par l'analyse d'impact de la réglementation visée "l'évaluation des effets potentiels de tout avant-projet de réglementation, visé à l'article 6, sur l'économie, l'environnement, les aspects sociaux et les administrations, préalablement à son adoption par l'autorité politique".

21 DECEMBRE 2013. — Arrêté royal portant exécution du titre 2, chapitre 2 de la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative

PHILIPPE, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative, articles 6, § 1er et 7, §§ 2 et 3;

Vu l'arrêté royal du 20 septembre 2012 portant exécution de l'article 19/1, § 1er, deuxième alinéa du chapitre V/1 de la loi du 5 mai 1997 relative à la coordination de la politique fédérale de développement durable;

Vu l'avis de l'Inspection des Finances, donné le 10 juillet 2013;

Vu l'accord du Ministre du Budget, donné le 15 juillet 2013;

Vu l'avis 54.541/1 du Conseil d'Etat, donné le 16 décembre 2013, en application de l'article 84, § 1er, premier alinéa, 1°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973;

Sur la proposition du Premier Ministre, de la Ministre de l'Egalité des chances, de la Ministre des P.M.E., du Ministre de la Simplification Administrative, du Ministre de la Coopération au développement, du Ministre des Finances, du Secrétaire d'Etat au Développement durable et de l'avis des Ministres qui en ont délibéré en Conseil,

Nous avons arrêté et arrêtons :

CHAPITRE Ier. — Définitions

Article 1er. Pour l'application du présent arrêté, on entend par :

1° "la loi" : la loi du 15 décembre 2013 portant des dispositions diverses concernant la simplification administrative, titre 2, chapitre 2;

2° "l'analyse d'impact" : l'analyse d'impact intégrée préalable à l'adoption d'une réglementation comme définie à l'article 5, § 1er, de la loi.

3° "le comité" : le comité d'analyse d'impact visé à l'article 7 de la loi;

4° "le formulaire" : le formulaire d'analyse d'impact visé à l'article 7, § 1er de la loi;

5° "jour ouvrable" : celui qui n'est ni un samedi, ni un dimanche ni un jour férié.

CHAPITRE II. — Procédure d'analyse d'impact

Art. 2. § 1er. L'impact du projet de réglementation sur les objectifs transversaux et les matières énumérés à l'article 5 § 2 de la loi, est analysé à l'aide d'un formulaire standard.

§ 2. Le formulaire est scindé en deux parties :

1° Une fiche signalétique renseigne les informations relatives à l'auteur et au projet de réglementation.

2° Une analyse des impacts du projet de la réglementation sur :

- le développement durable au moyen de mots-clés qui permettent de juger de l'évolution vers les principaux objectifs de développement durable : la promotion de la cohésion sociale, l'adaptabilité de son économie aux défis économiques, sociaux et environnementaux, la préservation de l'environnement, la responsabilité sociétale de l'autorité publique;

- l'égalité entre les femmes et les hommes, les P.M.E., les charges administratives et la cohérence des politiques en faveur du développement au moyen de questions ouvertes qui permettent de juger si et comment les objectifs respectifs sont poursuivis.

Nota

(1) Die wet is aangenomen in de Kamer van volksvertegenwoordigers op 14 november 2013 (Parl.St. Kamer 2012-13, nr. 53-2922/009), maar is nog niet bekendgemaakt.

(2) Luidens artikel 5, § 1, van de wet wordt onder de bedoelde regelgevingsimpactanalyse verstaan, "de evaluatie van de potentiële gevolgen van elk in artikel 6 bedoeld voorontwerp van regelgeving op de economie, het leefmilieu, de sociale aspecten en de overheidsdiensten, voorafgaand aan de goedkeuring ervan door de politieke overheid".

21 DECEMBER 2013. — Koninklijk besluit houdende uitvoering van titel 2, hoofdstuk 2 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging

FILIP, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, artikelen 6, § 1 en 7, §§ 2 en 3;

Gelet op het Koninklijk besluit van 20 september 2012 houdende uitvoering van artikel 19/1, § 1, tweede lid van hoofdstuk V/1 van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 10 juli 2013;

Gelet op de akkoordbevinding van de Minister van Begroting, gegeven op 15 juli 2013;

Gelet op het advies 54.541/1 van de Raad van State, gegeven op 16 december 2013, overeenkomstig artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Op voordracht van de Eerste Minister, de Minister van Gelijke kansen, de Minister van Kleine en Middelgrote Ondernemingen, de Minister van Administratieve vereenvoudiging, de Minister van Ontwikkelingssamenwerking, de Minister van Financiën, de Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en op het advies van de in Raad vergaderde Ministers,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

HOOFDSTUK I. — Definities

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

1° "de wet" : de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging, titel 2, hoofdstuk 2;

2° "de impactanalyse" : de geïntegreerde impactanalyse voorafgaand aan de goedkeuring van een regelgeving zoals gedefinieerd in artikel 5, § 1, van de wet;

3° "het comité" : het impactanalysecomité als bedoeld onder artikel 7 van de wet;

4° "het formulier" : het impactanalyseformulier als bedoeld onder artikel 7, § 1 van de wet;

5° "werkdag" : de dag die noch een zaterdag, noch een zondag, noch een feestdag is.

HOOFDSTUK II. — Procedure voor de impactanalyse

Art. 2. § 1. De impact van de ontworpen regelgeving op de transversale doelstellingen en aangelegenheden, vermeld in artikel 5 § 2, van de wet, wordt onderzocht aan de hand van een standaard formulier.

§ 2. Het formulier wordt opgesplitst in twee delen :

1° Een beschrijvende fiche met informatie betreffende de opsteller en het onderwerp van de ontworpen regelgeving,

2° Een beschrijving van de impact van de ontworpen regelgeving op :

- duurzame ontwikkeling aan de hand van een reeks trefwoorden die de beoordeling mogelijk maken van de evolutie naar de hoofddoelstellingen van duurzame ontwikkeling : de bevordering van de sociale cohesie, het aanpassingsvermogen van de economie aan de economische, sociale en milieu-uitdagingen, de bescherming van het leefmilieu, de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de overheid;

- de gelijkheid van kansen tussen vrouwen en mannen, de kleine en middelgrote ondernemingen, de administratieve lasten en de beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling en dit aan de hand van open vragen waardoor kan worden beoordeeld of en hoe de respectieve objectieven worden nagestreefd.

Art. 3. § 1er. Le formulaire complété est joint au dossier soumis à l'approbation du Conseil des Ministres.

§ 2. En cas d'application d'une dispense ou d'une exception prévue à l'article 8 de la loi, la mention du motif de la dispense ou de l'exception suffit.

CHAPITRE III. — *Organisation, composition et mission du comité*

Art. 4. Le comité est institué auprès de l'Agence pour la Simplification administrative qui en assure le secrétariat.

Art. 5. § 1er. Le comité est composé de deux représentants de chaque service et institution fédéral chargé de la mise en œuvre des objectifs transversaux et matières entrant dans le champ d'application de l'article 5 de la loi.

§ 2. Les membres du comité sont désignés par les fonctionnaires dirigeants des services et institutions visées par le § 1er pour une durée de 3 ans. Cette désignation est renouvelable.

Art. 6. Les membres du comité exercent leurs missions en toute indépendance à l'égard des auteurs de réglementation.

Art. 7. § 1er. Le comité est chargé d'établir le formulaire.

§ 2. Il vérifie la qualité des analyses d'impact qui lui sont soumises en vertu de l'article 7, § 2, de la loi.

§ 3. Il rédige un rapport annuel sur l'application de la loi, ses arrêtés d'exécution et sur la manière dont les analyses d'impact ont été effectuées. Ce rapport est communiqué au Conseil des Ministres et est publié ensuite sur le site web visé à l'article 9.

Art. 8. § 1er. Lorsqu'une demande lui est adressée, le comité examine l'analyse d'impact ainsi que tous les documents annexés, dans les cinq jours ouvrables. En accord avec le demandeur, ce délai peut être raccourci ou prolongé.

§ 2. La demande est adressée par courrier électronique au secrétariat du comité. La date de réception fait débiter le délai mentionné au § 1er.

§ 3. La demande peut concerner tout ou seulement une partie des objectifs transversaux et matières visés à l'article 5, § 2, de la loi.

§ 4. Le comité vérifie l'analyse d'impact selon les critères suivants : la complétude, l'exactitude des informations en ce compris les sources et les références utilisées, ainsi que la pertinence des explications.

§ 5. Un règlement d'ordre intérieur précisera les modalités complémentaires de fonctionnement.

CHAPITRE IV. — *Publicité de l'analyse d'impact*

Art. 9. § 1er. Les analyses d'impact sont publiées sur le site web de l'Agence pour la Simplification administrative.

§ 2. Les analyses d'impact relatives aux projets de lois sont publiées au moment où le projet est déposé au Parlement.

§ 3. Les analyses d'impact relatives aux arrêtés royaux et ministériels ainsi qu'aux circulaires sont publiées au moment de leur publication au *Moniteur belge*.

§ 4. Les analyses d'impact portant sur des décisions seront publiées au moment où le membre du gouvernement compétent le décide.

Art. 10. Les avant-projets d'arrêtés royaux, d'arrêtés ministériels qui entrent dans le champ d'application de la loi mentionnent dans leur préambule, l'existence de l'analyse d'impact effectuée ou à défaut, le motif d'une dispense ou exception visée à l'article 8 de la même loi.

Art. 3. § 1. Het ingevulde formulier wordt toegevoegd aan het dossier, dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de Ministerraad.

§ 2. Bij toepassing van een van de vrijstellingen of uitzonderingen bepaald in artikel 8 van de wet volstaat de vermelding van de vrijstellings- of uitzonderingsgrond.

HOOFDSTUK III. — *Organisatie, samenstelling en opdrachten van het comité*

Art. 4. Het comité wordt opgericht bij de Dienst voor Administratieve Vereenvoudiging, die instaat voor het secretariaat.

Art. 5. § 1. Het comité is samengesteld uit twee vertegenwoordigers van ieder van de federale diensten en instellingen belast met het uitwerken van de transversale doelstellingen en aangelegenheden die onder het toepassingsgebied van artikel 5 van de wet vallen.

§ 2. De leden van het comité worden aangewezen door de leidende ambtenaren van de diensten en instellingen bedoeld in § 1 voor een termijn van 3 jaar. Deze aanwijzing is hernieuwbaar.

Art. 6. De leden van het comité voeren hun opdrachten uit in alle onafhankelijkheid ten opzichte van de opstellers van de regelgeving.

Art. 7. § 1. Het comité is belast met het opstellen van het formulier.

§ 2. Het verifieert de kwaliteit van de impactanalyses die hem worden voorgelegd met toepassing van artikel 7, § 2, van de wet.

§ 3. Het stelt jaarlijks een verslag op over de uitvoering van de wet, haar uitvoeringsbesluiten en de wijze waarop de impactanalyses werden uitgevoerd. Dit verslag wordt meegedeeld aan de Ministerraad en vervolgens gepubliceerd op de in artikel 9 vermelde website.

Art. 8. § 1. Wanneer een adviesaanvraag wordt ingediend, onderzoekt het comité de impactanalyse alsook alle daaraan toegevoegde documenten binnen de vijf werkdagen. In onderling overleg en met akkoord van de aanvrager kan deze termijn worden ingekort of verlengd.

§ 2. De adviesaanvraag wordt elektronisch ingediend bij het secretariaat van het comité. De ontvangstdatum doet de termijn bedoeld in § 1 aanvangen.

§ 3. De adviesaanvraag kan op het geheel of op slechts één of meer van de transversale doelstellingen en aangelegenheden bedoeld in artikel 5, § 2 van de wet betrekking hebben.

§ 4. Het comité onderzoekt de impactanalyse aan de hand van de volgende criteria : de volledigheid, de correctheid van de informatie, met inbegrip van de vermelding van de gebruikte bronnen en referenties en de pertinentie van de uitleg.

§ 5. De nadere werkwijze zal in een huishoudelijk reglement uitgewerkt worden.

HOOFDSTUK IV. — *Openbaarheid van de impactanalyse*

Art. 9. § 1. De impactanalyses worden op de website van de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging gepubliceerd.

§ 2. De impactanalyses die betrekking hebben op ontwerpen van wetten worden gepubliceerd op het ogenblik van de indiening van het ontwerp bij het Parlement.

§ 3. De impactanalyses die betrekking hebben op koninklijke en ministeriële besluiten alsook op omzendbrieven worden gepubliceerd op het ogenblik van hun publicatie in het *Belgisch Staatsblad*.

§ 4. De impactanalyses die betrekking hebben op beslissingen, zullen worden gepubliceerd op het ogenblik waarop het bevoegde regeringslid het besluit.

Art. 10. In de aanhef van de koninklijke besluiten en ministeriële besluiten, die onder het toepassingsgebied van de wet vallen, wordt melding gemaakt van de uitgevoerde impactanalyse of van een van de in artikel 8 van de wet vermelde vrijstellings- of uitzonderingsgronden.

CHAPITRE V. — *Dispositions finales*

Art. 11. Le présent arrêté entre en vigueur le 1er janvier 2014.

Art. 12. Le Premier Ministre, la Ministre de l'Egalité des chances, la Ministre des Classes moyennes, des P.M.E., des Indépendants et de l'Agriculture, le Ministre de la Simplification administrative, le Ministre de la Coopération au développement, le Ministre compétent pour le Développement durable, sont chargés de l'exécution de cet arrêté chacun pour ce qui les concerne.

Donné à Bruxelles, le 21 décembre 2013.

PHILIPPE

Par le Roi :

Le Premier Ministre,
E. DI RUPO

La Ministre de l'Egalité des Chances,
Mme J. MILQUET

La Ministre des P.M.E.,
Mme S. LARUELLE

Le Ministre de la Simplification administrative,
O. CHASTEL

Le Ministre de la Coopération au développement,
J.-P. LABILLE

Le Ministre des Finances,
K. GEENS

Le Secrétaire d'Etat au Développement durable,
S. VERHERSTRAETEN

HOOFDSTUK V. — *Slotbepalingen*

Art. 11. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2014.

Art. 12. De Eerste Minister, de Minister van Gelijke kansen, de Minister van Kleine en Middelgrote Ondernemingen, de Minister van Administratieve vereenvoudiging, de Minister van Ontwikkelingssamenwerking, de Minister bevoegd voor Duurzame Ontwikkeling zijn, ieder voor wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 21 december 2013.

FILIP

Van Koningswege :

De Eerste Minister,
E. DI RUPO

De Minister van Gelijke kansenbeleid,
Mevr. J. MILQUET

De Minister van K.M.O.'s,
Mevr. S. LARUELLE

De Minister van Administratieve Vereenvoudiging,
O. CHASTEL

De Minister van Ontwikkelingssamenwerking,
J.-P. LABILLE

De Minister van Financiën,
K. GEENS

De Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling,
S. VERHERSTRAETEN

Secretariaat van ICDO
Hertogstraat 4
1000 Brussel

Tel : 02 501 04 62

cidd-icdo@fido.fed.be
www.cidd.belgium.be/nl

© Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling 2014

Niets uit deze online publicatie mag overgenomen worden zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling. Indien u meer informatie wenst over de gegevens in dit jaarverslag kunt u contact opnemen met de dienst Communicatie, via communicatie@fido.fed.be of via 02/501 04 62.

Verantwoordelijke uitgever: Sophie Sokolowski, Directeur a.i.

Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling Hertogstraat 4, 1000 Brussel.

Wettelijk depot D/2014/11945/1.